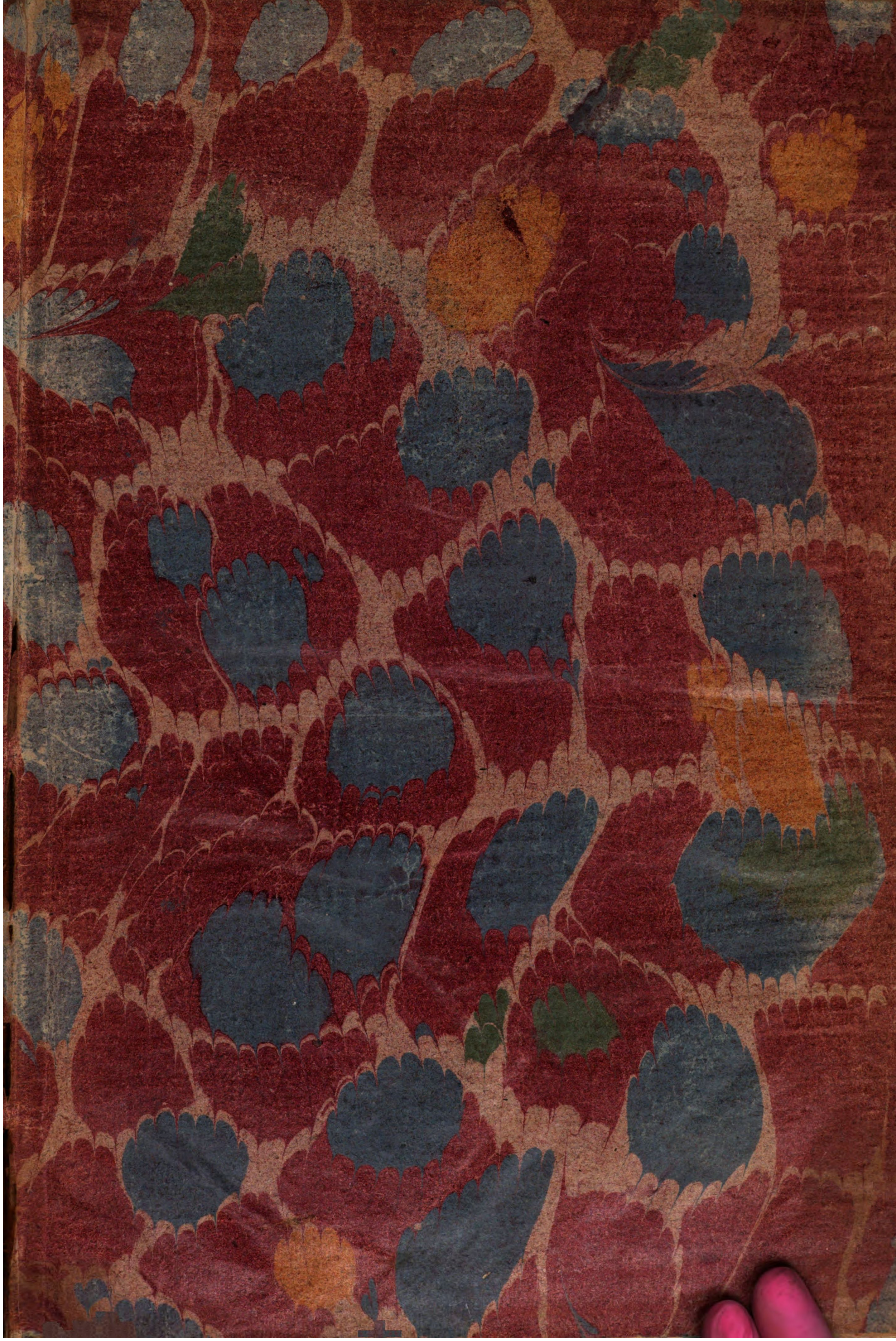

126^c H. lit.

2° H. lit. P. 77.

V. ~~2152~~

Hist. lit. part. Ordin. 1227.
l. 2. C. xiii.

H. Lit.
Doubt. rbr.

CENTIFOLIUM CAMALDULENSE,

SIVE NOTITIA

SCRIPTORUM CAMALDULENSIIUM;

QUAM CEU PRODROMUM EXCEPTURA EST

BIBLIOTHECA
PATRUM CAMALDULENSIIUM

SEU OPERUM

AD HISTORIAM, DISCIPLINAM, ET ASCESIN

SAC. ORD. CAMALD. ATTINENTIIUM

COLLECTIO

TOMIS VI. COMPREHENSÆ.

R Cujus Bibliothecæ, seu Collectionis accurandæ hic
ad calcem prævius exhibetur

CONSPECTUS

AUCTORE

P. MAGNOALDO ZIEGELBAUR

ORDINIS S. BENEDICTI, SOCIETATIS LITERARIÆ

Incognitorum in Terris Austriacis Secretarii.

VENETIIS, MDCCL.

EX TYPOGRAPHIA

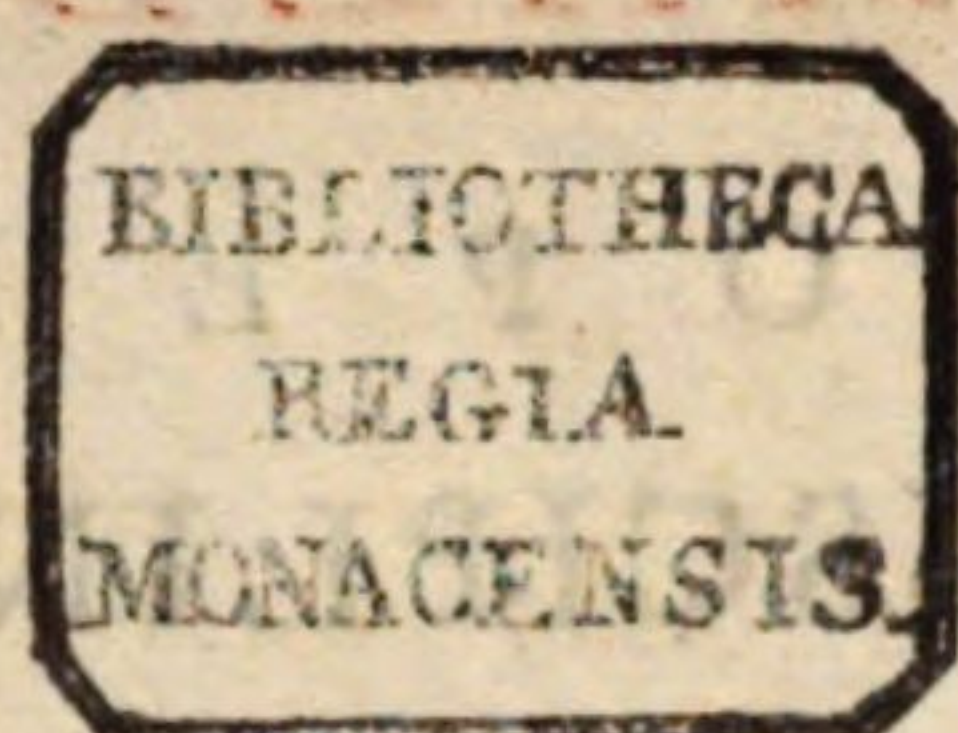
JO: BAPTISTÆ ALBRIZZI HIERONYMI FILII.

CE NITIFOLIUM
CAMALDULENSE

SCRIPTORIUM CAMALDULENSIUM;
QUAM CUI PRODRUM EXCEPTURA EST

BIBLIOTHECA
PATRUM CAMALDULENSIUM

AD HISTORIAM, D. CAMALDULENSIUM, ET AD
SAC. ORD. CAMALDULENSIUM

COLLECTIO

Tomis et commentis
Gott. Bibliothecae, seu Collectionis auctoris huius
ad calcem prius exhibentur

CONSPICUUS

P. MAGNOLDO ZIEGELBAUR

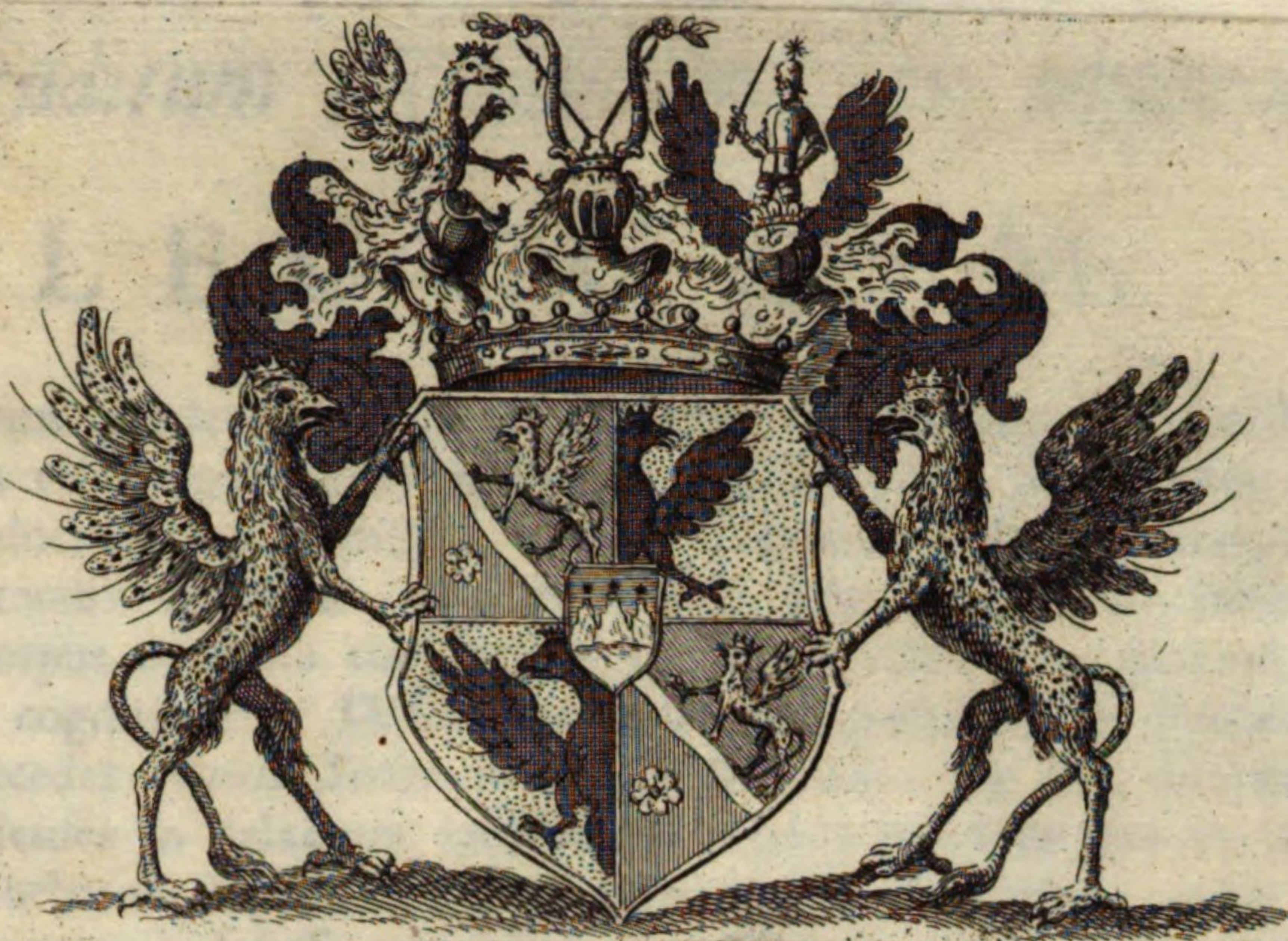
ORDINIS S. BENEDICTI SOCIETATIS LITERARIAE
Institutionum in Terris Aethiopicis

VENETIS, MDCC.

EX TYPOGRAPHIA
JO. BAPTISTAE ALBRICCI WIERONYMI FILII

VIRO. ILLVSTRI.
JOS. L. B. A. PETRIS
FLOR. APAT. AC. HETR.
ACADD. SOCIO
INSTITVTORI. AC. PRAESIDI
SOCIET. INCOGNITORVM
CVI. RES. LITERARIA. IN. TERRIS. AVSTRIACIS
PROVEHENDA. CVRAE. AC. CORDI. EST
HOC. CAMALDVLENSE. CENTIFOLIVM
CEV. SVAS. VT. SOCII. ADSRIPTI. PRIMITIAS
D. D. D.
MAGNOALDVS. ZIEGELBAVR
BENEDICTINVS

BENEDICTINVS
MAGNOALDVS. ZIEGELBVR
D. D. D.
CEV. SVAS. VT. SOCH. ADSCRIPTI. PRIMITIIS
HOC. CAMALDVLENSE. CENTIFOLIUM
PROVEHENDA. CVRAE. AC. CORDI. EST
CUI. RES. LITERARIA. IN. TERRIS. AVSTRIACIS
SOCIET. INCOGNITORVM
INSTITVTORI. AC. PRAESIDI
ACAD. SOCIO
FLOR. APAT. AC. HETR.
IOS. L. B. A. PETRIS
VIRO. ILLVSTRI.

Ad eruditum, candidum, & benevolum

LECTOREM.

Nemo rerum prudens, nisi communi sensu qui careat, non intelligit, operam a nobis esse dandam, ut priusquam Collectionem Scriptorum Camaldulensium adornare instituamus, eorum quantam possumus maxime accuratam præmittamus notitiam. Qui enim fieri alias potest, ut eorum Scripta & Opera unum in corpus congesta conjunctim in lucem edamus, quorum nullam vel exiguam habemus cognitionem? Ordo, rerum anima, postulat, ut *Bibliothecam Patrum Camaldulensium* præcedat *Notitia Scriptorum Camaldulensium*. Ex hac discimus, qui potissimum Camaldulenses in calamus incubuerint, quos eruditos suo ex ingenio foetus ediderint, quæ Auctorum Opera in alium converterint sermonem, quas chartas, codicesque manu exaratos indefessa transcripserint diligentia, quosque demum alios literatos subjerint labores. Neque vero multum negotii nobis facessit, quod eorum, qui id præstiterunt, quædam sint chiliades, sed potior est difficultas, quod illorum plerique parum in vulgus sint noti, ac magnam potius partem incogniti, certe quidem extra Italiam, habeantur. Cujus rei causam, ut Lector non nesciat, eam non ego, sed vir dicat magnæ auctoritatis, *Joannes Castagniza*, *Philippi II. Regis Hispaniarum Ecclesiastes, Theologus, & Asceta*, in cujus concionibus ac libris, maxime in *Vita S. P. Romualdi*, quam anno MDLXXXV. typis vulgavit, summa prudentia & pietas cum eximia Asceseos peritia, doctrina, & eloquentia enituerunt. Is igitur *Benedictinus Hagiographus* cap. XXVII. laudatæ vitæ de Camaldulensium Scriptorum paucitate rationem affert, quam nemo nisi imprudens verso pollice rejiciat: *Non magno, inquit, sunt numero, qui libros conscripsere; quia ad Ascetas Camaldulenses, præcipue Eremitas, magis attinet, meditari die ac nocte in lege Domini, quam calamo occupari, nec tam habere curæ, fungi officio magistri, quam esse Spiritus Sancti discipulos; quemadmodum qui in primitiva vixerunt ecclesia, facere soliti erant; quo factum, ut non plures atque quindecim Ecclesiasticos numerent Scriptores.* Hæc *Castagniza*; a cujus tempore per sæculi, & quod excurrit, auctus quidem fuit Scriptorum numerus, sed non ea copia & multitudine ut ingens sit ac decumanus. Cum igitur Camaldulenses longe alium sibi præstitutum habeant finem, quam ut literarum studiis ac libris scribendis vacent, nulla est causa, ut magnam Scriptorum segetem ex eorum colligendam agro expectemus.

Erumpat ex me vera, simplex, candida, sed, ut spero, non imprudens vox. Dico itaque: Camaldulenses Eremitas, si velint, non posse, & si possint, non velle, magnam librorum vim elucubrare. Cujus mei effati hanc reddo rationem. Quatuor fere præcipua sunt capita, quibus omne Institutum Camaldulense continetur. Solitudo cum recessu & silentio; labor, qui manu exercetur; jejunium, corporisque, castigatio; psalmodia, preces, rerumque divinarum contemplatio. Jam vero quis nescit, lucubrationes librorum Musei esse, non Eremitæ, ubi nulla selecta bibliotheca, nulla eruditorum hominum colloquia, nullus literarum ludus, e quo scribendi artes præsidiaque petantur? *Petrus Delphinus*, summæ gravitatis, prudentiæ, morumque sanctimonix Præpositus Generalis, per quadraginta quinque annos, quibus Ordini præfuit, numquam permisit, ut in Eremitæ quisquam sub præceptore erudiretur. (a) Si quis interim se recepisset in eremum, quod adeptus antea doctrinam aliquam fuisset, ut ageret Deo gratias pro talento, adhortabatur, sin autem imperitus & indoctus accessisset, ut studeret vitæ eremiticæ conformari, ex officio admonebat.

Erant Eremitæ igitur alii literarum rudes, alii earum periti, quas in sæculo ante religionis ingressum didicerant. Ab illis libros & scripta expetere, quid aliud fuisset, quam ab agro in quo nullam fecisti sementem exigere messem? Ab his vero plerumque etiam nihil Scriptionis expectandum erat; cum enim in solitudinem se abdidi-

sent, ut hominum frequentiam, atque adeo notitiam effugerent, postremæ iis curæ erat, ut opera, quibus clari & magni in literis haberentur, elucubrarent, quin imo pro animi sui demissione ac modestia, ut humanas evitarent laudes, nihil scriptis consignare voluerunt, quod memoriam ipsorum omnium sæculorum posteritati commendare, atque ab oblivione vindicare posset. Literarum studiis laborem manuum, Monasticæ ac Eremiticæ vitæ proprium, præferebant, tempusque omne, a præscripta oratione & psalmodia vacuum laborando conterebant, non ignari, nihil ad continendas cogitationes, mentisque evagationes impediendas, magis idoneum esse, atque nullo non tempore occupatas habere manus: qua via ad cordis tendebant mundiciem ac puritatem, cujus merces futura erat Dei visio immortalis. Fecerunt hoc edocti exemplo S. P. Romualdi, ejusque primorum discipulorum, qui in desertis ac eremis, ut in sudore vultus suo vescerentur pane, fila ducebant, vimina texebant, sarculo terram subigebant, aliisque manuum operibus intendebant. Qua ratione nihil propemodum temporis ad scribendum ipsis relictum fuerat. A quo præterea assidua fere jejunia, ingens ciborum parsimonia, & austerum vitæ institutum illos avocabant; ut enim, quod veteri fertur parcemia, plenus venter non studet libenter, ita etiam inanis jejunio ventriculus graves scribendi labores non fert libenter. Naturales hominis facultates, ut scriptionis munere facilius ac promptius defungantur, melioribus cibis & alimentis recreandæ sunt; at ab his Camaldulenses, præcipue Eremitæ, secundum illud, quod profitentur, austerum vitæ genus, se abstinere, continentque. Quid jam de Oratione, rerum divinarum contemplatione, atque sacra dicam psalmodia, quæ tanta, tamque proluxa est, ut omne propemodum tempus ad scribendum surripiat. Et miretur quis, Camaldulenses Eremitæ & numero Auctorum, & librorum editorum multitudine cæteris Familiis Religiosis multo esse inferiores, iis præsertim, quæ illustres ut plurimum inhabitant urbes, ludos juventuti aperiunt, librorum omnis generis habent copiam, doctorum hominum fruuntur congressibus, lautiore victu, quem literarum postulant studia, nutriuntur, nullo manuum labore, nullisque in choro decantandis divinis laudibus occupantur? Enimvero cum iis tum eruditionis copiam, tum doctrinæ præstantiam, tum libros quam plurimos lucubrandi laudem concesserint, & in re literaria ab illis æquo animo se vinci patiantur: attamen disciplinæ Monastico-Eremiticæ quasi possessionem retinent, neque alio nomine elatius se efferunt, quam quod vivendi genere, quod ab ipsis ducitur, ad illud proxime accedunt, quod veteres Ægypti Patres, Antonius, Pachomius, alique Monachi & Eremitæ in desertis tenuerunt, quoque in Ecclesia nihil unquam fuit religiosius, sanctius, magisque perfectum. Jamne intelligis, erudite, candide, ac benevole Lector, a vero non deflectere, possint, quod a me dictum fuit; Eremitæ Camaldulenses non posse, si velint, non velle, si magnam librorum vim elucubrare, atque, quod consequitur, Scriptores prævalso habere numero.

At, si ita est, inquis, quæ igitur ratione non penitus nulli scribendi munus aggressi fuerunt? facilis responsio. Alii id fecerunt cœlitus commoniti, ut sanctus ipse Ordinis Fundator, qui raptus in extasin divina voce, ut Psalmos Regii vatis exponeret, sibi provinciam imponi audivit, ad quam etiam nulla mora se accinxit. Alii, quod laborem manuum fere non possent, ad scriptionem animum adjunxerunt. *Noverit Sanctitas vestra*, inquit B. Petrus Damianus in epistola ex Eremo Fontis Avellani data ad Theodosium Senogallensem, & Rodolphum Eugubinum Episcopos data, *noverit Sanctitas vestra; quia præsumpsi quedam Opuscula scribere, non tam videlicet, ut legibus ecclesiasticis, quod temerarium fuerat, aliquid adderem, quam ob hoc præcipue, quia sine quolibet exercitio inertis otii, & remotioris cellule tædia non perferrem: ut qui operibus manuum utiliter insudare non poteram, cor vagum atque lascivum quodam meditationis loro restringerem, sicque cogitationum ingruentium strepitum atque acedia obrepentis instantiam facilius propulsarem.* Alii quod sibi esset utile, ac prodesset aliis Superiorum cohortatu & approbatione scriptis tradiderunt. Sic cum Petrus Candidus de Porticu Quæstiones super Hieronymi epistolas edidisset, Petrus Delphinus, Ordinis Generalis sapientissimus literas ad eum dedit, in quibus inter cætera, *placuit*, inquit, *mibi studium tuum in sacris voluminibus, probarique admodum lucubrationes monacho dignas. Natus tibi solus non es, & ideo multis prodesse conaris, ut erudiens multos ad justitiam, fulgeas sicut stella in firmamento.* Quæ, aliæque causæ satis justæ sunt, propter quas qui Camaldulenses

Monachi ac Eremitæ scribendi munus occuparunt, nullo modo in reprehensionem sunt vocandi.

Et si vero Camaldulensium Scriptorum non ea sit copia & multitudo, quæ in digitos mitti non possit, vereor tamen, ne non complures habeantur, quorum nomina meam effugiant notitiam. Cum enim Ordo Camaldulensis intra Italiæ fines potissimum se contineat, in aliis vero regnis ac provinciis, ut in Gallia, Pedemontio, Germania, Hungaria & Polonia non admodum multas, nec a longo tempore habeat eremos, qui scripserunt, majorem partem, si perpauca excipias, gente Itali fuerunt. Horum libros Italice scriptos cum in Germania oculis usurpare raro liceat, eorum etiam Scriptores nec auditione, nec fama habentur noti. Equidem pro mea virili parte singulorum consulere memoriæ, laudi ac gloriæ velificari, ac commeritis prosequi encomiis non prætermisi, quin tamen non complurium merito defuerint, affirmare nec quidquam ausim. Non parum sæpe, vel hujus vel illius Scriptoris natale solum, parentes, literarum studia, quibus in sæculo institutus fuit, monasterium vel eremus, in quibus sacram emisit professionem, dignitates, quas in Ordine consequutus est, annus & dies mortualis, quo e vivis exemptus fuit, meam præterierunt cognitionem. Quæ quidem ut non ignorarem, eorumque notitiam tecum, Lector benevole, communicarem, nulli peperci operæ, sed irritò ac frustraneo in non paucis conatu. Quare ut hanc in enarrandis singulorum Scriptorum vitis elogiisque brevitatem, & parsimoniam nulli mihi vertatur vitio, ea qua par est humanitate te rogatum volo. Sed nec illud te celandum puto, fuisse a me quorundam Scriptorum nomina huic Bibliothecæ inserta, de quibus alii Familiæ Camaldulensi fors litem moturi sunt, quam hic dirimere mearum esse partium non opinor; ut qui Syllabum Scriptorum Camaldulensium numero potius auctum, quam imminutum dare malim.

Equidem hoc labore penitus supersedere potuisssem vel etiam voluisssem, si prius ad scribendum quam me conferrem, cognitum habuisssem, *Petrum Cannelum* Abbatem Camaldulensem, ingenio indicioque excultissimum, hanc provinciam, exeunte sæculo superiore, jam occupasse, atque Scriptorum Ordinis sui laudes, quos eruditione ac doctrina eminuisse ipsi constabat, literarum monumentis consignasse. Sed cum hanc notitiam ex *Francisci Arisii Cremona Literata* eo primum tempore comparasssem, quo hanc Bibliothecam jam fere ad fastigium perduxeram, extremam eidem manum non addere nolebam. Quæ Bibliotheca quoquomodo scripta, hoc saltem commodi habitura est, quod doctissimis S. Michaelis Muriani Cœnobitis, penes quos Venetiis est *Abbatis Canneli* Bibliothecæ exemplum, animos, ne dicam stimulos, addere queat, quo in primis deinceps curis habeant, ne aliquo in angulo pulvere situque diutius marcescat, aut ad blattarum, muriumque pastum indignum in modum reservetur, sed in eruditorum manus ad Sacri Ordinis gloriam & existimationem pervenire primo quoque tempore permittatur. Enim vero, ut V. C. *Angelus Calogierà* Monasterii S. Michaelis Muriani Alumnus epistola die 10. Febr. an. 1747. scripta certio rem me reddidit, nihil ipsius Sodales, viri literatissimi, curæ magis habent, quam ut *Canneli* Bibliothecam ad limam revocent, locupletio rem reddant, atque ad fastigium perducant. Quod ubi factum erit, eandem in publicum quamprimum exire jubebunt. Quæ igitur *Abbatis Canneli* Bibliotheca, multo majori elegantia atque eruditione accurata, usque dum in orbe compareat literario, hac nostra quali demumcumque notitia ut tibi, Lector Benevole, frui liceat, eam typis excusam hic exhibemus. Vale, ac fruiere.

NOI RIFORMATORI

dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione ed Approvazione del P. F. Paolo Tommaso Manuelli Inquisitor General del Santo Offizio di Venezia, nel Libro intitolato: *Centifolium Camaldulense, si-ve Notitia Scriptorum Camaldulensium &c. &c. MS. sciolto in varj fogli*, non essere cosa alcuna contra la Santa Fede Cattolica; e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contra Principi e buoni costumi: concediamo Licenza a *Giambatista Albrizzi q. Girolamo Stampator di Venezia*, che possa essere stampato, osservando gli Ordini in materia di Stampe, e presentando le solite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 16. Maggio 1749.

(Barbon Morosini Cav. Proc. Rif.
(Marco Foscarini Cav. Proc. Rif.

Registrato in Libro a Carte 5. al Num. 41.

Michiel Angelo Marino Segr.

31. Maggio 1749.

Registrato nel Magistrato Eccell. alla Bestemia.

Lauro Bartolini Segr.

I.

ABUNDIUS COLLINA.

ABundius Collina Bononiensis Monasticen professus est in Monasterio Classis Ravennæ, Petro Canneto Abbate. Expleto studiorum curriculo Pisas se contulit, ubi sub Guidone Grandio viro clarissimo Mathæsi operam dedit, ibique moratus usquequo in Patriam vocatus Professor Publicus rei Nauticæ in Instituto Scientiarum factus, Cathedram, quam ei frater fundavit, primus conscendit. In Actis Academiæ Bononiensis habetur ejus *Dissertatio de Artu Nautica* quam cum celeberrimus vir Joannes Chrysostomus Trombelli Abbas S. Salvatoris aliquo modo oppugnaverit, propriam defensionem integro libro eruditissimo Professor noster suscepit cujus libri titulus est.

Considerazioni Istoriche di Don Abondio Collina sopra l'origine della Bussola Nautica responsive alla Dissertazione stampata sopra lo stesso argomento dal P. Abate D. Gio: Crisostomo Trombelli. In Faenza 1748. presso l'Archi in 4.

Laudatur Collina in Ephæmerid. Litt. Venetis, & Florentinis. Poesis cultor etiam cujus non pauca eaque elegantia Italica Carmina in variis Collectionibus leguntur. Vivit adhuc vir clarissimus ad Patriæ, Congregationisque suæ ornamentum.

II.

ALOYSIUS MASSÆUS.

Aloysius Massæus nobilis Lucensis vanitatibus Mundi renuntians Eremiticam vitam professus est in sacra Eremo Camaldulensi anno ætatis suæ vigesimo quinto, æræ vero Christianæ 1645. Vitam duxit virtutibus omnibus celebrem, eamque sancto fine clausit anno 1679. die 28. Augusti. Ejus vitam primo descripsit Joseph Manuccius, & Florentiæ edidit anno 1689., Typis Petri Martini; secundo curis diligentioribus vir pietate non minus quam eruditione præclarus Benedictus Falconcinus Episcopus Aretinus, quam Florentiæ vulgavit Michael Nestenus Typographus anno 1718. Scripsit Aloysius

I. *Epistolas* valde pias, quarum aliquot in lucem edidit Josephus Manuccius, & Benedictus Falconcinus, eaque, autographa asservantur in Bibliotheca Fontis Boni, apographa in S. Michaelis Muriani,

II. *Sermones*, quorum aliquot suavi sacra unctione referti edidit Falconcinus in ejus vita. Autographa servantur in Bibliotheca Fontis Boni.

III. *Tractatus in Præcepta Decalogi* MSS. in eadem Bibliotheca.

De eo meminit Jo. Paulus Oliva Soc. Jesu Generalis in Epistolis.

III.

AMBROSIUS TRAVERSARIUS.

AMbrosius Traversarius Camaldulensium Generalis Antistes is est, quem, sive vitæ sanctimoniam, seu doctrinæ præstantiam, sive rerum usum atque in gravissimis Ecclesiæ negotiis tractandis prudentiam spectemus, omnium sæculorum posteritas admirabitur. Ortus est sub anno reparatæ salutis millesimo trecentesimo septuagesimo sexto in Romandiolæ oppido, cui Porticus nomen, quodque haud procul a Florentia remotum est. Parentes fuerunt, pii & prænobiles, utpote ex Traversaria nobilissima gente, sed tenuis magis, quam opimæ fortunæ. A teneris annis in Cœnobio Florentino S. Mariæ de Angelis a Patribus Camaldulensibus literis cum Græcis tum Latinis institutus fuit. Ad eloquentiam comparandam usus est præceptore Joanne Ravennate, Oratorum sui avi facile principe, cui unice charus fuit ob præclaras ingenii atque animi dotes. Ut Græcis literis, quarum erat cupidissimus, melius obsequeretur, Venetias demigravit, qua in urbe Emmanuel Chrysoloras Byzantinus Græcarum institutionum ludum aperuerat. Neque tamen multum abiit temporis, quo Venetiis commoratus est. Accersito enim Florentiam Emmanuele, magistri legit vestigia. Redditus Florentiæ ad Camaldulense se recepit Monasterium, in quo ætatis anno vigesimo quarto vitæ religiosæ tyrocinium posuit. Nuncupatis postea sacris votis, monasterii scholis præfectus fuit, quarum limina nobilis juvenus magna trivit frequentia. Crevit earum celebritas, quod Ambrosius pulcherrimum iniisset consilium, de veterum optimi comatis quorumque auctorum libris e squalore & situ publicam in lucem asserendis. Qui conatus cum Cosmo de Medicis majorem in modum probaretur, sumptus fere incredibiles suppeditavit, quibus selectissima bibliotheca comparatis undique ingenti ære scriptoribus adornari posset. Quam ob rem Ambrosius optimo jure bonarum literarum

A

in-

instauratoribus annumeratur. Quæ vero Opera hoc maxime studio antiquitatis excitatus proprio Marte elucubravit, quæque aliorum scripta ex Græco in Latinum per ipsos triginta annos converterit sermonem, postea dicturi sumus. Studiorum atque lucubrationum amore ita incensus erat, ut eum triginta annorum labores non modo non extinxerint, sed potius inflammarent; a quibus non antea abjunctis, quam Ordinis sui Generalis Præpositus, invitatus licet, renunciatus fuisset die 26. Octobris anno millesimo quadringentesimo trigesimo primo. Tum vero non modo res Ordinis sui, haud parum conturbata componenda erant, sed summa etiam Ecclesiæ negotia, quibus adhibitus fuit, pertractanda. Sive vero ad Concilia, seu ad Orientis & Occidentis Imperatores Nuntius Apostolicus mitteretur, eximia ubique religionis, doctrinæ, & prudentiæ patefecit indicia. Basileæ Julianum Cardinalem, Sedis Apostolicæ Legatum ab Eugenio IV. Pont. Max. supra quam dici potest alienum ad ejus denuo partes adjunxit. Ex qua urbe post infinitos labores tandem profectus jussu Eugenii in Hungariam ad Sigismundum Imperatorem, haud difficulter ejus animum expugnavit, ut Concilium Basilea Ferrariam transferri non renueret. Ferrariæ vero & Florentiæ quidquid ad Græcos in Catholicæ Ecclesiæ gremium reducidos feliciter gestum est, & quidquid salubriter constitutum, id uni fere Ambrosio, summæ prudentiæ ac doctrinæ Theologo, in acceptis debet referri. Qua re factum, ut non modo Latinorum studia, sed Græcorum etiam animos unice sibi conciliarit. Translato denique Florentiam Concilio, Græcisque cum Ecclesia Romana unitis, Ambrosius Concilii Actis inter omnes Abbates primus subscripsit; nec immerito, utpote cujus potissimum opera Græci Romanæ Ecclesiæ placitis acquieverunt. Nemo erat sive Latinorum seu Græcorum Patrum, qui talem tantumque virum in purpura & ostro quamprimum conspiciere non ex animo optaret. Et vero Eugenius IV. eum amplissimo Cardinalium collegio propediem adlecturus erat, nisi epidemia Florentiæ exorta e vivis 12. Kal. Nov. anno Christi millesimo quadringentesimo trigesimo nono sublatus fuisset. Cujus morte intellecta, omnium vox erat, eum plus ad purpureum galerum splendoris allaturum, quam ab eo accepturum fuisse. Qui

vero noviores Scriptores cum Michaelis Pocciatio, Possevino, Bellarmino, & Labbeo ejus obitum ad annum millesimum quadringentesimum nonagesimum producant, manifesti tenentur erroris. Quemadmodum etiam longe a vero abest, quod Possevinus ait, eum in Germania Constantiæ diem suum obiisse. Sepulchro illatus est in Sacræ Eremitæ Camaldulensis Ecclesiæ, sine lapide sepulchrali & titulo, ut conqueritur Mabillonius in itinere suo Italico; (a) *Subit indignatio, inquit, ut cum Plinio Junio loquamur, tanti viri post tot annos reliquias, neglectumque cinerem sine titulo, sine nomine jacere, cujus memoria orbem terrarum gloria pervagata est. Sed potior Ambrosii apud Deum gloria est, ac memoria.* Aliquod tamen ejus Epitaphium refertur a Sylvestro Marulo *Opere di tutte le Religioni Messanæ* typis vulgato an. MDCXIII. pag. 106. Verum post editum Mabillonii *Iter Italicum* prolixam Inscriptionem Ambrosio Eremitæ erexerunt in Camaldulensi Basilica; quam inscriptionem in lucem edidit Cl. V. Angelus Calogierà in amplis *Additamentis Bibliothecæ Volantis* edit. Venetæ ad vocem *Cardulo*.

S C R I P T A

Alia sunt, quæ partim propria industria composuit, alia quæ partim e Græco Latinitate donavit. Ad primam classem pertinent

Origines Civium Florentinorum, quas ex antiqui ævi monumentis eruit, magna eruditione illustravit, summoque nuncupavit magistratui, a quo gratissimo exceptæ animo, publicis adjectæ fuerunt monumentis, ut qui posterius noscendi illustres Reipublicæ suæ viros iusta flagrarent cupiditate, Opus, quod consulerent, in promptu haberent. Vid. Ang. Flor. Hist. Camald. lib. 3.

Unionis Formula inter Ecclesias Græcam & Romanam seu Definitio Synodi Florentinæ. Extat Græc. Lat. Concil. edit. Labb. tom. 18. post Sess. 25. p. 522. & iterum col. 1181. Magnus Ambrosii honor, magnaque de ejus sapientia Oecumenici Concilii existimatio, a quo ei partes tanti conficiendi negotii delatæ fuerunt, Henricus VVarthonus in Appendice ad Historiam Literariam Guilielmi Cave pag. 23. cum narrasset, spectatæ Ambrosii in Concilio Florentino eruditioni datum fuisse, ut pacta inter Græcos & Latinos concordia Unionis ineunda for-

(a) lib. 6. ep. 70.

formulam componeret, eidem fibulam contumeliis plenam, non quidem suis, sed Sylvestri Syuopuli verbis affingit: *Vir veteratorius, & callidus, insignis sanctitatis simulator, nec linguae nec disciplinarum Graecarum penitus ignarus, & Papae fidelissimus*. Itane vero VVarthone, Calvinii assecla, verba Syuopuli, cui haec Unio fudes in oculis erat, tua facis? Tamtumne auctoritatis, tantumne fidei in eo reponis? Sed nostin, quid hominis fuerit? Si temporum testem (a) historiam, si coetaneos, posterioresque scriptores interrogas, homo nihili, ignotus, ignobilis, qui unus sibi testimonium dixit, illudque mendacissimum, neglectus haecenus ab eruditis, schismaticus, haereticus, ac nationis suae, quae catholicam fidem cum Imperatore, Patriarcha, Episcopis, ac Principibus, doctissimisque viris susceperat, hostis infensissimus illico deprehendetur. Neque alia ejusdem debet esse apud cordatos homines ratio; quam e. g. Hieronymi Pragensis in Patres Concilii Constantiensis convitia effutientis. Quis enim ignorare potest, quid in iudices, quid in adversarios, quid in ipsos quoque interdum patronos advocatosque suos deblaterent, quae crimina objiciant, quas calumnias texant, qui causa ceciderunt rei? Tales plerique Graeculi, qui Marco Ephesino Antistiti ac similis farinae contumacibus schismaticis, quam apertissimae veritati ac catholicae fidei adherere maluerunt. Nonne jam pudet te VVarthone, Syuopuli de Ambrosio non tam testimonium, quam convitium protulisse? Firmior stat Ambrosii fides ac integritas, quam ut a levissimo & mendacissimo Graeculo de ponte dejiciatur.

Hodeporicon, seu *Commentariorum Libri duo de Administratione sua*, quibus *Descriptio Itineris* continetur, quod jussu Eugenii IV. P. M. suscepit ad Ordinis sui Monasteria utriusque sexus reformanda, in quorum multis collapsa erat disciplina regularis. Prodiit cura Nicolai Bartholini Clerici Regularis e Congreg. Matris Dei Florentiae ac Lucae apud Fratres Marefscandolos an. 1681. in 4. Recensetur magna cum laude *Ambrosii* in *Journal des sçavans* anno 1682. mense Martio pag. 61.

Chronicon, seu prolixior historia Asceterii Casinensis, quam stylo rudi & barbaro conscriptam una cum Dialogo Desiderii Abbatis Casinensis eruit, & recognovit.

Tractatus de Sacramento admirabili Corporis

Christi, quem ipsi VVarthonus in *Supplem. ad Hist. Liter. Cavei* attribuit, Oudinus vero praetermittit, vel omnino abjudicat, dum negat, Ambrosium quidquam scripsisse de Sacramentis; quemadmodum etiam inficiatur, *Tractatum de Spiritu Sancto contra haereticos, negantes Spiritum Sanctum procedere a Filio*, quem ei Possevinus attribuit, ab ipso fuisse compositum, nixus auctoritate Vossii Lib. 3. de *Histor. Lat.* cap. 5. p. 556. edit. vet. Etenim, inquit Oudinus, transtulit tantum Latine *Opus Graecum Manuelis Calecae libris IV. constans contra errores Graecorum*: quam translationem Ambrosii Camal. primus edidit Petrus Stevartius Leodiensis anno 1608. Ingolstadii in 4. quod opus additum ab illo fuit *Antiquis Lectionibus Henrici Canisii Tomo IV.* Idem Oudinus refellit cit. VVarthonium, qui Ambrosium *Opus contra vituperatores Monasticae vitae*, inter MS. Codices Bibliothecae S. Justinæ Patavinæ asservatum, composuisse scribit, cum illud sit foetus ingenii S. Joannis Chrysostomi, quem duntaxat Ambrosius e Graeco in Latinum transtulit. Quae fuit prima Ambrosii versio, quam ea causa suscepit ut illos in ruborem daret, qui monasticam ipsius vitam, & Religionis Camaldulensis ingressum in reprehensionem vocabant, simulque omnibus monachis maximo & solatio & usui fore arbitrabatur, cum illi causam suam animadverterent, ante mille annos a praestantissimo viro tanta vel cura susceptum vel elegantia & ubertate defensum. Haec versio legitur passim inter Opera D. Jo. Chrys. A vero autem abest, quod Oudinus dicit, hoc Opusculum ab Ambrosio editum esse Alostenii anno 1487. quo tempore ille non amplius inter vivos fuit; etsi vero editio hodie sit rarissima, ab alio tamen eam fuisse accuratam oportuit. MS. autem habetur, teste Bernardo Montfauconio e Congr. S. Mauri in *Diario Italico Parisiis* 1702. in 4. edito, cap. 26. p. 392. in Fesulana Canonorum Regularium Bibliotheca, quam Sinibaldus an. MCCCCLXI. descripsit.

Quod primum scite interpretandi specimen Mathæo, venerabili Monasterii sui Patri probari, ubi animadvertit, toto pectore ad alia ejusdem S. Doctoris opera Latine reddenda incubuit. Nam praeter homilias in Mathæum, quas jussu Eugenii IV. cum jam Generalis esset Praepositus, non invenuste vertit, transtulit alias ejus-

A 2

dem

(a) vid. Labb. Concil. Tom. 18. col. 298.

dem lucubrationes in Johannem, super epistolas Pauli, sermones contra Judæos, & de Deo incomprehensibili homilias XL. multaque alia de diversis argumentis, libris decem & octo comprehensa: quæ omnia in editionibus Operum Divi Chrysostomi Græco-Latinis ultimis occurrunt. In Bibliotheca etiam Sfortiana, ut Oudinus notat, inter MSS. Cod. Latinos, in Classe Theologorum Cod. 27. legitur, *Chrysostomus de Consolatione, Latine per Ambrosium Camal.* in membrana in 4.

S. Ephrem Syri Sermones XIX. ex Syro idiomate in Græcum prius translato Latinitate donavit, quos Matthæus Lehurorius post editionem Brixiae an. 1490. accuratam Argentorati an. Ch. 1509. excudit. Repetita fuit editio Coloniae Agrippinae 1547. in 8. Manuscripti habentur in Bibliotheca Florentina Monasterii Angelorum, cum epistola ejusdem Ambrosii ad Cosmum Medicum an. 1458. die 9. Februarii, quo tamen tempore jam inter vivos esse desuit Ambrosius. Quare hæc epistola, quæ a Montfauconio visa fuit, ut ipse in Diario Italico cap. 25. p. 371. fidem facit, hoc anno exarari ab Ambrosio non potuit. Exstant etiam MSS. in Cæsarea Bibliotheca Vindobonensi, Cosmo de Medicis, summo ipsius Mecenati nuncupati. Italicam versionem Sermonum *S. Ephrem* ab Ambrosio curatam lego in Catalogo librorum, quem Londini Jacobus Jonson & Joannes VVats Typographi an. 1726. vulgarunt.

Sermoni di S. Efrem nuovamente dal Greco nella volgar lingua tradotti da Ambrosio Eremita Camaldolese. In Venezia al segno del Pozzo 1545. in 8. Non memini Auctoris, qui hac de versione Italica faciat mentionem.

S. Joannis Scholastici Climax, seu Scala perfectionis, quod opus e Græco Latine redditum Venetiis 1531. publicam lucem aspexit.

Tractatus de Virginitate, vulgo *S. Basilii* adscriptus, quem Gabrieli Condolmerio, *S. R. E. Cardinali*, postea *Eugenio IV. P. M.* inscripsit, quique inter *D. Basilii Opera Græco-Latina* habetur excusus. Fuit ille Cardinalis Ordinis Camaldulensis Protector, & Ambrosio addictissimus.

D. Athanasii libros duos contra Græcos Latine vertit, quos inter ejusdem *S. Patris Opera Græco-Latina* invenies.

Palladii, Vita S. Chrysostomi e Græco Sermone in Latinum versa ad Imperatorem Sigismundum. Prodiit versio Venetiis an. 1533. & alibi. MS. extat Venetiis in Bibliotheca *S. Antonii* cum miniaturis.

De Vitis Patrum liber decimus, auctore Joanne Moscho, interprete Ambrosio Camald. Hujus decimi libri interpret est Ambrosius Camald. abbas. Ita enim in Apostolica Bibliotheca se invenisse testatur Aloysius Lippomanus præfatione ad Lectorem, qui primus edi curavit Tomo VII. de Vitis Sanctorum. Vid. Rosvveyd. Prolegom. XIV. in Vit. P. P. p. 45.

Possevinus in Apparatu sacro ait, *Vitam S. Eugenia* scriptam ab Ambrosio Camal. Abbate, an versam vult? certe plura alia *Vitas Patrum* spectantia idem auctor eodem teste vertit. Rosvveyd. Proleg. XIV. p. 41. Quod forsan etiam de *S. Gregorii Nazianzeni vita* intelligendum venit; item de *Vitis seu Agone SS. Prothi & Hyacinthi, Tractatus S. Basilii de Paradiso, de Sacerdotio,* item ejusdem Epistola *de Vita solitaria* ad Gregorium Nazianzenum.

Joannis Moschi Pratum Spirituale, quod Possevinus *Vitas Monachorum* appellat, in Latinam transtulit linguam.

In eandem linguam ex Græco traduxit *Libros IV B. Dionysii Areopagitæ,* elegantiori & familiari stylo, nempe *de divinis nominibus, de cælesti & Ecclesiastica Hierarchia, de Mystica Theologia:* quæ versio Argentinae an. 1498. & Coloniae Agrippinae an. 1546. impressa fuit. Hos Dionysii Areopagitæ libros excudit quoque Zuentilius Coloniae an. D. 1546. cum Commentariis Dionysii Carthus., & quatuor aliis versionibus, quas enumerat Oudinus de Script. E. Tom. III. Sec. XV. p. 2434.

Aeneæ Dialogum Theophrastum Latine idem transtulit, *De immortalitate animæ, deque corporum resurrectione* inscriptum, quem, teste Oudino, Basileæ excudit Episcopus cum Philonis Judæi Operibus.

In Versionibus hucusque enumeratis, ascetici ac monastici fere argumenti, operam Ambrosius impigro contrivit animo, non vero pari alacritate eandem versionem librorum Diogenis Laertii addixit quam ab amicis satis importune rogatus fuerat. Quam invitus hoc bellum militaverit, ejus verba Epist. 1. lib. 19. declarant: *Magna me hominum vis impulit, inquit ad Leonardum Justinianum scribens, ut præter institutum meum, quo jam pridem solis sacris literis ex Græco transferendis operam dare decreveram, Diogenis Laertii libros de Vita decretisque philosophorum in Latinum convertam...* Vicit tamen amicorum vis nimia, adjectis adhortationibus, fere dixerim summorum virorum, Archiepiscopi Genuensis, Antonique Mascani. Similes instaurat querimonias Ep. 3. lib. 18.

& Ep. 1. lib. 15. Qua tamen amicis obsequendi erat promptitudine, Laertii libris Nicandrum ac Philostratum, simulque & opuscula quædam Plutarchi quorum desiderio maxime flagrabant, superaddidit. *Libros vero X. Diogenis Laertii de Vitis Philosophorum Cosmo Medicæo inscripsit, quos Curio Basileæ cum versione Ambrosii edidit an. 1529. cum jam Venetiis apud Nicolaum Janson an. 1475. in 4. excusi fuissent, Ambrosio non adhuc, ut Oudinus erronee scribit, in vivis agente, sed jam dudum ex iisdem exempto. Iterata editio fuit Basileæ an. 1533. in 4. apud Hier. Frobenium & Nicolaum Episcopium.*

Quibus aliisque e Græco in Latinum versionibus tametsi Ambrosius elegantis, concinni, atque præclari Interpretis laudem a viris doctissimis quamplurimis tulerit, eidem tamen Daniel Huetius & Elias Dupinius non nihil detrahunt, quorum prior Lib. II. de Clar. Interpret. pag. 278. ita scribit: *Eadem quoque ætate prodiit ex Emanuelis Chrysoloræ umbraculis vir pietate juxta & doctrina insignis Ambrosius Camaldulensis, non satis politus & ut vitæ instituto, sic sermone austerus, stylo quandoque extra callem excurrens.* Posterior vero Nov. Bibl. Auth. Eccles. Tom. XII. cap. IV. p. 95. col. 1. hæc habet: *Le stile d'Ambroise Camaldule est assez Latin, mais il se donne beaucoup de liberté dans ses Traductions & ne rend pas toujours les termes selon leur vraie & propre signification. i. e. Stylus Ambrosii Camaldulensis satis Latinus est; at in vertendo licentiam æquo majorem sapius sibi permittit, neque verba verbis reddit secundum verum & proprium eorum significatum.* Ita nemo omnibus, maxime Criticis satisfacit, Sed a Versionibus ad Opera, quæ propria industria elaboravit, revertamur. Sunt vero

Orationes nonnullæ ad Conciliorum Ferrariensis & Florentini Patres habite. Oratio Græca Leonardo Justiniano mirum in modum laudatur, sed eam Ambrosio per æmulorum invidiam dicere non licuit. Vid. Aug. Flor. in vita.

Libri Epistolarum. Prope finem vitæ erat, cum amicorum rogatu, atque adeo impulsu epistolas suas colligere cœpit; at collectionem illam morte interceptus absolvere haud potuit, quam ipsius tamen clientes ac charissimi filii perficiendam sumpserunt atque ad illam perfectionem, quæ nostris modo oculis obversatur, perduxerunt. Unde factum, ut plures Epistolarum ipsius habeantur Collectiones. Prima, quæ in Bibliotheca S. Michaelis Muriani reperi-

tur, constat Epistolis CCLXI. septem in libros distributa. Collectio secunda, quæ & in sacra Eremo, & in Bibliotheca V. C. Antonii Magliabecchi custoditur, completitur epistolas CCCCXXXVIII. in libros tredecim divisas. Tertiam Collectionem libris XVIII. digessit Michael Monachus Ambrosii discipulus, in quibus extant CCCCL. In quarta Collectione Epistolæ DXLVIII. continentur totidem in libros, sed alio ordine dispositos congestæ. Has omnes Collectiones cum reperisset Mabillonius in Florentinis Bibliothecis, quartam, cujus & ordo probabilior, & numerus epistolarum amplior visus est, describendam aliis prætulit vir doctissimus. Quam ex Italia in Gallias allatam Edmundus Marthene & Ursinus Durand ab obitu Mabillonii Collectionis Amplissimæ Tomo III. anno 1724. Parisiis apud Montalant in fol. typis vulgarunt. Cui Collectioni libros 19. & 20. adjecere quos ex Epistolis Ambrosii ad diversos, & nominatim ad Franciscum Abbatem de Carecibus scriptis confecerunt. Etsi vero omnes Ambrosii Epistolæ, judice Mabillonio, sint optimæ, ex sententia tamen Editorum, quæ ad Eugenium Papam datæ fuerunt, aliis facile præstant, cum dignitate rerum, tum orationis majestate. Plenissima Ambrosii Epistolarum collectio nunc Florentiæ sub prælo est.

Præfationes. I. in vitam S. Joannis Chrysostomi ad Eugenium IV. P. II. In Librum S. Joannis Chrysostomi ad Stagirium Monachum arreptitium de Providentia Dei ad illustrissimum Principem Petrum Lusitaniæ Regis Filium. III. In S. Joannis Chrys. libros adversus vituperatores vitæ monasticæ. IV. Prologus in translationem a se factam Scalæ S. Joannis Climaci. V. In libros S. Basilii Episcopi de vera Virginitate. VI. Epistola in versionem. VII. Homiliarum S. Ephrem. VII. In versionem Laertii. Cæterum de Præfatione ad Cosmum Medicem in homilias S. Ephremi Syri videndus est Lambecius Comment. de Bibl. Cæs. Lib. 1. Additam. III. pag. 119. 120. 121. quam elegantissimam eo loco integram exhibet, ea præcipua causa adductus, quod Gerardus Vossius Præpositus Tungrensis in sua omnium Operum S. Ephremi editione latina, nullam versionis istius antiquæ fecit mentionem, cum tamen certo constet, illum ea usum fuisse, suo enim se prodit indicio tanquam forex, dum epistolam dedicatorem ad Summum Pontificem Sixtum V. ad imitationem Ambro-

brofii Camaldulensis hoc orditur initio :
 „ Biennio antequam in excelsam istam Ec-
 „ clefię speculam , sedem Petri , evehere-
 „ ris , Sixte V. Pont. Max. virum mihi
 „ peregrinum e media Syria oriundum , &
 „ per Gręcię climata huc profectum , ut
 „ major ejus haberetur ratio , commenda-
 „ sti , ac ut eodem mecum Romę excipe-
 „ retur contubernio , desiderasti . Cum enim
 „ propter Turcicam tyrannidem , cuncta
 „ devastantem atque obscurantem , non
 „ amplius eo haberetur honore apud suos
 „ Syros & Gręcos quo antea , sed jam
 „ vilesceret , laborumque ejus fructus , ibi
 „ deperiret , ad Latinos , & quidem ad
 „ ipsam Urbem Romam , velut ad secu-
 „ rum extra pericula portum ex Barbaro-
 „ rum manibus confugit , ut ibidem reflo-
 „ resceret , & fructum uberiores , tanquam
 „ loco magis fecundo exultior redditus
 „ produceret : ubi etiam , quod multo ni-
 „ mis tempore aliter atque sperarat ; ob-
 „ scurus spretusque lateret , nec esset qui
 „ illius curam suscipere , Tu tandem non
 „ sine Divina providentia eum e latebris
 „ & tenebris vindicandum , mihi que licet
 „ homini hic externo , & ex ultima pœne
 „ Germania oriundo , committendum tra-
 „ dendumque solícite curasti . Itaque feci
 „ non invitus , quod in hospite illo exci-
 „ piendo , tibi cum primis gratum , mihi-
 „ que jucundum , atque aliis carum & uti-
 „ le fore intelligebam , ipsumque a te us-
 „ que adeo commendatum peramanter ad-
 „ misi , suscepi , & gratulabundus in idem
 „ mecum contubernium introduxi . Quem
 „ dum coram jam alloqui incipio , pere-
 „ grina utentem lingua comperio , a no-
 „ stro loquendi usu multum aliena , unde
 „ statim , an aliam etiam nobis utcumque
 „ communem calleret , percontor : ipse ve-
 „ ro præter maternam illam suam Syram ,
 „ se quoque Gręcam ab optimis hausisse
 „ magistris respondit , (a) Latini autem
 „ Sermonis prorsus ignarum . Quare me ,
 „ ut inter Latinos latine eum loqui do-
 „ ceam , vel saltem Interpretem ipsius agam
 „ interpellat , ut in occiduis partibus , ubi
 „ antea minus fuerat cognitus , deinceps
 „ magis innotescat , & ab omnibus intelli-
 „ gatur . Atque ubi jam confedimus ambo ,
 „ animadverto ab ipso mox Sermonis exor-

„ dio , hospitem illum meum moribus sua-
 „ vissimis præditum , variisque animi doti-
 „ bus pulcherrimis ornatum , & in rebus
 „ Divinis exercitatissimum ; nihilque eum
 „ humile , nihil abjectum , nihil molle ,
 „ nihil absurdum aut infimum sentire un-
 „ quam vel loqui ; sed omnem ipsius ora-
 „ tionem a DEO rebusque cœlestibus ,
 „ ipsumque vitia ubique acriter reprehen-
 „ dentem , ac virtutes mirifice celebran-
 „ tem , non voce duntaxat , sed opere po-
 „ tius vivo atque exemplo , affectiones de-
 „ nique nostras ad DEI amorem , vani-
 „ que hujus sæculi contemptum , ac ad
 „ cœlestis regni gaudia consequenda , for-
 „ midabilia autem inferni tormenta effu-
 „ gienda , ubicumque serio ac graviter mo-
 „ ventem atque flectentem ; ut merito de
 „ tali tantoque nobis viro gratulandum
 „ sit , cujus etiam nihil vel aspectu gra-
 „ vius , vel doctrina salubrius , vel con-
 „ suetudine jucundius dici fingive posset .
 „ Sed quisnam homo ille sit peregrinus ,
 „ fortasse tecum ambiges ? Cujus etsi me-
 „ moriam nondum Sanctitati T. excidisse
 „ credam , quod non ita nullum interflu-
 „ xerit temporis , quo illum nobis com-
 „ mendaſti , ac tradidisti , tamen ut cla-
 „ rius rem exprimam , & ne aliis παραβο-
 „ λικῶς aut potius ὑποτολρικῶς loqui vi-
 „ dear , quis is sit enarrabo . Ephrēm hic
 „ est Syrus &c. „ Hęc Gerardus ille Vos-
 „ sius , Præpositus Tungrensis , simius *Ambro-*
sii Camaldulensis ; cujus mentionem licet ma-
 „ ligno silentio de industria prætereat , sen-
 „ tentiam tamen , & verba præfationis ad
Cosmum Medicem , adeo manifeste usurpat ,
 „ ut primo intuitu videre sit , quod alie-
 „ nam gloriam falsa æque ac ambitiosa ven-
 „ dicatione sibi attribuere haud verecunde-
 „ tur . Vid. Lambecium Commentar. de Bi-
 „ blioth. Cæsar. lib. I. pag. 122. & 123.

Coeterum *Ambrosii Præfationes VII.* post
 ejus Epistolas ediderunt Edm. Marthe-
 ne & Ursinus Durand Tomo III. Collect.
 ampl. pag. 693 -- 708. quibus aliorum Vi-
 rorum illustrium Epistolas ad ipsum datas
 subjecerunt pag. 708.

Vita integerrime ac piissime acta fun-
 ctus est Ambrosius , Ordinis sui Generalis ,
 morum sanctimonia & doctrinarum copia
 nulli secundus , postquam octennium summo
 to-

(a) Falsum hoc . Reclamat enim latina versio
Ambrosii Camaldulensis , quæ translatione Gerardi
 Vossii , Præpositi Tungrensis , plus integris centum
 annis est antiquior . Reclament etiam editiones ope-
 rum S. Ephræmi , quæ prodierunt latine Coloniae

Agrip. Typ. Melch. Novesiani A. 1547. in 8. , &
 Venetiis Francisco Zino interprete A. 1574. in 8.
 nec non Germanice Joanne Schvvaigero interprete
 Moguntiae A. 1565. in 8.

totius Familiae Camaldulensis splendore præfuit. Quæ Petrus Ricordatus in ejus laudem Historiæ suæ Monasticæ inseruit, non indigna sunt, quæ legantur. De ejus morum suavitate, atque elegantiâ hæc Jovius habet in Elogiis: *Fuit hic vir, quod raro evenit, sine oris tristitia sanctus, semper utique suavis & serenus: ita procul a livore & contentione, ut cum Valla Poggium reconciliare conaretur, eos neque plane literatos, neque item Christianos videri diceret, qui induta simultate, sacrosanctum literarum decus probrosis libellis importune defædarent.* Teste Arnoldo VVion in Ligno Vitæ cap. 28. Obiit Ambrosius anno 1439. die 12. Calendas Novembris Florentiæ, non sine veneni suspitione: cujus corpus ad sacram Eremum delatum, in templo ante majorem Aram honorifice reconditum, sequenti Bartholomæi Latomi Exasticho ornatum cernitur:

*Qui legis hunc tumulum, legeres si scripta sepulti
Possentque hic oculis nuda patere tuis,*

Quam fluit eloquio, quam dulciter afficit, utque

Nil nisi necesse quodlibet ore sapit:

Divinus fieres, nec quamlibet ante scivisses,

Jurares dictum protinus Ambrosium.

Mirum, quod Mabillonius in sacra Eremo præsens id Epitaphium, vel quodcunque aliud, oculis se usurpasse neget, ut supra diximus. Gerardum Vossium, qui Ambrosium obiisse Constantiæ, defunctumque funebri oratione decorasse, discipulum ejus Poggium Florentinum, revincit Oudin, sed in eo ipse etiam errat, quod scribat, Poggium anno 1459. non potuisse habere funebrem orationem Ambrosii Camald. Abbatis, qui anno 1490. mortuus legitur. In comperto enim est, Ambrosium an. 1439. e vita migrasse. Illud Oudino facile damus, veri non esse simile, Generalem hunc Constantiæ in Germania decessisse (quid enim rerum post Concilium Florentinum ea in urbe egisset?) Sed Florentiæ in Monasterio Angelorum, e quo ejus funus ad sacram Eremum Camaldulensem delatum fuit. De Scriptis Ambrosii meminerunt multi; nemo exactius & disertius Augustino Fortunio in vita illius Florentiæ edita, seu potius Libro III. Historiarum Camaldulensium, quæ ex Typographia Samartelli prodierunt. Post hunc Eacomiasten, quem tantus merebatur Antistes, compendium vitæ exhibent Martene & Darand Tom. III. Collect. ampliss. in Præfatione ad ejus Epistolas. Videri præterea possunt Michael Poccianius in Catalogo Scriptorum Florentinorum, Antonius Possevinus Appar. Sac.

Tom. I. p. 62. Gerardus Jo. Voss. l. 3. de Hist. Lat. c. 5. p. 556. ult. edit. Casimirus Oud. Tom. III. de S. E. Sec. XV. p. 2434. VVarthonus in Supplem. ad Guil. Cavei Hist. Lit. Olearius in Bibl. S. E. pag. 40. Bayle Diction. sub voce Camalduli, Buddeus, & Morerus in Lexicis, & qui his longe præstat, Jo. Albertus Fabricius Bibl. med. & inf. Lat. vol. I. sed quod amicus non amice secum abstulit, ita ut illud consulere haud licuerit.

IV.

ANDREAS VALLEMANIUS.

Andreas Vallemanius Fabrianensis in Abbatis constitutus dignitate B. Petri Damiani, Cardinalis Ostiensis, Vitam in Tabulas cum aliorum Ordinis Camaldulensis Sanctorum Elogiis digessit. Scripsit etiam Sermonem de Sancto Dominico Loricato. Vid. Grandum Dissert. Camald. IV. cap. 6. n. 19. pag. 86.

Edidit Ravennæ an. 1671. Opusculum, cui titulus: *De Obligatione recitandi Officium parvum B. M. V. pro Monachis Camaldulensibus, ac de precibus Horariis Religiosorum Laicorum.* De Vallemanio, Cinellius in Bibliotheca volante Plut. XIV. Multa de Sanctis Camaldulensibus suppeditavit Andreas Agiographis Antuerpiensibus, qui eum plurimum laudant.

V.

ANGELUS DE ANNA.

Angelus de Anna, de Summaripa, Neapolitanus, Monachus Camaldulensis Professus Monasterii S. Michaelis de Muriano, dictus de Laude, seu Laudensis, non quia Laudensi Ecclesiæ præfuerit Episcopus, ut scripsit Ciaconius, sed quia Laude Pompeja, quæ est Urbs ad ripam Addæ fluminis in Insubria suam duceret originem; ut narrat Defendens Laudensis vir eruditus in Laudensi historia, seu in Academico Discursu de Angelo Cardinali de Anna; ab Urbano hujus nominis Sexto Diaconus primo Cardinalis S. Luciae in Septifolio, postea a Bonifacio IX. Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudenticæ Titulo Pastoris, demum a Joanne XXII. dicto XXIII. anno 1411. Episcopus Cardinalis Prenestinus renunciatus est. Gesserat enim ante Cardinalatum in Regno Neapolitano Oratoris Apostolici munus, ut illius Regni Pro-

Proceres inter se discordes componeret, & ut cum ipso Rege transigeret, ob non exhibitas Ecclesiæ triremes, & vectigal non solum, uti ex fœderis formula tenebatur. Interfuit Comitibus habitis pro electione Bonifacii IX. Innocentii VII. Gregorii XII. Alexandri V. Joannis XXII. dicti XXIII. & Martini III. alias V. & ex Ciaconio etiam Eugenii IV. Roma cum Gregorio XII. discedens, Senis aliquando commoratus est; cum autem Pisas inde ad Concilium profectus esset renuente Gregorio, Cardinalatu illico spoliatus est; at Concilii interpositione irrita privatio illa declarata fuit, ut in Sessione decima sexta. Interfuit quoque Concilio Constantiensi. Decessit Romæ jam longævus & sacri Collegii Decanus, seu Princeps, cum annos plusquam quadraginta in Cardinalatu vixisset, die 12. vel 21. mensis Julii anno 1428. ex Contelorio, Ferdinando Ughellio, Aubery & aliis. Ex Ciaconio vero mense Aprili anno 1431. sed contra illum est inscriptio sepulchralis, quam mox rescribam. Corpus Neapolim translatus, in Ecclesia S. Mariæ de Porta-nova quiescit pulcherrimo conditum sepulchro cum metrico hoc Epitaphio.

*Hic jacet in Tumulo sacri de Corpore cætus,
Laudensis dictus senior: pater optimus iste
ANNA, fuit generosa domus, sed amabile nomen
ANGELUS Angelicam pia mens revolavit in
Aulam*

*Mille CCCC. bis denis octoque junctis
Currebat Christi mensis quoque Julius anni.
Vid. Aug. Oldoinus in addit. ad Ciacon.
Tom. 2. pag. 663. & Nicolaus Toppus
in Bibl. Neapol. qui inter Scriptores Neapolitanos eum refert, tametsi quid scripserit, non exprimat; quæ causa est, quod nec mihi prætermittendus sit visus. Panvinus in Epitome dicit obiisse anno 1431. mense Aprili; at ex allato Epitaphio errare convincitur, inquit Arnoldus VVion Ligno Vitæ Lib. 1. cap. 23. p. 41.*

VI.

ANGELUS CALOGIERA'.

Angelus Calogierà Monachus Camaldulensis in S. Michaelis Muriani Cœnobio prope Venetias ætatem hodie agit, librisque operam dat conscribendis. Anno abhinc vigesimo parvas aliorum Dissertationes, aliaque literaria monumenta, quæ viri literati sui temporis, atque sæculorum proxime superiorum ediderunt, compilare

in animum induxit: e qua compilatione nec eas exclusas esse voluit lucubrationes, quæ in sæculis magis remotis lucem aspererant. Præcipue tamen earum Dissertationum collectionem adornare instituit, quæ ob exiguam suam molem nemini fere curæ sunt, postea oculis se subducunt, disparent, nullamque, etsi magna conquistæ diligentia, sui copiam deinceps faciunt. Nec omnium tamen promiscue Auctorum Opuscula collegit, sed eorum solum, quibus Italia patrium est solum. Hi vero quo demumcunque sermone usi fuissent, juxta habuit, modo ab eorum scriptis ad rem literariam accessionem fieri posse judicaret. Quod etiam de argumento dicendum venit; alia enim sunt Philosophica, Theologica, Moralia, Mathematica; alia Poetica, Oratoria, Historica cum ecclesiastica tum civilis eruditionis. Quod si vero de Collectoris facultate & ingenio ex scriptorum collectione existimare fas est, *Angelum Calogierum* virum sane omnigena eruditione sacra & profana instructissimum esse fateamur necesse est: Qua enim ratione sciens ac prudens id genus auspicari collectionem sustineret, nisi habito Opusculorum delectu? hunc vero habere qui posset, si minus singulorum argumenta calle-ret, atque intelligentia non penitus assequeretur? Ejus compilatio Tomis XL. in 12. comprehensa titulum præfert:

Raccolta di Opuscoli Scientifici, e Filologici. Tomo primo &c. In Venezia appressò Cristoforo Zane, 1728. i. e. Collectio Opusculorum Scientifici & Philologici argumenti. Tomus 1. &c. Venetiis apud Christophorum Zanem 1728.

In Lectoris gratiam Syllabum Opusculorum Tom. I. & II. hic adscribam, ut ex eo cum specimine de cœteris judicium ferre possit,

Indice degli Opuscoli del primo Tomo.

I. Relazione di una Vipera, che ha partoriti i Viperini per bocca, mandata dal Sig. G. Paolo Limperani Medico Romano al Sig. Vallisnieri.

II. Risposta del Signor Vallisnieri alla suddetta Relazione.

III. Informazione, ed usi del novissimo Planisferologio posseduto dalla Serenissima Dorotea Sofia Co: Palatina del Reno, Duchessa di Parma, Piacenza &c.

IV. Progetto ai Letterati d'Italia per scrivere le loro Vite del Sig. Giovannartico Co: di Porzia.

V. Vita di Giambattista Vico scritta da se medesimo.

VI. Dell' Origine, de' Progressi, e dello stato presente della Città di Prato. Ragionamento Istórico del Co: Giambattista Casotti Canonico Pratese.

VII. Vita del Conte Galeazzo Gualdo Priorato descritta dal Sig. Cavalier Michelangelo Zorzi Vicentino.

VIII. Lettera sopra il Decameron del Boccaccio del MDCCXX.

IX. Lettera di Tubalco Panichio Pastore Arcade in difesa dell' uso promiscuo del V. S. e del Voi.

Indice degli Opuscoli del secondo Tomo.

I. Tre Lettere del Sig. Cav. Antonio Vallisnieri sopra alcune cose di storia Naturale e di Medicina.

II. Lettera del Sig. Co: Camillo Silvestri a Monsignor Filippo del Torre intorno all' Iscrizione dell' Arco di Settimio Severo.

III. Apologia per le stampe d'Italia del Dottor Giuseppe Bianchini di Prato al Sig. Co: Giovambattista Casotti Canonico Pratese.

IV. Lettere del Sig. Co: Jacopo Ricato in difesa del Libro dell' Origine delle Fontane del Sig. Cav. Antonio Vallisnieri contro l' estratto fatto di questo libro dagli Autori degli Atti Eruditi di Lipsia.

V. Lettera di NN. al Sig. Raimondo Cecchetti intorno a Giovambattista, e Girolamo Fratelli Amaltei.

VI. Vita di Pier Jacopo Martello scritta da lui stesso fino l' anno 1718.

VII. N. Caffarelli Dissertationes tres ad Historiam naturalem spectantes.

VIII. P. Thomæ Pii Maphei de usu Matheseos in Theologicis, & diversa circa Principium Universale Staticum Galilæi, & Cartesii sententia. Dissertationes duæ Epistolares.

IX. Istoria di un Mostro Raniforme scritta dall' Abbate Carlo Girolami al Sig. Cav. Antonio Vallisnieri.

Et si vero. Cl. Calogierà Romæ, oleum & operam hoc labore lusisse non nemini dicatur; sunt aliis tamen in locis Viri eruditi, qui hanc Collectionem minime in contemptu ponunt, cum in eis Opuscula contineantur, quæ insignem suo tempore usum præstare possunt.

Alia quoque edidit Author, eaque sunt *Biblioteca Volante* di Gio: Cinelli Calvoli &c. edizione seconda in miglior forma ridotta e di

varie aggiunte ed osservazioni arricchita. Venetiis apud Joannem Baptistam Albrizium Tom. IV. in 4. Additiones & observationes quartam partem hujus novæ editionis efficiunt.

Novelle della Repubblica delle Lettere anni 1729. & anni 1731. usque ad Julium mensem Venetiis apud Albrizium.

Meditazioni per la Festa di S. Benedetto, e per quelle de' Santi principali del suo Ordine aggiuntavi la Regola d' esso Santo. Venetiis apud Simonem Occhi 1745. in 12. Meditationes a me latine factæ Pragæ nunc sub prælo sunt.

Le Virtù di S. Romoaldo Padre de' Monaci ed Eremiti Camaldolesi proposte da meditare e da imitare ai suoi divoti. Venetiis apud Simonem Occhi 1745. in 12.

Ragguaglio della Vita e della Morte di Giustina Manzoni Vergine Veneziana scritta da un Monaco Camaldolese. Venetiis 1740. typis Jo. M. Lazzaroni & Dominici Tabacco. in 8. Præfationem addidit Anselmus Costadonius, qui Opusculum sodalis sui e tenebris eruit, & in lucem protulit.

Hodie Opera bina præ manibus, ut accepi, habet. Alterum, quod omnis generis materias tam ad historiam, quam ad ascetism, & disciplinam monasticam spectantes, ac aliqua ratione religionem Camaldulensem respicientes complectetur; alterum præter historiam, Vitasque Sanctorum Italice scriptas nil continebit, quod ad dimidiam partem elaboratum esse audio. Deus conservet Cl. Authorem, ut extremam addere manum possit. De Angelo Calogierà Ephemerides Venetæ & Florentinæ. Acta Eruditorum Lipsiæ, Marianus Ruele in Biblioth. Vol. Armellinus in Appendice ad Bibl. Cass. De quibusdam aliis per Italiam Ord. D. Benedicti Congregationum Scriptoribus, Muratorius Antiq. Med. Ævi & plures alii.

VII.

ANGELUS GABRIELIUS.

Angelus Gabriellus Venetus Luce civis Veneti filius, cum decemviris Consilii esset a Secretis, mundo renuntians Monasticen professus est in Monasterio S. Michaelis de Muriano anno 1608. die 28. Septembris. Multa scripsit quæ MSS. in eodem Monasterio servantur, quæque Religiosam auctoris pietatem & studium præferunt eaque sunt:

Opuscula Theologica Tom. III. in 4.

Opuscula Canonico-Moralia ad Monachos spectantia.

Trattato delli dodici frutti della Confessione.
Tom. I. in 4.

VIII.

ANSELMUS COSTADONIUS.

ANselmus Costadonius Venetiis anno 1714. 6. Octob. natus sacra Camaldulensi Militiæ nomen dedit in Monasterio S. Michaelis de Muriano anno 1730. Studiorum cursus obrumpere aduersa valetudine per aliquot annos coactus, pristinae restitutus salutis amœnioribus antiquitatis necnon eruditionis præcipue Ecclesiasticæ studiis operam dedit, ediditque

Vita del P. D. Romano Merighi Abate Camald. Extat in T. XXVI. p. 127. Collectionis Opusculorum Philologicorum.

Adnotationes in Vitas S. Romualdi, S. Odilonis, & SS. Rodulphi Episcopi & Domini Loricati a D. Petro Damiani conscriptas, quæ editæ fuerunt Venetiis una cum aliis operibus ejusdem S. Petri Damiani typis Josephi Coronæ anno 1743. Sub Anonymi nomenclatura abscondit se Auctor; qui etiam ficto Typographi nomine Præfationem seu potius Dissertationem eruditam luculentamque præmisit in eadem Damiani opera. Hæ Adnotationes plurimum laudantur a Bonifacio Collina in Vita S. Romualdi nuperrime edita.

Memorie della Vita e dello Spirito dell' Abate Giovanni Franceschi Patrizio Veneziano Solitario del Monastero di S. Michele di Murano, scritte da un Monaco Camaldolese del Monastero medesimo Venezia 1745. appresso Domenico Tabacco in 8. pag. 158.

Observazioni sopra un' antica Tavola Greca, in cui è rinchiuso un' insigne pezzo della Croce di Gesù Cristo, la quale conservasi nel Monastero di S. Michele di Murano. Extant in Tomo XXXIX. p. 105. Collectionis Opusculorum edito anno 1748. Hæc Observationes in latinum transtulit rogante Cl. V. Antonio-Francisco Gorio Florentino, qui eas edidit Florentiæ in Tomo III. Collectionis, cui titulus *Symbolæ Literariæ*.

Dissertatio Epistolaris in antiquam sacram eburneam Tabulam opere anaglypho elaboratam, quæ in Monasterio S. Michaelis penes Murianum adseruatur. Extat in Tomo XL. Collectionis Opusculorum Philologicorum, edito anno 1748.

Dissertazione sopra il Pesce come simbolo di Gesù Cristo presso gli antichi Cristiani. Legitur in Tomo XLI. ejusdem Collectionis hoc anno in lucem edito.

Conscripsit etiam Costadonius Dissertationem de locis Venetorum, quos incoluit S. Romualdus, eamque dedit Viro Cl. Bonifacio Collina, qui in quodam opere evulgare ducit. Sic enim adnotavit in S. Romualdi Vita T. II. p. 248. *Una Bella Dissertazione ha poi scritta a Noi il nostro P. D. Anselmo Costadoni, che sommamente si diletta della sacra erudizione e di quella specialmente, che alla nostra Congregazione appartiene. La mole di questa Opera non ci permette di pubblicarla in essa, ma lo faremo nell' altra, che abbiamo già promessa, e questa degna fatica del nostro dotto Amico, sarà uno de' più cospicui ornamenti della medesima.*

IX.

ANTONIUS FRANCISCUS CARAMELLUS.

ANtonius Franciscus Caramellus Florentinus sacrarum doctrinarum scientiam in illustri Florentiæ Cœnobio Angelorum id temporis professus est, quo Joannes Mabillonius, Vir celeberrimi nominis e Congreg. S. Mauri sub auspiciis Ludovici XIV. Regis Galliarum iter literarium per Italiam instituens, ad illud delatus fuit. Et huic Scriptori quam exiguum de Caramello tradimus notitiam, in acceptis referre debemus. Sic vero scribit *Musæi Italici* pag. 170. *Antonius Franciscus Caramellus, eruditus Theologiæ Lector in eodem Monasterio Angelorum, multis nos Officiis obstrinxit, literis ad amicos iuvit, & quasdam Conciones suas editas dono dedit. Obiit Arretii in Monasterio S. Mariæ ad Gradus, in cujus funere Panegyrim habuit Octavius Ruschius e Soc. Jesu. Eum etiam laudarunt plurimi Etrusci Poetæ, quorum Carmina in unum collecta edita fuere Florentiæ eodem anno 1730. typis Tartinii & Franchii. Videsis editionem secundam Bibliothecæ Volantis Johannis Cinelii, qui mentionem fecit Orationis, cui titulus: Orazione Panegyrica detta alle glorie immortali di S. Filippo Neri. Venezia 1683. per il Conzatti in 4.*

X.

ANTONIUS PARMENSIS.

ANtonius Parmensis trigessimus septimus a S. P. Romualdo sacratissimæ Eremitæ & Ordinis Generalis insignia anno 1410. adeptus est, cum ageret Abbatem

tem Cœnobii Vangaticia. Fuit vir præclara eruditione atque dicendi facundia ornatus. Ejus temporibus opera Sigismundi Cæsaris celebrata est Synodus Constantiensis, in qua tres Pontifices, nempe Joannes, Gregorius, ac Benedictus Pontificatu sunt dejecti, & Martinus V. creatus. Ad eam Synodum *Antonius* quoque Generalis profectus, multum ex se divinarum humanarumque scientiarum peritiæ ostendit: nec non eruditissimo ingenio, ornatissimoque dicendi genere magnam sui in Conventu opinionem excitavit. Quare plurimum inde elatus, ambitiosius quam par erat, & quasi intolerabilem se se gerere non animadvertens, graves nimium controversias cum Eremitis sustinere voluit, qui de eo apud ipsum Martinum Pontificem Florentiæ agentem anno 1419. ubi questi sunt, res eo loci deducta est, ut *Antonius* jussu Pontificis insignia exuerit Generalatus, omni-que jure & administratione Vangaticia, quam in commendam obtinebat, fuerit spoliatus. Postea tamen cum amicorum ope ad Sacerdotium Vangaticia redire sibi permissum esset, præfuit ibi Abbas usque ad *Ambrosii* Generalis tempora, quando Episcopus Ferrariæ fuit nominatus: & Cœnobium Cardinali Bononien. ab Eugenio IV. commendatum, ea lege, ut Collegium Monachorum Camaldul. illic ut antea enutrieretur, & consuetæ collectæ Generali persolverentur.

Scriptit *Antonius* quædam præclara Opuscula, ut proditum est a P. Jacobo Philippo Bergomeni: *Sermones de tempore: de Sanctis, & pro Quadragesima singulares libros.*

Vid. Aug. Flor. Hist. Camald. l. 2. c. 64. p. 237. Ant. Possev. Appar. Sac. part. 1. p. 145.

XI.

ARCANGELUS HASTIVILLIUS.

ARchangelus Hastivillius, Rhotomagensis, & Gallicanæ Congreg. Camaldulensium Major, vir apprimè pius, & insigniter eruditus ad scribendam Eremitarum Camaldulensium historiam animum adjunxit. Quam ut perfecit, hoc titulo publicam in lucem dedit:

Romualdina, seu Eremitica Camaldulensis Ordinis Historia in 8. Paris. 1671.

Facem ei prætulit *Lucas Hispanus in sua Romualdina seu Eremitica Montis Coronæ Historia*, quam interpolasse magis, quam novam condidisse dicendus est. Unde a Guidone Grando Dissertatione I. Camaldulensi

cap. 1. num. III. pag. 5. *Lucas Hispani Interpolator* nulla injuria vocatur.

XII.

ARCHANGELUS SPINA.

ARchangelus Spina, Neapolitanus, Eremita Camaldulensis typis describendos dedit Italico sermone elegantes.

Rythmos Spirituales: Neapoli apud Joannem Dominicum Roncagliolum an. 1618. in 4. Vid. Toppus Bibl. Neapol. pag. 33. col. 2.

XIII.

AUGUSTINUS ROMANUS FIORI.

Augustinus Romanus Fiori seu *de Floribus*, Cremonensis Monachus Camaldulensis, Sac. Theologiæ Lector emeritus, & in Academia Theologica Romana Censor, S. Congregationis Indicis Consultor, nec non Eminentissimi Domini Cardinalis Belluga & Concilii Lateranensis Theologus, scripsit Italice.

Vita del B. Michele Eremita Camaldolese con l'Origine, approvazione Pontificia, & Indulgenze della Sacra Corona del Signore da lui instituita. i. e. Vita B. Michaelis, Eremita Camaldulensis, cum Origine, approbatione Pontificia, & Indulgentia Sacra Corona Domini Nostri ab ipso instituta. Roma an. MDCCXX. ex Typographia Vaticana in 8. Vita ab Auctore nuncupata est Em. Cardinali Antonio Felici Zondadari Sacri Ordinis Camaldulensis Protectori.

Vita del B. Paolo Giustiniani Institutore della Congregazione de' Padri Eremiti Camaldolesi di S. Romualdo, detta di Monte Corona, descritta e dedicata alla Santità di N. S. Papa Benedetto XIII. da D. Agostino Romano Fiori Monaco Camaldolense. i. e. Vita B. Pauli Justiniani, Institutoris Congregationis PP. Eremitarum Camaldulensium S. Romualdi, nuncupatae Montis Coronæ, conscripta & dedicata Sanctitati D. N. Papa Benedicti XIII. ab Augustino Romano a Floribus M. C. Roma an. 1724. ex officina Antonii Rossi in 4. Hæc Vita est Synopsis tantum & quidam, ut vocant, *Extractus* ex Vita B. Pauli Justiniani, quam tomis duobus crassæ molis comprehensam in MSS. reliquit Joannes Avogaro e Tarvisio Eremita Camaldulensis, de quo infra. Cujus methodum ut retineret *Florius*, Vitam in duos distribuit libros, quorum primo Vitam B. Pauli in

saeculo, & in sacra Eremo Camaldulensi, altero ejus Gesta & Acta extra Camaldulum usque ad beatum ipsius obitum describit.

Hymnus de Deo solis Scriptura sacra dictis & sententiis compositus. Faventiae 1706. & Romae 1722. typis de Rubeis.

Ecclesia in triplici statu Legis Naturalis, Legis Veteris, & Legis Novae. Romae typis Komarek 1699. in fol.

Vita del B. Giacomo Bertoni. Faenza 1713. in 4.

Vita del B. Lodolfo Panfilj. Roma 1722. in 8.

Vita di S. Omobuono. Roma in 12.

Ex Hispanico idiomate transtulit. *Manuale Cristiano.* Roma 1727. & *La Luce dell' Anima.* Roma 1724. in 8.

Ineditam reliquit Versionem de *Caelesti Hierarchia*, & *Opus de Babylone Magna*. De hisce operibus meminit P. Calogiera in secunda editione Bibliothecae Volantis.

XIV.

AUGUSTINUS FORTUNIUS.

Augustinus Fortunius, Fesulis, Heturiae oppido natus, Florentinum se dici maluit, eam forsan ob causam, quod alteruter parentum ea ex urbe oriundus esset. Quo saeculi decimi sexti anno vitam adierit, pro comperto non habeo. Parentibus admodum adolescens destitutus, Cosmi Medicei liberalitate in almo Pisarum Collegio quinquennium educatus fuit. Postquam vero non liberalibus modo, sed gravioribus etiam disciplinis animum egregie excoluit, Athenaeo hoc egressus in Monasterium Angelorum Florentiae ingressus est. Ejus praecipua laus est, quod ad imperium superiorum, spacio duodecim annorum, evolvendo antiquitatis monimenta, omnium primus Historiam Camaldulensis Ordinis Latino, eoque terso, nitido, & eleganti feribendi genere adornavit. Qua vero ratione adductus fuerit, ut animum ad illam literis consignandam adjunxerit, ipse nos, Capite I. his verbis docet: „ Sacrae

„ finibus nunquam defuerunt, qui ab in-
„ cunabulis ejusdem celeberrimae religionis
„ fama ac nomine impulsu sacra Eremum
„ adire, ac inibi, veluti in domo qua-
„ dam coelesti, caduca mundi frequenter
„ repudiantes in sacra militia Domino Je-
„ su Christo, quam mundo militare ma-
„ luerint. Sed omnes fere Reges, Princi-
„ pes, ac Pontifices ejusdem amplificatio-
„ ni dignitatieque consulentes, eam sum-
„ mis omnibus gratiis, exemptionibus, ac
„ Privilegiis honestavere. Verumtamen ne-
„ que ipsa sacra Eremus, neque omnis
„ ipsius per Hesperiam aucta soboles,
„ quam ejus miranda exordia principio
„ extiterint, aut subinde incrementa: nec
„ qui clarissimi viri sanctimonia, ac sum-
„ ma virtute praediti Ordinem mirifice il-
„ lustraverint, ad hanc diem cognoscere
„ potuit. Usque adeo nemo omnium in-
„ ventus est, qui ad rerum Camaldulen-
„ sium gestarum conscriptionem animum
„ appulerit. Id illi nuper plurimum ad-
„ mirati, qui apud me magnopere aucto-
„ ritate valent; nescio qua fiducia imbe-
„ cillis meis viribus freti, me quasi Isthmum
„ fodere, splendoremque Camaldulensis Re-
„ ligionis e tenebris eruere jusserunt. Qui
„ revera pro paupertate ingenii, usuque,
„ & exercitatione omnium minimus in quem-
„ vis alium id oneris rejiciebam. Porro
„ quia fidem fallere, simul inter religio-
„ sas personas obedientiae sacramentum vio-
„ lare nefas est: sicut jugum ex humeris
„ excutere nequivi, ita Dei fretus auxi-
„ lio opus aggressus, omnes qui hanc
„ conscriptionem legerint, rogatos esse cu-
„ pio, ut id non arrogantiae, sed debitae
„ meae erga societatem nostram pietati,
„ atque charitati adscribere velint. „

Haec *Augustinus*, quibus causam reddit, qua ratione impulsus ad scribendam Historiam accesserit; ejus vero in duo volumina divisionem hanc instituit. Alterum aedificationem tam sacrae ipsius Eremitae ac Camalduli Coenobii, quam sacri loci universique Ordinis amplificationem, cum vitis Antistitum Generalium, aliorumque Illustrum, ac sanctorum Eremitarum, & Monachorum, & quidquid vel pro sacra Eremo, vel pro corpore Congregationis memoria dignum ad hanc diem gestum est, tribus libris continet. Alterum a magis principalium reliquorum Monasteriorum exordiis, quibus donationibus, Privilegiis, Antistitibus, ac celebrioribus viris unumquodque pro tempore emicuerit; gradatim per Capitula uniformi serie narrationem

contextit . Prodiit igitur Volumen I. sub hac Epigraphe :

HISTORIARUM CAMALDULENSIUM LIBRI TRES , *Ubi aliarum quoque Religionum Militiarumque vera inserta est suis locis origo ; in fine vero Ambrosii Generalis , & interpretis Græci eximii habetur Vita , in qua de adventu Eugenii IV. Papæ Pisas , & Florentiam : de Concilio Basileæ , & Florentino : de renatis literarum studiis : de facta reparatione deperditorum antiquitatis Voluminum Cosmi Medicei senioris opera , describuntur multa , quæ hætenus in lucem non prodierant . Augustino Florentino Monacho Camaldulense Auctore . Cum privilegio . Florentiæ ex Bibliotheca Sermartelliana 1575. in 4.*

Alterum Volumen Venetiis quatuor post annis 1579. lucem publicam aspexit hoc titulo :

HISTORIARUM CAMALDULENSIUM PARS POSTERIOR . *Ubi ab origine Templi , atque Cænobii Classis , & Sanctissimi Patris Romualdi conversione describuntur reliquorum Monasteriorum exordia , & incrementa : Privilegia & Monachi sanctitate , dignitate , vel doctrina præstantes . Item habetur vita Beati Petri Damiani , Cardinalis Ostiensis , cum aliis multis , quæ antiquitatem illustrent & ostendunt . Augustino Monacho Angelorum auctore . Venetiis ex Typographia Guerra an. MDLXXIX.*

Primam Historiarum Partem Francisco Medici , Magno Hetruriæ Duci Serenissimo nuncupavit , utpote Domino loci præcipuo ac singulari , ubi sacra Camalduli Eremus sita est , quæ totius Ordinis caput extat . Alteram Partem Ptolomæo Gallio S. R. E. Cardinali Comensi , Archiepiscopo Sipontino , atque Camaldulensis Ordinis Protectori nuncupavit , ut quantum oritur dignitatis atque amplitudinis Familiæ Camaldulensi ab Hetruria , tantundem addatur singulis locis ex singulari protectione Cardinalis .

Edmundus Martene , e Congregatione S. Mauri percelebris Scriptor , *Augustinum* nostrum Historicum vocat *satis accuratum* ; quam tamen laudem ei non æque tribuit Guido de Grandis Dissertatione III. Camaldulensi , Cap. III. num. 1. pag. 81. cujus verba sunt : „ Hujus certe Scriptoris cele-

„ eam diem contigerat) situ , & squallore
„ obruta periissent , nisi Fortunii cura , &
„ sollicitudo majoris jacturæ cumulum ,
„ sua industria , prævenisset . Et quidem
„ tam multiplici eruditione , tam præclaro
„ ingenio , tamque insigni eloquentia hanc
„ provinciam est executus , ut si parem di-
„ ligentiam , ac soliditatem his conjunxis-
„ set , nec diserti modo , sed accurati et-
„ iam Scriptoris laudem affectasset , nihil
„ plane ad antiquitatis Camaldulensis il-
„ lustrationem desiderandum nobis reliquis-
„ set . Verum Ordinis ipsius primordia
„ non e suo fonte deducta , plurima scitu
„ digna in his prætermissa palmares ana-
„ chronismi frequentissime occurrentes , per-
„ fectioris historiæ votum excitant , cui
„ utinam præsentēs Dissertationes , appara-
„ tus , & prodromi loco , proluderent .

Ne vero *Grandus* laudatissimi Scriptoris manibus insultare videatur , plura diligentia parum accuratæ specimina citato capite profert . In Dissertatione Prima Camaldulensi , cap. 1. n. iv. *Fortunium* novæ opinionis architectum & fabricatorem , sed parum felicem , vocat , „ quam vel primus
„ proposuit , vel certe inter primos vulga-
„ vit , eamque ex ipso Ractius noster , ac
„ cœteri demum exteri Scriptores , quasi
„ indubiam Ordinis nostri Traditionem a
„ Primario ejus Historico productam , nul-
„ lo adhibito examine , passim excepere ,
„ ut jam vulgo communior habeatur ; do-
„ cet autem post annum Christi millesi-
„ mum , (nempe quibusdam circa annum
„ Domini 1008. plerisque vero passim ad
„ annum 1012. id factum fuisse opinanti-
„ bus) Romualdum in altissimis Apennini
„ jugis , quibus Ethruria ab Æmilia se-
„ cernitur , eo ipso in loco , ubi nunc sa-
„ cratissima Camalduli Eremus visitur ,
„ prima sui Ordinis fundamenta jecisse ,
„ ob admirabilem Scalæ visionem ipsi (ut
„ tradunt) per somnum objectam , per
„ quam albescentes monachi ascendere vi-
„ debantur , unde occasionem a sanctissimo
„ Viro sumptam fuisse sibi persuaserit ,
„ candido schemate se , ac suos deinceps
„ discipulos , nigris abjectis cucullis , qui-
„ bus eatenus usos fuisse supponunt , in-
„ duendi , eundemque colorem ad posteros
„ suos , præcipuæ hæreditatis nomine ,
„ transmittendi , qualem hodie dum retine-
„ mus , & in omni vestium genere sum-
„ ma religione se conservare fatentur ,
„ quotquot tam in solitudinibus , quam
„ in cœnobiis , Camaldulensis Nominis ap-
„ pellatione gloriantur . „

Apologia Augustini Florentini pro libris suis Historiarum Camaldulensium, typis mandata anno 1592. scripta est contra Lucam Eremitam Montis Coronæ qui cum Fortunii narrationem habitus Camaldulensis ex nigro in candidum, ob visionem scalæ S. Romualdo in somnis objectam, inter fabulas lib. 1. cap. 12. & lib. 5. cap. 1. recensuisset, ille contra hunc, quamquam septemdecim primum post annos, Apologiam adornavit, sed quæ non omnibus satisfacit; certe Guido de Grandis Differt. 1. Camald. cap. 14. num. v. p. 111. illam nauci faciens, *Fortunius*, inquit, *ubi assertionis suæ fundamenta, si quæ ipsi suppetiissent, fuerant producenda, nil nisi frivolum & insubsistens in medium adduxit.*

Conscripsit etiam *Augustinus*, ante Historiam rerum Camaldulensium, ex plurimis, ac antiquissimis monumentis satis polito eloquio Latino vitam & miracula Sanctorum Christi Confessorum *Iusti & Clementis*, ad amplissimum Volaterranum magistratum, & præfationis initium est: *Falso queritur de divina dispensatione.* Annum & locum editionis silentio prætermisit Michael Pocciantius in Catalogo Scriptorum Florentinorum pag. 7. & qui illum allegat Ant. Possevinus Appar. Part. 1. p. 145.

Vitam præterea S. P. Romualdi a B. Petro Damiani Latine scriptam Italice vertit, ac Notationibus illustravit; quam deinde Silvanus Razzius, Abbas Camaldulensis recognovit. Edita fuit Florentiæ apud Junta an. 1586. in 8. Vid. Bolland. in Comment. præv. ad vitam S. Romualdi §. 1. Febr. tom. 2. p. 101. col. 2.

Opusculum Translationis Reliquiarum S. Romualdi edidit anno 1561. ut ipse nos docet Hist. Camald. part. 2. c. 22. p. 45.

Cronichetta del Monte-San-Savino di Toscana. Id est: *Parva Chronica Montis-Sancti-Savini in Tuscia.* Florentiæ 1585. in 4. Præter Pocciantium & Possevinum loc. cit. meminerunt *Augustini Fortunii Arnoldus VVion* in Ligno Vitæ Lib. I. cap. XXVIII. & in Addendis ad Scriptores Ord. Camald. Guido de Grandis in omnibus suis IV. Dissertationibus Camald. Philippus Maria Macchiarelli in Vita S. Romualdi l. 8. c. 3. p. 222. Fortunium etsi non nominet, non sine nota tamen censoria illum abire sinxit. *Un nostro Autore, che compilò di presso la metà del secolo XVI. certa sua opera, più tosto a modo di meditazione, che di historia. i. e. Nostrorum Scriptorum non nemo sub medium fere seculi XVI. quadam sua opera edidit, quæ propius ad methodum meditationis, quam historie accedunt.*

XV.

AURELIUS ANTONELLIUS.

Aurelius Antonellius Pifaurensis Abbas Camaldulensis. Ejus nomen mihi occurrit apud Guidonem de Grandis Differt. III. Camald. cap. 2. n. 5. p. 15. ubi hæc habet: *Aurelius Antonellius e nostris facete scripsit, candidum (Camaldulensium) cucullum e cælo fuisse delapsum.*

Multa Antonellii MSS. in Bibliotheca Classensi asservantur, eaque sunt:

In tres Hymnos pro Festo S. P. Romualdi excursions ad Petrum Franciscum Ab. Generalem.

Sanctissimæ Deiparæ Rosarii Meditationes.

In Canticum Canticorum Salomonis brevis ac dilucida explicatio, *non est absoluta.*

Carmina extemporanea.

Jul. Cæsaris Scaligeri Epidorpidæ ad Heroici Carminis metrum trad. Lib. VI.

Hippolito, Tragedia di Lucio Anneo Seneca in Lingua e Rima Toscana trasportata cum annotationibus.

Satyrarum Lib. I.

De eo Crescimbenius in Historia vulgaris Poesis Tom. V.

XVI.

BARTHOLOMÆUS FABAGROSSA.

Bartholomæus e nobili Cremonensi familia Fabagrossa, Monachus Camaldulensis, temporibus Dominici Agacii, ejusdem Patriæ (Cremonæ) & Instituti Abbatis, & Generalis Visitatoris, Romæ degens, virtute & monastica observantia conspicuus claruit. Extat ejus elegans MSS. laudatum a Petro Canneto in Bibliotheca Camaldulensi, inscriptum:

Elucubratio de Reverentia S. R. E. Cardinalium erga Rom. Pontificem, Christi Vicarium, ad Cardinalem Comensem, Ordinis Protectorem.

Servatur in Bibliotheca S. Gregorii de Urbe, Scamno I. K. L. M. ut fidem facit Guido Grandus apud Franciscum Arisium Cremonæ Literatæ tom. 2. p. 405.

XVII.

BASILIUS VIENNENSIS.

Basilius, Austriacus, Viennensis, qualiteris elegantioribus, qua gravioribus studiis, patria in urbe egregie institutus,

tus, Sacerdos sæcularis ante fuit, quam se in celeberrimam Eremum S. Iosephi in Monte Cæcio supra Viennam recepit. Ut cultum S. P. Romualdi quanta maxima industria posset, apud Austriacos, atque adeo universos proveheret Germanos, vitam ejusdem Divi a B. Petro Damiano Latine scriptam in patrium transtulit idioma. Quo autem majorem ei gratiam conciliaret, iconismos non inelegantes ære incisos, eidem inferuit, quorum varietate non oculos modo pascere, sed res etiam admirandas a S. Romualdo cum in eremis ac desertis, tum in luce totius Italiæ, atque aula Imperatoris summa cum gravitate, prudentia, omniumque virtutum laude gestas quasi oculis cernere licet. Iconismis major adhuc lepos a Latinis accessit versibus, qui non invita fusi Minerva tanquam alteri colores rem exprimunt, atque oculis subjiciunt. Quos ipsos versus eadem facilitate, concinnitate, & elegantia Germanice redditos singulis præmisit Capitibus, quorum duo sunt supra septuaginta. Post Vitam S. Romualdi, quæ Operis Pars I. est, sequitur Pars II. qua Descriptio Translationis sacri Corporis Ælium ac Fabrianum octo capitibus continetur, quibus totidem Iconismi præfiguntur, & his versus iterum Latini ac Germanici subnectuntur. Tertia Pars nonnullas Devotionis Scintillas erga S. Patriarcham & Abbatem Romualdum complectitur, vid. Parvum Officium ex Latino Germanice translatum, Hymnos, Orationes, & Litaniam. Accedit Appendix duplicis Devotionis ad S. Romualdum, altera per decem Ferias IV. altera per sex Ferias II. instituendæ. Universi Operis in 8. typis excusi titulus est:

VITA & ACTA SS. Patris & Patriarchæ ROMUALDI Fundatoris Camald. Latino idiomate a B. Petro Damiani ejusdem Discipulo composita: nunc vero in Germanicam linguam versa, mysteriorum per visionem Scalæ: ejus vitæ, translationis: ac quarundam devotionis Scintillarum additione aucta, nec non Germanicis ac Latinis versibus exornata a quodam in Eremitorio S. Iosephi prope Viennam professo Eremita & Sacerdote. Anno Salutis reparatæ MDCCXXIII. Viennæ ex Typographia Mariæ Theresiæ Voigtin, Viduæ.

Vitam Eremiticam Cl. P. Basilus hodie agit in Hungariæ (Eremitæ namque Montis Coronæ ad nutum Superioris locum habitationis mutant) Eremo, cui nomen *Rubrum Clausurum*, Comitatus Scepusiensis. Hic Vitas Sanctorum Camaldulensium a se conscriptas ad limam revocare dici-

tur. Deus pios, & eruditos felicitet labores.

XVIII.

BASILIUS BALNENSIS.

Basilus ex Balnei oppido in Hetruria oriundus, licet militiæ natus esset, pietati tamen ac literarum studiis in Ordine Camaldulensi non segniter operam dare cœpit. Cum gratia & auctoritate apud *Petrum Delphinum* Ordinis Generalem plurimum valeret, Abbas S. Felicis in platea Florentiæ (quod cœnobium in numero xvii. principalium locorum comprehendebatur) constitutus fuit. Hac dignitate potitus arma pro libertate Florentinorum gessit, a quibus in Ducem electus Venetorum copias fudit. Porro Basilus cum exercitū Florentiam urbem ingressus, tanto Civitatis plausu, Petro Delphino teste, exceptus est, ut resonarent undique confluentium populorum voces, salvatorem ac propugnatorem Patriæ esse missum. Illud etiam de Abbate Basilio per universam Italiam prædicatum est, neminem unquam majori cum fama de Sacra Eremo Camaldulensi contra hostes defensa meritum fuisse. Hæc vero fortiter a se gesta ipse sua manu literarum monumentis consignavit; quæ se Augustinus Florentinus evolvisse testatur, ut cui in bellica *Basilii* expeditione describenda præcipuum usum præstiterunt. Concessit fato Abbas *Basilus* senex, & plenus dierum, utpote LXXXII. agens annum die 22. Decemb. 1542. Fuit proceræ statura, grandi, vegetoque corpore, magnisque viribus: subitus in iram: magnanimus, gloriæ cupidus: oculis minacibus: prominentiore labro inferiore: naso aquilino: sed summa humanitate, ac modestia præditus, sepultus ad S. Felicis in platea. Vid. laudatum Aug. Flor. Hist. Camald. lib. 3. cap. 7. p. 273. & seqq.

XIX.

BENEDICTUS PUCCIUS.

Benedictus Puccius Romanus magno, sublimi, atque prorsus excellenti præditus fuit ingenio. Hic puerulus Ferrariæ ad humanitatem institutus, miros in omnibus illis disciplinis, quibus prima illa ætas informari solet, fecit profectus; quas subinde in ipso adhuc ineuntis ætatis flore summa cum laude docuit. Ejus sermoni, seu Italice seu Latine verba faceret, incre-

credibilis inerat nitor, elegantia, atque venustas. Non dissimile erat, quo utebatur, scribendi genus, in quod pariter omnes amœnitates, flores, ac Veneres confluxisse videbantur. Præcipue in scribendis epistolis omnium eorum, qui per id tempus hac in arte aliquod habebant nomen, gloriam ac laudem, quadrigis, ut dicitur, albis antecessit. Cujus rei fama commotus *Ludovicus Estensis*, S. R. E. Cardinalis, ac summæ prudentiæ Princeps *Puccium* sibi a secretis esse epistolis voluit. Quo munere annos octo supra decem ita functus est, ut partes omnes primarii in aula Secretarii expleverit. Quamobrem apud Purpuratum Patrem magno erat in amore, gratia, & honore. Sed cum præterea christianæ pietatis apprime esset studiosus, factum est, ut ipsum inter, & vitam aulicam haud diutius conveniret. Ægre dimissus ad Monachos transiit Camaldulenses, inter quos suum etiam nomen, nuncupatis publica ac solemni religione votis professus est.

Post sacram professionem nihil majori habuit curæ, quam ut quæ Deo pollicitus fuerat, reipsa exequeretur. Etsi vero vitam ita transigeret, ut omnibus exemplo esse posset, vitio tamen ei ab æmulis datum fuit, quod ad excolenda politiorum literarum studia plus æquo incumberet. Quæ calumnia apud Cardinalem, Ordinis Protectorem, ipsi non minimo fuit incommodo. Sed tandem obtrectatorum invidiam *Puccii* innocentia, aliquamdiu divino permisso pressa, non vero oppressa, sed quavis æmulatione superior obtrivit, ipseque pristinum gratiæ locum cum apud Cardinalem, tum apud Ordinis sui Superiores recuperavit. Edidit adhuc, quod sciam Cardinalis Estensis Secretarius.

L' Idea delle lettere usate nella Segreteria de' Principi: id est: *Idea epistolarum, quæ usitati sunt styli in Cancellariis Principum*. Opus perfectum, numeris suis absolutum, plenumque epistolaris venustatis, atque politicæ prudentiæ. Quotquot ex prudentissimis hujus Idææ præceptis epistolas scripserunt, omne tulerunt punctum, teste Hieronymo Ghilino *Teatro d' uomini Letterati* vol. 1. p. 29. cujus sui Theatri *Puccium* esse ingens decus ac ornamentum uti asseverat, ita quo anno & loco *Idea* typis fuerit descripta, non exprimit.

Alterum *Puccii* Opus est

Collectio sententiarum ex Tacito, quæ anno 1621. Venetiis in 4. excusa fuit.

Plura forsan scripsit *Puccius*, quæ ad meam tamen notitiam non pervenerunt.

Virum fuisse multarum virtutum condecoratum ornamentis, vel illud solum argumento est, quod moribus invidiæ patuerit, quæ furia mordacem suum dentem non nisi viris præstantibus infigere consuevit.

XX.

BENEDICTUS BUFFI.

Benedictus Buffi Eugubinus præcipuum studium contulit in Joannis Cassiani Opera de *Institutis Cœnobiorum* ex Latino in Italicum convertenda sermonem. Quæ Versio prodiit Venetiis ex typographia Mich. Tramezini anno 1563. in 4.

XXI.

BENEDICTUS LOCATELLUS.

Benedictus Locatellus Venetiis ortus, in suburbano Monasterio S. Michaelis monastico schemmate indutus anno 1707, die 14. Junii, Ravennæ primum in Abbatia Classensi, dein Romæ in altera Divi Gregorii Magni Philosophiæ & Theologiæ studiis operam dedit. Mox earumdem scientiarum Professor adlectus, eas Venetiis in suæ Congregationis Monasteriis pluribus annis edocuit. Anno 1735. ad Abbatiales insulas evectus fuit; & per sexennium Monasterium SS. Cosmæ & Damiani Bononiæ administravit, indeque alterum SS. Viti & Luciæ prope Vicetiam, quo gubernante, cum Venetias pro jure Monasterii sui defendendo se contulisset, ex itinere contracto morbo diem supremum immatura morte oppetiit anno 1742. 28. Februarii ætatis suæ anno quinquagesimo secundo. A florente ætate politioribus literis plurimum delectabatur & præcipue Italica Poësi; ideoque post ejus decessum amplum repertum fuit volumen propria ejus manu conscriptum, in quo Poemata & Carmina multa Italica elegantiori stylo concinnata leguntur. Adservatur modo Autographus Codex in Bibliotheca S. Michaelis. Verum plura ejusdem Poemata lucem adspexerunt, quæ memorantur in Bibliotheca Cinelliana Venetæ editionis a P. Calogierà adaucta; uti

Cantata d' Enagio Pellanio M. C. Pastor Arcade ragunandosi la Colonia Arcade de' Monaci Camaldolesi nella Chiesa di S. Michele di Murano in occasione di celebrarsi con triduo solenne il settimo anno secolare della preziosissima morte del loro Patriarca S. Romaldo

Aba-

Abate, che cade alli 19. Giugno.

Rime per la Monacazione dell' Illustrissima Signora Anna Musitelli. Venezia 1727.

Rime per la Monacazione delle due Sorelle Pezzana. Ibidem.

Ecloga Pastorale, in cui si adombra sotto il nome di Lindalo il P. D. Girolamo Lini &c. Venezia 1715. in 4. presso Jacopo Tommasini.

Extat Poema Italicum in mortem Camilli Boccaferrii Senatoris Bononiensis in collectione cui titulus: *Raunanza de' Pastori Arcadi della Colonia Renia in morte di Sandisto Erasimiano loro Sotto-Custode. Bologna 1736. in 8.* Laudatur hujusmodi Poema in Ephæmerid. Literariis Venetis ejusdem anni 1736. pag. 400. Ut & ibidem in tomo an. 1742. pag. 112. plurimum Locatellius commendatur hisce verbis: *In ogni genere di Poesia egli si è reso assai chiaro, contando le stampe più componimenti di lui dispersi in varie Raccolte, i quali uniti insieme potrebbon fare un conveniente volume.* Hujusce Auctoris meminit Anselmus Costadonius ex sorore nepos in Vita Romani Merighii Tom. XXVI. pag. 141. Opuscul. Philologic.

XXII.

BERNARDINUS GADOLUS.

Bernardinus Gadolus, Brixiae, nobili urbe, vitales in auras elatus est. Erat eminentissimo ingenio praeditus, & in omnium bonarum artium studiis consumatissimus. Is a teneris annis Latinis Graecisque literis apprime imbutus, mox Mathematica & Astrologica insectabatur studia. Veniensque ad Templum sancti Michaelis Muriani, captus ibi decore domus Dei & Monachorum religione delectatus, ad Sanctae Conversationis certamina, calcato seculo, parentibusque abdicatis, sine mora transmigravit: tradiditque illi habitum Petrus Delphinus tunc Abbas, cum vix 18. attigisset annum. A quo doctor ac praceptor juventuti datus, postea Prior claustralis factus est, deinde Generalis Visitator Congregationis; & ultimo loco Prior Angelorum Florentiae, ut ante dictum est, in quo quidem magistratu difficile dictu est, quantum reverentiae & honoris apud bonos, doctosque viros sibi comparaverit. Sed cum vix annum praefuisset, stomachi debilitate absumptus, quievit in Domino 22. Aprilis 1491. ætatis annorum 36. Quem luxit omnis familia & tota civitas; sed amarissime, praeter omnes, Petrus Delphi-

nus Generalis: qui nimirum inter multas querelas, suis in Epistolis hæc studio inani jactabat verba: *Maeste, Bernardine fili, qui tot ingenii dotibus praeditus bonum certamen certasti: cursum consumasti. Doleo super me, quem reliquisti superstitem, cum deficere inciperit virtus mea. Super Congregationem Camaldulensem doleo; cui quantum ex tua eruditione, & probitate dignitatis, atque ornamenti accesserat: tantundem modo tua morte amisit.* Exagitabatur ejus jactura venerabilis senex, quia Bernardinus utile vas in omnibus fuit, ubicumque Congregatio praestantis, ac sciti viri industria usquequaque indiguit. Uti evenit in negotio Carcerum, quando insigne illud Cœnobium Congregationi copulatum est; cujus rei gratia Bernardinus, qui rem tractavit, multos labores obivit. Uti evenit in negotio Classis, ut ex manibus Commendatariorum eximeretur; quippe utrobique non solum interfuit, sed praefuit, & rem confici procuravit. Ut fuit in Cœnobio Angelorum; ubi tumultus, perturbationesque omnes, quæ ortæ fuerant in ejectione Guidonis Cisterciensis Monachi, prudentissimus quasi in momento superveniens sedavit. Ibi autem defunctus, reliquit ex suo marte edita Volumina, quæ sic inscribuntur:

Commentaria super libros Testamenti Veteris, Tractatus de modo servando pro fugiendo seculum, & sacram Religionem amplectendo.

Librum unum contra superbiam & ambitionem.

Epistola.

Quæ omnia extant MSS. in Bibliotheca S. Michaelis Muriani.

Opera omnia S. Hieronymi in ordinem redacta. Pro ratione ejus temporis, quo nondum tanta rerum ante actarum claritas illuxerat, quanta extitit hoc seculo ex collisione tot hæresum cum Catholica religione.

Reformavit Kalendarium Ordinis, apponens aureo numero, quota hora singulis mensibus cadat Novilunium; quod superioribus annis Pius Quintus Pont. Opt. Max. quoque consideravisse ex Kalendario a sese innovato perspicuum est. Ad hæc addidit, quæ ad dierum, vel noctium varietatem, vel ad Solstitia, vel Æquinoctia spectant. Item quæ ingressum Solis in Zodiaci signa respiciunt, juxta Astrologicam rationem pulchre suo adscripsit loco; sicut ipse quoque ex Epistola sua ibi insinuat. Adeo ut mirum nobis non videatur, quod F. Jacobus Philippus in suo Chronicorum Supplemento, hæc dixerit de Bernardino verba: Si (inquit) omnes prisca disertissimi viri ab

inferis excitarentur, haud vix *Bernardinum Gadolum*, Monachum Camaldulensem superare possent.

Hæc ex Augustini Florentini Hist. Camald. part. 2. lib. 4. c. 23. p. 193. qui in recensione tamen Operum *Gadoli* silentio prætermisit singulare *Opusculum de Origine & Successu Ordinis Camaldulensis ad Jacobum Philippum Bergomatem*, quod in laudata Bibliotheca S. Michaelis MS. asservatur, teste Guidone Grando in Dissert. I. Camald. c. 1. n. 3. p. 3. & in quo asserit, quod Ordo Camaldulensis circa annum Dominicæ Repromissionis nongentesimum quinquagesimum initium sumpsit. Dissertatione III. c. 4. n. 13. *Gadolum* Virum sui seculi longe doctissimum vocat, qui in libro de Origine & Successu Ordinis Camaldulensis, licet albi coloris, quo passim Camaldulenses utuntur, causas inquirens, & quamvis inter alias, quas conjectando congerit, & hanc proponat de Scalæ Monachorum albescentium visione, ipsam nihilominus ad Maldulum dumtaxat refert, non ad S. Romualdum, uti oportuerat, si tempore illo S. Romualdi æque, ac Malduli visio recepta fuisset.

Gadoli Scripta etiam recenset Arnoldus VVion in Ligno Vitæ lib. 1. c. 28. illumque vocat Virum non minoris sanctitatis, quam doctrinæ; quæ verba de eo repetiit Ant. Possevinus Appar. Sac. part. 1. p. 222.

XXIII.

BONAVENTURA FANENSIS,

Bonaventura de Fano a S. P. Romualdo trigessimus secundus sacrae Eremitæ Prior, & Ordinis totius Generalis, anno 1315. sextodec. Kal. Aug. electus cum esset Prior Sancti Damiani Bononiæ, tres & triginta præfuit annos. Quo longo tempore multum amplificationi Ordinis, ejusque dignitati summa pietate ac prudentia incubuit. Fuit staturæ prægrandis, jucundæ conversationis, magnæ gravitatis, & multæ doctrinæ. Anno 1323. ut Guido Grandus habet Dissert. Camald. 3. n. 13. p. 39. non vero anno 1333. ut Augustinus Florentinus scribit, cum Comitæ generalia Bononiæ haberentur; ibi quædam declarationes, ac censuræ ad Constitutiones antecessorum ab ipso factæ sunt unico libello comprehensæ, ut tempori inserviret, & tam stabilitati Eremitarum, quam Monachorum & Sanctimonialium congruentius prospiceret. Excessit e vita Bonaventura Generalis 8. Id. Junii an. 1348. cum pa-

tribus annumeratus. Vid. Aug. Flor. lib. 2. c. 56. p. 223. & c. 8. p. 229.

Lucas Hispanus Erem. Hist. lib. 1. c. 14. p. 42. de Bonaventura hæc habet: „Prædecessorum suorum omnium scriptas institutiones ad quintum usque librum non incongrue dilatavit.

XIV.

BONIFACIUS COLLINA,

Bonifacius Collina, Bononiæ, bonarum artium studiis celeberrima civitate, pietati simul, ac bonis literis eam navavit operam, cujus eum neutiquam poeniteret. Sed rerum pertœsus caducarum in Ordinem Camaldulensem in Monasterio Classensi concessit; quo tempore Petrus Cannelius ad ejus sedebat clavum. Sub hoc Abbate literis politioribus excoltissimo, earum disciplinæ Classensi in Cœnobio ita florebat, ut non alias magis. Collina imbutus vitæ monasticæ, virtutumque documentis, ad illarum studia se retulit. Ex hinc vero Poëticen, quam diligentius excoleret, cœteris præhabuit. Cum vero varia carmina variis temporibus in lucem emisisset, ea in unum collecta corpus proelo iterum subjecit sub Pastoritio nomine *Ormanti Saurici*, Pastoris ex Arcadia Camaldulensi. Excudit Opus Tomis II. in 8. Bononiæ Constantinus Piffarrus anno 1745. sub hac epigraphe: *Rime di Ormanto Saurico Pastor Arcade all' Eccelso Senato di Bologna.*

Le Opere di Torquato Tasso raccolte per Giuseppe Mauro, Volume primo in 4. Venezia 1722. per Carlo Buonarrigo, Præclaram hanc Collectionem molesta diuturna que impeditus valetudine P. Collina persequi non valuit, sed alio Auctore facta fuit typis Stephani Monti an. 1735. Volum. XII, in 4. Venetiis.

Orazione per l'innalzamento al Sommo Pontificato di N. S. Benedetto XIV. per l'Accademia degli Inestricati. Bologna per Costantino Piffarri 1740. in 8.

Ex Gallico idiomate transtulit, ediditque an. 1724. *La Morte di Cesare Tragedia di Mademoiselle Barbier.* anno 1741. *Il Poëta Tragedia di Pietro Cornelio.* anno 1743. *L' Ester Tragedia del Racine,* & *l' Attalia* ejusdem, typis Piffarri in 8.

Vita di S. Bruno-Bonifazio Camaldolese, Discep. di San Romualdo, Arcivescovo delle Genti, Apostolo della Russia e Martire. Bologna pel Piffarri. 1746. in 8. ad calcem extat Orazione Panegirica sopra il medesimo,

Vita

Vita di S. Bononio Abate, Discepolo di S. Romualdo, Monaco Camaldolese ed Apostolo dell'Egitto. Bologna 1747. pel Pisarri.

Vita di San Romualdo Fondatore della Religione Camaldolese Parte I. & II. Bologna 1748. pel Pisarri in 8. Opus hoc duobus comprehensum voluminibus maxima refertum est eruditione. Pars prima Vitam S. Romualdi amplectitur; altera Dissertationes, nempe De familia S. Romualdi; De S. Petro Urseolo, ex Venetorum Duce, Discipulo S. Romualdi; De S. Romualdi aetate, in quo CXX. annorum aetatem D. Romualdi eruditiori calamo propugnat, & duabus antiquissimis Chartis Ecclesiae Ravennatis recens adinventis ad perspicuitatem usque rem ferme demonstrat; & de Ortu Camaldulensis Religionis.

Alia prae manibus habet vir eruditissimus, quem Deus incolumem servet, ut ea conficere & in lucem proferre pro literarum bono, & suae Religionis splendore queat. In patrio Bononienfi Archigymnasio multis ab hinc annis Philosophiam edocuit, hodieque, quod sciam, docet. De eo, ejusque operibus magna cum laude in Novellis Literariis Florentinis & Venetis, & in Diario Italico Cl. V. Apostoli Zeni pluries sermo fuit.

XXV.

CYPRIANUS ARTUSINUS.

Cyprianus Artusinus Ravennas in patrio Classensi Coenobio sacrae militiae adscriptus Mathematicus sui temporis non vulgaris evasit, & operam suam Urbano VIII. ac Innocentio X. praestitit, & novis Urbis manibus condendis praefuit. Abbas Innocentii X. litteris in forma Brevis factus obiit in Monasterio S. Crucis de Saxoferrato anno 1654. scripsit.

I. De ratione Novilunii inveniendi.

II. Ephemeridem perpetuam, quae impressa utrum sit ignoramus, facultatem vero imprimendi ei datam fuisse non ignoramus.

III. De Architectura Militari & Domestica. Hic liber passim adducitur ab Innocentio Matthaeo.

De Artusino cum laude Hieron. Fabrus Monum. Sac. Ravenn. Pasolinus *Lustri Ravennati* parte VI. Innocentius Matthaeus in *Architectura Militari*.

XXVI.

CLEMENS ORIOLI.

Clemens Orioli, Major Generalis Eremitarum Camaldulensium Montis Coronae, Opusculum S. Joannis Damasceni Graece scriptum, quod *Paracletica in Sanctissimam Deiparam Virginem MARIAM* inscribitur, a P. Ludovico Maraccio, e Congregatione Clericorum Regularium, primum Latinitati donatum, denuo typis Jo. Baptistae Conzatti Patavii MDCCXLIII. excudi curavit in 12. Praefationem Editoris ad Lectorem, Beatissimae Virginis Cultorem, excipit Vita S. Joannis Damasceni quam per compendium proponit. Interpretatio autem Graecarum vocum indubio est argumento, Reverend. Majorem Generalem Graecae linguae haud esse imperitum.

XXVII.

DEMETRIUS SCARANUS.

Demetrius Scaranus Constantinopolitanus Camaldulini Florentini Monachus aetatem in libris non quidem proprio Marte componendis, sed indefessa diligentia transcribendis in senam usque senectutem piissime contrivit. Ejus Ambrosius Ordinis Generalis suis in epistolis semel, iterum, ac tertium meminit. Sic Lib. 17. ep. 11. ad Franciscum Barbarum data: *Erunt apud me ipsa epistola (S. Basilii) quamdiu ipse jufferis, vel rescribenda, si per Demetrii nostri occupationes licitum fuerit, vel perlegenda.* Et epist. 17. ad eundem: *Scribebat tunc noster optimus Demetrius Philostratum de vita Apollonii, cum jam ante Nicandrum & Diogenem Laertium scripsisset.* Eadem epistola: *Senior pater, Demetrius senex, Hieronymusque frater tibi salutem dicunt.*

Et si igitur Demetrius nihil proprio scripsisse Marte legatur, locum tamen inter Scriptores Camaldulenses fortiri meretur, ob eam causam, quod, *Ambrosii Camaldulensis* scripta ut ad posteros transmittentur, eorum transcriptione multum diutius fuerit occupatus. Ex Antiquariis fuit Demetrius, qui uti Auctoribus decedunt, ita in secundis tertiusque consistere posse sibi decorum esse existimant.

XXVIII.

B. EUSEBIUS HISPANUS.

B. Eusebius Hispanus, Monachus S. Michaelis de Muriano, eruditione ac doctrina in paucis inter Camaldulenses excelluit. Immaturam ejus mortem *Petrus Delphinus* Ordinis Generalis in epistola ad Jacobum Monachum S. Michaelis Muriani his verbis deflevit: „Obitum *Eusebii* Monachi molestissime tuli. Nam cum præstaret ingenio, & doctrina quantum paucissimi, quod ego noverim, nec lateret lucerna ejus sub modio, sed super candlabrum posita luceret omnibus, non tam iis, qui in domo, qui in religione, quam iis, qui in urbe ista erant; haud abs re lugendus videtur, quod defuncto adeo clarum ac perspicuum lumen extinctum est. Sed quando, ut audio, sic transiit, ut optavit, cum eo melius quam nobiscum ob immaturum ejus discessum, actum est. Mensurabiles posuit Dominus dies nostros, & præcitur velut a texente vita hominis. Hoc illius solius est, qui habet potestatem universæ carnis, qui judicat æquitatem, qui constituit omnia in mensura. Denique in pace obdormivit. Vale. Ex monasterio Angelorum die xxvi. Februarii MDII. Hujusce Beati Viri Vitam edidit Fortunius Part. II. p. 195. Hist. Camald. Indeque D. de Blemur in *Anno Benedictino*, & Tamajus in *Martyrologio Hispano*.

XXIX.

EUSEBIUS PRIOLUS.

Eusebius Priolus Patricius Venetus Monachus primum S. Michaelis de Muriano, tum Abbas Monasterii Carcerum, vir scite doctus, *Petri Delphini*, Familiae Camaldul. Præpositi Generalis anno 1525. vita functi laudes pro funebri concione celebravit. Oratio typis excusa extat Collectionis Amplissimæ veterum Monumentorum ab Edmundo Marthene & Ursino Durande Congregatione S. Mauri vulgatæ Tomo III. col. 1215 - 1232. sub hac epigraphe: *Eusebii Prioli Veneti Abbatis Carcerum Ordinis Camaldulensis, pro reverendissimo PETRO DELPHINO ejusdem Ordinis Generali, ac Sacræ Eremitæ Priori Oratio funebris*.

Inter *Petri Delphini* Epistolas CCXLII. apud laudatos Marthene & Durand duæ

extant, vid. CCXXXVII. & CCXLXI. ad *Eusebium Priolum* scriptæ.

Antonius Possevinus in Apparatu Sacro Part. I. pag. 473. ex Francisco Sanfovino commemorat *Eusebii Prioli* De Mundi miseria Librum I. Carmina item Latina anno 1501.

Dignitatem, ad quam evectus, & mortem, qua ex vita exturbatus fuit, Augustinus Florentinus Hist. Camald. part. 2. cap. 27. pag. 198. his verbis describit: „Per ea tempora (Sec. xvi.) illustravit „Cœnobium S. Michaelis, & pariter universum Ordinem *Eusebius Priolus*, nobilitate generis, bonitate & ingenii solertia conspicuus. Qui cum ex Monacho studioso, & docto ad Episcopatus Veglensis cathedram sublimatus, in reformationis Cleri moribus uti vigilantissimus Pastor incumberet, epoto veneno, sublatu est e medio.

XXX.

FERDINANDUS ROMUALDUS GUICCIOLI.

Ferdinandus Romualdus Guiccioli nobili & antiqua familia Ravennæ ortus, vanitatibus Mundi renuntians sacrum Camaldulensem habitum induit in Monasterio Classensi ejusdem civitatis. Post expletum studiorum curriculum Professor Philosophiæ in eodem Cœnobio factus, Theologiam subinde docuit. Ad Abbatialem postea assumptus dignitatem præfuit Monasterio SS. Hyppoliti & Laurentii Faventiae, deinde Classensi per decennium, ubi pristino decori insigne Congregationis suæ Monasterium, multis fortiter toleratis, restituit. Delectus in Congregationis suæ Visitatorem anno nedum expleto a SS. D. N. Benedicto PP. XIV. Episcopus Lycopitanus electus & Ecclesiæ Ravennatis Administrator, eidem Ecclesiæ profuit verbo, operibus, virtutibus. Metropolitanam Ecclesiam a fundamentis a prædecessore suo inceptam ad finem mirabili celeritate produxit, nec ullis pepercit sumptibus, ut ea sicut dignitate cæteris Italiæ Metropolitanis major, ita sit venustate. Quadriennio in hac administratione elapso ad Archiepiscopi & Principis dignitatem evectus civitate plaudente, quæ suum civem tandem in Archiepiscopum post plura sæcula cerneret & talem civem, qui nulli ex antecessoribus cederet. Pauca edidit vir cæteroquin doctissimus muneribus suis rite obeundis semper intentus, eaque sunt

I. De Antiquitate studiorum apud Monachos. Ravennæ. Typis Landi an. 1723.

II. Epistola Pastoralis cum ad Archiepiscopalem Sedem evectus est anno 1745.

Multa itidem edicta, & Pastorales Epistolas edidit, omnia a se dictata, quæ zelum episcopalem & scientiam Episcopo dignam referunt.

XXXI.

FRANCISCUS HISPANUS.

Franciscus, Hispanus, Venerabilis Eremita Camaldulensis, a Marioto Generale ad disciplinam Cœnobii Vallis Castri reformandam missus, sex in eo menses magno austeræ vitæ rigore transegit. Quo tempore miracula, quibus Corpus S. Romualdi an. 1466. integrum repertum, coruscabat, diligentissime ex ore eorum, qui veniebant ad solvendum vota, notavit, & ad ipsum Generalem transmisit, quæ numero novem supra centum literis tradita sunt, de quibus omnibus institutus fuit processus, qui Venetiis in S. Matthiæ Muraniensi Cœnobio asservatur. Vid. Silv. Razzi de Visitatione Reliquiarum S. Romualdi apud Bolland. in Actis SS. tom. 2. Febr. d. 7. p. 140.

XXXII.

FULGENTIUS THOMASELLI.

Fulgentius Thomaselli Athestinus in proxima Abbatia S. Mariæ Carcerum vota Religionis excoluit anno 1587. die 30. Novembris. In Patavina Universitate Doctoris laurea ornatus toto vitæ suæ tempore studiis incubuit, sibi que non mediocrem famam conciliavit. Pauca edidit, multa MSS. reliquit, quæ in Bibliotheca S. Michaelis Muriani majori ex parte servantur.

I. De Duplici Homine ad Petrum Bagnolum Balneocaballensem Ordinis Camaldulensis Ab. Generalem Liber in duos Tractatus bipartitus; unus de Homine externo quinque capitibus differit, alter de interno totidem capitibus comprehenditur. Patavii apud Laurentium Pasquatum 1591.

II. De Natura Originalis Peccati, ac poena in illo morientes ex Dei justitia concomitante ad Cæsarem Benedictum Pisauriensem Pontificem. Patavii apud Joannem Speronem 1599.

III. De Auctoritate Romani Pontificis MS.

IV. De Quinque vocibus ac Perihiermonia MS.

V. Lectiones in primam partem D. Thomæ MS.

VI. Gnomologiarium Juridicum sive sententiarum Diversorum Collectio MS.

VII. Gnomologiarium aliud Legale MS.

VIII. Gnomologiarium Legale aliud Tomis IV. MS.

IX. Gnomologiarium Philosophicum & Theologicum MS.

X. Materiæ per Quadragesimam tractabiles MS.

XI. Plurimorum, eorumque Sanctissimorum Doctorum Gnomologia, seu exemplorum, sententiarumque notabilium copiosa Collectio in qua ut Viridario flores, & fructus spirituales unicuique gratis concessum est accipere & degustare posse.

XII. Epistolæ.

Plures Fulgentii cum laude meminere, inter quos Donatus Milcetus in Catalogo Clarorum Virorum Camald.

XXXIII.

GERMANUS BOTTA.

Germanus Botta, Italus, Camers; Abbas Camaldulensis, Vir in Historiis nostris eruditissimus, vitæque integritate, ac monastica observantia spectatissimus. Ita paucis laudatur a Guidone Grando Dissert. Camald. II. cap. VIII. n. VIII. p. 100, ubi tamen nullo expressit verbo, an vel quam historiam literis mandarit.

XXXIV.

GERMANUS DE VECCHIIS.

Germanus de Vecchiis, Italus, Utinensis, Monachus Camaldulensis, scripsit carmine Etrusco.

Lachrymas Pœnitentiales, Lib. I. quæ excusæ sunt.

Historiam Foro-Juliensem, quam morte præventus excudere non potuit.

Ex Arnoldi VVion Ligno Vitæ Lib. I. cap. XXVIII. Possevinus Apparatus Sacri parte 1. pag. 545.

XXXV.

GHERARDUS II.

Gherardus II. ex Monacho Classensi Prior Sacræ Eremitæ, totiusque Ordinis Generalis anno 1274. institutus, XVII. annos præfuit. Is Ordinis dignitatis maxima

ma pietate, ac prudentia rationem habens, animadvertit, uti ipse attestatur, non pauca in priscis Constitutionibus Ordinis confuse, permixteque haberi, quæ clariori dilucidatione pro conditione temporis indigere viderentur. Quocirca sub an. 1278. die 13. Octob. generale Concilium indixit, in quo suffragantibus Patribus Regulam Eremiticæ consuetudinis ante omnia in duos libellos redegit: hosque *de vita & moribus Eremitarum Camaldulensium* inscripsit. Subsequenti vero anno 1279. actis Comitii in Oppido Soci, quod a sacra Eremo per tria milliaria separatum est; tribus libellis Constitutionum B. Martini Prioris quartum adjecit, quem *de moribus Camaldulensium* vocitavit. In quo quidem multa promiscue cum ad Cœnobiticam, tum ad Eremiticam institutionem sunt, quæ pertineant, quemadmodum ex eisdem perspicuum est. Anno 1290. alias pariter Constitutiones edidit. Ad meliorem vitam abiit Gherardus Prior Generalis 6. Idus Aprilis an. 1291. Vid. Aug. Flor. Hist. Camald. l. 2. c. 50. p. 220. A Luca Hispano Eremiticæ Historiæ Lib. 1. c. 14. p. 42. vocatur GHERARDUS secundus, diligens ac peritus Constitutionum lator. Eum etiam sæpius in partes vocat Guido Grandus in omnibus IV. suis Dissertationibus Camald. ut ipsius testimonio, Scalæ Visionem soli Maldulo contigisse evincat.

XXXVI.

GREGORIUS IX.

Gregorius IX. hujus nominis Pontifex Maximus, Hugolinus antea dictus, natione Campanus, patria Anagninus, ex nobili & antiqua Comitum Signiæ prosapia Innocentii III. Papæ nepos, a quo ex Abbate Monasterii Sancti Silvestri de Monte Subasio, a S. Romualdo constructi, & sub Ordine Camaldulensi tunc etiam vigentis, ad purpuram fuerat evocatus, teste Ludovico Jacobillo de Sanctis Umbriæ; cujus autoritate nixus Guido Grandus eum in Appendice ad Dissert. IV. Camald. n. 3. p. 725. Ordini Camaldulensi adscribit. Illud certius, inquit Philippus Macchiarellus Hist. Vitæ S. Romualdi lib. 8. cap. 7. p. 246. quod Gregorius potius affectu, quam professione fuerit Camaldulensis. Pro comperto etiam illud habetur, quod Ho-

norio III. P. M. e vivis sublato, cum in quadam Cella Sacræ Eremi Camaldulensis in Etruria (quæ ea propter usque hodiernum diem nomine Papæ insignitur) rerum divinarum vacans contemplationi, reclusus commoraretur, Romæ prope Septizonium in S. Lucie Diaconatu, omnium Cardinalium Suffragiis, altero ab Honorii obitu die, videlicet 13. Kal. Aprilis anno 1227. die Sabbati in Christi Vicarium, ac summum Ecclesiæ Pontificem, ut ei aliquando B. Leonardus Eremita Camaldulensis prædixerat, absens designatus, ad S. Petrum 5. Kal. April. die Sancto Paschæ consecratus, & triplici redimitus corona fuerit. Multa ad Dei laudem, & Ecclesiæ utilitatem præclare gessit, inter quæ a nobis non tacendum, quod *Libros V. Decretalium* compilarit. Vid. Arnold. VVion Lig. Vitæ lib. 1. c. 22. p. 40.

XXXVII.

GREGORIUS FARULLI.

Gregorius Farulli civis Flor. eruditam & bene longam *Sacræ Eremi Camaldulensis Descriptionem* Romæ anno 1723. typis describi fecit. Vid. Aug. Rom. Fiori in Vita B. Pauli Justiniani l. 2. c. net. p. 270. & l. 1. c. 9. p. 75. laudatur a virtutum & literarum studio præsertim Historiæ, cujus egregium specimen dedit in condenda *Historia Monasterii S. Angelorum Florentiæ*, in qua nihil, quod antiquissimum juxta ac celeberrimum hoc Asceterium commendare potest, silentio involvit.

XXXVIII.

B. GUIDO ARETINUS.

B. Guido Aretinus, a patria urbe *Aretio* in Hetruria cognominatus, monachus primum fuit Cœnobii Pomposiani prope Ravennam in Ducatu Ferrariensi, quod S. Guido (a) ex Monacho Camaldulensis Monasterii S. Severi Pomposianus Abbas effectus, ad S. Romualdi normam, id est, Eremiticæ cum Cœnobitica Vita conjunctionem tum temporis redegerat. *Guidonis Aretini* est decantata cantandi nova methodus, quam vulgo *Solmissationem* vocant, seu *Gammam*. Sonos nempe omnes seu gradus, per quos fit vocis ascensus & descen-

(a) Vid. Guld. Grandi Dissert. Camald. I. c. 4.

n. 8. pag. 70. & Diss. IV. cap. 6. n. 1. p. 69.

scensus in Musica, his voculis expressit, *ut, re, mi, fa, sol, la*, quas sumpsit ex primis syllabis hemistichiorum Hymni S. Joannis Baptiste:

*Ut queant laxis Resonare fibris
Mira gestorum Famuli tuorum
Solve polluti Labii reatum.*

Ut vero suum systema (a) quod ad 20. chordas, seu gradus produxerat, nempe ad sextam supra duplicem octavam tyronibus familiare redderet, singulas ejus voces digitorum in apicibus & flexuris apposuit. Unde dictum est *Manus*, vel etiam *Gamma*, quoniam infimus ejus gradus seu chorda ab ipso notatur litera Græca *Gamma*, scilicet *Gamma ut*, vel *G ut*; deinde *A re*, tum *B mi* &c.

Qua ratione *Guido* effecit, ut quod vix decennio addisci antea poterat, abhinc *annali spatio*, aut ut multum *biennio* in posterum disceretur. Hinc quod illi magnam apud omnes gratiam conciliare debuerat, gravem confluxit invidiam, quæ eo usque progressa est, ut e Monasterio suo discedere coactus sit. Postea tamen cum a Joanne Pontifice Romam vocatus, & honorifice acceptus fuisset, a *Guidone* Pomposiæ Abbate, viro sancto, qui ipsius æmulis aures facilius præbuerat, apud Pomposiam retentus est: quæ omnia in Epistola ad *Michaelem*, ejusdem loci monachum, scripsit, a Baronio non sine mendis relata, quam integram vero Joannes Mabillonius ex Codice Villingensis in Suevia Monasterii descriptam Annalibus suis inseruit.

Scripsit *Guido Aretinus Micrologum Musicum* (a *Micrologo* de Officiis Ecclesiasticis omnino diversum) ad Theodaldum Episcopum Aretinum, Camaldulensis Familiæ summum benefactorem; qui Benedicto VIII. Romano Pontifici laudatus extat MS. in Bibliotheca Buciliensi Ordinis Præmonstratensis in agro, seu Episcopatu Laudunensi, & teste Casimiro Oudino, in Bibliotheca Lugduno-Batava inter MSS. Codices Latinos num. 163. ut constat ex catalogo impresso Librorum hujus Bibliothecæ in 4. Lugduni Batavorum anno 1674. pag. 408. & alibi passim,

Si Trithemio de Vir. Ill. O. S. B. lib. 2. c. 34. fidem non abrogamus, scripsit etiam *Guido Aretinus De Corpore & Sanguine Domini librum unum*. Idem tamen Trithemius in Chronico Hirsaug. ad annum MDXX. *Guidonem* vocat Monachum Cœnobii Cru-

cis S. Leutfredi in Gallia. Videtur Trithemius ex *Guilmundo*, de quo postea dicturi sumus, fecisse *Guidonem*.

Anno 1030. *Guido Aretinus* a B. *Ludolpho*, Sacræ Domus Avellanæ ad normam Instituti Camaldulensis Fundatore, in Coadjutorem seu Vicarium suum est cooptatus, cui etiam anno 1047. in Prioratu successit, usquedum anno 1050. die 17. Maji Deum adiit. Vid. *Guid. Grandum* Dissert. IV. Camald. cap. 2. n. 4. p. 14.

XXXIX.

GUIDO GRANDUS.

Guido Grandus, seu *de Grandis*, Italus, Cremonensis, nostra ætate inter Monachos Camaldulenses, siquis alius, virtute & doctrina excelluit. Quod de Hispanis Bardajus testatur, ipsos esse viros grandes & miros, de *Guidone Grando* non immerito absque encomio usurpare liceat, ipsum fuisse virum grandem & mirum; grandem rerum humanarum ac divinarum scientia; mirum singulari animi demissione ac humilitate, quam in viris singulari quadam doctrina præstantibus oppido admirari solemus. Erat *Guido* Philosophus, Mathematicus, & Theologus in paucis præclarus, ut qui hæc disciplinas cum in præcipuis Ordinis sui monasteriis, tum in publica Universitate Pisana, a Cosmo III. Magno Etruriæ Duce, cujus erat Theologus & Mathematicus ascitus summa cum laude docuit. Nec minor erat viri peritia in utraque historia cum Civili, tum Ecclesiastica. Literarum vero politiorum tanta in eo elegantia, quanta in nemine sui Ordinis alio, una ætate qui essent. Quo factum, ut Regia Scientiarum Academia, quæ est Londini, tantum *Guidoni* honorem habuerit, ut ipsum, merito & eruditione sua, eum sibi sodalem adscripserit. Sed quid ego *Grandum* deprædico, cum ipse magis lucubrationibus suis atque libris in lucem emissis, quam mea, vel cujusquam alterius oratione sit conspicuus, celebris, illustris? Ejus vero Opera, quæ ad nostram pervenere notitiam, sunt fere sequentia.

1. *Geometrica Demonstratio Vivianeorum Problematum &c. cum addita appendice de Geometrica Quadratura infinitarum partium curvæ superficiei conicæ &c. Florentiæ ex Typographia*

(a) Edmund. Purchot. Instit. Phil. tom. 2. part. 1.

Phys. sect. 5. c. 5. p. 413.

phia Jacobi de Guiduccis an. 1699. in 4. Alph. 1. plag. 7.

Cl. Grandus, celeberrimi VIVIANI *Curiosam Exercitationem Mathematicam*, Etrusco idiomate ante hoc octennium editam non solum Latinitate donare, sed & justo commentario exornare, & singula quæ Dn. Vivianus jam ante semiseculum secum speculatus fuerat atque invenerat, quæque in Exercitatione sua simpliciter determinaverat, demonstrare dignatus est, subtilissima B. Cavallerii methodo indivisibilium ad id usus. Recensionem vide in *Actis Erud. Lips.* an. 1701. p. 26.

2. *Geometrica Demonstratio Theorematum Hugenanorum circa Logisticam seu Logarithmicam Lineam &c. cum addita epistola Geometrica ad P. Thomam Cevam S. J. Florentiæ typis Regiæ Celsitud. apud Petrum Antonium Brigonci an. 1701. in 4. Constat Alphab. 1. plag. 6.* Celeberrimus Hugenius in Dissertatione de causa gravitatis Tractatui de Lumine subjuncta, proprietates Logisticæ seu Logarithmicæ proposuerat, sed sine demonstratione. Cum vero ipse Hugenius in laudata Dissertatione aliquibus ex illis ad arduas Physicæ veritates indicandas & problemata de motu corporum, five per aerem projectorum, five proprio pondere descendendum, computata medii resistantia, determinando usus fuerit, Guidoni Grando per Geometricam Problematum Vivianeorum demonstrationem, illorum demonstrationem Geometricam pertextere placuit. Vid. Recens. in *Act. Erud.* an. 1706. mense April. p. 149.

3. *Quadratura Circuli & Hyperbolæ per infinitas Hyperbolas & Parabolas Geometricè exhibita & demonstrata.* Pisis iteratis typis excusa per Franc. Bindi, primum in 8. deinde in 4. an. 1710. cum figuris suo loco insertis, multisque additionibus, inter quas est demonstratio unius Quadraturæ Circuli per infinitos rectangulos proposita a Cartesio in Operibus Posthumis, excusis post primam editionem Operis præsentis. Vid. *Diarium Literatorum Italiæ* tom. 3. p. 525. & *Acta Erud. Lips. Supplem.* tom. 5. sect. 6. p. 260. ubi Grandus more veterum Syntheticam hucusque desideratam a se superaddi profitetur, eamque geminam, alteram nempe per infinitas parabolas, alteram per infinitas hyperbolas: quod tanto gratius accidit, cum hodie perpauca sint, qui methodum demonstrandi veterum Syntheticam cum recentiorum analytica conjungunt.

4. *De infinitis infinitorum, & infinite par-*

vorum ordinibus Disquisitio Geometrica, in qua variis utriusque generis gradibus demonstratis, tum Methodi Infinitesimalis fundamenta ostenduntur, tum præcipue plusquam infinita spatia hyperbolica VVallisii adversus nuperrimos eorundem impugnatores vindicantur. Pisis ex Typogr. Francisci Bindi an. 1710. in 4.

Cum Author spatia plusquam infinita hyperbolica VVallisiana vindicare constitisset, commodum ipsi videbatur, quæ recentiores Geometræ in Analyti infinitesimali præsertim de infinite parvis assumunt, more veterum demonstrare. Unde ipsi enata est Disquisitio de infinitis infinitorum, & infinite parvorum ordinibus, ita ut qui primum primarius erat Auctoris scopus, in secundarium abjerit. Præmittitur Operi præludium Poeticum, in quo vates Geometrarum prioris & hujus sæculi clarissimorum, Galilæi, Cavallerii, Torricelli, Gregorii, Slusii, Hugenii, Mengoli, VVallisii, Leibnitii, Newtoni, Bernouilliorum, Hospitalii, Tschumbarisii, Craiigii, Hermannii, atque Facii merita canit. Recensionem vid. in *Actis Erud. Lips.* an. 1712. mense Majo p. 1221. & *Giornal. de' Letterati* tom. 2. pag. 507.

5. *Epistola Mathematica de momento gravium in planis inclinatis; deque directione Fulcri in mechanicis attendenda, ex autographo iterum edidit, novis adnotationibus illustravit, & adversus Tambuccianam Epistolam opportunis Vindictis munivit Marius de Cocniga, Auctoris discipulus, Luca, typis Peregrini Frediani an. 1711. in 4. Vid. recens. Diarii. Literat. tom. 6.*

6. *Prostasis ad Exceptiones Cl. Varignonii Libro de infinitis infinitorum ordinibus oppositas circa magnitudinem plusquam infinitarum VVallisii defensionem & anguli contactus cum infinite parvo ad centrum osculantis circuli constituto comparisonem. Pisis apud Franc. Bindi an. 1713. in 4. plag. 5.* Contendit Varignonius, omnem controversiam inter ipsum & Guidonem Grandum esse ex illarum genere, quas Logomachias appellant eruditi, cum spatia plusquam infinita Grandiana non eadem sint, quæ VVallisiana a Varignonio rejecta; id vero pernegat Cl. Grandus, atque adeo distinctius eam evolvere conatur. Vid. recens. in *Act. Erud. Lips.* an. 1713. mense Nov. p. 912.

7. *Extractus Epistolæ ad D. NN. loco responsionis ad illam Varignonii circa controversiam plusquam infinitorum. Vid. Giornale de' Letterati tom. 6. p. 308.*

8. *Solutio duorum Problematum Mechanicorum Mathematicis Italia a nonnemine pro-*
posito-

postorum. Vid. recens. in Act. Erud. Lips. an. 1714. mense Febr. p. 85.

9. *Dissertationes Camaldulenses, in quibus agitur.*

I. De Institutione Ordinis Camaldulensis.

II. De ætate S. P. Romualdi.

III. De Visione Scalæ ejusdem, & Habitus Mutatione prætenfa.

IV. De S. Petri Damiani, & Avellanitarum Instituto Camaldulensi.

Obiter etiam multa Ecclesiastica, & Prophana Historiæ loca illustrantur, & corriguntur.

Ad Eminentissimum & Reverendissimum Principem Ferdinandum de Abdua S. R. E. Cardinalem, Camaldulensis Ordinis Protectorem.

Luca MDCCVII. typis Marefcaudoli. cb. ang. Alph. 3. plag. 6.

Recensentur in Diario Literatorum Italiæ, & duæ quidem primæ Tomo IX. art. XI. §. 1. & 2. alteræ duæ Tomo X. Item in Actis Erudit. Lips. anno 1709. mense Febr. pag. 49.

10. *Vita del glorioso Principe S. Pietro Orseolo, Doge di Venezia, indi Monaco, ed Eremita Santissimo. i. e. Vita gloriosi Principis Petri Urseoli, Ducis Venetiarum postea Monachi & Eremitæ Sanctissimi. Venetiis an. 1733. in 4.*

11. *Tractatus De Novis Lineis Curvis, cujus meminit in præfatione ad Dissertationes Camald.*

12. *Agiologium Camaldulense, quod prælo paratum allegat Dissert. Camald. I. c. 6. pag. 120. At ut ex literis V. C. Angeli Calogierà didici, imperfectum est, & ad Bibliothecam Monasterii S. Michaelis Muriani aliquot tantum Schedæ pervenerunt.*

13. *Lucubrationes plures historica, ad quas ipse Dissert. III. cap. 1. n. 2. p. 5. provocat, nos vero an editæ sint, vel in MSS. lateant, cujusque sint argumenti, ignoramus.*

14. *Apologia pro Carolo Mariano, qui Vir in omni eruditionum cultura versatus, & in Geometricis artibus admodum excellens, anno 1599. Cremonæ in typographia Barucini de Zannis excudere fecit De Circuli Quadratura demonstrativum Opusculum, ejusdemque inventum. Quod Opusculum Christophorus Clavius in sua Geometria Poetica lib. 8. confutandum suscepit, Grandus vero in Epistola ad Franciscum Arisium Cremonæ Literatæ Auctorem pro Mariano apologemata subtilissime scripsit; quam epistolam Arisius Crem. Lit. tomo II. p. 439. inseruit, sed annum & diem, quo data fuit, silentio prætermittit.*

15. *Dialogum inter Sejanum & Rufinum*

contra Jacobum Laderchium scriptum, quod S. Petrum Damianum, pluresque alios Sanctos ex Fastis Camaldul. deleverat, Guidoni Grando disertis verbis adscribit Auctor Diarii Literatorum Italiæ tomo 2. pag. 507. at ipse pernegat hoc Dissert. IV. Camald. atque in appendice ad illam pag. 737. se longe alienum ostendit ab omnibus illis amaris jocis, quibus Sejani, & Rufini Dialogus scatet, atque intemperantius redundat.

Vita Reverendissimi Abbatis Grandi typis D. Pasquali Venetiis excusa habetur, quæ mihi tamen nec visa, nec lecta fuit.

XL.

GUITMUNDUS, sive GUIMUNDUS.

Guitmundus, sive Guimundus, cognomento (non natione) Normannus, Italus, Monachus & Eremita Cœnobii S. Andreæ, quod S. Crucis titulum gerit, de Avellana, Congregationis Columbæ, & deinde ob singularem eruditionem & doctrinam Aversanus Episcopus, circa annum Domini 1060. floruit, ac reliquit ad Rogerium monachum contra Berengarii errores Turonensis De Corpore & Sanguine Domini Lib. III. De S. Trinitate, Christi humanitate, Corporisque ac Sanguinis Domini Veritate Confessionem, quæ extat una cum iisdem tribus libris in Bibliotheca SS. Patrum Margarini Bignei. Qui item Coloniae fuit excusus una cum Lanfranco, Algero, & aliis: & alibi aliquoties. At Arnoldus VVion addit, Tritemium l. 2. c. 88. & l. 4. c. 30. de Vir. Ill. O. S. B. ac lib. de S. E. aliosque, qui a Tritemio acceperunt, deceptos; ut arbitratur æquivocatione nominum Normandi, & S. Crucis, putasse Guitmundum fuisse monachum monasterii de Cruce Sancti Leufredi in Normandia Galliæ: Italum tamen Normannum, ac monachum illius monasterii, quod postea S. Crucis de Avellana titulum gessit, fuisse ex historiis haberi. Confirmat Bugianus colloquio 4. hist. monast. & Augustinus Florentinus parte 2. hist. Camald. l. 5. c. 15. qui tamen emendandi sunt, primum quod Sigismundus vocabulo corrupto ab eis vocetur; deinde quod Archiepiscopus Antuerpiæ fuisse scribatur: nimirum falsus, quod Archiepiscopus Aversanus dicatur a Tritemio lib. de S. E. in quo corrigendus videtur, cum deinceps in libris de Viris Ill. O. S. B. citatus palinodiam cecinerit. Quin & dictio illa

Aversa a Bugiano & Augustino illo, non intellecta, occasionem eis præbuit suspicandi, eam esse Antverpiam Brabantiae civitatem, quæ vulgo dicitur *Anversa*, quæ numquam Archiepiscopali dignitate coonestata legitur. Quin & Episcopum Antverpiæ non fuisse liquet ex eo; quod Antverpia a prima sua origine numquam Episcopum proprium habuerit usque ad an. Domini 1550. quo creatus est primus illius Civitatis Episcopus.

Hæc verbatim Ant. Possevinus Appar. Sac. part. 1. p. 600. qui quemadmodum Bugianum & Fortunium non male emendavit, ita ipse monendus est, ut in spongiam incumbat, & quæ de patria & cognomento Guitmundi, a VVione in errorem inductus, asseruit, deleat, atque emendet. A vero enim longe abest, Guitmundum, Berengarii adversarium, Italum fuisse, ac Normanni cognomen tulisse. Fuit enim teste Orderico Vitali hist. Eccl. l. 4. p. 524. & seq. quo nullus de eo accuratius scripsit, natione Normannus in Gallia, professione vero Monachus Benedictinus. Is episcopatum a VVilhelmo Angliæ Rege oblatum uti constanter recusavit, ita in locum Joannis Rothomagensis Archiepiscopi demortui electus, ea dignitate excidit, quod patre sacerdote, ut æmuli objiciebant, natus esset. Obtenta ab Odilone, Abbate suo, peregrinandi facultate, in Italiam profectus, ac Romam delatus a Gregorio VII. Cardinalis S. R. E. creatus, non multo post autem ab Urbano II. Archiepiscopus Aversanus institutus est.

Jam vero est, qui quærat, causamque nosse cupiat, ob quam Guitmundus a nobis in numero Scriptorum Camaldulensium reponatur? hanc non ego, sed Jacobillus in libro suo de *Sanctis Umbria* dicat, ex cujus assertione Guitmundus ex Cœnobio Leufridiano ad Avellanense Institutum Camaldulensis transiit, fama sanctitatis B. Ludolphi illectus. Quod si quis huic assertioni non acquiescat, sed eam ex veteris historiae monumentis probari velit, illa me deficiunt, nec Jacobilli Opus in promptu habeo. Unde credendum est Guidoni de Grandis, qui Dissert. IV. Camald. c. 1. n. 5. p. 8. auctoritate Jacobilli nixus Guitmundum Ordini Camaldulensi annumerat. Ego in re involuta, magnisque obseffa difficultatibus, uti videre est apud Ughellum Ital. Sac. tom. 1. col. 488. & Lucentium in Italia Restricta, anceps potius hærare, quam præcipitare sententiam malim.

XLI.

HIERONYMUS ALBERTI.

Hieronymus Alberti de Praga, vulgo *Pragensis*, qui vir fuerit, discere ex Pio II. Papa licet, qui in Descriptione Europæ cap. 26. ista tradit: „ Ex Slavis „ alii Gentili adhuc coecitate tenentur, „ quemadmodum multi ex Lituaniis idola „ colentes. Horum magna pars ævo nostro ad Christum conversa est, postquam Uladislavus ex ea gente Poloniæ regnum accepit. Novi ego Hieronymum Pragensem, sacris literis apprime eruditum, vitæ munditia & facundia singulari clarum, qui annos supra viginti in Eremito Camaldulensi in Apennino Etrusco pœnitentiam egit. Hic oriente apud Bohemos Hussitarum hæresi, fugiens pestiferum virus in Poloniam transivit. Ubi acceptis literis ab Uladislao Rege commendatitiis, prædicaturus Evangelium Christi, ad Vitoldum Principem in Lituaniam penetravit multosque populos, Vitoldi favore fretus, ad salutiferam Christi fidem convertit: venitque tandem ad Synodum Basileensem, vocatus a Juliano sancti Angeli Cardinali, cum de rebus Bohemicis ageretur. Narrabat hic multa de Lituaniis, quæ pœne incredibilia videbantur. Audiebam ego ex aliis ejus dicta, nec movebar, ut crederem. Libuit adire hominem, atque ab ejus ore lata cognoscere: comites mei fuerunt Nicolaus Castellanus, qui tum Cardinalis Juliani domum regebat; Bartholomæus Lutomianus, Archiepiscopi Mediolanensis scriba, & Petrus Noxatenus, Cardinalis Firmani Secretarius, viri graves & docti. Hominem in cella sua trans Rhenum apud Carthusienses invenimus: „ Subdit, quæ Hieronymus narravit de Serpentibus, sacro igne, malleo ferreo raræ magnitudinis, arboribus ac lucis, quæ omnia ab illis gentibus culta, ipse flamma ac ferro excidi curarat, non absque divinis portentis: qui tamen a Vitoldo, tumultum aliquem plebis verito, ex provincia decedere jussus. Ac demum ita concludit Pius: „ Hæc nobis Hieronymus „ constanti vultu, nihil hæsitans, ac per „ juramentum affirmavit. Dignum fidei & „ gravitas sermonis & doctrina ostendit, „ & viri religio. Nos quæ accepimus, „ immutata retulimus: veri periculum non

„ assamimus . Persuasi tamen & nos & „ comites ab eo recessimus . „ Hactenus Pius . Eadem breviter ex eo memorat Spondanus in Annalibus Ecclesiast. ad an. 1413. num. 8. Quæque ambo de superstitionibus Lituanorum, eadem percenset Mathias Michovius Chronic. lib. 4. cap. 39. & Alexander Guagninus ; nulla tamen Hieronymi facta mentione .

De eodem Hieronymo VVion lib. 1. Ligni Vitæ cap. 26. de SS. & BB. Ordinis Camaldulensis . *S. Hieronymus Pragensis, Eremita, Episcopus, & Apostolus Lituanorum.* Et cap. 25. de Epp. *S. Hieronymus Pragensis, I. V. D. & Theologus Eremita, accepta facultate concionandi, cum Episcopali potestate, ad fidem reduxit.* Obiit Venetiis anno MCDXL. fuit in Concilio Basileensi ; scripsit multa Opera ; quæ enumerant idem VVion & Augustinus Florentinus (interque ea Sermonem de S. Romualdo) & asseruari manuscripta tradunt in sacra Eremita Camaldulensi . At cap. 28. (quod est de Scriptoribus Ordinis) id solum habet VVion : *S. Hieronymus Pragensis, supra .* Eum porro sermonem edidit & compilavit (ut ipsemet auctor infra scribit) *Frater Hieronymus de Praga, sacre Paginæ professor, quamvis indignus, ad petitionem Fratrum domus Carthusiæ Basileensis anno Domini MCCCCXXXIII. Neque ipse se, neque Pius Pontifex, aut Spondanus Episcopum nominat. Esto fuerit fortassis cum Episcopali potestate, ut habet VVion, in Lituaniā missus. Quæ jam de Hieronymo retulimus, narrat eadem Augustinus Florentinus Historiar. Camald. lib. 2. c. 67. Ubi de ejusdem Scriptis ad finem agens: Hieronymi, inquit, lucubrationes in sacra Eremita asservantur: multa Volumina manuscripta Sermonum Dominicalium, & de Sanctis & Sanctæ Quadragesimæ: nec non varii Tractatus contra hæreticos, & de corpore Christi, & adversus errores Græcorum, & Sermo copiosus S. Romualdi, & Conciones in Conciliis habitæ. Et lib. 3. c. 12. annumerat eum inter Diffinitores, a quibus Ambrosius, vir doctissimus Camaldulensis Congregationis Generalis electus est: nec dissimulat, quod acrius pro Concilio Basileensi stare contra Eugenium IV. visus esset, interclusum illi ab eodem Ambrosio ad sacram Eremitam reditum esse. Cum enim a Patribus Concilii Basileensis Hieronymus eam in urbem ad confutandos hæreticos Bohemos vocatus fuisset, Ambrosius Generalis ei districtius inhibuit, ne quid agere quodammodo præsumeret contra Summum Ponti-*

ficem (lib. 1. epist. 2. pag. 6.) Cui mandato cum Hieronymus parum obtemperasset, sed adversus Papam egisset, Ambrosius ad Abbates S. Salvatoris & S. Felicis literas dedit, quibus eis præcepit, ut Hieronymum de Praga, tamquam Summo Pontifici contrarium ac Concilio Basileensi faventem capi & carceri mancipari curarent. (Lib. 20. ep. 15. p. 670.) Quia vero id factum non est, Ambrosius Hieronymum reditu ad Eremitam Camaldulensem interdixit, sed Venetiis, si vellet, subsistere permisit, ubi Priorem S. Matthiæ adversus Ambrosium fovit & amavit, (Lib. 20. ep. 5. p. 661.) uti is conqueritur. In epistola vero ad Abbatem de Carceribus (Lib. 20. ep. 16. p. 672.) Hieronymi notat intemperantiam & libidinem detrahendi prælato suo. In epistola 17. ejusdem libri ad Cardinalem S. Petri de Vinculis deplorat, quod Hieronymus ab ipsis Generalatus sui auspiciis adversus ipsum literas falsæ calumniæ plenas Cardinali Bononiensi scripserit. Alia epistola (ib. lib. 19.) illum ambitionis insinuat, quod multum institerit, ut Major fieret. Quæ omnia, nisi aliquid Ambrosii affectibus, quorum etiam Viri Magni in id genus dissidiis non semper immunes habentur, titulo *Beati vel Sancti*, quo Hieronymus Pragensis a VVione aliisque quibusdam condecoratur, parum digna sunt.

Agunt præterea de *Hieronymo Pragensi* Theophilus Raynaudus Operum Tomo X. Tract. de Gladio & Pileo. Bohuslaus Balbinus Epit. hist. rer. Bohem. l. 4. c. 4. & Miscell. Hist. Regni Bohem. Dec. I. Lib. IV. Hagiographico, seu Bohemia Sancta, ubi ad calcem, *Ego, inquit, HIERONYMO SANCTI TITULUM, etsi timide, eorum solummodo auctoritate, quos modo laudavi adscripsi.* Guido Grandus Dissert. III. cap. 4. n. 9. p. 54. Virum vocans sanctitate conspicuum, qui anno 1429. (ut ex Camaldulensis Archivi monumentis constat) Sermonem copiosum de S. Romualdo in ejus festivitate edidit, & mox anno 1433. ad instantiam Carthusianorum Basileensium, apud quos hospitabatur Concilii Theologus, iterum compilavit, & exscripsit, ut liquet ex ultimis verbis MSS. Paderbornensis Codicis, ex quo Sermonem hunc primus typis vulgavit Joannes Bollandus in Actis Sanctorum Februarii pro secunda vita S. P. Romualdi; qui etiam in Commentario prævio uberiores, supra a nobis allatam, de Hieronymo Pragensi tradit notitiam.

Quod ad stricturas morales & asceticas attinet, quas de Disciplina Monastico-Eremitica Hieronymus Pragensis Vitæ S. Romualdi intexit, earum magnam partem ex Opusculis S. Petri Damiani deprompsit. Sic quod cap. 11. num. 69. de *Quiete, Silentio, & Jejunio Eremitis necessario* Hieronymus ex D. Romualdi ore differit, totidem verbis habet Damianus Opusc. 15. cap. 5. Quod ibidem subdit Hieronymus (ex ore iterum S. Romualdi) de *Vestium paupertate, & vilitate amanda*, rursus iisdem verbis inculcat loc. cit. cap. 21. Quod subdit ille num. 70. *De venientibus ex sæculo ad Eremum*, idem, eodemque verborum tenore, monet hic præfati Opusculi cap. 29. Quod demum ille num. 71. discernit. *De his, qui ex Cenobitica conversatione ad Eremum accedunt*, iste pariter, ubi supra cap. 30. ipsissimis vocibus, formulisque proponitur perinde sit, sive hinc, sive inde transcribas, cum non modo sensus, sed verba, & ordo ipse verborum utrobique immutatus occurrat. Vid. Grandi Dissert. IV. c. 4. n. 8. p. 52.

Ad Superos abiisse Hieronymum anno 1440. scribit Possevinus Appar. Sac. part. 2. pag. 34. ubi & ejus Opera ex Arnoldi VVionis Ligno Vitæ recenset.

XLII.

HIERONYMUS BARDIUS.

Hieronymus Bardius Patricius Florentinus, Monachus S. Mariæ Angelorum Florentiæ, linguæ Etruscæ Tullius, & Historicus sui temporis (Sæculi XVI. exeuntis) nulli secundus; adhæc Poeta, Rhetor, Philosophus, & Theologus, celeberrimi nominis, scripsit sermone Etrusco non contemnenda Opera, quæ quotidie in manibus omnium versantur, inquit cœvus Auctor Arnoldus VVion in Ligno Vitæ de Scriptoris Camaldulensibus. Sunt vero

1. Cronologia Universale. Parte prima, nella quale dalla Creazione di Adamo fino all'anno MDLXXXI. di Cristo Nostro Signore brevemente si racconta la origine di tutte le Genti, il principio di tutte le Monarchie, di tutti i Regni, Repubbliche, e Principati. La Salutifera Incarnazione di Cristo, con la successione de' Sommi Pontefici Romani, la creazione de' Patriarchi, le Congregazioni dei Religiosi, le Milizie de' Cavalieri, i Concilii Universali e Nazionali, le Eresie, i Scismi, le Con-

giure, Paci, Rebellioni, Guerre, e Prodigj, la denominazione di tutti gli Uomini in ogni professione illustri. Con la particolare narrazione delle dette cose successe d'Anno in Anno nel mondo. *Id est: Chronologia Universalis. Pars Prima*, in qua a Creatione Adami usque ad annum Christi MDLXXXI. breviter narratione exponitur origo omnium Gentium, initium omnium Monarchiarum, Regnorum, Rerumpublicarum, & Principatuum. Salutifera Christi Incarnatio cum successione Summorum Pontificum Romanorum; creatio Patriarcharum, Congregationes Religiosorum; Æquestres Ordines, Concilia Oecumenica, & Nationalia, Hæreses, Schismata, Conjuraciones, Pacis fœdera, Rebelliones, Bella & Prodigia. Nomenclatura Virorum quacumque professione illustrium. Cum peculiari rerum omnium narratione, quæ ab anno in annum in mundo contingere. Venetiis apud Juntas MDLXXXI. fol. maj.

Della Cronologia Universale. Parte seconda, nella quale della Creazione del Mondo, fino alla Natività di Cristo nostro Signore brevemente si racconta &c. *id est: Chronologia Universalis Pars secunda*, in qua a Creatione Mundi usque ad Nativitatem Christi Domini Nostri brevi narratione exponitur &c. Venetiis apud Juntas MDLXXXI. fol. maj.

Della Cronologia Parte terza, nella quale dalla salutifera Incarnazione di Cristo Nostro Signore fino all' Anno CMXCIV. brevemente si racconta la Natività, Vita, e Passione di Cristo con la successione de' Sommi Pontefici Romani. I Successi, e la divisione dell' Imperio Romano; il principio di molti Regni, Repubbliche, e Principati. La creazione de' Patriarchi; alcune delle Congregazioni dei Religiosi; Parte delle Milizie de' Cavalieri; i Concilii Universali &c. *id est: Chronologia Pars tertia*, in qua a salutifera Incarnatione Christi Domini Nostri usque ad annum CMXCIV. brevi narratione exponitur Nativitas, Vita, & Passio Christi cum successione Summorum Pontificum Romanorum. Progressus, & divisio Imperii Romani; Initium multorum Regnorum, Rerumpublicarum, & Principatuum. Creatio Patriarcharum, nonnullæ Religiosorum Congregationes, Æquestres Ordines, Concilia Universalia &c. Venetiis apud

apud Juntas MDLXXXI. in fol.

„ Della Cronica Universale Parte quarta , nella quale dall' Anno CMXCIV. di Cristo Nostro Signore Santissimo al MDLXXX. brevemente si racconta la successione de' Sommi Pontefici ; I due Imperii , il principio di molti Regni &c. *id est* : Chronologia Universalis Pars quarta , in qua ab Anno CMXCIV. Christi Domini Nostri Sanctissimi ad MDLXXX. brevi narratione exponitur successio Romanorum Pontificum ; Duo Imperia ; initium multorum Regnorum &c. Venetiis apud Juntas MDLXXXI. fol. maj.

Quo eodem anno ex eadem officina typographica prodit .

„ 2. Sommario ovvero Età del Mondo Cronologiche , nelle quali dalla creazione di Adamo fino all' Anno MDLXXXI. di Cristo , brevemente si racconta la origine di tutte le Genti , il Principio di tutte le Monarchie , di tutti i Regni , Repubbliche , e Principati . La salutifera Incarnazione di Cristo , con la successione de' Sommi Pontefici Romani , la creazione de' Patriarchi , le Congregazioni dei Religiosi , le Milizie de' Cavalieri , i Concilii Universali e Nazionali , le Eresie , i Scismi , le Congiure , Paci , Ribellioni , Guerre , e Prodigj , la denominazione di tutti gli Uomini in ogni professione illustri . Con la particolar narrazione delle cose successe d'anno in anno nel mondo . *Id est* : Summarium , seu Ætates Mundi Chronologica , in quibus a Creatione Adami usque ad annum Christi MDLXXXI. brevi narratione exponitur origo omnium Gentium ; initium omnium Monarchiarum , Regnorum , Rerumpublicarum , & Principatuum ; Salutifera Christi Incarnatio cum successione Summorum Pontificum Romanorum ; creatio Patriarcharum , Congregationes Religiosorum ; Militares Ordines Nobilium , Concilia Oecumenica & Nationalia , Hæreses , Schismata , Conjuraciones , Pacis fœdera , Rebelliones , Bella , & Prodigia . Nomenclatura Virorum quacunque professione illustrium . Cum peculiari rerum omnium narratione , quæ ab anno in annum in mundo contigere . Venetiis apud Juntas an. 1581. Volum. II. in 4. Partes IV.

„ 3. Vittoria Navale ottenuta dalla Repubblica Veneziana contra Ottone , figliuolo di Federico Primo Imperadore

„ per la restituzione di Alessandro Terzo Pontefice Massimo venuto a Venezia . *Id est* : Victoria Navalis , quam Respublica Veneta ab Othone , filio Friderici Primi Imperatoris pro restitutione Alexandri III. P. M. Venetias se recipientis reportavit . Venetiis apud Franciscum Zilettum an. 1584. in 4. „ Possevinus in Appar. Sac. hanc Victoriam a Turcis fuisse relatum , erronee scribit ,

„ 4. Dichiarazione di tutte le Istorie , che si contengono nei Quadri posti novamente nelle Sale dello Scrutinio , e del gran Consiglio , del Palagio Ducale della Serenissima Repubblica di Venezia , nella quale si ha piena intelligenza delle più segnalate vittorie , conseguite di varie nazioni del Mondo da i Viniziani . *Id est* : Declaratio omnium historiarum , quæ novissime depictæ habentur in Aula Scrutini , & Magni Consilii , Palatii Ducalis Serenissimæ Reipublicæ Venetæ ; qua omnium magnis celebrium victoriarum datur notitia , quas Veneti de variis Orbis Nationibus reportarunt . Venetiis apud Felicem Valgrisi an. 1587. in 8. & an. 1602. in 8. Inter hæc Victorias longe celeberrima est , quam de classe Friderici I. Imperatoris Veneti retulerunt ; qui Cæsar cum subinde Venetias venisset , ut cum Alexandro III. Pont. Max. in gratiam rediret , ad ejus procubuit pedes , ut osculum illis libaret ; tum vero Alexandrum , non pauci , maxime A catholici narrant historici , provoluti Imperatoris cervicem imposito pressisse pede his dictis : *Super aspidem & basiliscum ambulabis , & conculabis draconem* : at enim Bardius noster rem longe prudentius , invidiose minus , veri autem multo similis narrat ; Alexandrum nempe Imperatori in genua demisso pedem porrexisset prolatis illis verbis : *Super aspidem &c.* Cui responderit Fridericus : *Non tibi , sed Petro .*

5. Martyrologio Romano . *id est* , Martyrologium Romanum e Latino Italice redditum . Venetiis anno 1585. in 4.

6. De Rebus notatu dignis , & Viris Urbis Venetæ Illustribus Italice . Venetiis an. 1587. 1606. & 1660.

7. Historia Universalis lingua Etrusca sexdecim tomis comprehensa , quam se vidisse testatur Arnoldus VVion apud Auctorem in folio regali , sed quis eam , dum vita functus est , habuerit , se cum ignaris scire .

8. Opera Joannis Lucidi Samothei de Emendatione temporum ab an. 1535. usque ad an. 1575. continuavit .

Diem

Diem Hieronymus Bardius supremum obiit anno 1594. die 22. Aprilis, Pastor Ecclesiæ Parochialis S. Samuelis, Venetiis, & in eadem Ecclesia terræ mandatus fuit. Virum hunc illustrasse eruditione atque doctrina Cœnobium Angelorum Florentiæ, cujus erat alumnus, ex vero perhibet Augustinus Fortunius Hist. Camald. part. 2. l. 5. c. 22. p. 236. & Guido de Grandis Dissert. II. Camald. cap. 1. p. 8. insignem vocat Chronologum. Quæ vero Ant. Possevinus Appar. Sac. part. 2. p. 29. de eo in literas retulit, ex Arnoldi VVionii Ligno Vitæ mutuatus est.

XLIII.

HYACINTUS MARIA CROCETTI.

HYacintus Maria Crocetti, Florentinus Sacræ Theologiæ Doctor, suique Ordinis Prædicator, sui ævi, nempe transacti sæculi, celeberrimus, in lucem emisit:

La Scuola della Cristiana Filosofia aperta nella vita del Patriarca S. Romualdo Fondatore de' Monaci, ed Eremiti Camaldolesi. i.e. Schola Christiana Philosophiæ aperta in Vita Patriarchæ S. Romualdi, Fundatoris Monachorum & Eremitarum Camaldulensium. Venetiis apud Pontium Bernardum Librarium in Merzaria Anno MDCLXXXV. in 4. Auctor non tam doctus, quam devotis Lectoribus hanc Scholam tribus comprehensam libris aperuit, in qua Christianæ Ethices egregia tradit præcepta,

XLIV.

HIPPOLYTUS BALLARINIUS.

Hippolytus Ballarinus ex Novaria Ordinis Camaldulensis ex Monacho S. Michaelis Muriani Abbas Generalis præfuit annis quinque. Scripsit *super Orationem Dominicam* egregium Tractatum, qui utrum excusus sit, nescio, inquit Arnoldus VVion in Ligno Vitæ lib. 1. c. 28. in addendis ad Scriptores Ordinis Camald.

Edidit etiam tractatum *de Diligendis inimicis* absque nomine impressoris, loci & anni; quamvis ex Epistola nuncupatoria Johanni Baptistæ Patavino Camaldulensium Moderatori data ex Monasterio S. Michaelis de Muriano Kal. Jun. an. 1546. annus etiam, quo opus in lucem prodiit, constare possit. Librum hunc ex latino in Italicum idioma transtulit Franciscus Monosinius e Prato-veteri sub titulo: *Trattato*

di amare i Nemici del R. P. D. Hippolito da Novara Mon. Camald. &c. Venet. 1555. per Bartolommeo Imperatore in 8.

Itinerarium mei D. Hippolyti de Novaria, nempe eorum, quæ pro tempore, ex officio Generalatus, acta gestaue fuerunt. Extat incipiens de anno 1557., in Bibliotheca S. Mathiæ penes Murianum.

De Hippolyto fusius egit D. Marianus Armellini in *Additionibus & Correctionibus Bibliotheca Benedictino-Casinen. Partis Primæ* p. 50. editis Fulginei ann. 1733. in folio; nam Hippolytus ex Congregatione Benedictino-Casinenſi ad alteram Benedictino-Camaldulensem adulta jam ætate transivit, & in Monasterio S. Michaelis de Muriano anno 1533. denuo Monasticen professus fuit.

XLV.

JACOBUS BRIXIANUS.

Jacobus Brixianus, Prior S. Martini de Opitergio, Magistri sui Petri Delphini, sacrae Eremitæ ac totius Ordinis Camaldulensis Præpositi Generalis Epistolas duodecim in libros distributas anno 1524. Venetiis propriis sumptibus, typis vero Bernardini Benalii, edendas curavit, quibus doctam de suo Præfationem de eorundem epistolarum præstantia præmisit. Est editio longe rarissima, cujus ut vel unum exemplar literatæ viri consequi valeant, nulli parcunt auro, argentum vero plena manu disseminant; adeo ut nostra ætate cum Parisiis hæstæ unicum subiceretur, mille Gallicis libris in publica auctione venundatum sit; tametsi non omnes Delphini Epistolas editio illa complectatur. Vide plura apud Edmund. Martene Tomo III. Collect. Amplifs. in præfat. ad Epistolas 242. quæ in *Jacobi Brixiani* editione desiderantur.

De raritate hujus Editionis legi etiam potest Godefridi Henschenii & Danielis Papebrochii Commentarius prævius in Vitam S. Hilari, Abbatis Galeatensis in Italia Tom. III. Maji die 15. p. 472. ubi cum de Translatione S. Hilari Epistolam Petri Delphini memorassent, quam ad vitæ finem integram transcripserunt, hæc subjungunt. „Hac de re (*Translatione*) „inter ejus (*Petri Delphini*) epistolas im- „pressas Venetiis anno MDXXIV. arte „& studio Bernardini Benalii, extat in „ordine nonagesima sexta, ad Franciscum „Piccolhomineum Card. Senensem, ab

avun-

„ avunculo Pio II. creatum S. R. E. Archidiaconum, deinde Pontificem Maximum anno MDIII. Pium III. quam manu sua nobis transcripsit Illustrissimus, idemque Eruditissimus Antonius Magliabecchius beneficio tanto pluris æstimando, quod rarissima inveniuntur exemplaria, adeo ut ægre post diuturnam inquisitionem unum petenti Alexandro VII. sit inventum.

In Bibliotheca vero S. Michaelis de Muriano exstant tribus voluminibus distributæ Epistolæ omnes Petri Delphini ipsiusmet auctoris perpolito calamo conscriptæ, quæ Cimelii pretiosissimi ad instar merito habentur & custodiuntur.

XLVI.

B. JACOBUS.

B. Jacobus a Certaldo, Etruriæ oppido, ex nobili Guitiorum vulgo de Guidi familia originem duxit. Solemni votorum nuncupatione se Ordini Camaldulensi tradidit Volaterris in Monasterio SS. Iusti & Clementis. Cum virtute & doctrina præstaret, jussu Abbatis curam animarum suscepit. Ex Parocho in Abbatem cooptatus, illa dignitate brevi se iterum abdicavit, atque ad munus parochiale, ad quod se a Deo vocatum non nesciebat, impigre rediit. Multis annis illud non sine magno animarum lucro administravit, quoad laborem mercede donandus, anno ætatis sexagesimo, æræ vero Christianæ ducentesimo nonagesimo secundo supra millesimum ad superos migravit.

Scriptit *De secundo Domini Adventu*, & Lectiones multas de diversis, quas in melius reformavit Raphael Volaterranus, qui & miracula, quibus post obitum claruit, literis mandavit. Vitam exhibet Augustinus Florentinus Hist. Camald. part. 2. l. 2. c. 7. pag. 60. Scripta vero commemorat Arnoldus VVion in Ligno Vitæ lib. 1. cap. 28. de Scriptor. Camald. & ex eo Possevinus Appar. Sac. part. 2. pag. 73.

XLVII.

INNOCENTIUS MATTHÆJUS ROM.

Innocentius origine Ligur patria Romanus in Monasterio Classensi Sacrum Camaldulensem habitum sumpsit anno ætatis suæ decimoseptimo, & Professionem anno 1644. emisit pridie Idus Junias. Philoso-

phico & Theologico cursu expletis Romam rediit, ubi studia sua ad Mathematicas convertit disciplinas, in quibus quantum profecerit satis indicat summa virorum doctorum sui temporis de eo existimatio. Summorum Pontificum Clementis X. & Innocentii XI. Geographus fuit. Abbas a Clemente X. electus e vivis anno 1679. mense Octobris excessit in Monasterio SS. Hippoliti & Laurentii Faventiæ dum Visitatoris munere fungeretur. Scripsit

I. *Tabulam antiqui Latii & Novi Agri Romani. Romæ typis Jo. Jacobi de Rubeis.*

II. *Tabulam Topographicam Agri Romanicum eorum omnium descriptione, quæ ad prophetanæ sacramque historiam præcipue vero ad Martyrum agones illustrandos pertinent &c. Romæ apud Successorem Mascardi 1674.*

III. *Descriptionem Geographicam Universæ Ditionis Pontificiæ MS. in Arch. SS. Hippoliti & Laur. Faventiæ.*

IV. *De Architectura Militari MS. ib.*

V. *De Arithmetica MS. ib.*

VI. *De Geometria MS. ib.*

VII. *De Horologiis Horizontalibus, Verticalibus, & inclinatis cum tabulis Astronomicis MS. in Bibl. S. Gregorii Urbis.*

Multaque alia

Laudatur Matthæjus a Nardino, ab Antonio de Effectis, a Prospero Mandosio in Bibl. Rom. vol. 2. cent. 10. n. 33. ab Augustino Oldoino in Appendice Athænei Ligustici, ubi vocatur: *Vir maximi ingenii ad virtutem, dignitatem, & gloriam natus, inter nostri sæculi doctrina præstantes viros merito connumeratus.*

XLVIII.

JOANNES BAPTISTA CREMENSIS.

Joannes Baptista Cremenensis, Monachus Camaldulensis transtulit de Latino in Italicum Vitam S. Placidi Abbatis & Martyris a Gordiano, ut ipse credebat compositam; quam versionem vidi in Cæsarea Vindobonensi Bibliotheca, sub hac epigraphe:

Vita di S. Placido Monaco e Martire divisa in tre Libri. Composta da Gordiano, discepolo di S. Benedetto, e tradotta di Latino in lingua volgare, dal R. P. D. Gio: Battista da Crema, Monaco Camald. Nuovamente posta in luce dal R. P. D. Sebastiano da Fabriano Monaco Camaldolese. In Venezia appresso i Guerri fratelli an. 1583. in 12. i. e. Vita S. Placidi, Monachi & Martyris in tres Libros divisa. Composita a Gordiano, discipulo

pulo S. Romualdi, in linguam vero vernaculam traducta a R. P. D. Jo: Baptista Cremonensi Monacho Camaldulensi. Novissime juris publici facta a R. P. Sebastiano Fabrianensi, Monacho Camaldulensi. Venetiis apud fratres Guerscos an. 1583. in 12. Editor Sebastianus vitam dedicavit multum R. P. D. Desiderio Angelieri, Abbati S. Mariæ de Carceribus Ord. Camald.

Meminit hujus Interpretis Franciscus Arisius in Cremona Literata tom. 2. p. 380. his fere verbis; Joannes Baptista a Cremona, tacito Gentili cognomento, more apud antiquos Monachos solemni, a Cremona Patria dictus, in insigni Monasterio S. Michaelis Muriani prope Venetias Camaldulense Institutum professus in Italicum sermonem traduxit;

Vitam S. Placidi Abbatis, & Martyris a Gordiano conscriptam, ediditque Venetiis anno 1583.

Hæc habui a doctissimo amico D. Petro Canneto, Abbate Camald. verum Ant. Possev. in Appar. Sac. Joannem Baptistam a Crema, non autem a Cremona appellat. Hæc ille l. c.

Falsus vero fuit Jo: Bapt. Cremonensis, quod Gordianum pro vero vitæ S. Placidi auctore habuerit; cum sit auctor personatus, qui sub Gordiani nomine latere studuit.

XII.

JOANNES BAPTISTA LOFFREDO.

Joannes Baptista Loffredo, Nobilis Neapolitanus, ac frater Principis di Cardito rebus humanis ac caducis in contemptu positus, ut vitam sanctius ac pie magis traduceret, Ordinem ingressus est Camaldulensem, in quo virtutis, doctrinæ, ac prudentiæ tanta patefecit indicia, ut varias post dignitates in Majorem Congregat. Montis Coronæ eligi meruerit. Reliquit Librum Latinum in MS. De Casibus Conscientiæ, quem Neapoli in hospitio Patrum Camaldulensium, sibi visum fuisse testatur Nicolaus Toppus in Bibl. Neapol. pag. III. col. I.

L.

S. JOANNES LAUDENSIS.

Joannes Laudensis in Insubria nobilibus ortus parentibus Fontis Avellanæ Eremitum mundi vanitatibus renuntians petiit, ubi per quadraginta fere annos

sanctissime vixit. S. Petro Damiano carissimus, ut ex operibus ejus patet, quæ emendanda etiam & corrigenda ipsi dedit. Post decessum S. Viri vitam ejus scripsit quam Guidone Grandio Auctore Append. ad Dissert. IV. Camaldulensem tribueram Joanni Ravennati, sed cum Vitam S. Joannis Laudensis a Mauro Sartio Monacho Camaldulensi eruditissimo nuperrime editam dono D. Angeli Calogierà sim adeptus, ex his quæ ipse observatione IV. in eandem Vitam scripsit sententiam mutare coactus sum & Vitam S. Petri Damiani non Joanni Ravennati, sed Joanni Laudensi Auctori restituere, quæ habetur tum in fronte Operum S. Doctoris, tum apud Bollandianos Auctores. Alia scripsisse Sanctum Joannem ex antiqua ejus Vita a Sartio evulgata discimus; siquidem cap. 2. hæc habentur; *Quin etiam vix unquam a diversis manuum operibus tolerabat quiescere, dum per aliqua ab Ecclesiasticis intervalla respirare liceret. Sed aut sua libros manu scribebat, aut ab aliis Scriptos examissim corripbat, aut per diversa mittendas epistolas dictans exarabat. Cujus exhortatoria verba in quoscumque scintillabant, illorum ad Deum mentes mox sursum flammabant, nec poterant non ignire, quos tegerent, cum ab ignito ardentia carbone procederent. Utinam hujusmodi Epistolæ extarent. Obiit vir sanctus anno 1006. die 7. Septembris, cum nec per integrum annum sedem Ecclesiæ Eugubinae ad quam ex Priore Avellanensi evehctus fuerat, tenuisset.*

LI.

JOANNES TARVISINUS.

Joannes Tarvisinus ex prænobili familia Avogadra in celeberrima Eremita Ruhenfi, in agro Patavino, Congregationis Montis Coronæ, vitam eremiticam multis excoluit annis, magna tum eruditionis ac doctrinæ, tum, quod refert, morum integritatis laude ac fama. Ejus erga B. Paulum Justinianum, Congregationis suæ Fundatorem, amor, pietas, ac devotio tanta fuit, quanta nullius fere alterius. Ut ejus nomen ab hominum oblivione vindicaret, rerumque gestarum memoriam literis custodiret, nullis vigiliis, labori & studio pepercit, sed omnes potius, ut par erat, nervos ingenii doctrinæ, industriæque exseruit. Quid? quod honorifico Visitatoris officio se abdicaverit, omniumque negotiorum nexu, quæ scri-

scribendi esse impedimento poterant, se exsolverit, quo curis omnibus expeditus majori otio Opus, cujus primas duxerat lineas, ad fastigium perducere posset. Quo in labore multos exegit annos; nec id mirari subit; ut enim non perfunctorie scriberet, omnes auctores, e quorum scriptis proficere se posse existimavit, magna evoluit diligentia, qui numero non erant minimo, ut ex syllabo quem Vitæ præfixit, perspicuum sit. Quantum igitur cumque est, quod chartæ mandavit, summa cum accuratone & industria ab ipso ex aliis depromptum fuit Auctoribus qua impressis, qua manuscriptis; quibus etiam annumeranda veniunt ipsius B. Pauli Justiniani Scripta, Opuscula, literæ, aliæque notitiæ in Archivis cum suæ Congregationis, tum Sacræ Eremi Camaldulensis in Hetruria repertæ. Nec vir humilis faustam tacet, unde profecit, sed fontem quemcumque, e quo aquam in suas derivavit areolas, commerito coronat encomio. Prius vero quam ad meliorem abiret vitam, laudabilis suæ operæ mercedem a Deo recepturus, anno 1685. duos spissæ molis tomos Patribus Eremi suæ Rhuenfis consignavit, quam enixe, tam demisse rogans, ut illos eo usque asservarent, quoad progressu temporis ad Dei, qui in Sanctis suis colitur & honoratur, exaugendam gloriam, usum præstare possent. Cujus sui voti subinde damnatus est, cum non multis post annis Epitomatorem nactus fuit Augustinum Romanum a Floribus, doctissimum Familiæ Camaldulensis Abbatem, qui vitam hanc in Synopsim redactam Romæ anno 1723. publicavit.

Alia scripsit, quæ in Eremito Rhuenfi asservantur, quæ multum ad Historiam Congregationis suæ, utilia esse possunt.

LII.

JOANNES BENEDICTUS
MITTARELLI.

Joannes Benedictus Mittarelli Venetus Monasticen Professus est in S. Michaelis Muriani. Studiorum curriculo, ut moris est, confecto, Professor Philosophiæ, postea Theologiæ in Monasterio suæ Professionis extitit, & alia munera laudabiliter exercuit. Studii amantissimus eruditionem præsertim amavit memoria adjunctus, quæ lecta difficillime obliviscitur. Proprium nomen, modestia non vulgari præditus in libris, quos edidit occultavit. Plu-

ra meditatur, quæ perficiet vir doctissimus improbique laboris, quamvis fractæ salutis, si Deus vitam, ut speramus, ad perficiendum dederit.

I. *Ritiro spirituale di un giorno al mese per la rinuovazione de' Voti ad uso delle Monache spezialmente Benedettine. Tradotto dal Francese. Venezia 1745. presso Simon Occhi in 12.*

Nequaquam e Gallico Liber versus est, sed Auctor noster ex toto composuit: justæ tamen rationes impulerunt eos, qui curam edendi libri habuerunt, ut nomine & Patria Auctoris occultata prodiret.

II. *Memorie della Vita di S. Parisio Monaco Camaldolese e del Monastero de' Santi Cristina e Parisio di Treviso raccolte da un Monaco Camaldolese. In Venezia 1748. in 8.* Ad calcem operis extat *Collectio Veterum Monumentorum*, quæ numero XL. sunt, & eruditis adnotationibus illustrantur.

III. *Brevi Memorie del Monastero della SS. Trinità di Faenza di Monache Camaldolese. Faenza per Ballanti 1749. in 4.*

Nunc Catalogum MSS. Bibliothecæ sui Monasterii conficit, in quo fere mille codices numerantur, multique sunt speciali nota digni, & ab ipso permulti acquisiti. Catalogo subjicientur Anecdota ex iisdem MSS.

De eo cum laude Ephemerides Florentinæ & Venetæ.

LIII.

JOANNES CLAUDIUS FROMOND.

Joannes Claudius Fromond origine Burgundus Patria Cremonensis solemnia Religionis vota emisit in Monasterio Classensi Ravennæ. Adhuc adolescens nequaquam poterant ei studia Philosophiæ Aristotelicæ vel etiam Cartesianæ placere: absurda quibus scatent noscebat solo lumine naturali, & ingenio vere philosophico quo præditus est, experimenta a nullo excitatus faciebat & naturæ liber quem summus artifex nobis aperuit solus ipsi placebat. Hinc factum ut studia diversimode amans ejus quæ in domibus Religiosorum tum temporis colebantur, cathedræ conscendendæ aptus minime crederetur. In Avellanensi cœnobio aliquantulum commoratus tandem ad Pisanum bonis avibus se contulit ubi Præceptore Guidone Grandio conterraneo suo Mathematicæ operam dedit eo successu ut Grandius dum Visitatoris munere fungeretur Fromondium ut publice in Universitate legeret reliquit. Magni Etruriæ

E Du-

Ducis, qui optime noverat ingenium hominis, electione, primo Logicæ in Pisana Universitate Professor effectus deinde Philosophiæ munus injunctum implet omnium plausu & admiratione. Multa meditatur, pauca scribit sed talia quæ Philosophum insignem ostendunt. Edidit

I. *Due Lettere sopra l'Ottica del P. Castel*. Extant in Ephemeridibus Florentinis Tom. II. anno MDCCXLI. pagg. 436. 610.

II. *Risposta Apologetica ad una Lettera Filosofica sopra il Commercio degli Olj navigati procedenti da Luoghi appestati &c. Con l'esposizione e l'esame di essa, arricchita di Fisiche Osservazioni dal P. D. Claudio Fromond Pubblico Professore di Filosofia nella Università di Pisa. Lucca per Filippo Maria Benedini 1745. in 8.* Opus novarum observationum præstantia ac utilitate, ita a vere Philosophis in pretio habitum, ut rarissima adhuc exemplaria inveniantur.

III. *Nova & Generalis Introductio ad Philosophiam auctore Claudio Fromond in Pisano Lyceo Philosophiæ Professore. Venetiis 1748. Typis Josephi Bertella in 8.*

LIV.

JUSTINIANUS BERGOMAS.

Justinianus Bergomas tum doctrinæ, tum, quod refert, sanctitatis fama celebris in Congregatione Montis Coronæ seculo XVI. claruit. Ejus vitam Lucas Hispanus in Romualdina seu Eremitica Montis Coronæ Camaldulensis Ordinis historia in literas retulit. Cum vero is liber sit perquam rarus, me ex eodem *Justiniani* Vitam hic adscribere non pigeat; ea namque omnibus documento esse potest, qui doctrinarum cum virtutum studiis conjungi possint ac debeant.

JUSTINIANUS Bergomi natus non ignobilis genere, nobilior tamen virtute fuit: ab infantia literariis studiis totus innixus, brevi tempore in philosophicis, ac theologicis literis evasit doctissimus: doctrina imbutus confestim se Deo dedit per religionis (quæ vera salutis via habetur) ingressum. Exercitatio literaria Patavii potissimum fuit; ubi & primum religionis habitum Benedicti sanctissimi monasticum in Monasterio sanctæ Justinæ sumpsit. Vigesimo secundo ætatis anno, ut de virtute in virtutem ambulando, subinde gradum quoque perfectionis altiores ascenderet, ex Monacho Eremita factus perhibetur: idque Camalduli, ubi per annos octo mira-

biliter conversatus, cunctis suavissimus sanctitatis odor extitisse, vel *Delphino* teste, comprobatur. Aiebat namque senex ille, quibus de Justiniano sermonem facere contingebat: si perseveraverit, quis putas junior iste erit? tantæ profecto opinionis apud eundem Justinianus fuit, ut nulla inveniatur ad eum data epistola (quarum multæ libro XII. insertæ leguntur) quæ non summas ejusdem laudes contineat. Erat huic cum *Paulo Justiniano*, dum ambo Camalduli viverent, summa, sed in sanctitate fundata familiaritas; eoque statim ut novam fundatam, stabilitamque novit Societatem hanc (Montis Coronæ) ipsum secutus est. In qua quidem congregatione, quasi lucerna omnibus, qui in domo sunt, ardens, mirabili quodam progressu per annos quadraginta vixit. Quid iste in agris ampliandis, redditibusve augendis operatus sit, non invenio: quantus e contra in observantia regulari Eremitica adimplenda atque tuenda fuerit, crebra fratrum cum gemitibus recordatio superabunde testatur. Quo enim magis secularia negotia, ac forenses strepitus odio habuit, eo magis pietatis, sanctimoniarque exercitium adamasse cognoscitur. Simili modo perinde terrenas opes per totam vitam abhorruit, atque animi delicias dilexit: semper & ubique perfectionis iter mordicus, sine intermissione tenens. Adeo ut septuagenarius factus, nihil de stricta sui Ordinis observatione (quod sæpe junioribus indulgeri assolet) remisit. Quid quod hoc ipsum facere aliquando a Patribus rogatus, eo quod propter necessitatem eum longævum optarent, hunc in modum respondisse fertur: Tamdiu, observandissimi Patres, me vobis utilem futurum existimate, quamdiu solitaria, seu Eremiticæ vitæ observatorem habebitis. In multis insignis fuit homo iste, sed in quatuor mirum in modum excelluit. Hoc est, in studio literario privato: in divinorum officiorum devotione: in solitaria quietis, silentiique mirabili observatione: atque in secretæ contemplationis indeficienti fervore. Quæ ut debito ordine digesta dare valeamus: principio sciendum est, in religione ista nullum fuisse studiosiorem, seu scientiarum cupidiorum. Utique nullo non tempore vitæ suæ sacris, piisque lectionibus summa cum diligentia, & affectione vacavit. Labores autem ejus infructuosi neutiquam extitere: etsi non omnes fructus illius radices ad nos redire potuerunt; Deo eisdem nos ut indignos priva-

re volente. Scripsit itaque vir ille doctissimus opuscula multa, ex quibus pauca supersunt hodie: eo quod paucissimis ante mortem annis propria cella (in qua cuncta ejus scripta custodiebantur) fortuito incendio, seu ab invido quodam, noctis medio dum nocturnis vigiliis ipse assisteret in communi Ecclesia, combusta fuit. Sic, prohi dolor! sudores, vigiliae, & algores optimi Patris periere: & tanto temporis intervallo summo labore parata, parvo (ut ita dicam) momento consumpta sunt. Quam tanti thesauri jacturam, qui norint, sine lacrimis recordari, aut referre nequeunt; magnum, scilicet, lucubrationes illas Ecclesiae Dei lumen allaturas fuisse, & haeresum modernarum tenebras detecturas affirmantes. Supersunt tamen de tam multis tria, vel certe quatuor Opuscula arte & doctrina miranda. Hoc est *liber unus, sive dialogus de vera & falsa amicitia*; & alter *de hujus seculi contemptu*: uterque literis aureis adnotandus. Quos Patavii, dum Monachus Cassinensis esset, adhuc juvenis conscripsit. Reperti sunt insuper tractatuli duo, alter *de differentia peccatorum*; & alter *de scandalo*: ambo profecto fidelium conscientias perutiles, ac valde necessarii. Alium praeterea vidimus libellum *De Oratione* praenotatum: in quo orandi exercitium in artem quamdam deducitur: per regulas procedendo. Verumtamen hucusque nihil horum typis excusum vidi, sed aliena manu notata legi: fide dignorum testimonio compertum habeo, inter combusta opera fuisse quoddam opus, cui titulus erat: *Difficilium Scripturae sacrae locorum elucidatio*: in quo quicquid in auctore doctrinae, ingenique fuerat, penitus elucebat. Ita officiose sanctorum Patrum vitas legebat, ut dicere consueffet: Vellem volumen hoc mecum una sepeliri, ut etiam post mortem solatium ex eo haberem. Rursus tanta ei ad opus Dei persolvendum fuit animi affectio, ut dum in Eremito esset, numquam sive noctu sive die, intermissionem Chori admiserit. Ubi rectus complicatis manibus stans, plena voce, qua dotatus erat, tanto cum decore Deo laudes reddebat, ut aliquando (dum alium ad hoc ipsum inducebat) affirmaret, se ne verbum quidem, nedum versum per inadvertentiam amittere. Quoties Major aut Prior eligebatur (quorum altero, licet invitus fere numquam carebat) stricte ostiario praecipere solitus erat, ne, dum in Choro laudes Altissimo redderet, sibi aliquid cujusvis momenti foret,

nunciaret. Neque interventu alicujus magnae personae, ut fieri solet, licet Cardinalis existeret, se interpellare praesumeret. Solitariae quieti incredibile videtur, quam ardentem incumbibat: eo quod pluries in privata cella de more Eremitico inclusum mansisse, manifestum est: mansissetque in vitam libenter, nisi eum tamquam religioni utilem, ac necessarium, prohibuissent Patres. Nec quiquam antiquius illi contingere poterat, quam absque aliqua perturbatione libere ad Deum mentem, animumque jugiter intendere. Quoties credas in divinis meditationibus occupatum transisse sine cibo diem? quoties sine somno noctem? Iccirco saepe dicere solebat: cibi, somnive memoriam in mente bene in Deum elevata, tardius occurrere. Porro non in solo pane vivere hominem, experientia longa didicerat. Ante Matutini signum assurgens, divinas laudes meditando expectabat. Tandem anno MDLXIII. cum ipse in praedicta reclusionem maneret, Patribus Capitulum generale celebrantibus visum est summo opere religioni conducere, eum in Majorem eligere. Id cum praesensisset timoratus Dei servus, Epistolam, quam oculis nostris vidimus, veluti ultimum vitae suae testamentum ad Patres Diffinitores scripsit. In ea cum omni humilitate eosdem deprecatur, ut animi sententiam mutare non dedignentur, vel quia res ipsa juxta eorum vota successura non fuisset. Non equidem quia ipse obedientiam recusare, aut laborem fugere vellet: sed quia ultimus vitae suae finis instaret. Addens, ex tali electione evenire non posse, quam studiorum suorum inutilem finem, ac Patrum desiderii acceleratam frustrationem. Quibus non assentiente Capitulo, e cella extractus, & Major factus est. Tertio vero ab illa electione mense febris correptus, lecto prosternitur: atque paulatim in crudecente morbo ad mortis articulum deducitur. Aderant frequentes capiti infirmi seniores nostri: quibus semel eundem ad bono animo mortem suscipiendam hortantibus, ut in similibus fieri assuetum est: sic respondisse fertur. Ego Patres, licet non meis meritis, fide non dubia, speque firmissima, atque misericordia fretus Altissimi, mortem, quasi virgo sponsum, expecto. Quibus, & aliis verbis mirabiliter dictis, in pace quievit, die sancti Laurentii, decima Augusti. O foelix non jam Justinianus, sed justus Eremita, & Dei servus, qui ab exiguo tugurio ad ampla Sanctorum palatia translatus es: ab stricta

cellulæ clausura ad latissimas cœlorum plateas deambulandas pervenisti : qui tandem pro jejuniis, silentio, & corporis maceratione immensam Dei gloriam es assecutus. Quis enim dubitabit inter Dei electos regnare eum, qui in spiritu vitæ suæ finem adhuc vivens tam perspicue viderat? Summæ præterea perfectionis ejus multa posset vere afferri indicia, quorum præcipuum patientia : in qua temporibus suis similem non habuit. Quod plenius ostendit illud, quod furibundo incendio perempta dilectissima Sanctorum librorum suppellectili, omnibus ab eo diuturno labore, compositis libris in cinerem conversis, vix moestitiæ signum expressit. Immo hoc ipsum suadentibus ei Patribus, voce affabili respondit : tam infausta laborum, tantique boni amissione inopinate conspecta affectam fuisse carnem, atque crudelissimi incendii ardore paululum accensam : sed Dei beneficio spiritum ruina illa in nullo læsum exultare intus, atque gaudere. Intelligens nimirum, hanc carnalis desiderii jacturam, sibi in futuræ gloriæ accessuram augmentum. Unde non immerito quidam Cardinalis, magna scilicet Ecclesiæ sanctæ columna, cui notissimus erat, sæpissime etiam cum gemitu dicebat : O utinam cum Eremita Bergomensis animam hanc permutare possem.

Hucusque Lucas Hispanus, qui in recensione Operum Ven. Justiniani Bergomatis non expressit *Vitam B. Pauli Justiniani* ab ipso conscriptam ferali illo incendio pariter interiisse. Perhibet hoc Augustinus Florentinus Hist. Camald. l. 3. c. 18. p. 302. Non credo, quod Venerabilis iste Eremita clariora insignis suæ ac plane heroicæ virtutis indicia patefacere potuerit, atque cum jactura librorum suorum adeo commotus non fuit, ut nullum nec levissimum conturbati animi signum ediderit. Scimus Auctores libros ingenii sui foetus non minori complecti amore, atque parentes liberos suos, quorum interitum iniquissimo ferunt animo. Cum Marco Antonio Mureto Lib. 2. Ep. 29. celeberrimi nominis Auctori, Plauti liber, in quo emendando viginti quinque annos insudaverat, furto surreptus fuisset, vix non ad insaniam adactus identidem exclamavit : *Plautus me conficit, Plautus me angit, & exanimat, Plautus quiescere me non finit. Perierunt tot annorum sudores ac vigiliæ; adempta est voluptas, quam maximam ex illius lectione capiebam; præcisa spes gloriolæ, quæ ex tot locis emendatis sperari poterat : quam*

etsi non aucupor, facere tamen non possum quin doleam eam mihi, mea stultitia, aliena improbitate subreptam. Quanta igitur, quamque incredibilis Ven. Justiniani virtus fuit, cui jactura librorum suorum, quibus elucubrandis tantum industriæ, tantumque laboris per annos plurimos impendit, nullum dolentis, impatientis aut certe quidem conturbati animi gemitum expressit. Non est vulgaris virtus in gravi rei charissimæ jactura animo esse pacato, quieto, & tranquillo. Hoc qui est, ejus virtus excelso habetur sita loco. Ego certe ex lectione Scriptorum Justiniani numquam de virtutum ipsius præstantia tantam opinionem atque existimationem induturus fuisset, quantam ex ejus patientia, æquanimitate, ac mansuetudine concepi, qua librorum suorum nequissimam pertulit combustionem, quaque se adeo continuit, ut nec levissimum verbum, ne dicam convitium contra furciferum illum, quem tantum in ipsum edere scelus non puduit, effuderit. Vere virum magnum, ac inclytum Scriptorem, cujus doctrina in admirabili enituit patientia.

LV.

LADISLAUS RADOSSANY.

Ladilaus Radossany Nitriæ in Ungaria genitus, Possonii elegantiorum literarum studiis operam navavit. Quibus cum laude absolutis in Zobriensi supra Nitriam Eremo Congregationi Montis Coronæ se aggregavit. Jactis eremiticæ vitæ solidis fundamentis progressu temporis ob spectatam cum doctrinam tum prudentiam Eremitis regendis præfectus est, quarum aliis cum in Germania, tum Hungaria ut Prior, aliis ut Superior præfuit, hodieque præest. Quo autem tempore Eremitæ Zanserensis in Hungaria actualis erat Superior, in lucem dedit Opus, cujus titulus :

Epitome Antiquarii Tripartiti Sacri Ordinis Eremitico-Camaldulensis, in qua Principium & Progressus hujus sacre Institutionis, ac irrelaxatus Primavera observantia vigor. Uti & Gloriosissimi Patriarchæ & Fundatoris Divi Romualdi vita, nec non Romualdinæ Congregationis (Montis Coronæ nuncupata) per Beatum Paulum Justinianum erectæ, origo. Ac alia non pauca profectui spirituali apprimè deservientia succincte exarata continentur. Opera & studio P. Ladislai Radossany E. C. M. C. Neostadii Austriæ, Typis Samuelis Muller. Anno MDCCXXVI. in 4.

In

In hoc titulo verba illa: *Irrelaxatus primæ-
væ observantiæ vigor* virgulam censoriam vix
effugere possunt: cum disciplinam Monastico-
Eremiticam seculo XV. multis in locis col-
lapsam Ambrosius Camaldulensis, & Pe-
trus Delphinus, uterque Ordinis Genera-
lis non minore zelo, quam difficultate in-
staurarint. Legantur utriusque epistolæ,
ac præsertim prioris *Hodeporicon*. Optan-
dum, ut ita fuisset, sed cum non fuerit,
dicendum, quod a vero alterum non est:
*Amicus enim Plato, sed magis amica ve-
ritas.*

Post Facultatem Reverendissimi Patris
Generalis, Censuram Ordinis, & Ordina-
rii, incipit Editoris Præmium in quatuor
Paragraphos distributum; quorum primo
ostenditur, quantum antiquitas præstet No-
vitati. Secundo agitur De triplici Institu-
tione Ordinis Camaldulensis, & Eremo-
rum Hungariæ Fundatoribus. Tertio de lau-
dibus solitariae Vitæ Eremitico-Camaldu-
lensis differitur. Quarto de oblocutoribus
Vitæ Eremiticæ Sermo instituitur. Cl. Ra-
dossanus in §. II. scribit, Congregatio-
nem Monachorum Camaldulensium, *S. Mi-
chaelis Muriani* dictorum, ab ipso SS. Pa-
tre Romualdo specialiter pro cura anima-
rum fuisse erectam: id quod historiæ Ca-
maldulensis Ordinis perito minime persua-
serit; cum ab obitu S. Romualdi ducenti
fere anni effluerint, priusquam Ordo Ca-
maldulensis in Venetam urbem ascitus fuit.
Legatur Aug. Flor. Hist. Camald. l. 2. c. 5.
p. 148. & c. 26. p. 182.

Absolute Proloquio incipit Pars I. qua
continetur *Vita Magni Anachoretæ & Glo-
riosissimi Patriarchæ Divi Romualdi, in com-
pendium quidem redacta, sed omnigenis Asce-
tica Vita, christianæque perfectionis virtutibus
adeo referta, ut ex ea Superiores modum re-
gendi, subditi normam ad præscriptum Statu-
torum suorum conversandi, cuncti denique fide-
les, absolutissimam sibi salubriter vivendi me-
thodum facile decerpere possint.* Hujus Vitæ
auctores sunt partim Venerab. Hieronymus
Pragensis, partim Augustinus Florentinus,
uterque Ordinis Camaldulensis, quorum
tamen Editor nullo meminit verbo.

Pars II. complectitur *Vitam Beatissimi
Pauli Justiniani, Romualdinae Congregationis
Montis Coronæ Fundatoris Inclyti, ac Mundi,
Carnis, & Dæmonis Triumphatoris Admiran-
di.* Auctorem, qui fuit *Lucas Hispanus* E-
remita Camaldulensis e Congregatione Mon-
tis Coronæ Cl. Editor silentio involvit.

Parte III. continetur *Vita S. Dominici
Loricati* Ordinis Camaldulensis, quam aliæ

Vitæ complurium Eremitarum Camaldul.
virtute ac doctrina illustrium excipiunt;
quorum auctores a Cl. Editore iterum ta-
citi prætermittuntur, ita ut nullus se fui-
se appellatum, gloriari possit.

Vivit superstes hodie Cl. *Ladislaus Ra-
dossany*, cui seros apprecamur annos, quo
novam, eamque in Regno Hungariæ quar-
tam, oppido concinnam elegantem, splen-
didam Eremum Camaldulensem, *Meisten-
sem* dictam, atque in dictione Excellentis-
simi DD. Comitis Josephi de Esterhazy
sitam ea felicitate ad supremum fastigium
perducere possit, quo magno labore, in-
credibili industria, ac singulari prudentia,
prima ejus fundamenta annis abhinc non
ita multis posuit. Qua nova fundacione
uri præclare de Congregatione Montis Co-
ronæ meritis est, ita hæc, ut sperare fas
est, tanti beneficii memoriam nulla un-
quam oblivione est deletura.

LVI.

LAURENTIUS PANTALEONUS.

L Laurentius Francisci Pantaleonis fi-
lius Bargæ, in Hetruria natus in Mo-
nasterio Angelorum Florentiæ sacrum Ca-
maldulensem habitum suscepit ubi post Phi-
losophicas Theologicasque facultates in exe-
dris traditas, Abbas inauguratus est. Scripsit

I. In Epistolam S. Pauli ad Romanos.
MS. extat in Biblioth. Monasterii Flo-
rentini Angelorum.

II. Della Cognizione di se stesso Trat-
tato MS. ibid. Typis impressum librum
hunc fuisse testantur aliqui, ego tamen
nec vidi, nec ubi impressus sit discere
potui.

III. Genealog. Ducum five Familiæ
Ravennatis de Honestis MS. in Archiv.
Classensi.

IV. Compendiariam Artis Geographi-
cæ Institutionem MS. in Bibliotheca An-
gelorum.

V. De Horologiorum descriptionibus
MS. ibid.

De Laurentio Puccius lib. 3. Epistola-
rum, & Lombardellus in Vita B. Bernar-
di Ptolomæi.

LVII.

LUCAS HISPANUS.

Lucas, Hispanus, Barchinonensis, ut de Congregatione Montis Coronæ, cujus Eremita erat, virtute ac doctrina conspicuus, bene mereretur, ejus Latino sermone condere historiam, secum animo constituit, postquam viginti jam annos solitariam duxisset vitam. Ut primum vero Opus primis informatum lineis Antonius Carafa S. R. E. Cardinalis sapientissimus, oculis arbitratus est, non solum diligenter lustravit, sed animos etiam Auditori addidit, quo ipsum ad justam plenitudinis mensuram perducere conaretur. Quibus monitis cum Lucas morem gessisset, opus ad majorem adduxit perfectionem, eidemque Purpurato Patri pereleganti epistola nuncupavit. Inscribitur:

Romualdina, seu Eremitica Montis Coronæ Camaldulensis Ordinis Historia in quinque libros partita. Typis Patrum decreto probata excusa fuit in Eremito Rhueni præalti Montis Vendæ, qui situs est in agro Patavino anno MDLXXXVII. Hæc Historia tribus post annis suam ob præstantiam Italice versa prodiit apud Nicolaum Misserinum an. 1590.

Quamdiu Lucas vixerit, & ubi mortem oppetierit, ignoramus; illud vero ex Libri dedicatione non nescimus, quod Eminent. Cardinalis Carafa, insigni animi pietate ac benevolentia Patres Camaldulenses, Lucamque præcipue, in Patriam suam, in amplissimum Neapolis Regnum (præparato prius idoneo solitudinis loco) vi quadam sanctissima pertraxerit. Rediisse tamen ex hoc Regno ad Eremum Ruenensem, illud argumento est, quod ex ea ad Cardinalem Carafam epistolam Operis nuncupatoriam scripserit. At enim an hic vel illic mortuus fuerit, nihil refert; ex utroque enim loco illi aditus ad cælum patuit, cum, teste Guidone Grando Dissert. Camald. I. c. 2. p. 27. Vir fuerit integerrimus & gravissimus.

LVIII.

MARCUS ANTONIUS PAGGI.

Marcus Antonius Paggi, Camaldulensis Monachus, an Eremita? ex Gallico in Italicum convertit sermonem: *La Vita Nascosta con Gesù in Dio, com-*

posta da Henrico Maria Budone Dottor in Teologia, grande Archidiacono d'Eureux. i. e. Vita abscondita cum Jesu in Deo, composta ab Henrico Maria Budone, SS. Theologiae Doctore, Magno Archidiacono Ebroicensi. Vita vestra abscondita est cum Christo in Deo ad Colos. c. 3. Genuæ An. MDCLXXXIV. typis Antonii Casamata in 12.

LIX.

MARIOTTUS.

Mariottus, Aretii natus ex nobili Allegria familia, sacrae Eremitæ Camaldulensis Prior quadragesimus tertius, atque Ordinis Generalis, ut primum audivit, S. P. Romualdi corpus, aperto ejus sepulchro, anno 1466. integrum post 440. annos repertum multis clarere miraculis, nihil cunctandum ratus, cum magno suorum comitatu ad Vallis Castri cœnobium contendit, atque miracula xxv. sibi a testibus oculatis dignisque fide relata, suo Cancellario dictavit, quo illa literis consignaret. Vid. *Silvanus Razzi in Visitatione Reliquiarum S. Romualdi ex Italico in Latinum versa apud Bollandum Febr. tom. 2. die 7. p. 140. Augustinus Flor. Histor. Camald. part. 2. lib. 3. cap. 27. p. 141.* cujus verba adscribo: „Dum Mariottus Generalis „in Cœnobio sancti Blasii Fabriani de- „geret, nobiles quicumque illum visita- „tum adirent, gestiebant multi enarran- „do miracula, quæ Deus Optimus Ma- „ximus ad sacratissimum Corpus patrare „dignabatur in horas. Quæ cum ille di- „gna reputaret, quæ posteritati commen- „dari deberent, eam operam Joanni Ju- „liani a Laterano Notario & scribæ suo „demandavit, se dictante. Ea nos in „Bibliotheca sancti Matthiæ Muriani in- „venimus, sicut *Maurus Lapius* illa ab „ipso Domino Generale, & Michaele „Abbate acceperat, & ab originalibus „transcripserat. „Hæc *Augustinus* l. 1. qui alio loco vit. part. 1. lib. 2. cap. 68. Mariotti doctrinam & eruditionem laudibus celebrat. Ejus etiam Ambrosius Camaldulensis sæpius mentionem facit in *Hodæporico* suo; præsertim pag. 70. ubi hæc habet: „Florentiæ Eugenii IV. sanctita- „tem adivimus; & cum inter familiares „sermones de Religionis nostræ disposi- „tione loqueremur, ordinem & modum „enutriendorum Puerorum a nobis insti- „tutum, vehementer approbavit, atque „ita, ut opem quoque ferret, dato in „con-

„ conspectum suæ Sanctitatis *Mariotto* no-
 „ stro carissimo fidelissimoque socio, Pue-
 „ rorum Nutritore, qui brevi oratione
 „ facta multum commode & intente au-
 „ ditus est, & currenti sua sponte Pon-
 „ tifici addidit stimulos, plusque illi pla-
 „ cuit nostrum Institutum. „

LX.

B. MARTINUS.

B. **M**artinus Generalis Prior a S. Ro-
 mualdo XVII. fuit Deo ac ho-
 minibus dilectus, quem sibi amorem sum-
 ma vitæ integritate, morumque elegancia,
 innocentia ac suavitate conciliavit. In ne-
 gotiis magni momenti expediendis pruden-
 tia excelluit. Anno 1254. Generale Ca-
 pitulum apud sacram Eremum celebravit,
 in quo primas Patribus promulgavit con-
 stitutiones, quibus omnis vere Cœnobiti-
 cæ instituendæ vitæ rationem tam quoad
 divina, quam quoad mores: simul quæ-
 dam ad Eremiticam dignitatem exaugendam
 pertinentia quinque libris complexus est.
 Hi libri omnino digni nobis videntur,
 quos hujus Bibliothecæ Tomo VI. juris
 publici faciamus.

Monachis etiam Cœnobii S. Matthiæ
 Muriani jam anno 1248. tradiderat in
 scriptis Eremiticam vivendi formam, quæ
 nonnihil remissior esset illa, quæ in sacra
 Camalduli Eremo ex traditione S. P. Ro-
 mualdi servatur; easque *Constitutiones Ere-
 mi S. Matthiæ Muriani* inscripsit. August.
 Flor. l. 1. part. 2. lib. 3. c. 5. pag. 106 - 110.
 easdem exhibet.

Guido Grandus trium dumtaxat librorum
 meminit. Anno 1253. B. Martinus Ord-
 nis nostri consuetudines tribus libris com-
 plexus est. Dissert. Camald. III. n. 10.
 p. 37. Sed forsan consuetudines a Consti-
 tutionibus distinxit.

LXI.

MAURUS LAPIUS.

MAurus Lapius Florentiæ sæculo XV.
 vivere coepit honestis natus paren-
 tibus. Monachus ante Carmelitanus fuit,
 quam ad sacra Eremi castra transivit. Fe-
 cit id vero, ut ipse memoriæ prodidit,
 monitu & hortatu cujusdam venerabilis
 Sanctimonialis in Lucensi Parthenone Or-
 dinis Camaldulensis. Primum ad S. Mi-
 chaelis Muriani monasterium ab Ambrosio

Generale missus, deinde familiæ S. Mat-
 thiæ eadem in insula adscriptus, ab ea
 numquam segregari voluit. Libris cum
 proprio Marte scribendis, tum aliorum re-
 scribendis, mirum quantum delectabatur!
 Quo labore & studio omnem fere ætatem,
 quantumvis longævam, contrivit. Fidem
 quippe ipse facit, se non pauciores, quam
 mille Codices & evolvisse, & rescripsisse.
 Edita ab eo fuit

*Vita Beati Laurentii Justiniani Patriarchæ
 Veneti.*

*Vita Beati Petri de Sardinia Monachi Ca-
 maldulensis.*

*Encomium & Epitaphium Ambrosii Prapo-
 siti Generalis Camald. in epistola perlonga ad
 Eugenium IV. P. M.*

*Tractatus, seu Descriptio Itineris in Ter-
 ram Sanctam, quam semel atque iterum adi-
 vit.*

Non postremæ habuit curæ, ut qui li-
 bri noviter typis excusi erant, Bibliothecæ
 S. Matthiæ non deessent. Vir nullus
 erat virtute, doctrina, & auctoritate con-
 spicius, cujus non fruebatur amicitia.
 Extant volumina literarum quas bene mul-
 tas ad illos dedit. Nec pauca sunt bene-
 ficia, quæ tam a Senatu & Duce Vene-
 to, quam ab aliis Viris primariis Monasterio
 suo obtinuit. Ad meliorem vitam post
 multas hujus sæculi ærumnas, abiit 7. Id.
 Novembr. 1478. octogenario major, cum
 50. fere annos ad S. Matthiæ peregisset.
 Vid. August. Flor. Hist. Camald. part. 2.
 lib. 4. c. 12. p. 174. & Part. 1. lib. 3.
 pag. 398.

LXII.

MAURUS SARTIUS.

MAurus Sartius Bononiæ natus sacrae
 Camaldulensi Militiæ adscriptus est
 in Monasterio Classensi, ubi etiam Pro-
 fessoris munere est perfunctus, sed aeris
 insalubritate ejus valetudo tentata, Mo-
 nasterium ubi & Concellitarum amore &
 studiorum comodo fruebatur deferere vo-
 luit, & ad Massaciense in Umbria Mona-
 sterium se recepit, ubi majori quiete gau-
 dens prima monumenta sui ingenii typis
 tradidit omnium plausu excepta eaque
 sunt

I. De Antiqua Picentium Civitate Cupra
 Montana &c. In Collectione Calogieriana
 Opusculorum Tom. XXXIX. deinde secun-
 dis curis multum aucta Pisauri Typis Ni-
 colai Gavelli in 8.

II.

II. Vita S. Joannis Laudensis antiqua ex MS. eruta Italice facta cum annotationibus & Dissertationibus &c. Jesii 1748. in 4.

Plura scribit vir doctissimus quæ lucem suo tempore aspicient, nimirum de Episcopis Eugubinis. De Æsi flumine & locis adjacentibus. Antiquitatum Avellanensium. De eo Ephem. Litt. Venetæ & Florentinæ.

LXIII.

MICHAEL.

Michael, cujus cognomen memoriae proditum non lego, Camaldulensia instituta in Monasterio S. Mariæ de Angelis Florentiæ admodum juvenis professus est. Egregiam a natura indolem sortitus pietati simul ac bonis literis haud segnem navavit operam. Hunc cum *Petrus Donatus* magni nominis Abbas *Ambrosio* sacri Ordinis Generalis commendasset, is ad ejus literas hæc rescripsit: „ Commendas mihi & quidem commendatione haud vulgari *Michaelem* carissimum nostrum in Domino: atque ut cum ad meliorem profectum horter, ac etiam (si opus fuerit) opportune importuneque arguam jubes. Ego sane tibi quam libentissime obsequar: nec illi in quoquam deero tui causa. Quamquam ita quoque illum, sicut & tu ipse, unice semper dilexerim: ut ultro quod modo jussisti ac libens antehac sæpius fecerim. Licet enim ipse non ita vivam, ut aliis exemplo esse possim: dedi tamen imprimis semper operam, ac conatus sum pro viribus, verbo saltem adolescentiores instruere, monereque, ut in via Dei recte ingrediantur. Verum *Michaelem* idcirco præcipuo quodam affectu complexus sum, quod objurgantem me atque increpantem, æque ac laudantem benignissime audit. Et cum illum importunius meo quidem judicio quotidiana pene admonitione vel in minimis quibusque castigem, arguam, compescam, me profecto id faciente non modo nulla movetur impatientia; sed plerumque mihi gratias agit: adeo ut ipse interdum admirer. Nec me poenitet illum monita mea grato animo admittere, quando iisdem proficere eum in dies apertissime noverim. Siquidem mei contemplatione multa illum facere, quæ ad regularem observationem pertineant, ex ejus ore non semel audivi.

„ Quid de illo sentiant alii, nescio. Ego certe quam optimam de eo concepisse, ejusmodique ipsum futurum confido, qui tum sibi, tum aliis suo tempore profuturus sit. Est enim optimo ingenio, ac magis quam pro ætate viget prudentia, adeo ut ex nostris (in hoc te sentire mecum opinor) nemini sit secundus. Monitore tantum ac duce, dum ad maturiorem perveniat ætatem, opus habet: & eo quidem, quem non tam vereatur, quam diligit, obfervet, colat. „

In singularem igitur amicitiam *Michael* ab *Ambrosio* Ordinis Generale receptus, pluribus epistolis ab eo cohonestatus fuit. Quarum una (*Lib. XII. ep. 7.*) quod solida sit sectatus, his verbis gratulatur. „ Quod aliquamdiu literas meas subduxerim tibi, nihil est fili, cur arbitreris te a me negligi. Te enim, fili, & diligo, & in sinu meo foveo semper, atque ita, ut disjungi non patiar, ne affectus noster hic defluat, gratulorque itidem te perturbationibus, quæ inciderant, omissis, solida esse sectatum, neque ulli ex his dedisse manus. Ita enim te ex ludo nostro esse magis docuisti, quam si vulgares fabulas sectatus esses, mirumque in modum plus placuit silentium tuum, quam filiorum meorum ceterorum crebriores literæ, quibus consulto respondere intermisi, ne innecteremus inextricabiles nodos, fieretque quotidie inanis literarum vicissitudo minime gravitati loci conveniens, quem teneo. At vero ubi quorundam exagitatus literis scribere compellor, neminem ex omnibus delegi, ad quem mihi scribendum esset, quam tibi. „

Alia epistola ægotantem consolatus, ei pristinam recuperanti valetudinem mandat, ut quædam Opuscula e Græco in Latinum a se conversa transcribat: „ Ex literis Nicolai nostri certior factus, te periculoso morbo tentatum, & misericordia Dei liberatum, gratulatus sum & ex corde egi gratias Christo, qui te nostræ consolationi reservavit. Te autem, fili carissime, moneo, ut hoc Domini tui flagellum ita amplexeris, ut proficias ex eo ad æternam salutem tuam. Ita vivas caute, sic religiose, sic pie, ut memineris semper novissima tua. Et quoniam scripseram ad te ignarus infirmitatis tuæ, commendaramque negotium transcribendorum quorundam ex Opusculis a nobis traductis pro domino legato

„ no-

„ nostro, si adhuc rediisti in vires, oc-
 „ cupationem illam, quam *Nicolao* nostro
 „ tecum esse communem volo, assumes,
 „ curesque diligentissime transcribenda,
 „ quæ tunc notavimus tibi. Pecunias ne-
 „ cessarias *Cosmus* impendet, cui etiam ista
 „ de re literas scripsimus, atque ad eum
 „ ipsa etiam Opuscula manu legati ipsius
 „ signata misimus. Dici non potest, quan-
 „ to studio votis ejus satisfieri cupiam,
 „ quia & amicissimus est, & magni pre-
 „ tii, nobisque observandus & in primis
 „ deditus. Dionysium solum omittetis,
 „ quia neque facile haberi is posset, &
 „ ei a nobis extrema, ut dicitur, necdum
 „ est imposita manus.”

Extant aliæ *Ambrosii* epistolæ ad *Michaellem* de rebus literariis, scriptæ, quas
 iste, ut longe maximi eas facere videretur,
 cum aliis *Ambrosii* epistolis in unum
 collegit volumen, cui hoc præmium præ-
 fixit.

*Prologus Michaelis Monachi in libros Epistolæ
 Ambrosii ad Cosmum Medicem.*

„ Exegisti a me sæpenumero pro tua
 „ in me benevolentia, *Cosme*, nostræ ci-
 „ vitatis decus atque totius Latii & vir-
 „ tutis & nobilitatis amplissimum orna-
 „ mentum, ut nostri *Ambrosii*, viri per
 „ omnia integerrimi, & nostra ætate, cum
 „ latinæ tum græcæ & hebraicæ linguæ
 „ apprime eruditissimi, epistolas passim per
 „ orbem fere universum dispersas corpus
 „ in unum concluderem. Ajebas enim
 „ cum constet doctissimos viros, qui &
 „ sapientia divina & externa mundo cla-
 „ ruere, habuisse nonnullos, qui dictata
 „ eorum memoriæ & literis summa cum
 „ diligentia mandare curarunt: cur non
 „ æque & nos, quibus post tot &
 „ tam præclara ingenia non defuere viri
 „ in omni dicendi genere & eruditione
 „ admodum exercitati, illorum exemplo
 „ provocati, quicquid summo negotio,
 „ & subtili ingenio edidere, literis com-
 „ mittere posterisque nostris legendum om-
 „ ni studio tradere satagimus? Omitto
 „ in præsentiarum narrare viros doctissi-
 „ mos temporum nostrorum: ad *Ambro-
 „ sium* nostrum oculos dirigamus, cujus
 „ ingenium, facilem dicendi copiam, at-
 „ que eruditionem quis unquam merito
 „ exprimere, atque laudare posset? Sunt
 „ enim apud nos opuscula plurima, &
 „ quædam alia, quæ ob incuriam imperi-
 „ torum deperiere, in Romanam linguam
 „ magna profecto cum venustate per eum
 „ de græco turbine conversa; alia vero

„ ex proprio ingenio elucubrata; ob pe-
 „ nuriam notariorum qui illa colligerent,
 „ in manus plurimorum collapsa atque dis-
 „ persa non ignoramus. Ne igitur tam
 „ pretiosus thesaurus absconditus ac fer-
 „ me sepultus abjectusque negligatur a
 „ nobis, in te solum, qui a teneris an-
 „ nis illius mores, vitam, doctrinamque
 „ sectatus es, meæ mentis oculos conjeci,
 „ ut veluti industrius negotiator tanti vi-
 „ ri pretiosissimas minutias in unam com-
 „ pagem colligas, atque componas. Fa-
 „ cies profecto rem gratissimam, cum his
 „ qui ejus absentiam moleste ferunt, tum
 „ literarum studiosissimis, qui ex sua elo-
 „ quentiæ venustate plurimum emolumenti
 „ sibi vindicabunt. Cum ergo tacitus fi-
 „ xis in terram obtutibus hunc virum ta-
 „ liter mihi loquentem intenta aure per-
 „ ciperem, vehementer obstupui: & nisi
 „ paulisper sua lenitate ac mansuetudine
 „ animi mei pusillanimitatem roborasset,
 „ procul dubio contabuisssem, & mutus ac
 „ elinguis effectus essem. Responsum
 „ utique meam paulisper tamen distuli,
 „ & quid fari deberem prorsus ignora-
 „ bam. Quippe paupertatis ingenii mei
 „ conscius, suspensus, & hærens permansi
 „ plusculum temporis. Tandem paulisper
 „ oculos erigens, & humilissimi viri præ-
 „ sentiam intuens, voce submissa virum
 „ tam præclarum cœpi alloqui: Rem pro-
 „ fecto arduam ac difficilem, *Cosme*, in-
 „ jungis: quippe ego ex instituto meo in
 „ monasterio clausus, cum vagari pro mei
 „ habitus honestate non liceat, quamam
 „ tandem ratione de manibus tum doctis-
 „ simorum tum imperitorum extorquere
 „ aut emere potero memorati *Ambrosii*
 „ epistolas? Fretus tamen ope & auxilio
 „ tuo aggrediar, quod injungis. Si quid
 „ vero præposterum offenderis, veniam da-
 „ bis: quia non eodem tempore ad me
 „ illæ delatæ sunt, & ob id suum servare
 „ ordinem minime potui. Leges eas ta-
 „ men attentius, vir clarissime, quia ex
 „ earum lectione addisces vitæ illius san-
 „ ctimoniam, constantiam in adversis, hu-
 „ manitatem quoque viri procul dubio sin-
 „ gularem. Accipies igitur exiguum mu-
 „ nus ab animo profectum tibi deditissi-
 „ mo, utque tui profecto in me amoris
 „ sit perpetuum monumentum.

LXIV.

MICHAEL de MONTE-PHIASCONIO.

Michael de *Monte-Phiasconio*, Abbas Vallis Castri epistolam scripsit ad S. Quirici Oppidanos de Corpore S. Romualdi integro, atque intaminato reperto anno 1466. part. 2. l. 3. c. 27. p. 140. Aliam scripsit ad Maurum Lapium, Florentinum Monachum, qua ad S. Romualdi corpus anno MCCCCLXVIII. a peste sanatam Lucretiam Petri Medicæ magnifici viri conjugem scribit. Extat Venetiis in S. Matthiæ Murianensi Cœnobio. Typis vero vulgata fuit ab Aug. Flor. l. c. l. 2. c. 29. p. 144.

LXV.

NICOLAUS BIADI.

Nicolaus Biadi, Prior S. Benedicti extra urbem Florentiæ Historiam fundationis Camaldulensis Eremitæ inter aliarum Religionum origines traditam monumentis reliquit. Vid. Grandum Dissert. III. cap. 5. n. 4. p. 65. quo etiam teste l. 1. n. 8. p. 68. ejusdem historiæ apud Moniales S. Joannis Evangelistæ de Prato veteri existentis meminit Sylvanus Razzius in descriptione Sacræ Eremitæ cap. 2.

LXVI.

NICOLAUS MANERBIUS.

Nicolaus Manerbius, al. *Malerbius*, *Malermus*, Venetus, Abbas S. Michaelis de Lemo, deinde S. Matthiæ de Muriano, vir pietate & doctrina eximius, *Vitas*, sive *Legendas Sanctorum* in Italicum traduxit idioma; quibus plures alias proprio Marte compositas intexuit. Excusæ fuerunt Venetiis 1475. in fol. typis Nicolai Jenfon natione Galli. Vid. Hier. Bardium in Historia Victoriæ Navalis pag. 121.

Abbatis *Manerbii* versio Veteris & Novi Testamenti Italica inter eas, quæ hodie legi solent, antiquior est, paucis visa, quam excuderunt sæpius Veneti, nempe An. 1471. & an. 1477. per Petrum Trevisanum in folio, cum præfatione Hieronymi Squarzacico, qui recognovit versionem, in eaque adornanda *Manerbio* fuit adjumento. Ex ejus assertione & sententia antiquioris ævi versionibus præferenda est, ac per omnia Vulgatæ Latinæ conformis.

Eadem Venetiis per Octavianum Scoti anno 1481. in fol.

Eadem Venetiis per Andreæ Paltafichium de Catharo an. 1484. in fol. In ista editione *Manerbius* se Abbatem Monasterii S. Michaelis de Lemo vocat.

Eadem Venetiis per Joannem Rosso Vercellensem, rogatu Lucæ Antonii Giunta an. 1494. in fol.

Et alia vice, incertum, cujus typis, sine anno & loco.

Editionis de anno 1507. & 1541. meminit Fabricius Bibl. Græc. lib. 4. c. 5. pag. 197.

Iterum Venetiis per Hieronymum Scoti an. 1565. in fol. & ibidem ultima vice an. 1567. in fol. recognita, ad majorem adducta perfectionem, & excusa cum facultate sacre Inquisitionis. Vide Lelonghium in *Bibliotheca Sacra* Parisiis edita.

LXVII.

ODOARDUS MARIA BARONCINUS.

Odoardus Maria Baroncinus Patricius Florentinus Eremita Camaldulensis, postea Cortonæ Prior, Vir eruditissimus, paginas, membranas, volumina sacre Eremitæ, summa diligentia, ac solertia discussit, examinavit, in ordinem redegit, indicibus copiosissimis, ad expeditam eorum inventionem illustravit. Est vero Camaldulense Archivum integrum, illibatum, nec flammæ, nec bellorum, nec prædonum, nec alluvionum discrimen hactenus passum. Vid. Guidonem Grandum Diss. III. Camald. cap. 5. n. 5. p. 65. & 66. Sacre Eremitæ Historiam etiam ex laudatis chartis conscripsit, perduxitque ad nostram usque ætatem, quæ Msta adservatur in S. Eremitæ Bibliotheca. Obiit hic Asceta religiosissimus octuagenario major, ac eruditionis præstantiam magna cum pietate conjunxit.

LXVIII.

PAULUS CANALIS.

Paulus Canalis Patricia familia Venetiis natus Camaldulensem habitum jam grandævus accepit in Monasterio S. Michaelis de Muriano anno 1508., ubi post viginti duo dies repentina febre sublatu est. Paulus Orlandinus vir doctissimus eum tanti faciebat, ut rogarit Paulum Justinianum, sicut ex ejus epistolis habemus,

mus, ut Petri Quirini & Pauli Canalis vitam obitumque cum clarissimis eorum gestis ad honorem & decus Religionis nostræ literis comendaret. Erat vir græce & latine doctus, sed quæ scripsit nos ignoramus, cum desiderium Pauli Orlandini vel incassum cesserit, vel Pauli Justiniani opus deperditum sit. Aliqua tantum ejus Epigrammata Italica supersunt in Bibliotheca S. Mich. Muriani.

LXIX.

PAULUS JUSTINIANUS.

PAulus Justinianus Venetiis ex illustrissima Justinianorum familia anno MCCCCLXXVI. natus, is erat, in quo plane omnia perfecti Eremitæ Camaldulensis fuerunt; nullus hinc inde per urbes & oppida discursus & divagatio, nulla loquacitas & garriendi libido, nulla segnitie, otium, & ab opere cessatio, nulla ingluvies atque edacitas, nullus torpor & acedia; sed solitudo cum recessu & inviolati silentii observantia, labor & opus manuum, corporis per inediam & abstinentiam, sed discretam castigatio, jugis oratio, meditatio, rerumque divinarum contemplatio. Quarum virtutum præditiis munitus ad novam Eremitarum S. Romualdi Congregationem fundandam animum appulit; cui Societati, quæ postea Congregatio Montis Coronæ nomen accepit, summo sane ornamento ac gloriæ est, tantum habuisse parentem & Institutorem; nam uti nobilissimæ & antiquissimæ prosapiæ Patritius Venetus erat, ita semper vir excellenti doctrina, singulari prudentia, peracri ingenio, firmo indicio, atque excelso animo præditus habitus est. Quas animi dotes vitæ sanctimonia, ac prodigiorum gratia majori adhuc splendore perfuderunt, ita ut alter propemodum S. Romualdus esse videretur. Ad Superos excessit die 28. Junii anno MDXXVIII. ætatis suæ quinquagesimo secundo. De ejus Beatificatione Romæ in præsentiarum agitur, quo nempe Congregationi Montis Coronæ suum Fundatorem anniversario die, ritumque legitimo venerari liceat.

S C R I P T A

Eorum Catalogum magna cum diligentia texuit Vitæ Scriptor, R. P. D. Joannes Avogadro Tarvisinus, & post eum Abbas Augustinus de Floribus Vitæ Epitomator cap. 27. Alia vero Opera sunt Latine alia Italice

scripta. Similiter alia typis fuerunt mandata, alia nondum iisdem descripta in Archivis & Bibliothecis sacre Religionis Camaldulensis, & alibi, asservantur.

Latino Sermone scripsit *Sacras Eremitæ Camaldulensis Constitutiones*: „ Cum enim istæ „ præ vetustate temporumque diversitate, „ ut Lucas Hispanus Erem. Hist. l. 2. c. 10. „ p. 69. perhibet, atque auctorum varietate, vix jam inter se præ confusione „ cohærent, obque multitudinem quid „ observandum esset, nullo modo constaret: a Leone X. P. M. ordinatum extitit, ut chaos istud in justum opus, & „ certum ordinem redactum foret. De „ quibus latius in ejusdem Leonis Bulla „ seu privilegio num. 222. apparet. Hoc „ itaque insigne munus, immo verius gravissimum onus humeris Pauli impositum „ fuit, atque ei tamquam fidelissimo idoneoque Religionis ministro totius negotii substantia commissa est, cum plena „ tollendi, mutandi, corrigendi, addendi, & juxta arbitrium suum reformati auctoritate. Quod prolixum, difficile, ac laboriosum opus, post longam „ recusationem, omnino invitatus suscipere „ a Superioribus cogitur. Quo tamen suscepto, multa diligentia, atque labore „ ex infinitis determinata collegit, ex barbaris dedit latina: varia ac dissona, „ concordantia fecit: ex multis denique „ unum, certumque multa arte coadunavit opus: quod quidem ex alienis, proprium suo jure reddidit. Opus, inquam, „ quod nec gravitate Hieronymo, nec facundia Augustino, nec facilitate Gregorio cedit, in quo & auctoris ingenium, artificis „ peritia, scientiæ magnitudo, & omnia pietatis dogmata relucet: Porro cum Delphino, bonisque omnibus mirum in modum placuisset libellus, eundem non „ Constitutiones simpliciter, sed EREMITICÆ VITÆ REGULAM appellari „ voluerunt: cujus originale manu ejusdem Auctoris scriptum, in sacre Eremitæ Montis Coronæ bibliotheca custoditur: „ Porro hæ Constitutiones, teste Sylvano Razzio in Annotat. ad easdem cap. 19. p. 106. typis quidem anno 1520. impressæ fuerunt, sed non sine multis mendis, & erroribus typographicis.

Alterum Opus impressum est *Tractatus Obedientiæ*, numquam satis laudatus libellus, quem peritissimi quique Asceseos magistri tanti faciunt, ut eum non modo nulli librorum, qui de hoc argumento scripti publicam aspexerunt lucem, post-

LXIV.

MICHAEL de MONTE-PHIASCONIO.

Michael de *Monte-Phiasconio*, Abbas Vallis Castri epistolam scripsit ad S. Quirici Oppidanos de Corpore S. Romualdi integro, atque intaminato reperto anno 1466. part. 2. l. 3. c. 27. p. 140. Aliam scripsit ad Maurum Lapium, Florentinum Monachum, qua ad S. Romualdi corpus anno MCCCCLXVIII. a peste sanatam Lucretiam Petri Medicæ magnifici viri conjugem scribit. Extat Venetiis in S. Matthiæ Murianensi Cœnobio. Typis vero vulgata fuit ab Aug. Flor. l. c. l. 2. c. 29. p. 144.

LXV.

NICOLAUS BIADI.

Nicolaus Biadi, Prior S. Benedicti extra urbem Florentiæ Historiam foundationis Camaldulensis Eremitæ inter aliarum Religionum origines traditam monumentis reliquit. Vid. Grandum Dissert. III. cap. 5. n. 4. p. 65. quo etiam teste l. 1. n. 8. p. 68. ejusdem historiæ apud Moniales S. Joannis Evangelistæ de Prato veteri existentis meminit Sylvanus Razzius in descriptione Sacræ Eremitæ cap. 2.

LXVI.

NICOLAUS MANERBIUS.

Nicolaus Manerbius, al. *Malerbius*, *Malermus*, Venetus, Abbas S. Michaelis de Lemo, deinde S. Matthiæ de Muriano, vir pietate & doctrina eximius, *Vitas*, sive *Legendas Sanctorum* in Italicum traduxit idioma; quibus plures alias proprio Marte compositas intexuit. Excusæ fuerunt Venetiis 1475. in fol. typis Nicolai Jenfon natione Galli. Vid. Hier. Bardium in Historia Victoriæ Navalis pag. 121.

Abbatis *Manerbii* versio Veteris & Novi Testamenti Italica inter eas, quæ hodie legi solent, antiquior est, paucis visa, quam excuderunt sæpius Veneti, nempe An. 1471. & an. 1477. per Petrum Trevisanum in folio, cum præfatione Hieronymi Squarzacico, qui recognovit versionem, in eaque adornanda *Manerbio* fuit adjumento. Ex ejus assertione & sententia antiquioris ævi versionibus præferenda est, ac per omnia Vulgatæ Latine conformis.

Eadem Venetiis per Octavianum Scoti anno 1481. in fol.

Eadem Venetiis per Andreæ Paltasichium de Catharo an. 1484. in fol. In ista editione *Manerbius* se Abbatem Monasterii S. Michaelis de Lemo vocat.

Eadem Venetiis per Joannem Rosso Vercellensem, rogatu Lucæ Antonii Giunta an. 1494. in fol.

Et alia vice, incertum, cujus typis, sine anno & loco.

Editionis de anno 1507. & 1541. meminit Fabricius Bibl. Græc. lib. 4. c. 5. pag. 197.

Iterum Venetiis per Hieronymum Scoti an. 1565. in fol. & ibidem ultima vice an. 1567. in fol. recognita, ad majorem adducta perfectionem, & excusa cum facultate sacre Inquisitionis. Vide Lelonghium in *Bibliotheca Sacra* Parisiis edita.

LXVII.

ODOARDUS MARIA BARONCINUS.

Odoardus Maria Baroncinus Patricius Florentinus Eremita Camaldulensis, postea Cortonæ Prior, Vir eruditissimus, paginas, membranas, volumina sacre Eremitæ, summa diligentia, ac solertia discussit, examinavit, in ordinem redegit, indicibus copiosissimis, ad expeditam eorum inventionem illustravit. Est vero Camaldulense Archivum integrum, illibatum, nec flammæ, nec bellorum, nec prædonum, nec alluvionum discrimen hætenus passum. Vid. Guidonem Grandum Diss. III. Camald. cap. 5. n. 5. p. 65. & 66. Sacre Eremitæ Historiam etiam ex laudatis chartis conscripsit, perduxitque ad nostram usque ætatem, quæ Msta adservatur in S. Eremitæ Bibliotheca. Obiit hic Asceta religiosissimus octuagenario major, ac eruditionis præstantiam magna cum pietate conjunxit.

LXVIII.

PAULUS CANALIS.

Paulus Canalis Patricia familia Venetiis natus Camaldulensem habitum jam grandævus accepit in Monasterio S. Michaelis de Muriano anno 1508., ubi post viginti duo dies repentina febre sublatus est. Paulus Orlandinus vir doctissimus eum tanti faciebat, ut rogarit Paulum Justinianum, sicut ex ejus epistolis habemus,

mus, ut Petri Quirini & Pauli Canalis vitam obitumque cum clarissimis eorum gestis ad honorem & decus Religionis nostræ literis commendaret. Erat vir græce & latine doctus, sed quæ scripsit nos ignoramus, cum desiderium Pauli Orlandini vel incassum cesserit, vel Pauli Justiniani opus deperditum sit. Aliqua tantum ejus Epigrammata Italica supersunt in Bibliotheca S. Mich. Muriani.

LXIX.

PAULUS JUSTINIANUS.

PAulus Justinianus Venetiis ex illustrissima Justinianorum familia anno MCCCCLXXVI. natus, is erat, in quo plane omnia perfecti Eremitæ Camaldulensis fuerunt; nullus hinc inde per urbes & oppida discursus & divagatio, nulla loquacitas & garriendi libido, nulla segnitie, otium, & ab opere cessatio, nulla ingluvies atque edacitas, nullus torpor & acedia; sed solitudo cum recessu & inviolati silentii observantia, labor & opus manuum, corporis per inediam & abstinentiam, sed discretam castigatio, jugis oratio, meditatio, rerumque divinarum contemplatio. Quarum virtutum præditiis munitus ad novam Eremitarum S. Romualdi Congregationem fundandam animum appulit; cui Societati, quæ postea Congregatio Montis Coronæ nomen accepit, summo sane ornamento ac gloriæ est, tantum habuisse parentem & Institutorem; nam uti nobilissimæ & antiquissimæ prosapiæ Patritius Venetus erat, ita semper vir excellenti doctrina, singulari prudentia, peracri ingenio, firmo indicio, atque excelso animo præditus habitus est. Quas animi dotes vitæ sanctimonia, ac prodigiorum gratia majori adhuc splendore perfuderunt, ita ut alter propemodum S. Romualdus esse videretur. Ad Superos excessit die 28. Junii anno MDXXVIII. ætatis suæ quinquagesimo secundo. De ejus Beatificatione Romæ in præsentiarum agitur, quo nempe Congregationi Montis Coronæ suum Fundatorem anniversario die, ritumque legitimo venerari liceat.

S C R I P T A

Eorum Catalogum magna cum diligentia texuit Vitæ Scriptor, R. P. D. Joannes Avogadro Tarvisinus, & post eum Abbas Augustinus de Floribus Vitæ Epitomator cap. 27. Alia vero Opera sunt Latine alia Italice

scripta. Similiter alia typis fuerunt mandata, alia nondum iisdem descripta in Archivis & Bibliothecis sacre Religionis Camaldulensis, & alibi, asservantur.

Latino Sermone scripsit *Sacras Eremitæ Camaldulensis Constitutiones*: „ Cum enim istæ „ præ vetustate temporumque diversitate, „ ut Lucas Hispanus Erem. Hist. l. 2. c. 10. „ p. 69. perhibet, atque auctorum varietate, vix jam inter se præ confusione „ cohærent, obque multitudinem quid „ observandum esset, nullo modo constaret: a Leone X. P. M. ordinatum extitit, ut chaos istud in justum opus, & „ certum ordinem redactum foret. De „ quibus latius in ejusdem Leonis Bulla „ seu privilegio num. 222. apparet. Hoc „ itaque insigne munus, immo verius gravissimum onus humeris Pauli impositum „ fuit, atque ei tamquam fidelissimo idoneoque Religionis ministro totius negotii substantia commissa est, cum plena „ tollendi, mutandi, corrigendi, addendi, & juxta arbitrium suum reformati „ di auctoritate. Quod prolixum, difficile, ac laboriosum opus, post longam „ recusationem, omnino invitatus suscipere „ a Superioribus cogitur. Quo tamen suscepto, multa diligentia, atque labore „ ex infinitis determinata collegit, ex barbaris dedit latina: varia ac dissona, „ concordantia fecit: ex multis denique „ unum, certumque multa arte coadunavit opus: quod quidem ex alienis, proprium suo jure reddidit. Opus, inquam, „ quod nec gravitate Hieronymo, nec facundia Augustino, nec facilitate Gregorio cedit, in quo & auctoris ingenium, artificis „ peritia, scientiæ magnitudo, & omnia pietatis dogmata relucet: Porro cum Delphino, bonisque omnibus mirum in modum placuisset libellus, eundem non „ Constitutiones simpliciter, sed EREMITICÆ VITÆ REGULAM appellari „ voluerunt: cujus originale manu ejusdem Auctoris scriptum, in sacre Eremitæ Montis Coronæ bibliotheca custoditur: „ Porro hæ Constitutiones, teste Sylvano Razzio in Annotat. ad easdem cap. 19. p. 106. typis quidem anno 1520. impressæ fuerunt, sed non sine multis mendis, & erroribus typographicis.

Alterum Opus impressum est *Tractatus Obedientiæ*, numquam satis laudatus libellus, quem peritissimi quique Asceseos magistri tanti faciunt, ut eum non modo nulli librorum, qui de hoc argumento scripti publicam aspexerunt lucem, post-

ponant, sed plane præponant. Legi potest Patris *Guinigi* e sacra Prædicatorum familia docti Theologi præfatio, quam huic Tractatui non ita pridem a se typis commisso præfixit, & in qua cum Auctorem tum Opus ipsum miris exornat encomiis.

Tertium Opus excusum est Libellus sub nomine Epistolæ ad *Marcum Antonium Flaminium*, virum doctissimum missæ: ubi vera hominis felicitas, seu beatitudo, quæ sit, fufius perinde ac sapienter & diserte demonstratur. Hic libellus illi legendus est, qui multa peculiaria de B. Paulo Justiniano nosse cupit, inquit *Silvanus Razzius* l. 1. p. 263.

Quartum denique ac Latinum Opus typis datum est *Tractatus de Officio Pontificis ad Leonem X. Pontificem Maximum*.

Atque hæc sunt Opera B. Pauli Justiniani impressa; inedita vero tres in classes distingui possunt. Ad primum spectant, quæ completa & ad fastigium fuerunt perducta: Secundæ classis sunt, quæ partim imperfecta Auctor reliquit, partim ab iis, in quorum manus pervenerunt, neglectui habita, nec pro dignitate satis æstimata, disparuerunt. In tertia classe constituuntur, quæ quidem nunc desiderantur, sed olim a B. Paulo Justiniano elucubrata fuisse pro comperto habetur.

Tractatus completi & perfecti sunt sequentes.

1. Genesis Historiæ compendium usque ad Caput XLII.
2. Genesis litterales quæstiones usque ad Caput XXX.
3. Genesis Spiritualis expositio usque ad Caput XXVI. cum aliis novem Tractatibus, qui ad sacram Genesim pertinent.
4. Cogitationes quotidianæ de Amore Dei; sunt numero centum.
5. Cogitatio super illa verba: *Abnegare sua, & abnegare se ipsum.*
6. Cogitatio, seu Oratio post sumptum Sanctissimum Sacramentum.
7. Cogitatio super illud Psalmi: *Alleluat Dominus omnes qui corruunt, & erigit omnes elisos.*
8. Cogitatio de Justitia & Misericordia Dei.
9. Cogitatio accedentis ad Sanctissimum Altaris Sacramentum.
10. Cogitatio, quomodo ad Deum possit peccator accedere.
11. Cogitatio, quomodo adhærere homo valeat Deo.
12. Cogitatio super Cellam.

13. Cogitatio de Solitudine.
14. Cogitatio de propria ingratitude erga Deum.
15. Cogitatio super vers. Psalmi: *Et pavit eos in innocentia cordis sui.*
16. Cogitationes de Lectione, Meditatione, Oratione, & Contemplatione, quæ maxime decet Monachos.
17. Cogitatio in Psal. 59. vers. Super ea verba: *ut liberentur dilecti tui.*
18. Cogitatio super Psalmum 105. *Confitemini Domino quoniam bonus.*
19. Cogitatio super illa verba Cantici: *Et sanguinem uvæ biberent meracissimum.*
20. Cogitatio super verba: *Peregrinus & advena sum super terram.*
21. Cogitatio, quod ex lætitiis dolores, & lætitiæ ex doloribus oriuntur.
22. Isti Tractatus, qui inscribuntur *Cogitationes* non sunt nisi meditationes Auctoris supra prædictum argumentum.
23. Epistola ad quendam, exhortatoria ad patientiam.
24. Epistolæ ad quosdam dicentes: *non licere eo sæculo ad Eremum sine Cænobii probatione transire.*
25. Epistola ad Quirinum & Theupolum, in qua vitam eorum juxta morem patrum actam describit, & modeste reprehendit.
26. Epistola ad quosdam, quos revocabat ad vitam Eremiticam.
27. Epistola ad Cassinenses de laudibus vitæ Eremiticæ.
28. Epistola ad eosdem, ut celebrent Festum S. Romualdi.
29. Epistola ad Cardinalem Sedunensem.
30. Quæstio de Dæmonibus, An sint?
31. Apologia pro sui, & Fratris Petri Quirini defensione contra maledicentes.
32. Apologia ad aliquos, qui eum accusabant molientem reformationem Ordinis Camaldulensis.
33. Expositio Psal. 100. *Misericordiam & judicium cantabo &c.*
34. Expositio duorum versiculorum Psalmi 78.
35. Super Psalmum: *Laudate Dominum omnes Gentes.*
36. Super verba: *Convertere, convertere anima mea ad Dominum Deum tuum.*
37. Expositio in Psalmum 68. *Deus venerunt Gentes.*
38. Expositio in Orationem Dominicam.
39. Explicatio verborum: *Sanctorum Communionem*, ad quemdam Episcopum Cremonensem.

40. Opusculum de Conversione animæ ad Deum.
41. Opusculum de quibusdam Hæreticis.
42. Opusculum de Christiana vita.
43. Opusculum de Præceptis, & Consiliis Evangelicis.
44. Opusculum de multitudine Salvandorum.
45. Opusculum de Genealogia Jacob, ex illis verbis: *Repulit Tabernaculum Joseph, & Tribum Ephraim non elegit.*
46. Opusculum de Christiana vita.
47. Opusculum de Religiosa vita.
48. Opusculum de Doctrina Christi.
49. Ad servandam cum omnibus charitatem.
50. Libellus de servanda charitate etiam cum Inimicis, divisus in partes V.
51. Alphabetum Psalmorum, in quo quædam notabilia declarantur.
52. Quod Psalterium sit metro scriptum.
53. Regulæ Eremiticæ.
54. Comparatio Regulæ S. Benedicti ad Regulas aliorum Sanctorum.
55. Quædam Regulæ Peregrinationis.
56. Constitutiones quædam pro Camaldulo.
57. Disputatio, quod S. Benedictus usus sit vestibus albis.
58. Disputatio de Tribus Magis.
59. Disputatio ad Leonem PP. X. quod ad Eremiticam vitam cuilibet Religioso licitum sit transire.
60. Consideratio, an liceat Monacho, & quibus de causis mutare locum & peregrinari.
61. Consideratio de Solitudine.
62. Consideratio de eo, quod SS. Apostoli manifeste tradiderunt credendum.
63. Consideratio in die Dedicationis Ecclesiæ ad seipsum relata.
64. Opusculum de Vita Heremitica.
65. Opusculum de Conversione animæ ad Deum per poenitentiam.
66. Tractatus de Beatitudinibus Evangelicis.
67. Tractatus de Cognitione, & Amore Dei.
68. Tractatus de Divina propriæ præferenda voluntate.
69. Tractatus de Vita Solitaria, ad exemplum S. Mariæ Magdalenæ.
70. Dialogus de Vita Activa & Contemplativa.
71. Quod Mors sit optima, & non solum bonis, sed etiam malis bonam esse.
72. Quod non potest esse amicitia inter illos, in quibus non est Divinarum, humanarumque rerum consensus.
73. Quod unusquisque debet gratias agere Deo de communibus Beneficiis, ac sibi soli collata essent.
74. Quod Peccatori nihil magis conveniat, quam sua peccata cogitare, & flere.
75. Quod facile sit a Contemplativa ad Vitam activam descendere, sed contra ascendere, difficile.
76. Quod magis ædificat exemplum vitæ, quam admonitio.
77. Quod sit timenda revelatio de sibi propriis peccatis remissis.
78. Oratio præparatoria ad Psalmodiam.
79. Oratio, ut sciat uti divinis muneribus.
80. Oratio devota ad JESUM.
81. Recollecta annotatio qui scripserant contra Alchoranum.
82. Cognitio Calcedonenſis Concilii.
83. Propositum in nocte Dominicæ Nativitatis.
84. Forma quædam Confessionis.
85. De vitæ præsentis consideratione, & scrutinio.
86. De præsentis vitæ exilio.
87. De impetrandis spiritualibus gratiis.
88. De injungenda poenitentia peccatis.
89. De passione Domini.
90. Gratias agit Deo, qui se fecit dignum persecutionibus & tribulationibus.
91. Gratias agit Deo, quod se traxerit ad Eremum.
92. Pro Beneficiis receptis.
93. Pro sua Ordinatione in Sacerdotem.
94. Rursus pro eadem Ordinatione.
95. Conqueritur de nimio Prælaturæ onere, & petit auxilium a Deo.
96. Flet suas miseras & peccata.
97. Multa patitur, majora se pati debere confitetur.
98. De continua pugna carnis adversus spiritum, & spiritus adversus carnem.
99. De tribus causis, propter quas Dei voluntas posthabetur, & non fit.
100. De Vita Activa & Contemplativa.
101. Quomodo Vita Activa, & Contemplativa simul esse possint.
102. Flet tempora præterita male consumpta.
103. Cupit mori morte justorum.
104. Cogitatio de reditu Animæ ad Deum per poenitentiam.
105. De Evangelicæ Doctrinæ perfectione.
106. De Sermonibus in Joan. Cassianum.
107. Quod non sunt virtutes, quæ virtutes videntur, nisi ad Dei gloriam referantur.
- 108.

108. Sermo super verba . *A fructibus eorum cognoscetis eos .*

109. Sermo de Nativitate Domini .

110. Sermo de Resurrectione Domini .

111. Quomodo verificetur , nos esse homines , & Christianos .

112. Super Librum Didimi de Spiritu Sancto .

113. Super Lib. IV. Origenis de Divinitate Christi , seu de Scriptura , quod a Deo fit .

114. Collecta Annotatio de illis partibus Sanctorum quatuor Evangeliorum , quæ aliquando leguntur , & de aliis iis , quæ numquam leguntur .

115. Parabola cujusdam Patris habentis duos filios , quos diversimode hæredes instituit .

116. Renovatio Votorum Religionis .

117. De Origenis admiranda Doctrina .

118. De callida Ruffini interpretatione .

119. Errores Libri Apologetici Eusebii .

120. Interpretatio allegorica membrorum JESUS Filii Dei .

121. Actus Fidei , & Spiritus Sancti invocationes , ac protestationes Fidei Catholicæ .

122. Accusatio sui ipsius , sed cum spe .

Tractatus in vulgari lingua conscripti sunt sequentes .

1. Traduzione , i. e. Versio Italica Operi S. Bernardi cui titulus : *Ædificatio interior conscientiæ* .

2. Epistola ad Luciam Sororem , quam docet , haud licitum esse , verba superstitionis ad curandum morbum adhibere ; qua occasione de superstitionibus diffuse tractat .

3. Relatio , quo modo Reliquias de Brachio S. P. Romualdi obtinuerit .

4. Epistola ad Casparum Contarenum pro expositione super Aggæum Prophetam .

5. Regula evitandi otium in cella .

6. Opusculum de situ & ratione vivendi in Eremita Camaldulensi .

7. Aliqua S. Ambrosii Opuscula ex Latino in Italicum idioma conversa .

8. Discursus , quod hisce temporibus non minus cognoscere , amare , & servire Jesu Christo possimus , atque Sancti Apostoli fecerunt .

9. De triplici imitatione Christi .

10. Epistola apologetica pro se ipso , cum esset captivus .

11. Scriptura Defensionis ad Legatum Marchiæ ejusdem cum superiore epistola argumenti .

12. Altera ad hunc ipsum Legatum .

13. Epistola ad Patres Camaldulenses .

14. Epistola historica de progressu Instituti primorum Cappucinatorum .

15. Tractatus de tribus modis amandi , & de sex qualitatibus Amoris .

16. Epistola exhortatoria ad Nobiles , ut Religionem Camald. amplectantur .

17. Discursus quod vita solitaria sit magis activa , operosa , utilis , perfecta , & magis meritoria , quam altera quæcumque .

18. Epistolæ varii argumenti ad diversos .

19. Opusculum super Cap. XLIX. Regulæ S. P. Benedicti .

20. Discursus , quare anima ita difficulter orationi vacet mentali tametsi in ea majores gustet consolationes , quam in aliis rebus delectabilibus .

21. Instructio pro Novitiis in doctrina D. N. Jesu Christi .

22. Sermo de Passione Domini Nostri .

23. Sermones in Feriis Paschalibus .

24. Narratio de proprio itinere in urbem Jerosolymitanam .

25. Sermo I. de Conceptione .

26. II. De Nativitate JESU .

27. III. De Impositione SS. sui Nominis .

28. IV. De Adoratione Magorum .

29. V. De Præsentatione in Templo .

30. Sermo super verba S. Thomæ Apostoli : *Dominus meus , & Deus meus* .

31. Sermo super verba : *Beati , qui non viderunt , & crediderunt* .

32. Dialogus intra Rationem & Conscientiam .

33. Epistola ad D. Hieronymum ..... exhortatoria ad Religionem , per modum Tractatus .

34. Tractatus de necessaria Christi Imitatione .

35. Instructio Eremitæ pro tempore ab hora in horam bene impendendo .

36. Dialogus intra hominem Civicum & Solarium supra Vitam Civicam , & Solitariam .

37. Opusculum inscriptum : *Secretum meum mihi* . Complectitur sex Sermones .

38. Primus super verba : *ad nihilum reductus sum , & nescivi* .

39. Secundus super illa : *Vivo ego jam non ego : vivit vero in me Christus* .

40. Tertius super illa : *Deus charitas est , & qui manet &c.*

41. Quartus super illa : *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo* .

42. Quintus super illa : *Diliges proximum tuum sicut te ipsum* .

43. Sextus super illa : *Certus sum , quia*
ni-

40. Opusculum de Conversione animæ ad Deum.
41. Opusculum de quibusdam Hæreticis.
42. Opusculum de Christiana vita.
43. Opusculum de Præceptis, & Consiliis Evangelicis.
44. Opusculum de multitudine Salvandorum.
45. Opusculum de Genealogia Jacob, ex illis verbis: *Repulit Tabernaculum Joseph, & Tribum Ephraim non elegit.*
46. Opusculum de Christiana vita.
47. Opusculum de Religiosa vita.
48. Opusculum de Doctrina Christi.
49. Ad servandam cum omnibus charitatem.
50. Libellus de servanda charitate etiam cum Inimicis, divisus in partes V.
51. Alphabetum Psalmorum, in quo quædam notabilia declarantur.
52. Quod Psalterium sit metro scriptum.
53. Regulæ Eremiticæ.
54. Comparatio Regulæ S. Benedicti ad Regulas aliorum Sanctorum.
55. Quædam Regulæ Peregrinationis.
56. Constitutiones quædam pro Camaldulo.
57. Disputatio, quod S. Benedictus usus sit vestibus albis.
58. Disputatio de Tribus Magis.
59. Disputatio ad Leonem PP. X. quod ad Eremiticam vitam cuilibet Religioso licitum sit transire.
60. Consideratio, an liceat Monacho, & quibus de causis mutare locum & peregrinari.
61. Consideratio de Solitudine.
62. Consideratio de eo, quod SS. Apostoli manifeste tradiderunt credendum.
63. Consideratio in die Dedicationis Ecclesiæ ad seipsum relata.
64. Opusculum de Vita Heremitica.
65. Opusculum de Conversione animæ ad Deum per poenitentiam.
66. Tractatus de Beatitudinibus Evangelicis.
67. Tractatus de Cognitione, & Amore Dei.
68. Tractatus de Divina propriæ præferenda voluntate.
69. Tractatus de Vita Solitaria, ad exemplum S. Mariæ Magdalensæ.
70. Dialogus de Vita Activa & Contemplativa.
71. Quod Mors sit optima, & non solum bonis, sed etiam malis bonam esse.
72. Quod non potest esse amicitia inter illos, in quibus non est Divinarum, humanarumque rerum consensus.
73. Quod unusquisque debet gratias agere Deo de communibus Beneficiis, ac sibi soli collata essent.
74. Quod Peccatori nihil magis conveniat, quam sua peccata cogitare, & flere.
75. Quod facile sit a Contemplativa ad Vitam activam descendere, sed contra ascendere, difficile.
76. Quod magis ædificat exemplum vitæ, quam admonitio.
77. Quod sit timenda revelatio de sibi propriis peccatis remissis.
78. Oratio præparatoria ad Psalmodiam.
79. Oratio, ut sciat uti divinis muneribus.
80. Oratio devota ad JESUM.
81. Recollecta annotatio qui scripserant contra Alchoranum.
82. Cognitio Calcedonensis Concilii.
83. Propositum in nocte Dominicæ Nativitatis.
84. Forma quædam Confessionis.
85. De vitæ præsentis consideratione, & scrutinio.
86. De præsentis vitæ exilio.
87. De impetrandis spiritualibus gratiis.
88. De injungenda poenitentia peccatis.
89. De passione Domini.
90. Gratias agit Deo, qui se fecit dignum persecutionibus & tribulationibus.
91. Gratias agit Deo, quod se traxerit ad Eremum.
92. Pro Beneficiis receptis.
93. Pro sua Ordinatione in Sacerdotem.
94. Rursus pro eadem Ordinatione.
95. Conqueritur de nimio Prælaturæ onere, & petit auxilium a Deo.
96. Flet suas misérias & peccata.
97. Multa patitur, majora se pati debere confitetur.
98. De continua pugna carnis adversus spiritum, & spiritus adversus carnem.
99. De tribus causis, propter quas Dei voluntas posthabetur, & non fit.
100. De Vita Activa & Contemplativa.
101. Quomodo Vita Activa, & Contemplativa simul esse possint.
102. Flet tempora præterita male consumpta.
103. Cupit mori morte justorum.
104. Cogitatio de reditu Animæ ad Deum per poenitentiam.
105. De Evangelicæ Doctrinæ perfectione.
106. De Sermonibus in Joan. Cassianum.
107. Quod non sunt virtutes, quæ virtutes videntur, nisi ad Dei gloriam referantur.
- 108.

108. Sermo super verba . *A fructibus eorum cognoscetis eos.*

109. Sermo de Nativitate Domini.

110. Sermo de Resurrectione Domini.

111. Quomodo verificetur, nos esse homines, & Christianos.

112. Super Librum Didimi de Spiritu Sancto.

113. Super Lib. IV. Origenis de Divinitate Christi, seu de Scriptura, quod a Deo fit.

114. Collecta Annotatio de illis partibus Sanctorum quatuor Evangeliorum, quæ aliquando leguntur, & de aliis iis, quæ numquam leguntur.

115. Parabola cujusdam Patris habentis duos filios, quos diversimode hæredes instituit.

116. Renovatio Votorum Religionis.

117. De Origenis admiranda Doctrina.

118. De callida Ruffini interpretatione.

119. Errores Libri Apologetici Eusebii.

120. Interpretatio allegorica membrorum JESUS Filii Dei.

121. Actus Fidei, & Spiritus Sancti invocationes, ac protestationes Fidei Catholicæ.

122. Accusatio sui ipsius, sed cum spe.

Tractatus in vulgari lingua conscripti sunt sequentes.

1. Traduzione, i. e. Versio Italica Operi S. Bernardi cui titulus: *Ædificatio interior conscientiæ.*

2. Epistola ad Luciam Sororem, quam docet, haud licitum esse, verba superstitionis ad curandum morbum adhibere; qua occasione de superstitionibus diffuse tractat.

3. Relatio, quo modo Reliquias de Brachio S. P. Romualdi obtinuerit.

4. Epistola ad Casparum Contarenum pro expositione super Aggæum Prophetam.

5. Regula evitandi otium in cella.

6. Opusculum de situ & ratione vivendi in Eremo Camaldulensi.

7. Aliqua S. Ambrosii Opuscula ex Latino in Italicum idioma conversa.

8. Discursus, quod hisce temporibus non minus cognoscere, amare, & servire Jesu Christo possimus, atque Sancti Apostoli fecerunt.

9. De triplici imitatione Christi.

10. Epistola apologetica pro se ipso, cum esset captivus.

11. Scriptura Defensionis ad Legatum Marchiæ ejusdem cum superiore epistola argumenti.

12. Altera ad hunc ipsum Legatum.

13. Epistola ad Patres Camaldulenses.

14. Epistola histórica de progressu Instituti primorum Cappucinatorum.

15. Tractatus de tribus modis amandi, & de sex qualitatibus Amoris.

16. Epistola exhortatoria ad Nobiles, ut Religionem Camald. amplectantur.

17. Discursus quod vita solitaria sit magis activa, operosa, utilis, perfecta, & magis meritoria, quam altera quæcumque.

18. Epistolæ varii argumenti ad diversos.

19. Opusculum super Cap. XLIX. Regulæ S. P. Benedicti.

20. Discursus, quare anima ita difficulter orationi vacet mentali tametsi in ea majores gustet consolationes, quam in aliis rebus delectabilibus.

21. Instructio pro Novitiis in doctrina D. N. Jesu Christi.

22. Sermo de Passione Domini Nostri.

23. Sermones in Feriis Paschalibus.

24. Narratio de proprio itinere in urbem Jerosolymitanam.

25. Sermo I. de Conceptione.

26. II. De Nativitate JESU.

27. III. De Impositione SS. sui Nominis.

28. IV. De Adoratione Magorum.

29. V. De Præsentatione in Templo.

30. Sermo super verba S. Thomæ Apostoli: *Dominus meus, & Deus meus.*

31. Sermo super verba: *Beati, qui non viderunt, & crediderunt.*

32. Dialogus intra Rationem & Conscientiam.

33. Epistola ad D. Hieronymum ..... exhortatoria ad Religionem, per modum Tractatus.

34. Tractatus de necessaria Christi Imitatione.

35. Instructio Eremitæ pro tempore ab hora in horam bene impendendo.

36. Dialogus intra hominem Civicum & Solarium supra Vitam Civicam, & Solitariam.

37. Opusculum inscriptum: *Secretum meum mihi.* Complectitur sex Sermones.

38. Primus super verba: *ad nihilum reductus sum, & nescivi.*

39. Secundus super illa: *Vivo ego jam non ego: vivit vero in me Christus.*

40. Tertius super illa: *Deus charitas est, & qui manet &c.*

41. Quartus super illa: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.*

42. Quintus super illa: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.*

43. Sextus super illa: *Certus sum, quia*

nihil me poterit separare a charitate Christi.

44. Beatitudines Evangelicæ.

45. Epistolæ.

46. Discursus, super Vitam solitariam.

47. Tractatus veræ humilitatis, & perfectionis Christianæ, in duas partes divisus.

48. In prima agitur de superbia, & amore proprio Luciferi.

49. In secunda de Humilitate Christi, & Amore puro Dei in Deo.

Præter recensitos Tractatus habetur in Archivo Eremitæ Ruensis Liber in folio, notatus litera majuscula B. qui varii argumenti literas ad diversos scriptas complectitur; quas inter notatu digniores sunt tres ad Vincentium Quirinum datæ: in quarum una illum exhortatur, ut e Roma se proripiat, neque in promissæ Purpuræ Cardinalitiæ acceptationem consensiat. In altera animos illi addit, ut in concepto vitæ Eremiticæ proposito persistat. In tertia declarat, in quo vera Eremitica Conversatio consistat. In eodemmet Archivo asservatur volumen in folio, cruce signatum, paginarum centum. Hoc Epistolæ longissimæ in modum libellorum & tractatum scriptæ continentur, in quibus primum B. Paulus Justinianus enarrat iter suum Venetiis ad Eremum Camaldulensem in Hetruria, tum tentationes a se exantlatas contra suam vocationem ad Religionem Eremiticam S. Romualdi. Hæ literæ scriptæ sunt ad amicissimos suos, Vincentium Quirinum, Joannem Baptistam Egnatium, & Gasperum Contarinum, & quosdam alios, exhortando tres priores momenti rationum efficacissimis, & quam doctrinæ, tam pietatis & prudentiæ plenissimis motivis. Præter duo prædicta volumina ibidem custodiuntur duo Tomi in 4. quorum unus litera majuscula A. signatus continet manuscripta Venerabilis Patris, sed quæ ex aliis libris & Auctoribus mutuavit. Alter litera majuscula E. signatus Opera S. Petri Damiani a dicto Venerabili Patre transcripta complectitur.

Syllabus Operum, quorum autographum vel non est completum, vel lacerum, vel alia ratione defectuosum.

1. Fragmentum suæ Hierosolimitanæ Peregrinationis.

2. Expositio super Psalmum 72. *Quam bonus Israel Deus &c.*

3. Expositio super Psalmum 25. *Judica me Domine &c.*

4. Cogitatio de propriis tenebris cognoscendis.

5. Epistola ad Regem Portugalliæ exhortatoria ut victoriam ab infidelibus in India Orientali reportatam prosequatur.

6. Epistola ad Imperatorem Turcarum, qua ei sectæ Mahometanæ fœditatem, Christianæ vero Religionis pulchritudinem ob oculos constituit.

7. Epistola ad Rempubicam Venetam exhortatoria ad Pacem.

8. Epistola ad Gasparem Contarenum, quomodo obtinuit brachium S. Romualdi.

9. Confessio suorum peccatorum.

10. Cogitatio de Timore Dei.

11. Gratias agit Deo pro Beneficiis.

12. Quædam ex S. Hieronymo collecta ad probandum, Religionem securiorem esse ad salutem, quam sit secularis conversatio, contra quosdam.

13. Quædam de Martyrio Monachorum.

14. De Viduis.

15. Quædam super diversis Psalmis.

16. Utrum liceat dimittere Patrem pauperem propter ingressum ad Religionem.

17. Considerationes super illa verba: *Quærite Pacem, & operamini Justitiam.*

18. Circa Reformationem Monachismi propria opinio.

19. De erroribus in Joanne Cassiano.

20. Quædam de Intellectu, & Voluntate, circa Fidem, Spem & Charitatem.

21. Opusculum de cœlestibus gradibus.

22. De Confessione JESU Christi.

23. Quædam Collectio ex Sacra Scriptura pro sacra eruditione.

24. Disputatio de Adoratione Magorum, Christi fuga in Ægyptum, & occisione Puerorum.

25. Multa contra Hieronymum Savonarolam, & contra nonnullos hæreticos.

26. Quoddam Opusculum græco idiomate, & sermone scriptum.

27. De Discretione habenda pro instruendis varii generis hominibus.

28. Tractatus de illis, qui propriam Divinæ præferunt Voluntati.

29. Sermo in quinque Festivitatibus JESU.

30. Quod sint infeliciores & miserabiliores qui non cognoscunt, nec amant Deum.

31. Summarium Operum Sozomeni.

32. Quædam de Superstitione.

33. Quædam de accessu JESU ad Desertum.

34. Disputatio de Habitu albo & nigro, quinam sit præferendus.

35. De Interdicto.

36. Plorat Christianæ Reipublicæ miseria.

37. Super Psalmos 108. 120. 121.
38. Opusculum de Perfectione Vitæ Eremiticæ.
39. Relatio cujusdam visionis imaginariæ habitæ ab Auctore.
40. Dialogus, cur plerumque bonis mala, & malis bona contingant.
41. Sacrorum Decretorum Liber.
42. Consideratio, cur homo semper se excuset.
43. Consideratio de Religiosis divitiis, & commodioribus quam par est.
44. Sermo de poenis Purgatorii.
45. Dialogus inter Paulum & Hieronymum.
46. Cogitatio super verba: *Non relinquet Dominus virgam peccatorum super sortem iustorum.*
47. Opusculum, Quid sentiendum de non perfectis Eremitis.
48. Sermo ad Eremitas viventes sine Regula, & Professione.
49. Petit propriam cognitionem a Deo.
50. Expositio super Psalmum 118. *Beati immaculati in via.*
51. Dialogus de vera hominis felicitate.
52. Expositiones variæ diversorum versiculorum in Psalmis.
53. De Poenis Purgatorii non recusandis.
54. Quod tribus Votis Religionis, tribus tentationibus sæculi renunciamus.
55. De duplici otio, inertis & operoso.
56. Consideratio de temporis amissione.
57. Opusculum de Fide, Spe, & Charitate.
58. De Divinis Vocationibus.
59. Libellus ad Cassinenses Monachos pro Camaldulensibus.
60. Super verba: *Pacem meam do vobis.*
61. Sermo de Beneficiis Dei.
62. Sermo de propriis peccatis.
63. Sermo de mortis die.
64. Dialogus super factum acquirendi Reliquias Sancti Patris in Fabriano.
65. Expositio super Aggeum Prophetam.
66. Dialogus inter Petrum & Paulum.
67. Dialogus Chronologicus Ordinis Camaldulensis.
68. Tractatus de Intentione.
69. Intellectus, Voluntas, & Memoria servitio divino consecratis.
70. Varii Sancti, & Venerabiles Viri Solitarii.
71. Super Librum Job.
72. Discursus de Vita Solitaria.
73. Vita Prophetæ Eliæ.
74. Narratio de Fundatione quatuor Eremorum.

75. Epistola de hoc ipso argumento ad S. Cajetanum.

76. Tractatus de præcipuis exercitiis uniendi se cum Deo.

77. Discursus, quod vita solitaria præ aliis sit magis utilis.

78. Consideratio de quinque modis placendi Deo.

79. Summarium sex graduum Amoris.

80. Octo Gradus pertingendi ad perfectionem.

Hic vero Lector advertat velim, haud nobis satis incomperto esse, quænam ex his recensitis Opusculis sint Latino, quænam vernaculo sermone conscripta; cum Titulus sæpe sit Latinus Opusculum vero Italice compositum, & vice versa. Quod etiam de mox sequentibus notandum venit.

Opuscula tertiæ classis, quæ in Autographo non extant.

1. Quædam de Sectis, & oneribus Christianæ Vitæ, & Apostolicæ.

2. Epistola ad Sophim Regem Persarum, qua eum exhortatur, ut quo tempore Turcarum Imperator bello cum Christianis est implicitus, armis illum lacestat.

3. Expositio in Psalmum 90.

4. Sermo S. Joannis Chrysostomi de Oratione, latinitate donatus.

5. Super Lucianum.

6. Super Plutarchum.

7. Tractatus de Nomine.

8. De officio Pontificis ad Leonem X. PP.

9. Quædam Opuscula S. Hieronymi in Sacram Scripturam, a B. Paulo in Urbe Hierosolimitana transcripta, quæ alibi haud reperiuntur, ut ipse Paulus attestatur.

10. Tractatus de Poenitentia.

11. Vis genuina Vitæ Eremiticæ.

12. Tractatus de Contemplatione.

13. Tractatus de Sancta Eucharistia.

14. Principium Vitæ Eremiticæ.

15. Tria genera Eremitarum.

16. Quod Vita Christiana consistat in Intellectu cum Fide, & Confessione, & in Voluntate per dilectionem, & opera bona.

17. De Perfectione Vitæ Religiosæ, super ultimum Capitulum Constitutionum.

18. De pio Obitu Fratris Quirini in Urbe Romana.

19. De Sancta ipsius, & admirabili Vita.

20. Quod exempla Sanctorum recentioris ætatis magis moveant, quam illorum, qui superioribus vixerunt sæculis.

21. De' diverſi Eremiti , e de' miracoli da loro veduti , ed inteſi .

22. Suo parere proprio intorno al Libro intitolato: *Vite de' Santi Padri* .

23. Che non ſia laborioſo , o diſtrattivo , ma dilettevole l'affaticare per Criſto .

24. L'Iſtoria dell'Ordine Camaldoleſe .

25. Se ſia lecito immediatamente paſſare dalla Vita Secolareſca all'Eremitica .

26. Dell'ufciare in lingua volgare , ſua opinione .

27. Delle ſue Pellegrinazioni in Geruſalemme , Monte Caſſino , e Fabbriano .

28. Come i ſenſi divertono l'intelletto , e la volontà ſeguita il medefimo intelletto ; onde poi ne naſce , che dietro al ſenſo ſe ne va la volontà .

29. Del Governo Monarchico , Poliarchico , e Ariſtocratico , con il Pontefice Leone X .

30. Alcune compoſizioni poetiche volgari .

Tantam , tamque ingentem lucubrationum , vim , copiam ac varietatem elaboravit Venerabilis Servus Dei B. Paulus Justinianus ; & fere , quod obſtupeſcas , omnia hæc Opuscula propria manu , nullius adjutus calamo ab anno milleſimo quingenteſimo undecimo ad annum milleſimum vigefimum octavum conſcripſit . Certos nos eſſe jubet R. P. Joannes Tarviſinus , Vitæ Auctor , quod ſi Scripta B. Pauli in unum congerantur corpus , ea facile Tomos decem non minimæ molis ſint expletura . Rem ſane demirandam , quod Eremita , Inſtituti ſui obſervantiſſimus , exercitiis aſceticis numquam non occupatus , ſuæque religionis negotiis , ut plurimum diſtentus , tantum ſcribere , tantumque lucubrare potuerit . Sed ea erat celeritate ingenii , ut finito Matutino ſcribendi Diſcurſus Latini faciens initium , illum paginis haud paucioribus quam novem in folio , conſignatum ante Nonam ad finem perduxerit ; tametſi Horas recitare Canonicas , aliaque Exercitia obire Spiritualia minime prætermitteret . Jam vero incredibile eſt dictu quantam ſibi ſapientiſſimi , prudentiſſimi , atque doctiſſimi viri , quantam ſingularis eruditionis in omni genere literarum cum profanarum , tum divinarum , famam conciliarit . Quod Archiepiſcopi Florentini de illius præſtantia & excellentia eſſet judicium , illud in primis oſtendit , quod in graviffimis fidei ac religionis Chriſtianæ negotiis illum ad Concilium Metropolitanum ſemel atque iterum evocarit ; nec feſellit Archipræfulis de ſe

exſpectationem , ſed abunde implevit ; cum enim cum Franciſco Meleto , & Theodoro , ſeu , ut alii vocant , Theophilo , hæreticis congreſſus fuiſſet , eos fortiſſimis argumentis , quaſi telis , confodit , proſtravitque , ut de Hieronymo Savonarola nihil dicam in quo revincendo non eſt debilior inventus . Summa etiam perſpicuitate , doctrina , & eruditione librum , *Nova Apocalypſis Amadei* inſcriptum , juffu ejusdem Archiepiſcopi confutavit . Quæ fama , unius Florentinæ civitatis terminis non contenta , Romam ipſam pervadens Summi Pontificis animum ſic commovit , ut quo tempore , ſub ortum Lutheranæ hæreſeos , de Ordinum Regularium reformatione inſtituenda ſerio cogitare cœpit , B. Paulum hac ſuper re & audire , & in ſcriptis ejus ſententiam legere voluerit . Quid plura ? Apud Gaſparem Contarenum Purpuratum Patrem , longe doctiſſimum , qui omnium artium liberalium doctrinas animo ſuo , quaſi arca quadam comprehenſas & incluſas habebat B. Paulus in maxima doctrinæ & eruditionis exiſtimatione fuerat . Cujus rei indubio eſt argumento quod librum a ſe compoſitum , *Primæ Philoſophiæ compendium* , honoribus B. Pauli inſcripſerit , reddita ratione in epiſtola nuncupatoria , quod id faciat ex deſiderio , lucubrationem ſuam judicio & cenſuræ amici ſubmittendi , qui *ſummæ eruditionis eſſet* ; unde dicebat : *Quibus in rebus nullum puto magis noſtris votis ſatisfacere potuiſſe te uno , qui omnium bonorum artium cum ſis peritiſſimus . . . Dabis igitur operam , primum : ut Libellum hunc noſtrum recognoſcas , emendes , & quidnam de eo ſtatuas , me per literas certiore facias &c.* Quibus verbis Contarenuſ declaravit , quanti doctrinam B. Pauli faceret , quæ tanta fuit , quam Pontifices , Cardinales , Archiepiſcopi , Viri quique doctiſſimi , ſuſpicerent atque laudarent . Fuit enim , teſte Luca Hiſpano Erem. Hiſt. lib. 3. c. 16. p. 139. *doctrina plenus , verbo potens , calamo facundus , atque luculentus* . Is vero Lucas primus fuit , qui B. Pauli vitam in literas retulit ; poſt quem idem ſed longe diductius præſtitit Joannes Tarviſinus , cujus opera uſus Auguſtinus Fiori in ſynopſin redegit , atque Cap. XXVI. Scriptores bene multos eoſque illuſtres adduxit , qui B. Pauli Juſtiniani in libris ſuis magna cum laude meminerunt , variisſque exornarunt encomiis , cujuſmodi ſunt , quod fuerit : *Pater Eremitarum ſui ſæculi . Reſtaurator veteris Eremitici rigoris . Deſenſor perpetuus*

tuus Austeritatis Eremiticae, Archimandrita diligentissimus. Anachoreta strenuus. Auctor & Protector regularis observantiae. Amator grandis sobrietatis & parsimoniae. Homo Exstaticus, & alter Elias in Eremita, & in Desertis. Singulare exemplum, & lumen clarissimum regularis observantiae. Norma Religionis, & Speculum omnium virtutum. Dux peritissimus in via salutis. Miles, Ableta, & Pugil in militia regulari peritissimus. Verbo: Alter S. Romualdus.

LXX.

PAULUS ORLANDINUS.

PAulus Orlandinus, civis Florentinus, Monachus S. Mariae de Angelis, omnibus Congregationis suae dignitatibus summa cum laude defunctus est. Bonarum enim literarum disciplinis apprime fuit eruditus, Orator Graecae Latinaeque linguae disertus, Decretorum Doctor, & rerum divinarum scientia clarus. Is, ut referunt seniores, memoriae excellentia praestitit singulari, adeo ut sacros Canones omnes memoriter teneret. Unde non mirari solemus, quod Concionem, quam *Basilus* in Capitulo egerat, statim verbotenus rescripsisset, a *Petro* Generali fuerit laudatus. Retulerunt etiam mihi seniores Veneti (loquor verbis *Augustini Florentini*) quod cum Paulus esset Abbas Carcerum, contigit, illum Venetias adnavigare oneraria cimba vectum. Aderant ibi praeter ceteros quidam scholares: quorum unus, dum cimba vehebatur, orationem suam, quam proxime Patavii erat habiturus, exercitii gratia recitare coepit, & absolvit. Qui cum gloriabundus mox Paulum incognitum, quid sibi de sua oratione videretur, interrogaret, putans Monachum Latinas non habere literas, & Abbas principio nihil responsi daret, deinde insolentius nimirum irritatus ridere coepisset: sciscitatur juvenis, cur sic rideret? Cui denique intulit Abbas. Ridebam, quia tu meam Orationem recensuisti. Tunc scholaris in pedes assurgens, quid sibi vult (inquit) iste virulentus frater? nec desinebat religiosum virum contumeliis laceffere. Sed Paulus adhuc magis eum stimulare volens; auscultare omnes, qui aderant, eandem Orationem, quam ipse quoque recensere paratus esset, placidissimis verbis rogabat. Tunc conclamante omni multitudine, fiat, fiat, ipsoque juvene annuente; repetivit illam Paulus tanta memoriae felicitate, ut

juvenis, qui eam elaboraverat multis vigiliis, in amentiam verti coepisset. Sed Paulus illi dat manum, bono aequoque animo esse hortatur, & quomodo id ex naturae memoriaeque beneficio fecerit, aperte professus est. Quocirca juvenis cum omni multitudine illa Abbatem miro honore afficientes, in omni illo itinere praedicare non cessabant; probato experimento, quod cucullati non quidem virulenti, nec literarum imperiti sunt; quemadmodum vulgus autumat ignobile. Fecit verba Paulus in residuo itinere de excellentia memoriae, Senecae potissimum exempla citando; nimirum qui duo millia nominum recitata, quo ordine erant dicta, referebat: & ab his, qui ad audiendum Praeceptorem convenerant, plura quam ducenta carmina data, incipiens ab ultimo, referebat retrogrado ordine. Referunt item Paulum dum ageret Abbatem S. Michaelis Muriani, quadam die ad S. Joannis & Pauli Venetiarum ivisse, ut quasdam disputationes audiret. Ibi autem cum quidam frater ex mendicantibus, sub finem fere disputationum, illum interrogasset, an arguere vellet, ut creditum est per contemptum, & Paulus libenter se id facturum respondisset, si sustentanti placeret, substituisse ad ejus vocem omnem conventum, Paulumque quasdam solutas Theologicas conclusiones rursus in altercationem & revocasse & impugnasse tanto doctrinae flumine, ut Patritii Veneti, qui aderant, ipsum ad S. Michaelis, quasi triumphantem, suis gundulis comitati sint. Perhibent Paulum eandem virtutem saepe quoque ad Angelos in aliis disputationibus ostentavisse; ubi denique hydropisi laborans, quievit in pace 12. Novembris 1519.

Plura evulgavit, lectu dignissima, non tamen impressa, videlicet

Disputationes in Epistolas ad Paulinum in 24. libros distributas, quarum initium est:
FRATER AMBROSIIUS.

De conjuncta Theologia in Dialogos. Lib. III.

De separata Theologia. Lib. I.

De mixta Theologia. Lib. I.

Sermones 32. quos habuit in solatium quotidianum Monachis suis ubique locorum. Lib. I.

Translatio Corporis S. Apollinaris Archiepiscopi & Martyris sub Julio, felicitis recordationis Pontifice Optimo Maximo, facta ab illustrissimo & reverendissimo Cardinale Gothenio, tituli Sanctorum duodecim Apostolorum Congregationis Camaldulensis Protectore. Titulum hunc subsequitur praefatiuncula, sive epi-

epistola præmialis de dicta Translatione, in qua frater Paulus Orlandinus, abbas S. Michaelis de Muriano, reverendo domino Paulo de Laude, abbati Classensi bene merito S. P. D. qui, sicut habes num. 24. præfens, inquit, fui universorum bajulus, & minister. Deum ipsum in testimonium advocans &c. Hoc instrumentum ex Codice Vatic. n. 5835. id est, parte 1. Scriptorum Joannis Petri Ferreti Ravennatis Episcopi Lavellinatum, de quo agit Ughellus Italiae Sacrae tom. 7. a col. 1007. transcriptum inseruerunt Actis S. Apollinaris Ep. & M. eruditissimi Hagiographi Antuerpienses S. J. Historiae translationis ejusdem S. M. & E. tomo V. Julii die XXIII. part. IV. Totum vero Instrumentum tribus continetur Capitulis pag. 370 - 374. Videri etiam potest Augustinus Florentinus Hist. Camald. part. 2. lib. 4. c. 18. pag. 184. ubi, interfuit, inquit, Translationi Paulus Orlandinus Vicarius Generalis Congregationis, qui seriem actæ Translationis postea longa epistola ad Paulum Laudensem Abbatem Classis recensuit.

Opus Eptaticum, quod MS. in Bibliotheca Monasterii Angelorum asservatur. Inscriptum est Antonio Puccio, Episcopo Pistoriensi & Nuncio Apostolico ad Helvetios. Argumentum est de virtutibus, & de triplici Theologia, conjuncta, discreta, & mista, de interpretatione Scripturarum sanctarum contra vanos ariolos: e quibus arguit nonnullos, qui jactitabant, anno Domini MDXXX. Antichristum esse prædicaturum, & Ecclesiam Catholicam penitus extinguendam: quorum hominum probationes vanissimas esse demonstrat. Agit vero præcipue contra quemdam astrologum Cremonensem, & contra alium Florentinum, qui Franciscus de Mileto vocabatur, duosque præcipuos conscripsit libros, quorum alteri Convivium, alteri Quatrivium titulos dedit. Porro Orlandinus auctor in eo refutando, ait se Theologorum Parisiensium more, decem ejus argumenta proferre, ac postea totidem regulas, quibus Mileti argumenta refutantur. Ita Opus Heptaticum in suo Itin. Italic. pag. 170. recenset Jo. Mabillonius qui oculis illud inspexit.

Partes Astrologi Cremonensis tuendas suscepit Franciscus Arisus Cremona Literata tom. I. p. 403. ubi hæc scribit: Anonymus Cremonensis Astrologus floruit circa annum Domini 1500. vel paulo ante, Quem acrius impugnavit Paulus Orlandinus Abbas Camaldulensis, sui que Ordi-

nis Vicarius Generalis in Libro Satyrico contra Astrologos. Qui est Opus sextum Eptatici. Eptaticum istud servatur MS. in Bibliotheca Angelorum Florentiæ, ejusque præter alios meminit V. C. Jo. Mabillonius in suo Itinere Italico. Ut vero in tenebris omnino non delitescant, tum quæ Anonymum hunc scripsisse, tum occasionem, quam eum calamo castigandi habuisse Orlandinum, licet inferre ex hujus Opere, hic nonnulla subjicio ex Eptatico MS. excerpta. Tractatus itaque hujusmodi inscribitur. „ Eptatici opus „ sextum liber Satyricus contra Astrolo- „ gos: ad Dominicum Maurocenum D. „ Marci Procuratorem. Incipit vero: Fr. „ Paulus Orlandinus, Vicarius Generalis „ Congregationis S. Michaelis de Muria- „ no Camaldulensis Ordinis, Magnifico & „ Generoso Viro, & D. Marci Ecclesiæ „ Procuratori celeberrimo S. P. D. Cum „ accessisses nudius tertius ad nostrum S. „ Michaelis de Muriano Cœnobium, Ma- „ gnifice Domine, simul & præclara ani- „ mi tui virtute coram Rev. Abbate, „ aliisque nonnullis hujusmodi Monasterii „ Fratribus obtulisses nobis Cremonensis „ cujusdam Astronomi schedam quampiam, „ ea utique perlecta, quid ego super il- „ lam sentirem continuo me interrogasti. „ Ego vero &c. „ deinde absoluta Epi- „ stola ad Maurocenum sequitur.

„ Cap. primum Argumentum totius O- „ peris. Cum autem pagella Cremonensis „ hic de compluribus passim agat, ne quid „ supervacaneum, atque indecens hic a „ Nobis interponatur, Tetragonum effin- „ gemus quempiam, simul ac rem omnem „ in actus ferme quatuor dividemus, ut „ constet quid sit id, de quo a nobis in „ præsentia disputetur. Is igitur tandem „ Astronomus abhinc decennium compo- „ suit, in suis climatericis judicium quod- „ dam, in quo ipse principaliter agit „ de Adventu Antichristi, atque idcirco „ de novissimo die, dicens anno Domi- „ ni 1505. Antichristum nasci debere, & „ anno 1530. eundem esse cunctis genti- „ bus manifestandum ad efficiendam Reli- „ gionem illam, quæ sub Planeta Lunæ „ constituta sit, quemadmodum & Reli- „ giones quælibet sub planetis suis. Di- „ cit insuper Antichristum ipsum de Vir- „ gine esse nasciturum; quoniam scilicet „ mater ejus etiam post partum Virgo „ permanebit, concipiet autem illum ex „ incubo dæmone, ut Merlinus fuit a „ sua Matre conceptus. Hæc est ferme

„ summa rerum ex libello illius . Qua
„ super &c.

Præstantissimis sui ævi , doctissimisque
Viris accenseri mire potest Orlandinus por-
tentosæ prope memoriæ vi , pietate , literis-
que gravioribus nedum , sed Poeticis etiam
excellenter , ut celebratur *ab Abbate D.
Petro Canneto Amico meo in Bibliotheca Ca-
maldulensi M. S.*

Quinam fuisset iste Cremonensis Astro-
logus , operæ pretium esset acu rem tan-
gere . Verum quia enarrata ad dedecus
magis quam ad ejus gloriam exscripta vi-
dentur , satis est id pandidisse ; nihilo se-
cius ut meo instituto morem geram , hunc
Astrologum tali affectum calumnia *Bapti-
stam Plasium* fuisse arguerem , de quo su-
pra ad annum 1483. facta est mentio .
Hic enim Venetiis circa eam tempestatem
admodum notus illuxit : Quippe ille fuit ,
ut legimus , qui Francisci Foscaris Ducis
a Reip. summa dignitate nonnullos antea
mensures depositionem præviderat .

Hanc igitur planissime dixi calumniam ,
non quidem ab *Orlandino* , utpote Viro
candidissimo , contextam , sed ab *Æmulis* ,
ac Invidis *Plasio* somniatam , ac commen-
titiis figmentis inventam , ut tanti Scri-
ptoris gloriæ detraheretur , cum schedam
ab Abbate *Orlandino* allegatam quilibet
effingere posset , ac nomine Cremonensis
Astrologi inscribere : de hoc porro , ut meo
veridico more loquar , non constare indi-
vidualiter affirmo : ergo de ea ab Auctore
Cremon. & saltem a *Plasio* composita ju-
sta nequit adferri sententia . Atqui *Plasium*
Virum suis scriptis celeberrimum de tam
celeri Antichristi adventu iudicium pro-
mere indubitatum , astronomicis studiis vo-
luisse , perdifficile , quinimo impossibile mi-
hi suadeo . Hucusque *Arisius* .

Carmina Pauli Orlandini MS. in Biblio-
theca Monasterii Angelorum Florentiæ as-
servantur , teste *Guidone Grando* Diff. III.
Camald. cap. 4. n. 14. p. 59. ubi eorum unum
affert sub hac epigraphe : *Ad Sanctum Ro-
mualdum Dormientem in Visione sua* , quod
sane non inelegans est .

Fertur etiam quædam alia edidisse , quæ
ad manus Reverendissimi Antonii de Puc-
cis Cardinalis pervenerunt , ut ejus studio
& sumptibus formis excuderentur , ad mor-
talium tamen notitiam numquam pervene-
runt . Vid. Mich. Pocciantius in Catal. Script.
Florent. pag. 142. Arnoldus VVion in Ligno
Vitæ de Script. Camald. l. 1. c. 28. August.
Flor. in Hist. Camald.

LXXI.

PAULUS SURIANUS.

Paulus Hieronymus Surianus Jacobi filius
Ariminensis sacrum induit Camaldulen-
sem habitum in Monasterio S. Matthiæ , as-
sumpto Pauli nomine die 2. Julii anni 1505.
cum esset ætatis annorum circiter triginta
septem , & Medicam artem summo plausu
profiteretur . In Congregatione vixit ad
annum 1523. quo obiit Romæ Vicarius
Generalis Congregationis . Plurimum ille
Typographicam artem in Italia juvit , edendo ,
castigando , scribendo & colligendo sua ,
alienaque opera Philosophica & Medica .
Scripsit

I. *In Hippocratis Aphorismos* .

II. *Collegit sententias Galeni & Avice-
næ* quas correxit & digessit .

III. *Continens Rasis* , quod duobus Vo-
luminibus in fol. impressum est Venetiis
apud Bernardinum Benalium 1509.

Edidit castigavitque .

IV. *Albertucci Questiones in Aristotelis
libros de Cælo* .

V. *Apollinaris in Aristotelis Posteriora* .

VI. *Pauli Veneti in Aristotelis libros de
Anima* .

VII. *Gentilis Gentilis expositiones cum textu
Avicennæ* . Venetiis apud Octavium Scotum
1484. 1486.

VIII. *Jacobi de Forolivio Opera omnia* .

IX. *Averrois Opera* .

X. *Avenzoar Lib.*

XI. *Galenus Opera omnia* , quæ secunda
fuit Galeni editio .

XII. Scripsit quoque *Rhythmicas sequentias
Antiqui Missalis Camaldulensis* .

LXXII.

PETRUS BENINCASA.

Petrus Benincasa Liernæ in Clusentino
natus vir fuit ad studia tam suaviorum ,
quam graviorum Musarum factus . Imbecil-
lis fuit corporis , mentis tamen assidua le-
ctione excultæ . Petro Delphino fuit ac-
ceptissimus , qui per quadraginta fere annos
amicitiam Petri literis coluit , illumque lau-
dibus celebravit . Prior Pratalis utilissimum
scripsit opus cui titulus .

I. *Flores Decretorum , Decretalium , &
Clementinarum ordine alphabetico &c.*
Petro Delphino Camaldulensis Ordinis Ge-
nerali . Extant MS. duobus voluminibus
in

in fol. in Biblioth. Sacrae Eremit.

II. Carmina in Pii III. Pontificis Maximi Inaugurationem, & in ejusdem obitum vulgavit, de quibus Delphinus Lib. 7. Epist. 85.

De Benincasa magna cum laude suis in carminibus meminit Paulus Orlandinus, cujus & Epigramma legitur præfixum T. I. Florum Decretorum &c.

LXXIII.

PETRUS CANDIDUS DE PORTICU.

Petrus Candidus de Porticu, oppidulo Æmiliæ, sub ditione Magni Ducis Etruriæ Monachus S. Mariæ Angelorum Florentiæ in legendis Divi Hieronymi epistolis præ aliis suam addixit operam. Cum vero in earum lectione loca involuta, & non exiguis obfessa difficultatibus occurrerent, ita ut in ea penetrare, atque intelligentiæ tamquam oculis perlustrare non cujusvis esset, in iisdem evolvendis, elucidandis, atque hominum intelligentiæ aperendis religiosum contrivit otium. Quas diligenter elaboratas enucleatasque animadversiones inscripsit.

Quæstiones super Hieronymi Epistolas.

Ut primum vero Petro Delphino, Ordinis Generalis sapientissimo, lectæ fuerunt, majorem in modum arriserunt: id quod sequens ejus epistola ad Petrum data declarat: „Lætor sane, quod Eusebium nostrum „fructuose apud te officio commendaverim. Nam illectus tu virtutum illius „odore, ineundam cum eo amicitiam dixisti, & insuper pio munere confirmandam. Spero futurum ei gratissimum Opusculum Quæstionum tuarum super Hieronymi epistolas, & forte haud multo post „parem tibi erit gratiam relaturus. Unum „abs te voluissim; ut postquam transcribendum illud curasti; per temetipsum „diligentius emendasses, castigassesque. „Nam scriptoris incuria plurimis in locis mendosus apparet. Ego partem libri, prout licuit mihi per occupationes, his diebus accuratius perlegendam contendi. Et placuit mihi studium tuum in sacris voluminibus, probavique admodum lucubrationes monacho dignas. Natus tibi solus non es, & ideo multis prodesse conaris, ut erudiens multos ad justitiam, fulgeas sicut stellæ in firmamento. Vale. Ex Fonte-bono die tertia Martii anno MCCCCXCVII.

Nescimus, quo potissimum tempore Pe-

trus de Porticu in Cretam Insulam se contulerit, ut Græcas in ea literas addisceret. Reducto in Italiam, atque præclara græcorum librorum suppellectili onusto, Petrus Delphinus (ep. 6. l. 5. apud Martene) scripsit, visurum se illos libentissime. Alia epistola (libri oblitus sum) eidem scribens, didicisti, inquit, multo tempore Græcas literas: fac modo, ut appareat, non frustra te laborasse ..... ad divinarum studia literarum totum te transferas, totis viribus, toto corde convertaris. Beati enim, qui scrutantur testimonia ejus, in toto corde exquirunt eum. Monachus es & Sacerdos, in iis versari te decet, in lege Domini sit voluntas tua, in ea meditare die ac nocte. Morem monenti Petrum gessisse, certum est, nam Latinitati dedit Conciones Chrysostomi, & Tetraevangelium, i. e. Volumen quatuor Evangelistarum. Item Opusculum Cæbetis Thebani, quod Petro Generali nuncupavit, ditavitque moriens Monasterium Angelorum Florentiæ illustri librorum suppellectile, qui variis doctis viris commodati periere. Vid. Aug. Flor. Hist. Camald. part. 2. lib. 4. c. 22. p. 191.

Idem Petrus Delphinus epistola apud Martene 171. se negotiorum obrutum molestiis absentiam Petri de Porticu ægre tulisse, his verbis significat: „Aberas tu præterea, Petre charissime, unicum curarum mearum solatium. Non libri abs te de more, sumebantur in manus, quarum assidua lectione die noctuque morientem ac tristem oblectare consueveras. Crescebat in horas singulas dolor tui desiderio, nec ullam admittere consolationem poteram.

LXXIV.

PETRUS CANNETUS.

Petrus Cannetus, Italus, Cremonæ, honesta familia natus, pueritiæ & adolescentiæ tempus in perdiscendis politiorum literarum disciplinis consumpsit, eo profectu, qui doctissimis etiam præceptoribus admirationi fuit. Sed cum adolescentem rerum mundanarum tædium incesceret, iis valere jussis, in Camaldulensem concessit Ordinem, in quo ea virtutis, doctrinæ, ac prudentiæ dedit specimina, ut ad Abbatis eveheretur dignitatem. Præfuit pro more Ordinis, in quo Abbates Monasteriorum mutantur, Classensi, Perusino, & aliis cœnobiis. Patriæ suæ amantissimus æquo animo Franci-

cisci Philelphi Carmina, Urbi Cremonæ parum honorifica ferre non potuit. Protulerat Philelphus in sua Thalia distichon :
Nunc me cum totis laribus nebulosa Cremona

Excipit & Phœbum Castaliumque Chorum.

Qui carmen Canneto bilem in naribus ita concivit, ut in epistola die 15. Martii an. 1693. ad *Franciscum Arisium* data, hæc inferuerit : „ Quid ad hæc, mi Arisi? quid „ ad petulantiam hominis minime feren- „ dam, qui Musas omnes, totumque Par- „ nassum secum se vehere gloriatur? Qua „ vero de causa nebulosam dicat Cremo- „ nam, plane mihi non constat. Ipse qui- „ dem nebulo est, cui pariter ego & ali- „ quid subderem, nisi crimen esset sævire „ contra mortuum, nec sufficerent, quæ „ de ipso scribit Gyraldus dialog. 1. de „ Poetis sui temporis. Longe plus Carolo „ Aretino, cui valde infensus fuit Fran- „ ciscus Philelphus præstitisset, si in uno „ aut altero scribendi genere maturare „ quam sibi tantum arrogare maluisset. „ Franciscus Arisius, qui hoc Epistolæ fragmentum suo Operi intexit, in episto- la ad Lectorem Tomo I. præfixa, Can- netum vocat Amicum suum, summa eru- ditione, perspectaque ac probata doctrina dilectissimum. Quas laudes in ipsius Ope- ris contextu non semel repetit.

Anno 1697. die 18. Dec. ex S. Severi Monasterio Perusiæ, cui tunc præfectus erat, ad Guidonem Grandum Florentiæ degentem, & in Angelorum Coenobio S. Th. Lectoris munere perfungentem memo- rabilem dedit epistolam, qua morem illum novum, quo sine prævia probatione Cœ- nobitica omnibus ad ingressum Eremiticæ vitæ aditus patefactus fuit, ad ann. 1510. refert, unaque deplorat, hinc dirimendi socialis, ac nativi Monachorum & Ere- mitarum foederis occasionem natam fuisse, officiis Rachelis & Liæ, Mariæ ac Mar- thæ commixtis invicem ac perturbatis. Fragmentum epistolæ exhibet Grandus Dis- fert. I. Camald. cap. 4. n. 12. p. 75. ubi Cannetum vocat Eruditissimum atque Elo- quentissimum Virum.

Scripsit, teste Arisio Cremonæ Literatæ tomo 1. pag. 339. *Bibliothecam Camaldu- lensem*, quæ exstat in Bibliotheca Classensi. Optandum ut tanti tamque excellentis do- ctrinæ Abbatis literarius foetus in dias luminis auras ad Sacri Ordinis Camald. gloriam & existimationem quamprimum proferatur.

Eodem Arisio attestante tom. 2. pag. 109. edidit *Epigrammatum Centurias*.

Item tom. 2. pag. 382. dicit, Canne- tum edidisse *Miscellaneas Poeticas* an. 1687. Bononiæ vulgatas, in quarum Proloquio fuse prosequatur, qua ratione Academia *Informium*, cui in urbe Ravenna excitatæ literarum humaniorum ac moralis philoso- phiæ cultura curæ est ad Asceterium Clas- sense Monachorum Camaldulensium trans- lata *Concordium* nomen assumpserit. In tantæ Academiæ supremum decus præter- eundum non est, inquit laudatus Arisius, ut quidquid eidem summæ laudis accede- re potest, hoc anno labentis seculi 1700. dum hæc scribimus, ipsa obtinuerit; In hoc namque gloriosissimo cœtu, ut indi- cat Catalogus, editus anno præcitato 1687. effloreat Eminentiss. Jo: Franciscus Alba- nus, qui proximis diebus, nono scilicet Kal. Decembris ad Summum Pontificatus apicem evectus Clemens XI. appellatus est.

Eximiae etiam sunt laudes, quibus Ab- bas Cannetus in Diario Literatorum Ita- lico an. 1710. condecoratur. Laudi nem- pe ipsi datur, quod animum adjunxerit ad Collectionem Operum omnium, quæ ex- tant, maxime Epistolarum Ambrosii Camaldulensis adornandam, quibus annotatio- nes recondita eruditione refertissimas præ- fixurus sit. Tom. 1. p. 450. Quæ Can- neti Collectio quod lucem subinde publi- cam non viderit, nullam aliam nobis cau- sam imaginari possumus, quam mortem, quæ plerumque magnis quibusque conati- bus intercedit, quaque forsan interceptus fuit. Illud certum, quod secundum eam Collectionis designationem, quam Abbas Cannetus animo concepit, subinde Edmun- dus Marthene & Ursinus Durand e Con- greg. S. Mauri Ambrosii Camaldulensis E- pistolas, Præfationes, atque aliorum ad ipsum datas epistolas Collectionis Amplif- simæ Tomo III. vulgarint.

Ejusdem Diarii Tomo XIII. art. 16. p. 485. Abbas Cannetus edidisse memo- ratur *Monumenta Genealogica nobilis familiae Ravennatis de Guicciolis, qui & Catanei de Dutia, & Girondini & Calvi, nec non Guizoli seu Visoli appellati fuere*, in fol. pag. 18. sine nomine Auctoris Loci, & Typo- graphi.

Plura, quæ Abbas doctissimus literis vel typis tradidit, meam effugiunt noti- tiam. Obiit vir doctissimus an. 1730. sacrae Religionis Abbas Generalis. Ejus partes tuendas suscepit pronuper Cl. Bonifacius Collina in Præfatione ad Poeticum suum Opus contra Scriptorem vitæ Abbatis Guidonis Grandi qui Cannetum contra veri-

tatem, etsi sine malitia, in reprehensionem vocarit.

LXXV.

B. PETRUS DAMIANUS.

B. Petrus Damianus præcipuum Ordinis Camaldulensis Lumen, Decus, & Ornamentum fuit. Etsi vero Jacobus Laderchius, Congregationis Romani Oratorii Presbyter, Vitæ ejusdem Petri Damiani Scriptor, ex albo Camaldulensium illum expunxerit, eum tamen Vindiciis solide & erudite scriptis, præter alios, eidem restituit GUIDO DE GRANDIS *Dissertatione* in lucem emissa *De S. Petri Damiani & Avellanitarum Instituto Camaldulensi*, quæ inter ejus *Dissertationes* Camaldulenses ordine quarta est; ad quam etiam Lectorem remittimus.

Annus agebatur post natum Servatorem septimus supra millesimum, cum Petrus honestis, sed tenuis fortunæ parentibus Ravennæ ortus in lucem prodiit. A primis incunabulis multas tulit ærumnas. A matre, dicam an noverca? ob multiplicem prolem rejectus, fame sitique infans periisset, nisi ab eadem, persuadente alia fœmina, ad ubera receptus fuisset. Vix ablactatus erat, cum utroque parente orbatur. Ab eorum obitu frater natu maximus duxit uxorem. Hi conjuges cum pueri educandi provinciam suscepissent, adeo nullius curæ aut sollicitudinis affectus ipsi impenderunt, ut paulo ætate provectiorem porcis pascendis præfecerint. In quo vili servitio cum die quadam nummum reperisset argenteum, rationes secum inire coepit, in quos usus potissimum expenderet. Equidem puero nuges, poma, bellaria arridebant, sed cum demortui utriusque parentis memoria animum subiret, sacerdoti dedit, ut pro animabus amborum sacrum faceret.

Sub hæc Damianus (hoc nomen erat alteri ejus fratri) Ravennam rediit, a qua plures annos abfuerat. Is Petri miseratus ærumnas, non in fratris modo, sed amantissimi filii loco habuit. Ex subulco literarum fecit alumnum, quas cum Petrus celeriter didicisset, sumptus suppetavit, quo Faventiæ primum, mox Parmæ viris doctis Operam dare posset. Quod Petrus literis suis testatum facit, in quarum una *Ivonem* magistrum suum appellat. In illis igitur doctrinarum scholis atque officinis institutus, tantam sibi brevi

tempore liberalium artium omnium cognitionem atque intelligentiam comparavit, ut eas subinde, applaudente tota Italia, atque incredibili auditorum frequentia docuerit. Ab eo tempore Petrus & divitiis & honoribus affluere; sed injuriarum, quibus a mundo agitatus fuerat, non immemor, ab ejus blanditiis abhorrens, inter rerum omnium affluentiam coepit duriter atque inclementer se habere, corpori, ceu indomito equo frenum imponere, juveniles ejus æstus gelidis undis extinguere, nuda latera sub veste splendida setosis ciliciis constringere, denique excussis mundi vinculis inter Camaldulensis Instituti Eremitas in Fontis Avellani Eremo latebras quærere, ibique e discipulo sanctioris vitæ Magister prodigiis conruscare. Sed his omissis ad literarum studia veniamus.

De his Vitæ auctor ita loquitur: *Qui (Petrus) nimirum dum cellula stationem rigida censura servaret, & post assuetum psalmodiæ, precum, atque orationum pensum sedula meditatione lectioni vacaret, tanta divinarum scripturarum scientia claruit, quanta secularium antea non claruerat.* Docuit ibidem Fratres suæ Eremitæ, dein Monachos Pomposianos a S. Guidone Abbate evocatus. Adjunxerat hic Abbas Eremum suo Monasterio ad normam instituti Camaldulensis, mortuus anno MXLVI. cum annos octo supra quadraginta Cœnobio Pomposiano præfuisset, ut Rubeus lib. 5. Historiæ Ravennatis tradit. Annis duobus apud Pomposianos qua docendo qua concionando exactis, ad Eremum Fontis Avellani reverti jussus est: atque aliqua illic quiete fructus ad celebre S. Vincentii de Petra Pertusa monasterium, quod in Urbinati territorio situm S. Romualdus aliquamdiu incoluit, adjuncta eidem Eremo, ablegatus est, ut in eo pariter Scholastici atque Concionatoris munere fungeretur. In hoc cœnobio B. Petrum Damianum scripsisse vitam S. Romualdi post tria circiter lustra, postquam hic e vivis excesserat, idonei tradunt auctores. Mortuus vero est S. Romualdus Anno MXXVII. Hinc decimus quintus ab obitu illius annus convenit in annum Christi MXLII. qui erat vitæ Petri trigesimus quintus.

Creatus demum Eremitæ Fontis Avellani Prior, seu Abbas eam provinciam magnam cum laude administravit, monasterii ædibus senium detraxit, Monachos ad pietatis & bonarum literarum studia exemplo incitavit, scriptis informavit, quodque immortalī laudi ei tribuitur, primus omnium

nium horarium officium B. V. Mariæ instituit. Varias dedit epistolas ad Clementem II. Leonem IX. Victorem II. apud quos magnum gratiæ locum obtinuit. Sub Stephano autem IX. verius X. B. Petrus *obedientiæ præcepto coactus*, ut vitæ acta habent, Ostiensis Ecclesiæ Episcopus, & S. R. E. Cardinalis ordinatus est. Qua in dignitate constitutus fortiter schismati Benedicti Antipapæ restitit, ac Nicolai II. partes defendit. Qui deinde ab eodem Pontifice ad Mediolanenses missus, habita docta concione, Ecclesiam illam a duplici labe Simoniacæ & Nicolaitarum hæresum liberavit: qua de re legendum ejus Opusculum XXX. sub Alexandro II. qui antea Lucensis Episcopus, Anselmus vocatus, B. Petri Comes erat in Legatione Mediolanensi, periculosum schisma, a Cadaloo Pseudo-pontifice, Parmensi episcopo, conflatum compressit, variis de hoc argumento scriptis ventilatis. Cum solutos Romani Cleri mores indigne ferret, Romæ, ut ipsius verbis utar, cum iis vitam agere, a quibus adeo moribus dissidebat, multum abhorruit. Ægre tandem ab Alexandro episcopatu cedere permissus, in Eremum Fontis Avellani rediit. Non diu autem sacro frui otio datum est. Ab Alexandro variis est adhibitus legationibus; quarum forsan prior fuit ad Cluniacense Monasterium, cujus Abbas id temporis erat S. Hugo, quo petente vitam S. Odilonis conscripsit. Alteram legationem obivit ad Galliæ Archiepiscopos, in qua cum aliis Episcopis sententiam tulit in Reginaldum Monasterii S. Medardi invasorem, quam Alexander II. subinde confirmavit, atque executioni mandari jussit. Post hæc in Germaniam legatus prudentia sua Henricum Augustum in publico Romani Imperii conventu impedivit, ne Berthæ, quam conjugio sibi copularat, libellum repudii daret. In Italiam reversus Florentiam missus est, ubi causam Episcopi de Simonia accusati discussit. Occasione hujus episcopi Florentini celebratum est Romæ Concilium centum & amplius Episcoporum adversus Simoniacos: ubi & canone quarto statutum est, ut Clerici simul manducarent, & dormirent, bonaque in communi possiderent, quod Baronius an. 1063. num. 37. asserit *factum suggestionem Petri Damiani, scriptis suis Alexandrum Pontificem ad hæc sancienda rogantis*: scilicet Opusculum XXIV. contra Clericos proprietarios. Circa annum MLXX. Henricus Archiepiscopus Ravennas in excommunicatione

mortem oppetierat: quo sublato Petrus Ravennam, patriam urbem missus est, ut cives Ecclesiæ Romanæ conciliaret, & anathematis vinculo solveret. Re ex animi sententia confecta Faventiam abiit, ubi febris correptus Anno MLXXII. ad Dominum migravit.

Operosum foret, ea omnia testimonia, quibus res Petri præclare gestæ celebrantur, in medium afferre. Qui ea legendi desiderio tenetur Constantinum Cajetanum adeat, qui pleraque Operum Tom. I. initio congeffit, alia vero Tom. III. initio dedit. Loco omnium nobis esse possunt Alexandri II. Romani Pontificis verba, quibus in epistola ad Gervasium Remensem, aliosque Galliæ Archipræsules Petri, Legati sui, laudes ita extulit, ut nemo magis. *Quoniam igitur, inquit, pluribus ecclesiarum negotiis occupati ad vos ipsi venire non possumus, talem vobis virum destinare curavimus, quo nimirum post nos major in Romana ecclesia non habetur, Petrum videlicet Damianum, Ostiensem Episcopum, qui nimirum & noster est oculus, & Apostolica Sedis immobile firmamentum.* Quo encomio quod insigne magis atque honorificentius proferri potuit?

Unde B. Petro cognomen *Damiani* accesserit, variant auctores. Ciaconius, Bellarminus, cum aliis nonnullis *Damiani* filium appellant. Augustinus Fortunius, alii que a nomine fratris Damiani, cujus opera studiis liberalibus imbutus est, illud sibi vocabulum assumpsisse malunt, & forsan hac de causa Petrus Damiani, non Damianus ab aliquibus scribitur. At Petrus Damianus, nisi passim aberrent codices quam exactissime excusi, appellatur a Leone Marficano, & auctore antiquo Miraculorum S. Hugonis supra relatis. In vita Stephani X. Papæ, in epistolis Alexandri II. P. M. secuti dein Helinandus, Antoninus, Lipomannus, Bergomensis, Ricordatus, Anonymus Benedictinus Congregationis S. Justinæ, & Anonymus Fontis Avellani in testimoniis a Cajetano ante Opera B. Petri excusis; ac demum pronuper Guido de Grandis in Dissertationibus IV. Camaldulensibus.

S C R I P T A

De Autographo S. Petri Damiani, olim Faventiæ, nunc in Vaticana Bibliotheca servato ita scribit modo laudatus Guido Grandus Dissert. Camald. II. c. 2. n. 1. p. 17. „Doctissimus & Eruditissimus Camaldu-
„len-

„ Iensium Generalis Ambrosius in Hodæ-
 „ porico scribit, : *Monasterium quoque in-*
signe S. Mariae (Faventiae nimirum) *visita-*
re perreximus, sepulcrumque Petri Damiani
in antiqua, & ornata, atque ab illo (ut fe-
rebatur) constructa basilica venerati sumus.
Codicem illic vetustum, ipsius (ut ferebatur)
manu scriptum, in quo omnia Opuscula ejus
habentur, in conspectum dedere: cum nos ad
nostrum hospitium tulimus, diligentius inspe-
cturi. Sed & Fortunius Hist. Camaldul.
 part. 2. lib. 1. cap. 7. idem Autographum
 adhuc ætate sua ibidem servatum testatur,
 ait enim: *Misit nobis verba ipsa originalia*
Romulus Monachus Cisterciensis ibi Quæstor,
transcripta ex Originalibus B. Petri Damia-
ni, quæ ad Cænobium S. Mariae de Angelo
Faventiae, ubi quiescit, asservantur. Hinc
 Clementis VIII. Romani Pontificis jussu
 Codex idem Cæsari Baronio consignatus
 est, ex quo, velut ex sincero, ac genui-
 no fonte, quæ ad Annales suos pertinere
 viderentur, erueret: tum in Vaticana Bi-
 bliotheca locatus est, ubi hodiedum visi-
 tur sub num. 3797. ejus sæculi antiquita-
 tem adhuc spirans, non paucas apicibus
 interceptas lituras ostentans, quæ Aucto-
 ris, non Exscriptoris manum referunt, &
 hymni cujusdam cantilenam, rudi nota-
 rum interpunctione, circa unius lineæ du-
 ctum, prisco ritu, designatam exhibens,
 quæ vetustatem illius ævi apertissime com-
 probat.

Cum vero idem Summus Pontifex, Cle-
 mens VIII. Constantino Cajetano, Mona-
 cho S. Nicolai de Arenis, & Abbati S.
 Barontis e Congregatione Casinensi nego-
 tium dedisset, ut Opera S. Petri Damiani
 in unum congesta corpus typis mandaret,
 nullus dubitandi locus relinquitur, quam
 illi dictum autographum usui fuerit. Ut
 ut sit, Cajetanius jussibus Clementis ob-
 temperans, multis sudoribus & curis colle-
 cta S. Petri Damiani Scripta diversis an-
 nis & per partes tribus tomis edidit Ro-
 mæ an. 1606. 1608. & 1615. fol. quæ
 Lugduni subinde 1623. fol. recusa fue-
 runt. Atque hanc editionem Labbeus to-
 mo 2. pag. 201. & seq. servato Cajetani
 ordine recensuit. Tomum quartum adjecit
 idem Cajetanus, atque Urbano VIII. Pon-
 tifici Maximo anno 1640. nuncupavit.
 Hinc iteratæ editiones Parisiis An. 1642.
 & 1664. apud Ludovicum Billaine in Pa-
 latio, ad secundam columnam in aula ma-
 gna, sub signo Palmæ & magni Cæsaris,
 in quibus omnes IV. Tomi non admo-
 dum vastæ molis exhibentur. Novissima

editio est, quæ anno 1743. Parisiis accu-
 rata Venetiis prostat venalis.

TOMO I.

Continetur Epistolarum libri VIII. E
 quibus aliæ ad Historiam, aliæ ad Disci-
 plinam Monastico-Eremiticam, aliæ ad A-
 scesin Camaldulensem pertinent; aliquarum
 argumenta breviter hic persequi liceat.
 Libro V. ep. 9. narrationem instituit *de*
aviculis, & corvo inter aquas nigras aliquan-
do apparentibus, aliquando se abscondentibus,
 sed ea cautela, ut non affirmaret, utrum
 quod ex aliorum, eorumque idoneorum
 testium fide narravit, verum sit, nec ne,
 sed legentium inquisitioni relinquendum
 esse decerneret. Unde Bellarminus nihil ha-
 buit causæ, cur in libro de Scrip. Eccles.
 S. Doctorem in reprehensionem nimiae cre-
 dulitatis ob hanc ipsam avicularum narra-
 tionem vocaret. Ex libri 2. Epistolis 4.
 & 12. & lib. 6. ep. 15. & 26. conjectu-
 ræ locus est, Monachorum Classensis Cœ-
 nobii habitum non nigrum, sed album
 fuisse. Ex lib. 6. ep. 12. perspicuum ha-
 betur, S. Petrum ea in sententia fuisse,
 ut existimarit, S. Romualdum Benedicti-
 nam Regulam additis Eremitice vivendi
 Regulis perfecisse: *Sanctus Benedictus, dum*
hominem in Monasterio ponit, ad Eremum
dirigit, & dispensative constituit prius Mona-
sterialis vitæ planitiem, ut jam faciles Eremitæ
conscendamus ad arcem. Ex ejusdem lib. 6.
 ep. 14. album Monachorum habitum ex
 illius Christi imitatione, non ex visione
 S. Romualdi deducit, monetque Mainar-
 dum Abbatem ne album Monachorum a-
 mictum, utpote vilem, despectui haberet.
 Iterum ejusdem lib. 6. ep. 35. ad suæ Con-
 gregationis Eremitas de Ocho Vigiliarum
 jejunio scribens, cum alias commendat,
 tum illas Epiphaniæ & Apostolorum Phi-
 lippi & Jacobi specialius inculcat. Ep. 32.
 ejusdem lib. 6. exempla refert ex iis,
 quæ in S. Vincentii Monasterio contige-
 runt jejunii transgressoribus severe a Deo
 punitis, totoque adeo monasterio ob in-
 termissam, quam Damianus induxerat, quo-
 tidiani officii B. M. V. recitationem animad-
 versione gravissima correpto. Ex l. 7. ep. 12.
 palam fit, quanta injuria Hugo Etruriæ
 Marchio, de Camaldulensi Eremo optime
 meritus, impiæ insimuletur vitæ, ut quem
 Damianus *incomparabilium virtutum virum*
nominat. Hæc pauca pro specimine suffi-
 ciant. Coeterum Epistolæ B. Petri Da-
 miani Viris piis ac doctis dignæ visæ fue-
 runt,

runt, ut separatim ex Cajetani recensione ad Romanam editionem Parisiis excuderentur. An. 1609. 4.

T O M O II.

Continentur Sermones LXXV. juxta mensium ordinem distributi, atque in his Sanctorum quorundam vitæ eodem ordine dispositæ, de quibus Possevinus, Vossius, & Labbeus consuli possunt. His accedunt aliorum Sanctorum historiæ. I. Vita S. Odilonis Abbatis Cluniacensis & Confessoris Ordinis S. Benedicti. II. Vita S. Mauri Episcopi Cæsennatis & Confessoris Ord. S. B. III. Vita S. Romualdi Abbatis & Confessoris, Patriarchæ & Fundatoris sacre Familiæ Camaldulensis, quam tertio tantum post ejus obitum lustro, id est, anno juxta communem sententiam 1042. conscripsit. Etsi vero non paucioribus quam 72. Capitibus absolvatur, in procæmio tamen Damianus asserit, se non historiam texere, sed quoddam quasi breve commonitorium faciens. Sicut de illius in scribendo fide non est ambigendum, ita optandum, ut majorem chronologiæ rationem habuisset; qua neglecta, historiam vitæ iis involutam difficultatibus dedit, in quibus enodandis peritissimi quique Critici utramque scalpunt aurem & plerique frustra desudant. IV. Vita S. Rodulphi Episcopi Eugubini, juncta vitæ S. Dominici Loricati. V. Passio SS. Virginum & Martyrum Floræ & Lucillæ. Quod ad Sermones attinet, ex iis nonnulli S. Petro Damiano præter rem tribui notavit Theophilus Raynaudus in Erotematis de bonis & malis libris p. 151. & seq. Alii auctorem habent S. Bernardum, alii Nicolaum Claravallensem. Et Nicolao huic, tum etiam Petro alteri, Ostiensi Episcopo, qui Leoni IX. a secretis fuit, vel etiam Petro Comestori alios deberi animadvertit Oudin, qui Cajetanum notat, quod Petri Damiani amplificandi plus æquo studiosus eidem Sermones attribuerit, qui numquam ab eo fuerint elucubrati.

T O M O III.

Continentur Opuscula LX. non unius, sed diversi argumenti, quorum I. De fide catholica ad sanctæ Spei dilectum filium Ambrosium. II. Antilogus contra Judæos ad Honestum virum clarissimum. III. Dialogus inter Judæum requirentem & Judæum respondentem. IV. Disceptatio Synodalis in-

ter Regis Advocatum, & Romanæ Ecclesiæ Defensorem. V. Actus Mediolani, de Privilegio Ecclesiæ, ad Hildebrandum S. R. E. Cardinalem Archidiaconum. Est brevis narratio legationis, quam jussu Sedis Apostolicæ obivit. VI. Liber, qui appellatur *Gratissimus* ad Henricum Archiepiscopum Ravennatem; in quo tractatu prolixè ostenditur, non esse eos, qui a Simoniacis Episcopis consecrati sunt, iterum consecrandos. VII. Liber *Gomorrhianus* ad Leonem IX. Rom. Pont. in quo nefandum & detestabile crimen, in quo Deo dicari sui temporis prolabebantur, deplorat: eosque utpote indignos a Sacris Ordinibus removendos esse contendit. VIII. De parentela gradibus, ad Joannem Episcopum Cæsennensem, & DD. Archidiaconum Ravennatem; addita ejusdem argumenti Dissertantiuncula alibi ab Auctore habita. IX. De Eleemosyna, quam præ cæteris virtutibus commendat, ad Mainardum Episcopum Urbinatem. X. De Horis Canonicis, ad T. .... virum clarissimum; cui præterea Officium B. Virginis magnopere commendat. XI. Ad Leonem Eremitam Reclusum miræ sanctitatis, quo docet solitarios in Divinis Officiis, & Sacris Mysteriis celebrandis, formulas ab Ecclesia usurpatas, Dominus vobiscum, Jube Domne benedicere &c. licet alios præsentis supponere videantur, immutare non posse. XII. Apologeticum de contemptu sæculi. Ad Albizonem Eremitam & Petrum Monachum. In hoc libello in Monachos exleges gravissime invehitur. XIII. De perfectione Monachorum. Ad O.... Abbatem Pomposianum, ejusque Conventum. In hoc libello, ut ita dicam præceptoris officio fungitur, instruit cœnobitas, & de diversis Monasterii Officiis disputat. XIV. De Ordine Eremitarum & facultatibus Eremitæ Avellanæ. XV. De sue Congregationis Institutione. Ad Stephanum Monachum. In hoc & præcedenti Opusculo Eremitas instituit, omnes jejuniorum, aliarumque districtiorum regulas aperte disponens. XVI. Rhetorica declamationis invectione in Episcopum Monachos ad sæculum revocantem, ad Gislerium Episcopum Auximanum. XVII. De Calibatu Sacerdotum, ad Nicolaum II. R. P. XVIII. Contra intemperantes Clericos, contextum ex tribus aliis beati Damiani de eo argumento Dissertationibus. XIX. De abdicatione Episcopatus ad Nicolaum II. R. P. quem allatis causis orat, suppliciterque obsecrat, ut sibi Episcopatus onus deponere permittat. XX. Apolo-

geticus ob dimissum Episcopatum. XXI. *de fuga dignitatum Ecclesiasticarum*. XXII. *Contra Clericos aulicos*, ut ad dignitates provehantur. XXIII. *De brevitae vitae Pontificum Romanorum*, & divina providentia. XXIV. *Contra Clericos Regulares proprietarios*. XXV. *de dignitate Sacerdotii*. XXVI. *Contra infcitiam & incuriam Clericorum*. XXVII. *de communi vita Canonico- rum*. Ad Clericos Fanensis Ecclesiae. XXVIII. *Apologeticus Monachorum contra Canonicos*. XXIX. *de vili vestitu Ecclesiastico- rum*. Mainardo Abbati, qui pretiosioribus vestibus indui consueverat, ostendit, quam sit Ecclesiasticis viris & praesertim Monachis indecorum, vestimentorum speciositatem appetere. XXX. *de Sacramentis per improbos administratis*. XXXI. *Contra phylargyriam & munerum cupiditatem*. XXXII. *de quadragesima & quadraginta duabus Hebraeorum mansionibus*. XXXIII. *de bono suffragiorum*, & variis miraculis, praesertim B Virginis. XXXIV. *de variis miraculosis narrationibus*, addita simili disputatione de variis apparitionibus & miraculis. XXXV. *de picturis Principum Apostolorum*. XXXVI. *de divina Omnipotentia in reparatione corruptae*, & factis infectis reddendis. XXXVII. *de variis sacris quaestionibus*, juncta alia ejusdem argumenti tractatione priorem consequente. XXXVIII. *Contra errorem Graecorum*, de processione Spiritus Sancti. XXXIX. *Contra sedentes tempore divini officii*. XL. *de frenanda ira & simultatibus extirpandis*. XLI. *de tempore celebrandi nuptias*. XLII. *de fide Deo obstricta non fallenda*, addita alia ejusdem argumenti dissertatione. XLIII. *De laude flagellorum*, & (ut loquuntur) disciplinae. XLIV. *de decem Aegypti plagis*, atque decalogo. XLV. *de sancta simplicitate scientiae instanti anteposenda*. XLVI. *de serenanda equanimiter correptione*. XLVII. *De castitate & mediis eam tuendi*. XLVIII. *De spiritualibus delitiis*. XLIX. *de perfecta Monachi informatione*. L. *Institutio Monialis*. Ad Blancam ex Comitissa Sanctimonialem. LI. *de vita Eremitica*, & probatis Eremitis. LII. *de bono religiosi status*, & variarum animantium Tropologia. LIII. *de patientia in infectione improborum*. LIV. *de jejuniis Sabbati*. LV. *de celebrandis vigiliis*. LVI. *de fluxa mundi gloria*, & saeculi despectione. LVII. *de Principis officio in coercitione improborum*, addita alia ejusdem argumenti dissertatione. In hoc Opusculo Gothifredi Ducis lenitatem in puniendis criminibus reprehendit, ostenditque, quan-

tum nimia benignitate Principum in populos damni redundet. Augeri profecto, non reprimi improborum audaciam, resque humanas susquedeque misceri, nisi peccata paribus coerceantur poenis. LVIII. *de vera felicitate ac sapientia*. LIX. *de novissimis & Antichristo*. LX. *Expositio mystica Historiarum Libri Geneseos*, recens addita.

Quod vero S. Petrus Damianus ad isthac elucubranda Opuscula animum adjunxerit, ea ratione impulsus fuit, quam ipse explicat epist. XI. lib. 4. ad Theodosium Senogallensem & Rodolphum Eugubinum Episcopos data: nimirum quia labori manuum vacare non poterat: *Noverit sanctitas vestra*, inquit, *quia praesumpsi quaedam Opuscula scribere, non tam videlicet, ut legibus ecclesiasticis, quod temerarium fuerat, aliquid adderem, quam ob hoc praecipue, quia sine quolibet exercitio inertis otii & remotioris cellulae tedia non perferrem: ut qui operibus manuum utiliter insudare non poteram, cor vagum atque lascivum quodam meditationis loco restringerem; sicque cogitationum ingruentium strepitum atque acedia obrepentis instantiam facilius propulsarem*. Hæc Petrus.

Acta quaedam Legationis Petri Damiani ab Alexandro II. missi in Galliam, & Synodi eo in regno celebratae Anno 1603.

Hymnus de Gloria Paradisi ex dictis beati Augustini, cujus initium: *Ad perennis vitae fontem mens sitivit arida: Clausura carnis praesto frangi clausa quaerit anima*.

T O M O IV.

Continentur pie quaedam orationes, sive preces, Hymni, Lectiones, Missae, Responsorialia, & Carmina CCXXV. in quibus etiam Epitaphium, quod ipse sibi Damianus posuit, num. CCXII. *Quod nunc es, fuimus; es, quod sumus, ipse futurus*. His sit nulla fides, quae peritura vides.

Collectanea in vetus Testamentum ex Opusculis & Epistolis Damiani, ab anonymo illius Discipulo excerpta ad Damianum ex Rodolinda sorore S. Doctoris nepotem & S. R. E. Cardinalem a Gregorio VII. in Avunculi memoriam creatum, cui Opusculum de castitate, & mediis eam tuendi inscripsit.

Regula Institutionis Canonica, cui praemittitur Epistola ad Paschalem II. in qua ei sequens Opus destinatur emendandum, & alia Paschalis ad calcem subjecta, in qua hanc Institutionis Canonicae Regulam suscipit, & confirmat. Est vero Regulae hujus conditor alius Petrus a nostro Da-

miano, junior, dictus *Petrus de Honestis*, cognomento *peccator*, Clericus Ravennas, Prior Coenobii Portuensis, qui suam hanc Regulam edidit pro Clericis & Canonicis illis, qui regulariter apud Matrices Ecclesias penes ipsos Episcopos, vel in Collegiatis aliis ad normam potissimum Concilii Aquisgranensis debebant: non vero pro S. Augustini Professoribus; prout Cajetanus in præfatione solide docet. Petrus Damianus Anno 1072. fatis concessit, Petrus de Honestis an. 1119. Paschalis Papa fuit ab anno 1099. ad 1118.

Atque hæc sunt Opera Petri Damiani, quæ a Constantino Cajetano collecta, quatuor tomis vulgata fuerunt. Subinde Cl. Lucas Acherius *Sermones quinque in Orationem Dominicam* sub nomine Petri Damiani in lucem emisit tomo VII. Spicilegii, quos tamen non diu post Petro Chrysologo deberi agnovit, cui etiam in nova *Spicilegii* editione Tomo I. pag. 215. attribuuntur, & jam pridem in omnibus *Chrysologi Sermonum* editionibus lucem aspexerant.

Honorifica de Petro Damiano testimonia Leonis IX. Alexandri II. Victoris III. Summorum Pontificum, Leonis Marficani S. R. E. Cardinalis, Lamberti Schafnaburgensis, Bertholdi Constantiensis, Sigeberti Gemblacensis, Honorii Augustodunensis, Hellinandi Galli, Francisci Petrarchæ, Johannis Trithemii, Aloysii Lipomanni, Onuphrii Panvinii, Caroli Sigonii, & plurium aliorum Constantinus Cajetanus, ut supra dictum, accumulatur. Solum Pauli V. testimonium paucis referendum existimo, qui in Brevis ad Constantinum dato *Petrum Damianum extitisse Doctorem eximium, ac Reipublicæ Christianæ & Apostolicæ Sedis nobilem partem* contestatur.

S. Petrum Damianum pro Camaldulensi multi exteri Scriptores habent, ut Gabriel Pennotus, Ludovicus Jacobillus de SS. Umbriæ, Paulus Morigia in *Historia Religionum* cap. 58. Cornelius a Lapide in *Apoc.* c. 3. Martinus Baronius in *Vita quinque Fratrum Polonorum Martyrum*, Joannes Petrus Crescentius in *Præsidio Romano* lib. 1. part. 2. Narrat. 2. Stephanus Demalevicius in *Vita S. Bogumili* cap. 28. Secundus Lancelotus *Hist. Oliv.* l. 2. cap. 22. Ludovicus Thomasinus de *Benef.* p. 1. l. 3. c. 25. Ludovicus du Pin *Bibl. Eccles.* tom. 8. part. 2. c. 14. §. 10. Antonius Maria Bonuccius *Ephem. Euch.* die 22. Februarii, Augustinus Lubin in *Notitia Abbatiarum Italiæ* litt. A. Franciscus Arisius *Cremonæ Literatæ* tomo I.

pag. 404. Pontifices Maximi Pius V. Gregorius XV. & Urbanus VIII. quorum duo postremi Petrum Damianum *Decus & Gloriam Camaldulensis Ordinis* appellarunt. Vid. Grandum *Dissert. Camald.* c. 6. n. 19. p. 86.

Vitam & Acta B. Petri Damiani stylo suo exornarunt S. Joannes Laudensis, Prior Eremitæ Fontis Avellanæ ac postea Episcopus Eugubinus, ut Bollandus, Mabillonius, & Sartius volunt, non Joannes Ravennas, Eremita Fontis Avellani, & Sancti Doctoris discipulus, ut Guido de Grandis ostendere nititur; Joannes Antonius Flaminus Forocorneliensis, Augustinus Fortunius Monachus Camaldulensis, Hieronymus Rubæus in *historia Ravennate*, quam Cajetanus, sed alio ordine dispositam cum præcedentibus auctoribus vulgavit in editione Romana, quæ tamen in editione Lugdunensi omissa fuit; quemadmodum alii etiam vitæ Scriptores, quod nihil novi ab eo, quod Joannes Laudensis scripsit, memoriæ prodiderunt. Eandem Vitam Italice libro de Sanctis ac Beatis Camaldulensibus edidit Silvanus Razzius Abbas Camaldulensis: quam potissimum præfatur se ex Rubeo transtulisse. Nec prætermittendi sunt Joannes Bollandus in *Comment. prævio ad vitam B. Petri Damiani* 23. Februarii, & Joannes Mabillonius in *Annal. Bened.* tom. 4. & 5. & in præfat. ad vitam sec. 6. part. 2. p. 245.

LXXVI.

PETRUS DELPHINUS.

Petrus Delphinus Venetiis, clarissima urbe, anno MCCCCXLIV. patritio genere natus, parentibus Victore & Lucia Superantia, statim a teneris annis elegantiorum literarum disciplinis est institutus; sed dum in revolvendis gentiliū libris totus est, hi ejus animum in sui amorem ita abstraxerunt, ut sacra volumina plane neglectui haberet. Cujus rei brevi ipsum ita poenituit, ut nihil magis. Quare totum se ad divinas literas transtulit, in quibus pernoscendis, tantum non modo studii, sed etiam religionis adhibuit, ut animo vix æquo perferre potuerit, quod Joannes Baptista Egnatius, disertissimus sui avi Orator in Oratione illa ornatissima, qua Petilianum Principem, vita functum, laudavit, semel atque iterum ME HERCLE usurparit. Anno Virginei partus MCCCC-LXII. ætatis decimo octavo ad inclytum S. Michaelis Muriani Monasterium se rece-

cepit, ibique, rebus caducis valere iussis, Ordinem subiit Camaldulensem. Hoc loco positus, atque tyro etiamnum, quantopere regularis disciplinæ observantia ipsi cordi, curæque esset, insigni patefecit exemplo, quando nec ad parentem longe charissimam, morti proximam, atque filii præsentiae cupidissimam, etiam permissu sui abbatis, accedere voluit, *ne vel in minimo sancta hæc regularis disciplina scinderetur*. Transacto tyrocinio in Gerardi Maphæi Abbatis, vitæ sanctimonia conspicui, solenni votorum nuncupatione se Deo & Ordini Camaldulensi devinxit.

Monachus jam professus morum suorum integritatem, elegantiam, atque adeo sanctimonia omnibus ita probavit, ut brevi dignus sit habitus, qui Abbas primum, tum Generalis Præpositi Vicarius, deinde sacre Eremitæ Prior, & totius Ordinis Camaldulensis Generalis renunciaretur, annos haud plures, quam sex & triginta natus. Accedentibus amicis, ut tantæ dignitatis fastigium gratularentur, tantum abfuit, ut animo elatus ulla dederit lætitiæ signa, ut suspiriis, gemitibusque omnia potius compleverit, seque tanto ferendi oneri plane imparem pronuntiavit. Qua in dignitate constitutus *Ambrosium*, sanctissimum, atque integerrimum suum antecessorem sibi imitandum proposuit, cujus ex gypso effigiem suo habuit in cubiculo. Ejus virtutes, quibus in supremo hoc magistratu effulsit, præcipuæ fuerant, admirabilis in subditos charitas, studium bene de omnibus merendi, ardor incredibilis retinendæ disciplinæ, seu irremissa sacrarum instituti sui legum custodia. Ordini se præpositum dicebat, non ut solveret in eo legem, sed ut implendam curaret. Psalmodiam sub specie comparandæ alicujus scientiæ negligi, aut certe quidem imminui, non ferebat. Cum enim divinarum laudum decantatio præcedat doctrinæ acquisitionem, male profecto eos sibi consulere dicebat, qui psalmodiam in secundis, scientiam in primis haberent curis. Quo factum, ut insigni animi constantia se opponeret, ne quod Eremitæ sacre Eremitæ Camaldulensis decretum sanxerunt, de instituendo apud se literarum Gymnasio, vim obtineret. Qui Monachi ut divini verbi sementem facerent, sui monasterii finibus contineri nollent, sed prædicandi ardore correpti, vicos, oppida, urbes ceu majorem campum, in quo excurrere ipsis liceret, a Superioribus exposcerent, eos audiendos negabat, sed commonendos potius dicebat, ut

lectioni & orationi operam darent, eaque vocatione, qua vocati essent, ambularent. Difficile dictum est, quam multos, quamque arduos ac difficiles subiverit labores, ut Ordinis sui Cœnobia partim redimeret, partim instauraret. Quæ inter gravissima negotia, ea viri erat modestia, ea integritas, eaque vitæ austeritas & sanctimonia, ut a nullis jejuniis, vigiliis, cœterisque religiosæ communitalis officiis immunis abire vellet. Accessit incredibilis sapientia, qua facile omnium animos, studiaque in se convertit. Enimvero operam suam nunquam frustra navavit. Plura enim recensentur a Camaldulensium Historiarum Scriptore, Augustino Fortunio, egregia monasteria, quæ vel recuperavit Ordini, vel conservavit a rugientibus præparatis ad escam. Inerat in eo eloquentiæ summa vis, quam etiam Roma, mundi domina, non semel suspexit, ac demirata est, cum Orationes rerum ac sententiarum copia redundantes habuit coram Sixto, Innocentio, Alexandro, Julio, Leone, Summis Pontificibus. Et Leo quidem Petri Delphini singularem virtutem ac doctrinam tanti fecit, ut illum ad Concilium Generale Lateranense advocarit; a quo etiam cum his adjunctus fuit, quibus provinciam curiæ atque ecclesiæ reformandæ injunxerat; sed quæ Petri erat modestia, animi demissio, amorque obscuræ vitæ in Eremita, lucem illam officiorum, honorum ac dignitatum obstupescere Roma, refugit. Quid? quod in locum honoris, ac dignitatis, regali fastigio proximum venire renuerit; totos siquidem tres annos Cardinalitiam purpuram sibi offerendam constantissime repudiavit. Eremiticæ amans solitudinis eam frequentiam urbis Romæ multo anteferebat. In hac ut privatam agere vitam, sanctæque contemplationi liberius vacare sibi liceret, supremo Ordinis sui magistratu se abdicare voluit: sed intercessit Ordinis Camaldulensis Protector, illustrissimus Cardinalis Senensis, qui Delphinum admonuit, ut fratrum potius suorum utilitati consuleret, quam proprio sui ipsius commodo studeret. Erat vero hic Cardinalis Petro addictissimus, & singularis ejus amicus.

At quæ est rerum humanarum vicissitudo, instabilitas, & inconstantia! impulsus est postea ab Eremitis, qui nescio quo zelo ducti graves, & forsan immeritas ei turbas dederant, ad abdicandum, fermeque est suo gradu dejectus. Onus igitur deposuit anno Domini MDXV. administrationis suæ XXXV. sed cum ad illud

de-

denuo suscipiendum invitaretur, se exorari non est passus, invicto renuens animo. Titulum tamen Generalatus cum pensione 300. aureorum in perpetuum sibi reservavit. Annos fere decem resignationi suæ superstes fuit; quo integro decennio variis afflictus fuit morbis, quorum dolores patientissime tulit, ita ut nec gemitum, nec suspirium ciere sit auditus. Sola, eaque jugis sacrarum, literarum meditatio erat, qua recreari videbatur. Cupiebat dissolvi, & esse cum Christo. Cujus sui voti, post vitam sanctissime actam, tandem compos est factus anno MDXXV. decimo septimo Kal. Febr. annos natus unum & octoginta.

S C R I P T A

Epistolas quam plurimas scripsit, quæ, ut de scribentis auctoritate nihil dicam, non magis a sermonis nitore & sententiarum gravitate, quam a rerum eo tempore, quo Delphinus vixit, gestarum narratione summo opere commendantur. Etsi enim plerumque de rebus sui Ordinis pertractet, ea tamen quæ ad sui ævi Pontifices spectant, adeo non prætermittit, ut plura memoriæ prodat, quæ vix apud alios reperias Scriptores. De multis etiam Cardinalibus, Episcopis, atque diversarum Ecclesiarum Præsulibus sermonem instituit, quos inter *Petrus Barrocius*, Paduanus Episcopus, qui cum intima conjunctus erat amicitia, paginam ipsi sæpius utramque facit. Nec prælia Turcas inter & Persas silentio transmittit, ut de bello, quo Carolus VIII. Galliarum Rex Neapolitanum petiit Regnum, nihil dicam, de quo plures scripsit epistolas. Sed non est hujus loci, omnium epistolarum argumenta hic referre. Advertit vero Mabillonius, quod, cum Delphini epistolæ imprimerentur, quædam prætermissa fuerint. Cujus rei in Musæo Italico pag. 179. exemplum affert: „Aretii olim Respublica erat, Florentinæ postmodum mancipata. Sed cum jugum excutere conarentur Aretini, iterum sub jugum redacti sunt auxiliantibus Francis; quod Carolo VIII. regnante contigit. Singulare factum, quod tunc accidit, narrat in quadam epistola Petrus Delphinus, Camaldulensium generalis præfectus, nimirum in libri VII. epistola XXXV. ad Petrum Episcopum Patavinum: quod in vulgatis literis ab ipso resectum & cancellatum, ita ex veteri codice restitimus, post illa ver-

ba versus XIII. redigendus est potestatem: quibus hæc subdit vetus codex. „Et audi judicium. Me autem apud Aretium agente, dejectus est de pinnaculo templi nostri lapideus Leo, insigne Florentinum, atque in puteum proximum demersus. Ingresso urbem Gallorum exercitu, eductus est Leo, & in medio celebriori vico posito coacti sunt Aretini, quotquot eo die illuc pertransibant, genua flectere, ac de infidelitate sua atque defectione veniam postulare. Audio tamen commendasse illos Regem Florentino Dominio, ne in rebellem populum violentius sevant, neve pro meritis ulcisci in eum pergant. Quod utrum sint facturi, haud ita multo post reipsa experientur, qui nimia dominandi libidine sunt decepti. Conceperant animis spem melioris status, qui mediocri bono debuerant esse contenti, ne sese in periculum capitis, atque in discrimen minus prudenter injicerent. Jactura &c. ut in editis.

Epistolarum Petri Delphini non minus quam quater mille in archivo sacrae Eremitæ Camaldulensis asservantur, ut fidem facit laudatus Mabillonius. Ex his ipse Petrus Delphinus mille & ducentas selegit, quas privatis sumptibus Jacobi Brixiani, Prioris S. Martini Opitergii, Venetiis anno 1524. typis Bernardini Benalii excudendas curavit, ut ipse nos docet epistola 88. lib. 12. data an. 1523. die 27. Febr. Subiit animum prioris Opitergini, inquit, paulo ante curare, ut pars epistolarum nostrarum sumptibus suis imprimeretur. Fuit præterea mihi necessarium, ubi inter ipsum & impressorem convenit, occupari assidue in deligendis iis, quas potissimum imprimendas curarem. Urgente siquidem impressore, ne se vacare mea negligentia permetterem insiti die noctuque perficiendo operi, non sine meo incommodo & labore, prætermittis aliis minus necessariis, quæ interea occurrebant negotiis. Et Epistola sequenti, infirmitatibus suis suavissime, ut solebat, alludens, queritur lente procedere editionem simul claudicantibus & ipso impressore, & impressionis auctore. Et tamen confecta fuit anno 1524. die 2. Martii. Non aliæ tamen epistolæ in ea continentur quam quas Generalis ab anno 1480. scripserat, iis prætermittis, quas ante summam hanc præfecturam ab anno 1462. ad annum usque 1480. exaraverat. Quam rara vero & cara sint hujus editionis exemplaria, supra in Jacobo Brixiano diximus. Hic solum adscribo verba, quæ nuper vir doctus & religiosus ex Italia ad amicum in Germania perscripsit. Non dudum aliud ejusdem Auctoris

vis Exemplum cum quidam Abbas Cassinensis teneret, rogatus affirmabat se non minoris addicturum centum aureis.

Quod vero quidam in Gallia Critici (a) asserant, in Petri Delphini epistolis, si tres aut quatuor demantur, nihil admodum esse præclarum, quod magnopere suspicias, quam earum raritatem & infrequentiam; isthoc iudicium mihi ejus non dissimile esse videtur, quod Gregorius Majansius (b) de Marci Antonii Mureti ferre epistolis non dubitavit: *Muretus*, inquit, *melior orator, quam epistolarum artifex, in cujus epistolis præter stili facilitatem & elegantiam nihil occurrit magna laude dignum, si unam & alteram excipias*. Quod si vero huic censuræ nemo facile suum adjiciat calculum, nec futuros esse plures existimare fas est, qui Delphini epistolis, verso pollice, suam dignitatem & præstantiam abjudicat. In alia certe sunt sententia *Scheuchzerus*, *Walckirchius* & *Loevis* viri literatissimi in Germania, qui Basileæ vastissimum juxta ac eruditissimum opus, quam plurimis comprehensum tomis, *Lexicon Universale omnium scientiarum & artium*, indefesso studio & labore hodie elaborant; quibus utique fungus non est pro cerebro. Hi vero tomo VII. pag. 473. multas res & circumstantias notatu dignas in Petri Delphini epistolis contineri attestantur. Nec Mabillonius naribus fuit ita obesis, ut quid distent æra lupinis, non nosset. Is autem, itinere literario per Italiam instituto, perdiligenter in Delphini Epistolas inquisivit, quarum ducentas quadraginta duas nondum typis exscriptas secum in Galliam asportavit, quasque deinde Viri eruditissimi Edmundus Marthene & Ursinus Durand e Congreg. S. Mauri juris publici fecerunt Collect. ampliss. Tomo III.

De Scriptis *Petri Delphini* audiendus est præ cæteris *Eusebius Priolus*, Abbas Carcerum sub finem Orationis pro Petro Delphino habitæ, quæ extat apud Marthene l. c. p. 1231. „Præter quatuor, inquit, „volumina, quas post initum Generalatus officium pro religione, pro amicis, „ad quodcumque hominum genus ornate „scripserat, præterquam plurimas Orationes elegantissime habitas, insignes „quoque in Hieronymum Savanorolam edidit Dialogos. In Ciceronis Orationes „memoranda descripsit argumenta. Per-

„plura etiam Orthodoxorum Patrum a- „pophtegmata breviariis pulchro ordine „digestis conciliavit. Accedebat ad tantum ipsius ornatum mira quædam ipsius „in scribendis literariis characteribus, & „suavitas, & pulchritudo, ut disertæ ipsius „editiones tam præclara litera descriptæ „viderentur ciclade auro texta, ac im- „mensis monilibus ornata. „Hæc ille.

Oratio ad Leonem X. Pont. Max. extat Collect. ampliss. Tom. III. pag. 1211-1216.

Chronicon Venetiarum nondum typis exculum memorat Ant. Possevinus in Appar. Sac. part. 3.

Carmina, quorum uno æstus suos cum S. Hieronymo confert. Vide epistolam 171. ad Petrum de Porticu apud Marthene l. c. pag. 1112.

Statuta Capituli Generalis, hortantibus eremitis, emendavit. Vid. epist. 237. ad Eusebium Priolum loc. cit.

Breviaria Ordinis sui an. 1484. imprimi curavit, de quorum difficili inter Ordinis sui sodales distractione scripsit epistolam ad Petrum de Porticu, quæ est apud Marthene 178va. in qua scribit: *Antequam imprimerentur Breviaria, fere habebat nemo. Posteaquam vero imprimi jussa sunt, habent singuli bina vel terna*.

Petri Barrotii, Episcopi Paduani, virtute doctrina conspicui, amici conjunctissimi, *Epistolas* unum in volumen redigi curavit. Vid. epist. 223. apud Marthene l. c.

Agunt de *Petro Delphino* ejusque scriptis VVion in Ligno Vitæ l. 1. c. 28. & Possev. in Appar. Sac. part. 3.

LXXVII.

PETRUS QUIRINUS.

Petrus Quirinus nulli eorum, quos Urbs Veneta Nobiles habet, antiquitate ac generis prosapia inferior fuit. Antequam candidam S. Religionis stolam in sacra indueret Eremitæ, *Vincentii* nomen tulit; id quod die 21. Febr. an. 1512. factum est. Qui quidem *Vincentius* Græce, Hebraice, ac Latine doctus honestissimos Reipublicæ suæ honores ac dignitates multas obtinuit. Præcipue vero Oratorio munere ad omnes fere Christianæ Reipublicæ Principes functus est. Unde *De Helvetiorum Origine* brevem conscriptionem reliquit, cujus exemplar *Aloysius Superantius* nobilis vir Au-

gu-

(a) Vid. Tom. IV. Menag. p. 58. item Commentarios Historiæ Celeberr. in Repub. liter. Virorum

inservientes. Tom. XV.

(b) In præfat. ad suos libros sex Epistolarum.

gustino Florentino in Coenobio Carcerum dono dedit, ut ipse nos docet *Hist. Camald.* lib. 3. c. 10. p. 285.

Extant ad *Petrum Quirinum*, adhuc Novitium, duæ *Petri Delphini* Epistolæ (in editione illarum Epistolarum quam *Edm. Martene & Ursin. Durand e Congr. S. Mauri Collect. ampliff. Tom. III.* accurarunt) vid. 231. & 232. quibus ei, atque duobus connovitiis spartam excerpenti & colligendi Constitutiones Camaldulenses iungit, non vero facultatem illas mutandi tribuit, quam sibi arrogare Delphino videbantur. *Non vobis propterea novitiis confertur honor, sed labor: & in hac collectione Constitutionum onerasse vos necessario, ob literaturam negotio necessariam, mibi visus sum non honorasse, ut quod non immature vobis distulerim, sed quod vos contemplationi deditos nimium gravaverim, queri poteritis.*

Eusebius Priolus Abbas Monasterii Carcerum in Oratione funebri pro mox laudato *Petro Delphino Quirinum* vocat magnum *Camaldulensis religionis* luminare. Quo encomio *Delphinus* tantum abest, ut ipsum exornarit, ut etiam ambitionis & perduellionis aliquando insinularit. Nec mirum; humani enim aliquid passus fuit, ac *Quirino* nonnihil indignatus, quod operam dederit, ut se supremo Ordinis magistratu abdicaret. Extat tamen *Delphini* epistola, qua explicationem cujusdam loci ex libro *Job* a *Quirino* petit.

„ *Florentinus* antistes dedit per hos dies
„ ad me literas, quibus inter cœtera significat, ut si quando te reviserem,
„ ipsius te nomine salutarem, atque ut
„ pro se orares enixius requirerem. Ne
„ igitur longior intercedat officii intermissio,
„ quod non potui hactenus commode exequi coram,
„ per schedulam utcumque satisfacio. Tuum erit tam pii
„ atque indulgentis patris assidue remissici,
„ & pro ejus salute deprecari. Animadverti enim ex literis ejus,
„ quod te magnopere diligit, multum tibi tribuat,
„ optime de te sentiat. Cavendum itaque tibi,
„ ne tibi penitus memoria excidat. Ceterum si est apud te Biblia
„ Hebræorum, cum sis haud ignarus Hebræicæ linguæ,
„ quid sibi velit apud *Job* capitulo XIX. *vel celte sculpantur in silice*,
„ cupio abs te fieri certior. Nam in bibliis cum commentariis *Nicolai de Lyra*
„ nostro ævo impressis, scriptum reperio *vel CERTE*, id est, saltem, non
„ *CELTE*, *sculpantur in silice*. Et ego

„ numquam apud bonos tam veteres, quam
„ recentes auctores reperi, quid *celte* hoc
„ in loco significet. Sunt qui arbitrentur
„ esse *celte* instrumentum ad imprimendas
„ in silice literas idoneum. Sed hoc mihi
„ nequaquam constat. Non gravaberis significare
„ quid sentias, si quid ex fonte hauseris.
„ Neque enim te decet servare talentum in sudario repositum;
„ cum id acceperis ea lege, ut cum lucro & fœnore
„ ipsum tibi mutuatum ad mensam restituas.
„ Vale. Ex Fontebono die XXI. Martii MDXII.

Est hæc Epistola inter *Delphinianas* apud *Edmund. Martene CCXXVIII.* quid vero *Petrus Quirinus* ad illam responderit memoriam proditum non lego.

Ceterum *QUIRINUS* consummatus in brevi explevit tempora multa. (*Sap. cap. 4.*) Cum enim in ipsa sacra Eremita biennio summa cum laude vixisset, Romæ Cardinalis designatus, nondum insignitus, feliciter obiit, uti *Lucas Hispanus* scribit in *Romualdina Lib. 2. cap. 8. pag. 63.* ubi eximie ejus laudes legi possunt. Nec fors præmittendæ sunt *Petri Delphini* Epistolæ in *Collectione Edmundi Martene & Ursini Durand Tom. III. vid. Epistola 237. 239. 240. 241.* In Bibliotheca Eremitæ *Rhuenfis* inter Opuscula *B. Pauli Justiniani* duo aservabantur Scripta, quorum primum est *De pio Obitu Fratris Quirini in Urbe Roma.* Alterum *De Sancta ipsius & admirabili Vita*, quæ tamen hodie non reperiuntur.

Fidentius Patavinus Eremita Montis Coronæ qui Catalogum texuit Scriptorum Eremiticæ Camaldulensis Professionis, mentionem facit Gramaticæ Hebræicæ a *Petro Quirino* in tres libros distributæ, quæ an extet, vel quo loco, ignoramus. In codice *Rhuenfi* Autographo habentur aliqua *Petri Quirini* Opera, quæ sequentia sunt, eaque indicando exscribimus folium mihi a *P. D. Angelo Calogierà* communicatum, quodque ipsi miserat, cum *Cellerarius* esset *Rhuæ D. Tiburtius* Eremita Camaldulensis Montis Coronæ, nunc Procurator Generalis suæ Congregationis.

Petri Quirini Veneti Camaldulensis Eremitæ Viri moribus & doctrina triumque Linguarum peritia clarissimi Opuscula quædam. Titulus aliena manu antiqua tamen sicut & Opusculorum Index est scriptus.

I. Cantici Canticorum nova juxta Hebræicam veritatem translatio a vulgata traslatione valde diversa.

Incipit. Canticum Canticorum, quod vulgariter dicitur Salomonis: Osculetur me oscu-

osculis oris ejus. Quoniam meliores sunt amores tui plusquam vinum.

Desinit. Fuge dilecte mi, & redde te similem capreolo, aut hinnulo cervorum super montes aromatum.

II. Cantici Canticorum juxta novam prædictam translationem eruditissima expositio usque ad finem 4. Cap.

Incipit. Canticum Canticorum. Canticum quod Epithalamium nuncupatur, & supra cætera Scripturæ Cantica reponitur.

Desinit. Cum Nardis, per Nardos Martyres intelliguntur, est enim Nardus redolens herba, & calida quæ duæ proprietates Martyribus Christi aptius quam cæteris omnibus conveniunt.

III. Job secundum hebraicam veritatem translatio a Vulgata multum distans.

Incipit. Vir fuit in terra Hus Job nomen ejus. *Desinit* in cap. 4.

IV. Annotationes quædam super Evangelium secundum Joannem.

Incipit. Joannes a Verbo divino, dimisso Patre, suæ narrationis sumpsit exordium.

Desinit. Solvite templum hoc & in tri-duo reedificabo illud.

V. Initium quoddam expositionis Epistolæ Pauli ad Romanos.

Incipit. Paulus non carnis non sanguinis non vanæ gloriæ sed Jesu Christi.

Desinit. Quapropter tradidit illos Deus in desideria cordis eorum.

VI. Incepta expositio super Psalm. 109. *Dixit Dominus.*

Incipit. Cum in præcedenti Psalmo Christum qui sanguinem effundebat in cruce Patrem pro semetipso deprecasset.

Desinit. Quia legem meam non servaverunt subjecit virgam virtutis suæ.

Septimum Opusculum in hac prima parte Codicis non est Petri Quirini sed Antonii Pucii Florentini, estque sermo habitus an. 1512. in sacra Eremita Camaldulensi in die Assumptionis B. Mariæ Virginis.

In secunda parte.

Sermone nel quale subtilmente tracta se la gloriosa Vergine fu concepata in peccato originale o no?

Incipit. Creò Iddio gli Angeli tutti in tre diverse maniere, alcuni che illuminassero gl' inferiori a loro.

Desinit. D' intelletto, di volontà, e di quel libero volere, con che più che per verun' altra cosa a noi si rassomiglieranno dotate.

Inspexit & codicem postea D. Anselmus Costadonius qui mihi significavit in secunda hac ipsius parte contineri præter Sermonem in Conceptione B. Mariæ Virginis alios Sermones morales, necnon & Epigrammata manu ipsius Quirini descripta.

Servantur, & in eadem Bibliotheca Rhueni Epistolæ aliquot ejusdem Petri Quirini, aliæ ipsius nomine signatæ, aliæ vero fictitio Lycenopis nomine.

Vulgatæ reperiuntur duæ Quirini nostri Epistolæ in collectione Epistolarum Italicarum a Paulo Manutio edita anno 1551. Tom. I. pag. 42. Prima Marino Georgio Patricio Veneto, altera Magnifico Juliano Medici inscripta.

Quædam item Italica Epigrammata Petri seu Vincentii Quirini edita reperiuntur in Collectione Jolitti, cui titulus *Rime di diversi lib. primo* pag. 195. l. 2. pag. 120.

Vitam Petri Quirini describere meditatur Em. Card. Angelus Maria Quirini S. R. E. Card. Bibliothecarius, cujus nomen omnem laudem superat. Utinam ad gentilis sui gloriam, & ad Reipublicæ Litterariæ commodum opus quamprimum perficiat.

LXXVIII.

PHILIPPUS FANTONIUS.

Philippus Fantonius ex Patricia gente Florentina Generalis sui Ordinis, disciplinæ regularis observantissimus, vir in divinis Scripturis multum eruditus, & in secularibus literis admodum doctus, sed in Mathematicis disciplinis (quas publice Pisis gloriose professus est) valde peritus, ingenio dulcis, & eloquio subtilis, ac sacre Theologiæ Doctor, scripsit non spernendæ lectionis librum, quem prænotavit: *Del modo & ragione di ridurre l'anno alla sua forma & numero. i. e. De modo reducendi annum ad suum legitimum numerum. lib. I.*

Vixerat adhuc anno 1589. quo ipso anno Michael Pocciarius Catalogum Scriptorum Florentinorum, cui præsens *Philippi Fantonii* encomium insertum est, in publicam emisit lucem. Ejus etiam paucis meminit Arnoldus VVion in *Ligno Vitæ* lib. 1. cap. 28. de Scriptor. Camald. ubi *Fantonium* & alia nonnulla, quæ ipse tamen nondum viderit, scripsisse perhibet.

LXXIX.

PHILIPPUS MARIA
MACCHIARELLI.

Philippus Maria Macchiarelli nobilibus parentibus *Hyacintho Macchiarello*, & *Ursula Pandulfa* natus est Neapoli die 1. Augusti anni MDCLX. Nomen e sacro fonte tulit *Nicolai*. Fratrem habuit *Januarium* e Congregatione Patrum, quos *Pios* vocant *Operarios*, morum integritate, rerum divinarum scientia, & zelo animarum conspicuum. Nondum adultæ erat ætatis, cum jam togam induit Clericalem, turbæ hominum fugitans, & solitudinis amans. Literis imbutus elegantioribus, Philosophiæ & Theologiæ operam navavit. Anno ætatis vigesimo quarto primum Deo Sacrum obtulit. Quo in statu bonas horas minime ignavo combussit otio, sed eas Historiæ Ecclesiasticæ, Controversiarum fidei, & Sacrorum Canonum studio impendit. Postea cupido animum subiit, iter instituendi literarium, atque eas Italiæ civitates perlustrandi, quæ præ cæteris bonarum artium studiis, atque doctrina præstantium virorum copia florent. Igitur Romam, Florentiam, Patavium, & Venetias profectus est, quo in itinere Italiæ linguæ nitorem, puritatem, atque elegantiam consequi allaboravit. Ad extremum Bononiam se contulit, in cujus Universitate, ceu Musarum æde, ac sapientiæ domicilio ea eruditionis ac doctrinæ patefecit indicia, ut magnam ab omnibus retulerit mercedem laudis & gloriæ. Nec tamen, cum literis, quarum erat cupidissimus, ita obsequeretur, pietatis seposuit studia. Amabat loca visitare sacra. Romæ limina Principum Apostolici Senatus, Loreti ædem Magnæ Dei Matris, in monte Gargano templum S. Michaelis Archangeli, ut aliorum coelorum aliis in locis taceam basilicas, magno pietatis sensu adivit. Præcipua devotione addictus erat S. Philippo Nerio, Fundatori Congregationis Oratorii, cujus vitam, quo manibus plurimum tereretur, compendiaro stylo in literas retulit. Reversus in patriam, nullis aliis artibus, quam virtute ac doctrina Em. Cardinali Antonio Pignatelli, Archiepiscopo id temporis Neapolitano; postea Pontifici Maximo, Innocentio XII. conciliatus fuit, qui eum Vicarium suum Abbatiae S. Marci in Apulia constituit. Quo munere ita præclare functus est, ut Pur-

purato Patri plane satisfecerit. Longius procedendi honoribus spem non inanem alere potuisset, nisi rerum humanarum satietate captus vitam solitariam Eremitarum Camaldulensium Montis Coronæ præhabuisset. Annum ætatis quadragesimum expleverat, quum quodam mane ad Eremitum S. Mariæ Coronatæ in diocesi Beneventana improvise accessit, supplex pro sacro habitu factus. Ætas aliquantum provecta in causa erat, quod pro votis non statim admissus fuerit, sed cum supplicandi finem non faceret, anno 1701. Camaldulensi veste indutus fuit a D. Tiburtio de Bavaria tunc temporis Majore, & a Patribus Felice de Bononia, & Juvenale de Sicilia Visitatoribus. Exacto tyrocinio solemnem professionem emisit an. 1702. die 24. Junii.

Exinde nihil antiquius habuit, quam Religiosæ perfectionis, omniumque virtutum studium. Quod ab oratione & contemplatione reliquum boni erat otii, id pervestigandis divinarum scripturarum mysteriis addixit. Postea etiam in calamum incubuit, varii argumenti elucubrando libros. Etsi vero scribendi labores haud leves essent, vitam tamen duxit austeram. Numquam a choro abfuit, aut se ab aliis eremiticæ vitæ exercitiis sejunxit. Prosequutus est hosce labores ad annum usque MDCCXV. quo morbo tentatus, lectoque affixus fuit, e quo cum se deinceps haud surrecturum cognosceret, Scripta sua magnam partem Vulcano dicavit. Inter quæ erant copiosæ pro historia vitæ S. Romualdi notitiæ, ex quo tamen apparatu plura flammæ non evasere, quam quæ ad explendum justæ molis tomum esse satis existimabat. Inter MS. igne absumpta erat Vita B. Pauli Justiniani, Fundatoris Congregationis Montis Coronæ, jam prælo ita parata, ut eidem quam primum subjici posset. Et vero typis excusa fuisset, si eam Venetias transmittere non abnuisset, sumptus Viro Nobili e Domo Justiniana suppeditante. Lineæ admovendus ultimæ, nihil rerum sæcularium ad aures admittere sustinuit. Prælegi sibi voluit Vitas SS. Philippi Nerii, Joannis a Cruce, & Mariæ Magdalænæ de Pazzis. Sic bene ultimum ad agonem dispositus animam Deo tradidit 14. Julii anno 1715. ætatis 55. Coluit amicitias cum multis viris literatis, quorum censuram quæ in lucem publicam emissurus erat, subire voluit, ut eorum starent, caderentque arbitrio. Valuit gratia apud Emin. Cardinalem Ursinum,

num, postea Summum Pontificem, Benedictum hujus nominis XIII. & Antonium Sanfelicem, Episcopum Nardensem.

Vitam Eremitæ doctrina & virtute conspicui literis a se Italice mandatam ad posteros transmisit R. P. Sebastianus Pauli e Congregatione Matris Dei, quæ Notitiis Historicis Vitæ S. P. Romualdi præfixa habetur. Quæ vero Macchiarellus sermone patrio typis describenda dedit, sunt hæc:

„ I. Vita di S. Filippo Neri Instituto-
„ re della Venerabile Congregazione dell'
„ Oratorio in libri quattro, ristretta da
„ Nicolò Macchiarelli. Con aggiunta de'
„ miracoli successi in quest'ultimi anni.
„ D'uno accaduto in Roma a' 26. Mag-
„ gio 1698. ed alcune Orazioni al Santo.
„ i. e. Vita S. Philippi Neri, Instituto-
„ ris Venerabilis Congregationis Oratorii
„ libris quattuor comprehensa, in syno-
„ psin vero redacta a Nicolao Macchia-
„ relli. Cum additionibus Miraculorum,
„ quæ ultimis hisce annis contigere; quo-
„ rum unum accidit Romæ die 26. Maji
„ an. 1698. & aliquarum Orationum ad
„ Sanctum. Neapoli 1699. ex Typogra-
„ phia Felicis Mosca. Hanc Vitæ syn-
„ opsin scripsit Macchiarellus, cum adhuc
„ esset Sacerdos secularis.

„ II. Apologie Romoaldine, colle qua-
„ li rispondesti a molti Scrittori moderni
„ da D. Filippo Maria Macchiarelli Ere-
„ mita Camaldolese. All' Illustrissimo, ed
„ Eminentissimo Principe F. Vincenzo Ma-
„ ria Cardinal Orfini Arcivescovo di Be-
„ nevento. i. e. Apologia Romualdina,
„ qua multis Scriptoribus moderni ævi
„ respondetur a D. Philippo Maria Mac-
„ chiarelli, Eremita Camaldulensi. Ad
„ Illustrissimum & Eminentissimum Prin-
„ cipem, F. Vincentium Mariam Cardi-
„ nalem Urfinum, Archiepiscopum Bene-
„ ventanum. Beneventi 1709.

In prima ex his Apologiis adstruitur Visio Scalæ S. Romualdo in somno facta: In secunda ostenditur, S. Romualdum vixisse 120. annis, diemque supremum obiisse anno 1027. Tertia S. Patrem a multa commendat doctrina, eique commercium inter Scriptores Ecclesiasticos locum attribuit. Quartæ argumentum est Institutum Camaldulense S. Petri Damiani, de quo honorificam faciunt mentionem, qui hodie Diaria Literatorum Italiæ scribunt.

„ III. La Favola, che'l Sacro Corpo
„ di S. Benedetto dorma nel Sepolcro
„ Floriacese dinudata. Discorso Apologe-

„ tico Primo di D. Filippo Maria Mac-
„ chiarelli Benedettino Camaldolese, all'
„ Illustrissimo e Reverendissimo Padre D.
„ Gregorio Galisio Abate di Monte Ca-
„ sino. i. e. Fabula, quod sacrum Cor-
„ pus S. Benedicti in Sepulchro Floria-
„ censi quiescat, in apricum producta.
„ Discursus Apologeticus primus D. Phi-
„ lippi Maria Macchiarelli Benedictini
„ Camaldulensis, ad Illustrissimum & Re-
„ verendissimum Patrem D. Gregorium Ga-
„ lisium, Abbatem Montis Casini. Nea-
„ poli apud Mosca 1713.

„ IV. Di S. Gregorio Magno coltiva-
„ tore della Regola del Patriarca S. Be-
„ nedetto. Discorso Apologetico Secondo
„ di D. Filippo Maria Macchiarelli Be-
„ nedettino Camaldolese, agl' Illustrissimi
„ e Reverendissimi Padri D. Benedetto
„ Abate Laudati, e altri Abati e Mona-
„ ci di S. Severino. i. e. De S. Grego-
„ rio Magno cultore Regulæ S. Benedicti
„ Patriarchæ. Discursus Apologeticus Se-
„ cundus D. Philippi Maria Macchiarelli
„ Benedictini Camaldulensis ad Abbatem
„ Benedictum Laudati, & alios Abbates,
„ & Monachos ad S. Severinum. Neapoli
„ ex officina Felicis Mosca an. 1713.

„ V. Delle Notizie Storiche della Vita
„ di S. Romoaldo, e de' suoi Beati Di-
„ scepoli Libri X. Scritti da D. Filippo
„ Maria Macchiarelli da Napoli Eremita
„ Camaldolese. Notitiæ Historicæ Vitæ
„ S. Romualdi & Beatorum ipsius Disci-
„ pulorum, Lib. X. Scripti a Philippo
„ Maria Macchiarelli a Neapoli Eremita
„ Camaldulensi. Neapoli ex Typographia
„ Felicis Mosca an. 1715.

LXXX.

PLACIDUS.

Placidus hujus nominis Primus a S. P. Romualdo Prior XIII. sacrae Eremitæ & totius Ordinis Generalis, quem duo de viginti rexit annos magno splendore & summa prudentia. Ad disciplinam in primo suo vigore conservandam edidit *Constitutiones*, quarum meminit Guido Grandus Dissert. Camald. IV. cap. 7. num. 8. pag. 96. Regimen cum vita posuit an. Dom. 1199. X. Kal. Septemb. Vid. Aug. Flor. Hist. Camald. l. 2. c. 19. & 23. pag. 165. & 177. Guid. Grand. Dissert. Camald. I. cap. 2. n. 15. p. 30. ubi Placidum ex Camerario Camaldulensi Abba-

tem S. Mariæ Prataliæ , tum Generalem Priorem evasisse scribit .

LXXXI.

B. RODULPHUS.

B. Rodolphus quartus Sacræ Eremiticæ Camaldulensis Prior , rerum gerendarum peritia apprime ornatus , ad id officii circa annum 1066. assumptus , præfuit minimum annos tres & viginti , ea quidem vitæ integritate , ac sanctimonia , ut alterum S. P. Romualdum quodammodo referret , Deo & hominibus dilectus . Edidit in scriptis anno 1080. *Constitutiones* , iterum alias 1085. pluribus comprehensas capitibus , quibus inter alia nimis vitæ austeritati , qua multi Camaldulenses corpus inedia , vigiliis , ac disciplinis discruciant , modum imposuit . Utræque *Constitutiones* ad veterem Disciplinam Camaldulensem spectant , quas Tomo VI. Bibliothecæ Camaldulensis exhibebimus . Animam , maximo circumfusus splendore , B. Rodolphus Deo reddidit , anno salutis , si Augustino Florentino Hist. Camald. lib. 1. c. 58. p. 123. & c. 65. p. 139. credimus , millesimo centesimo sexto ; qui vero annus emortualis ex eo refellitur , cum jam anno 1089. Martinus Prior ejus successor legatur , ut planum facit Guido Grandus Dissert. Camald. I. n. 9. p. 20. qui & in hac , & in aliis tribus suis Dissertationibus auctoritate B. Rodulphi nititur , ut præfensæ S. Romualdi Visionis Scalæ , & Mutationis habitus assertores confuteret .

Laudatur etiam B. Rodolphus Lucæ Hispano , Eremitæ Camald. in Romualdina , seu Eremitica Montis Coronæ Camald. Ord. Historia lib. 1. cap. 8. p. 25. quod omnium primus res Camalduli descripserit , cujus auctoritas & narratio de prima Camaldulensis Eremiticæ fundatione utique modernioribus rem aliter referentibus , postponenda videri non debeat , sed quo antiquior eo veracior habenda sit . Et pag. 42. hæc habet : Rodolphus primas Constitutiones Eremiticas composuit , & ipsius Religionis exordia in scriptis redegit , quem libellum *Compilationes* ei placuit appellare .

LXXXII.

RODULPHUS JUNIOR.

Rodolphus Prior Camaldulensis *Tractatum de Inventione Corporis S. Apollinaris Episcopi & Martyris* conscripsit . Illum vero ut ex carmine , quod sub finem operis adjecit , perspicuum fit , post annum 1173. literis mandavit . Ita enim versus similiter cadentes , seu Leonini attestantur .

*Anno milleno centeno septuageno
Terno post gratam sobolem de Virgine natam ,
Pastor Alexander quum ternus in orbe micabat ,*

Schismata quem dira , & quem vera Sophia probabat ,

Indiciis claris corpus patet Apollinaris .

*Lucis in exemplo Classensis supplice templo
Pluribus & dignis micat hac patefactio signis
Quum Simonis festum Judeque micaret honestum ,*

Festa sacris membris celebrantur quarto Novembris .

*Tu plebs Ravennæ jam munus adepta perenne
Munus conserva cum te comitante caterva ,
Quo meritis claris tibi metropolim tueraris
Ut sis in cælis proprio cum Præsule felix .*

Jam vero non exigua oboritur difficultas , quis iste fuerit Rodolphus , cum apud Augustinum Florentinum , qui in Historia Camaldulensi Sacræ Eremiticæ Camaldulenses Priores enumerat , nullus qui post memoratum annum 1173. hoc nomine vocatus fuerit , occurrat . Equidem ante hunc annum duo Rodulphi sacre Eremiticæ Camaldulensi præfuisse leguntur : Primus ab anno circiter 1066. per viginti tres annos Prioris munus magna cum laude administravit usque ad annum 1089. quo inter Superos jam receptus fuit . Alter ab anno 1153. usque ad annum 1159. , sacre Eremiticæ habenas moderatus est . Post hunc annum nullius deinceps Rodulphi , qui Prioris functus sit officio , Augustinus Florentinus meminit . Nec Arnoldus VVion in Serie Chronologica Priorum perpetuorum sacre Eremiticæ ullius facit mentionem . Et tamen si *Tractatum Inventionis S. Apollinaris* Rodulpho Priori Camaldulensi abrogare nolumus , illum post annum 1173. ætatem egisse fateamur necesse est . Scripsit enim post peractam Inventionem , quæ anno 1173. contigit . Conjecturæ locus sit ; Rodolphum alteri Eremo vel Monasterio Camaldulensium præfectum eodem jure nomen usurpasse

passé Prioris Camaldulensis, quo illud hodieum usurpant alii Monachi & Eremitæ, qui licet aliis in Eremitoriis vel Monasteriis sacram emiserint Professionem, se tamen Eremitas, vel Monachos scribunt Camaldulenses.

Cœterum *Rodulphi* Scriptum cum literato Orbe communicavit V. C. Lud. Ant. Muratorius Scriptor Rer. Ital. t. 1. part. 2. ubi a pag. 529. illud inseruit *Spicilegio Ravennatis Historiæ*, sive *Monumentis Historicis ad Ecclesiam & urbem Ravennatem spectantibus*. Ad calcem vero pag. 536. col. 2. hanc subjecit Notam: „ Siquidem sequens „ *narratio de Inventione Corporis Sancti Apollinaris* ad hunc ipsum Rodulphum, „ Priorem Camaldulensem pertineat, ut „ puto, certa illic argumenta occurrunt, „ hoc ejus Opusculum non parvi faciendum, uti a Synchrono Scriptore profectum. „

Integer vero titulus est hic: *Tractatus domni Rodulphi, venerabilis Prioris Camaldulensis, doctoris eximii, de inventione corporis beati Apollinaris*. Homiliam tamen potius Auctor conscribit, quam historiam, desumpto per scriptionis decursum argumento ab igne sacrificii in antiqua lege, deinde Sermone ad populum converso, qui *sacrum corpus beati Apollinaris studuit querere, questum invenire, inventum venerari*, illud comparat cum igne sacro holocausti. Hortatur insuper ad ejusdem Corporis cultum Ravennates, uti Classenses fratres, ignisque proprietatibus eidem accomodatis, eandem semper analogiam satis apposite, & ascetice ad finem usque sui Tractatus decurrit. Quæ est censura Antuerpiensium Hagiographorum, qui Opus incomparabile a Joanne Bollandò cœptum pari, vel majori adhuc cum eruditione, industria, ac laude prosequuntur. Tom. 5. Julii die 23. in Comment. præv. ad vit. S. Apoll. E. & M. pag. 359. col. 1.

Jam hæc scripseram, cum me monuit P. D. Angelus Calogierà duobus vicibus fuisse Rodulphum hunc, Priorem Sacræ Eremitæ nempe ab anno 1163. ad annum 1167., in quo legitur in chartis Sacræ Eremitæ Ildebrandum; secunda vero vice anno 1180. a mense Majo ad Augustum quo ad infulas ipse Anconitanas evehctus, sedem reliquit Placido. Hæc clare innotescunt ex Opusculo Eduardi Baroncini Eremitæ Camaldulensis cui titulus: *Historiarum & rerum Camaldulensium Anecdota ex chartis Archivii S. Eremitæ*, quod MS. ab ipso Patre Calogierà servatur.

LXXXIII.

ROMANUS MERIGHIUS.

Romanus *Merighius* inter homines anno 1658. esse cœpit in Castro Moretano Diœcesis Imolensis, patre natus Antonio, celebri Mathematico, matre Joanna Belloni. Literis Latinis a patruo, *Francisco Merighio*, Viro ordinis ecclesiastici eruditus, elegantiores a nescio quo *Brusa Molina* edoctus fuit. Cui etiam in philosophia operam dedit, quam quarto decimo ætatis anno absolvit. Hic adolescentulus annos natus non amplius quatuordecim, in ipso ætatis flore, antequam voluptatum afficeretur illecebris, jam earum toedio captus Ordini Camaldulensi nomen dedit, in quo rigida & austera vitæ instituto innocentia ac nivei pudoris decus tutaretur. Religiosæ vitæ ac virtutum monasticarum tyrocinium posuit in Classitano S. Romualdi Asceterio prope Ravennam. Quo exacto Theologiæ studuit præceptore usus *Julio Casare Carena*, Monacho Camaldulensi quam docto tam pio. Ex discipulo factus Magister per viginti & plures annos summa cum ingenii ac doctrinæ laude graviorum disciplinarum, Philosophiæ ac Theologiæ, tradidit præcepta. Multi ab ejus disciplina viri clarissimi doctissimique prodierunt, quos inter ingenio, eruditione & doctrina aliis antecelluerunt *Florianus Maria Amigonius*, *Petrus Canetus*, *Guido Grandus* præter *Casimirum Calaminium*, *Romanum Augustinum de Floribus*, *Paulum Antonium Mastrium*, aliosque. Barbariem, cujus jugo ingenuæ literæ oppressæ graves ciebant gemitus, ab earum depulit cervicibus, instituta in Monasterio Classitano *Academia Concordium*, quæ viros omnibus iis artibus, quibus liberales atque ingenuæ disciplinæ continentur, præcellentes magno dedit numero. Ejus *Custos* qui esset, nemo *Romano Merighio* dignior est visus. Cum ad Academicos de suggestu verba fecit, quæ sæpius fecit, nihil ejus oratione, & verborum & sententiarum minime vulgato genere exulta, suavius, amœnius, elegantius. Non minoris venustatis atque elegantia Veneres, flores, & lepores in ligatam ejus confluerunt orationem. *Paulo Antonio* Ordinis seu Congregationis suæ Generali eximie fuit charus, quo suffragante ad Abbatis ascendit dignitatem. Ob rerum usum & Oeconomiam peritiam *Procu-*

rator Generalis totius sacri Ordinis summa omnium voluntate constitutus fuit, Liti, quæ Classitano Monasterio cum Provincia Veneta multis intercessit annis, felicem imposuit finem. Sed cum acriori, quam par erat, contentione Ordinis rationibus ac commodis provehendis studet, gravissimum, eumque assiduum capitis dolorem sibi accersivit, quo misere conflictatus, utroque & Abbatis & Procuratoris munere absolvi petiit. Sed tantum abest ut a regimine amarus fuerit, ut illud etiam prosequi iussus fuerit. Tantum superiores in ejus reponebant prudentia. Ob præstantiam ingenii ac doctrinæ multos non infimi nominis habuit amicos. Valuit etiam singulari gratia apud Purpuratos Patres Norisum, Petruccium, Barbarinum, Pamphilius, aliosque plures. Ad extremum post multas preces missionem a regendis monasteriis nactus, omnem cogitationem in eo habuit defixam, ut ad eam se pararet mortem obeundam, qua ad meliorem migratur vitam. Ut ad hanc vero certissimam sibi muniret viam, totum se poenitentiae addixit studio. Præter alia esu carniæ etiam in morbis sibi interdixit. Quid? quod nec piscibus, quantumvis ad palatum essent, vesci voluit. Pari austeritate, ac poenitentis animi ardore a vini abstinuit potu. Lacrymas cur fere perennes funderet, ab Ægidio Passolino, monacho Camaldulensi, qui ei ægrotanti magna charitate inserviebat, interrogatus, an non vis fili, respondit, ut defleam peccata mea? Nomen Æternitatis majusculis literis scriptum in cella parieti affixit, in cujus octo literis magnam ad vitam pie ac sine peccato transigendam vim non immerito esse censebat. Longum foret, omnes ejus enumerare virtutes, præsertim animi demissionem, in morbis patientiam, erga pauperes inopiaque pressos charitatem vere christianam. Tandem morbo consumptus anno 1737. die 17. Maji pie, uti vixerat, e vita discessit.

Ejus Opera in lucem data sunt pleraque sacri argumenti, stylo, si unum alterumve excipias ligato.

I. Rimprovero agli Accademici Concordi in lode del Reverendissimo P. Abate Don Paoloantonio Zaccarelli Visitatore dell'Ordine Camaldolese. Orazione del P. Don Romano Merighi Abate di Classe, detta nell'Accademia de' Concordi in Ravenna per la esaltazione di sua Paternità Reverendissima al Generalato della suddetta Congregazione. In Bologna per gli Eredi del Sar-

ti 1691. in foglio. id est: *Exprobatio Academicis Concordibus in laudem Reverendissimi P. Abbatis Dom. Pauli Antonii Zaccarelli, Visitatoris Ordinis Camaldulensis. Oratio a P. D. Romano Merighio Abbate Monasterii Classitani habita in Academia Concordium Ravennæ pro Paternitatis suæ Reverendissimæ exaltatione ad Generalatum dictæ Congregationis, Bononiæ typis hæredum Sarti an. 1691. in fol.*

II. Il Nesso, ovvero il Senso non corrisposto dalla Ragione. Idilio di Don Romano Merighi Camaldolese Abate di Classe di Ravenna fra gli Arcadi Retilo Castoreo: id est: *Nessus, seu Sensus, cui recta ratio non consentit. Idilium Dom. Romani Merighi Camaldulensis Abbatis Monasterii Classitani prope Ravennam, inter Arcades dicti Retilo Castoreo.*

III. Logilde, ovvero Risposta della Ragione al Senso, id est: *Logildis, seu Responsio rectæ rationis ad sensum. Quod utrumque Opusculum excusum est Venetiis apud Poletum in 8.*

IV. Oratorio di San Romoaldo, quod Romæ, Venetiis, Senis, Perusii, aliisque in civitatibus recitatum, magnum tulit plausum; denique typis Bortoli Venetiis excusum fuit per eam occasionem, qua Monachi S. Michaelis Muriani solenne triduum pro complemento sæculi septimi a S. P. Romualdi ad Superos excessu celebraverunt.

V. Divozione alla Gloriosa S. Gertrude per le cinque Grazie concesse dal suo Sposo Gesù, ex Insin. Divin. Piet. lib. 2. cap. 20. Data in luce, e amplificata con cinque Sonetti da D. Romano Merighi Abate Camaldolese, in occasione di celebrare la di lei Festa nel Monastero di S. Salvatore di Forlì. In Bologna nella Stamperia del Barbiroli 1707. in 8. id est: *Devotio ad Gloriosam S. Gertrudem pro quinque gratiis, ipsis concessis a suo Sponso Jesu, ex Insin. Divin. Piet. lib. 2. cap. 20. In lucem data & amplificata cum quinque Cantionibus a D. Romano Merighio Abate Camaldulensi, per occasionem, qua ejus Festum in Monasterio S. Salvatoris in Foro Livii celebratur. Bononiæ ex Typographia Barbiroli an. 1707. in 8. Quod Opusculum postea Forolivii recusum fuit cum additione quarundam Cantionum.*

VI. Li Misteri della Corona del Signore, e quelli del Rosario Santissimo di Maria Vergine portati in varj Sonetti in 8. pag. 30. Forolivii per Josephum Selva. id est: *Mysteria Coronæ Domini, & quæ Sanctissimum Rosarium Mariæ Virginis complectitur variis*

Carminibus. Forolivii in 8. pag. 30. typis Josephi Selva.

VII. *Delle Poesie dell' Abate D. Romano Merighi Camaldolese, detto tra gli Arcadi Retili Castoreo. Parte prima dedicata all' Eminentissimo, e Reverendissimo Principe il Signor Cardinal Filippantonio Gualterio Legato di Romagna, e Vescovo d' Imola. In Forlì per il Dandi 1708. in 4. pag. 248.* id est: *Carmina D. Romani Merighii Abbatris Camaldulensis cognomento inter Arcades Retili Castorei. Pars prima dedicata Eminentissimo & Reverendissimo Principi Domino Cardinali Philippo Antonio Gualterio Legato Romanæ & Episcopo Imolensi. Forolivii per Dandum 1708. in 4. pag. 248.*

Pars II. nuncupata fuit *Raymundo Ferreti, Archiepiscopo Ravennati, & Principi*, typis pariter data per *Paulum Selva an. 1708. in 4. pag. 231.*

Vitam Auctoris in literas retulit *Anselmus Costadonius*, S. Michaelis Muriani doctissimus Cœnobita, quam *Angelus Calogierà* ejusdem celeberrimi Asceterii Monachus Tomo XXVI. pag. 121-154. Collectionis suæ *Opusculorum Scientificorum & Philologicorum* inseruit.

LXXXIV.

S. P. ROMUALDUS.

S. P. **R**omualdus Eræmiticæ vitæ in Occidente præcipuus instaurator, atque sacri Ordinis Camaldulensis gloriosus Fundator, sui humiliatione & contemptu, ut Clemens VIII. Pont. Max. in sua testatur Bulla (a) *Spiritus Sancti qui super humiles requiescit, domicilium factus, sacrarum Scripturarum intelligentiam, & prophetiæ donum consecutus est.*

Cum aliquando (b) in extasim Missam celebrando raptus fuisset, tum longo temporis spatio filuit, ut quotquot præsentés adessent, mirandum in modum obstupuerint. Peractis ergo divinis, toti Congregationi Dei arcanum referare coactus, raptus, inquit, in cœlum oblatus sum ante Deum: & continuo mihi Divina voce præceptum est, ut secundum intellectum, quem Deus mihi immisit, psalmos exponerem, & pro modulo mei sensus charulis per ordinem commendarem. Ego autem nimio, & inenarrabili terrore constrictus respondere nihil aliud potui, nisi

tantummodo fiat, fiat. Porro tanta verborum ac vultus majestate Pater Sanctus hæc verba retulit: tantum ex ipso ad Deum accessu divino splendore ejus facies (sicut de Moyse contigit) resplendere visa est, ut discipuli humi prostrati veniam de perpetrato crimine postulaverint suppliciter singuli, nec indignos poenitentiae fructus sponte accertatim egerint: præter Romanum qui a S. Romualdo deficiens ut reprobis, cum Nucerinum Episcopatum per biennium occupasset, vitam denique cum dignitate divina eum feriente justitia, miserrime amisit. Exposuit itaque Vir sanctus totum Psalterium, & nonnulla Prophetarum Cantica tam sano intellectu, ut nil pulchrius in eo genere, ac sanctius hujusmodi lucubratione videri possit. Asservatur insigne monumentum in sacra Camaldulensis Eremitæ Templo inter sacras Reliquias maxima reverentia: pro ea videlicet interpretationis parte, quæ a primo Psalmo ad nonagesimum usque protenditur in versiculo: *Scitote quoniam Dominus ipse est Deus*. Residuum namque voluminis sive improbitate, & injuria temporum: sive incuria priscorum patrum, seu potius curiosorum hominum subtractione, tam a venerabilibus Eremitis, quam a toto Camaldulensium Ordine jam dudum nequicquam desideratur.

Meminit hujus Expositionis Mabillonius Annal. Ord. S. B. Tom. IV. p. 275. his verbis: „S. Romualdus in extasim raptus „divina voce sibi præceptum audivit, ut „Psalms Davidicos exponeret, quod in „cunctanter aggressus est, totumque psalterium, & quædam prophetarum cantica, licet grammaticæ regulis haud „servatis, luculenter exposuit. Asservatur „in sacrario Eremitæ Camaldulensis hic „Psalmorum Commentarius, propria Romualdi manu descriptus, quem olim nos, „dum in illa sacra Eremita versaremur, „oculis inspeximus. „

Et in *Museo Italico* pag. 181. hæc habet: In Sacrario asservatur *Sancti Romualdi Commentarius in Psalmos*: in cujus operculo, quod ex serico rubeo constat, hæc leguntur: *Istud Psalterium scripsit, & glossavit manu sua propria sanctissimus ac beatissimus Romualdus, sicut præceperat sibi Deus, quando fuit raptus in paradisum, celebrans Missam in Eremita Syriæ, ut scribit beatus Petrus Damianus Presbyter Cardinalis in Legendæ*

(a) Legi potest apud Bolland. Tom. 2. Febr. post vitam S. Romualdi.

(b) Aug. Flor. Hist. Camald. l. 1. c. 36. p. 82.

genda sua. Hic Commentarius incipit a primo Psalmo in hunc modum: *Beatus vir. Iste psalmus proprie de Filio dicitur &c.*

Cum S. Romualdus Parentii, quod est Istriæ monasterium, aliquamdiu habitaret, tanta ei lacrymarum vis cœlitus concessa est, ut in publico Missam celebrare non auderet. Ibidem

Libellum de pugna demonum scripsisse dicitur. Mabill. Annal. Bened. tom. IV. p. 229. Rem sic contigisse narrat Hieronymus Pragensis in vit. cap. 3. num. 10. „ Habitabat Sanctus Pater Romualdus prope civitatem Parmensium „ (imo Parentium) duobus annis in cella „ reclusus: & ecce eremitæ, qui morabantur in solitudine, quæ Bisurcum dicitur, miserunt nuntium ad virum sanctum, flagitantes ab eo consilium, qualliter in eremo conversari deberent, qualliterque diabolicis tentationibus resistere possent. Ad hæc Pater Sanctus respondit: Ego, inquit, nunc libellum de pugna dæmonum scribo, quem vobis cum redieritis dabo, vel certe ipse vobiscum forsitan venio. Hoc illi audientes protinus in faciem se prosternunt, & ut cum illis ire dignaretur importuna supplicatione deposcunt. „ Hæc ille. Quid vero de libello factum sit, num exciderit, vel an adhuc superstes sit, ignoramus.

Mihi nullus dubitandi locus relinquitur, quin divino factum sit consilio, quod S. P. Romualdus non *Libellum* modo de pugna dæmonum conscripsit, sed Davidicos etiam explanavit Psalmos: hoc enim exemplo suos edocuit alumnos, cujus argumenti oporteat esse lucubrationes, quas in lucem edendas susciperent. Nec illi non obsequuti fuerunt. Neque enim eorum libri alterius ut plurimum sunt argumenti, quam quod ad Historiam, Disciplinam, & Ascetism sacrae spectat Camaldulensis Familiae. Quare nemo est, qui prudentia & iudicio valet, qui non optime de iisdem iudicat: si qui fuerunt, qui vix duo trefve, quod sciam, fuerunt, qui libros de Geometria, aliisque disciplinis Mathematicis vulgarunt, ii Monachi, non Eremitæ extiterunt. Ut enim illi minus austerum vitæ genus in cœnobiis ducunt, ita etiam graviores huiuscemodi scientias in publicis docendi Academiis habent facultatem. Quod nostra ætate Guido Grandus Regiæ celsitudinis Cosmi III. Magni Ducis Etruriæ Theologus & Mathematicus in Pisana Universitate summa cum laude præstitit. Quod si igitur libri, ut dicitur,

suos censent auctores, si quos Camaldulenses exemplo S. P. Romualdi ediderunt, ejus sunt generis, & commatis, ut boni nominis famam suis conciliarint Scriptoribus.

LXXXV.

ROMUALDUS A BERGOMO.

Romualdus a Bergamo, Eremita Camaldulensis, Congregationis Montis Coronæ, & in Alma Urbe Reverendissimi Patris Procuratoris Generalis præfatæ Congregationis Socius scripsit Italice.

La Croce del Cristiano, Opera divisa in due Parti. Dove si dichiara la Pratica di seguitare il Signor Gesù Cristo con la sua propria Croce. i. e. Crux Christiani, Opus in duas distributum partes, in quo Praxis sequendi D. N. Jesum Christum cum sua propria Cruce declaratur. Romæ anno 1721. in 8. ex Typographia S. Michaelis a Ripa grande. Iste liber est doctrina plurima, gravi, solidaque, & quam maxime Catholica, utpote ex Scriptura Sacra, & SS. PP. præcipue vero ex S. Thoma Aquinate deprompta refertus; quam ob rem in eo iter tutum, & via, ut dicitur, regia ad ferendam Crucem post Jesum, omnibus Christi fidelibus indicatur & explanatur.

Ad finem Operis accedit *Appendix*, in qua breviter ostenditur per XII. Capita Praxis animas ad perfectionem perducendi. Lectu iterum omnia digna, præsertim ultimum Caput, in quo de Examine Visionum & Revelationum agitur.

LXXXVI.

SAMUEL CLUSENTINUS.

Samuel Clusentinus, Monachus Camaldulensis Monasterii SS. Angelorum Florentiæ, novam editionem *Regulae S. P. Benedicti ex Latino in Etruscum translatae idioma ab Abbate Silvano Razzi* accuravit Florentiæ anno 1574. in 4. Quam Reverendæ Matri Bernardinæ Bentivogli Abbatissæ Monasterii S. Christinæ in Bononia Ord. Camald. epistola nuncupatoria dicavit.

Scripsit Dialogos quosdam de partibus & potentiis animæ qui Manuscripti extant in Bibliotheca Angelorum Florentiæ.

Sextus tamen ex his lucem vidit, cui titulus *il Microcosmo*. Senis typis Bonetorum anno 1589.

Epi-

Epigrammata Italica aliquot Samuelis extant in eadem Bibliotheca.

De eo Crescimbenius in Historia Italica Poeseos vol. 5. a quo habemus Samuellem patria fuisse Pupientem filium Olivii de Olivis, diemque suum obiisse Florentiae in praedicto Monasterio Angelorum anno 1604.

LXXXVII.

SEBASTIANUS A FABRIANO.

SEbastianus Avus a *Fabriano*, Monachus S. Michaelis Muriani, novum devotum opus in pagina impressum pie contemplationis, ætatis, ac vitæ Domini Nostri JESU CHRISTI edidit Venetiis, ni fallor: ubi præter cætera mysteria, Catalogus Sanctorum Ordinis Camaldulensis pulchre prælo depictus cernitur: quod *Franciscus Panigarola*, eximius declamator, Venetiis in Templo suo D. Francisci de Vineis suis luculentissimis illustravit concionibus. Vid. August. Flor. Hist. Camald. part. 2. c. 28. p. 199.

Composuit etiam *Missarum, Quinis & Senis vocibus Librum I.* qui excusus est Venetiis apud Ricciardum Amadinum, an. 1593. in 4. VVion in Lig. Vit. cap. 28. de Scriptor. Camald. & ex eo Ant. Possevinus Appar. Sac. part. 3. pag. 200.

Vulgavit præterea *Vitam S. Placidi Abbatissæ & Martyris* a Jo. Bapt. Cremenfi, Monacho Camald. S. Michaelis Muriani ex Latino in Italicum translatam idioma, eamque nuncupavit Desiderio Angelieri Abbati Camald. S. Mariæ de Carcerib., Venetiis an. 1583. in 12.

Rosarium Deiparæ Virginis Meditationibus exornatum Venetiis apud Guerraos 1584.

De Sebastiano Possev. Appar. Sac. Tom. I. Hypol. Maraccius Biblioth. Mar. Petrus Passus in Mag. Naturali. Maurolicus Ocean. Relig.

LXXXVIII.

SECUNDUS PICCOLATUS.

SECundus Piccolatus, ex Abbatia Pollicinii, Abbas S. Marci Mantuæ, composuit *Cantus* nonnullos, cum sacros, tum prophanos, quorum aliqui excusi sunt

(a) Iste *Severus* Cisterciensis, vir magna præditus doctrina, sui que Ordinis princeps, fuit præceptor

Venetiis apud filios Antonii Gadoni an. 1574. in 4. Arnold. VVion in Lig. Vit. c. 28. de Script. Camald. & ex eo Possevinus Appar. Sac. part. 3.

LXXXIX.

SERAPHINUS FELLECCIA.

SERaphinus Felleccia, patria Nolanus, Legum peritia excelluit. Nec literæ elegantiores illi defuerunt. Ex Juris Doctore Religiosus factus Camaldulensis clauit circa annum MDCXXX. Vitam piissime actam reliquit, ex corporis vinculis, tanquam e carcere ad coelestem evolans paradisum. Quid Scriptis consignarit, memoriæ non prædit Toppus in Bibliotheca Neapolitana pag. 277.

XC.

SEVERUS PARELLA.

SEverus Parella, Volaterranus, præstitit eleganti ingenio in carmine Etrusco: nec desunt, qui asserant, ipsum *Ludovici Ariosti* coluisse amicitias, illumque de ipso mentionem facere in ultimo Cantico, quum inquit

E Andrea Marone, e'l Monaco Severo
Ut fuit Thomas Porchachius Castilionensis, Formarium refellens, qui de *Severo* (a) Monacho Cisterciense Auctorem intellexisse astruit. Obtinuit *Severus* omnes fere Ordinis dignitates, & multum pro Congregatione laboravit. Ut fuit quando Vicarius Generalis Joannis Baptistæ Patavini Bononiam in habitu seculari profectus est, ut dignitati Cœnobii S. Christinæ provideret, quod Cardinalis Campesius, Legatus Pontificis Clementis VII. reformare volebat, Monachabusque aliquibus inde remotis, novam Abbatissam cum duabus aliis sororibus ibi constituit ex sancto Maglorio Faventiæ. Ut fuit, quando Cœnobium S. Michaelis Pisarum de manibus Commendatarii exemit. Ut fuit, quando Abbas S. Hippolyti Faventiæ anno 1534. captus & in arce tentus fuit, assistente illi Ægidio Stupano, qui hæc nobis (*Augustino Florentino*) recensuit, sub mortem Pontificis, quod recusaret solvere quandam pecuniarum indictam summam, a qua propterea Cœnobium absolutum fuit.

Po-

Greg. Cortesii S.R.E. Card. ex Ord. B. Bened., ut ipse nos docet ep. ad *Severum* data. Vid. ep. fam. Cortesii p. 139.

Postremo cum ageret Abbatem Fabriani, & Episcopatum oblatum, ut ferunt, repudiasset; iens ad concilium Marthanum Ordinis, valetudinarius decessit vita apud Sutrium anno 1546. Reliquit editas a se aliquot Comœdias cum multis Rythmis, quæ varie distractæ sunt. Aug. Flor. l. 1. c. 22. p. 192.

XCI.

SILVANUS BOSELLO.

Silvanus Bosello in sæculo Joannes Baptista Venetiis ex illustri Comitum Bosellorum familia natus anno 1593. nondum decimo octavo ætatis anno expleto habitum Eremitarum Camaldulensium sumpsit in Eremo Rhuæ agri Patavini. Vitam religiosissimam duxit, omnibusque virtutibus ornavit, otio perpetuum bellum indixit & quidquid temporis sibi supererat libris & studio impendebat; quamvis ferme toto Vitæ suæ cursu non solum propriæ Religionis negotiis, sed & Principum, quibus ejus mira prudentia & dexteritas perspecta erat, implicitus. Major omnium Congregationum Heremitarum Camaldul. Italiæ anno 1673. renuntiatus est, quo in munere omnibus abunde satisfacit. Vicarius Generalis in Polonia delectus Heremum quinque Sanctorum fundavit. Viennensis Heremi fundator fuit sicut & aliorum. Viennæ decessit anno 1679. anno ætatis octogesimo sexto. Plura reliquit ingenii sui monumenta, e quibus multa perire, aliaque servantur MS. Viennæ & Rhuæ, eaque sunt.

I. Exercitia pro Novitiis Camaldulensibus propria, anno 1623. Annum solebat Silvanus apponere, in quo suis operibus finem dabat.

II. Relazioni fedelissime della fondazione dell'Eremo di Vienna dalla Maestà di Ferdinando II. fondato l'anno 1628. con la narrazione di tutti i progressi e mirabili accidenti occorsi dall'anno 1628. fino all'anno 1655. Tom. 2.

III. De Passione Domini Meditationes perutiles Anno 1650.

IV. Exempla moralia circa duo millia, & quidem non ea antiquiora, sed quæ nostro sæculo contigere, & vix non oculis nostris perspeximus. Tom. I. an. 1650. 1651. 1652. 1653.

V. Epistolæ.

De Silvano Fidentius Patavinus in Lib. de Eremitis Camaldulensibus qui scriptis

suis claruerunt, Joannes Avogaro in Fundationibus Erem. In Necrologio Rhueni sequens de eo fit mentio. *P. Silvanus Bosellus Venetus magna prudentia ornatus, fundator Eremiti Viennensis, & bis legatus Leopoldi I. Imperatoris in Polonia, dum morabatur in Eremo Viennensi, semel Serenissimo Duci Mantuæ. Fuit Major totius Congregationis Camaldulensis quando erant simul unitæ omnes Congregationes. Obiit in Eremo Viennæ 1679.*

XCII.

SILVANUS RAZZI.

Silvanus Razzi, Latine a Guidone Grando *Ractius* dictus, sed corrupte *Radius* a Possevino nuncupatus, ex oppido Maraddio in Romandiola ex ditione Magni Ducis Etruriæ, sub parentum cura bonarum artium studiis eruditus, *Benedicto Varcbio* præstantissimo suæ ætatis Philosopho, Oratori, ac Etruscæ linguæ Magistro operam dedit; quam ab ipso ita didicit, ut plane excelleret, atque Etruscus velut Cicero haberetur. Præceptoris vero suo, ita in amoribus, uniceque charus erat, ut monasterio Angelorum, in quo *Silvanus* monachum induit Camaldulensem, bene admodum faceret, atque in ejus ecclesia terræ mandari vellet. Quantum autem doctrina & eruditione *Silvanus*, tantum etiam virtute, morum integritate, ac prudentia præstabat. Qua re factum, ut in Abbatem Ordinis sui electus variis præficeretur monasteriis, quorum habenas magna cum laude moderatus est. Scripsit proprio Marte complura Opera, nec pauciora aliorum in Etruscum convertit sermonem. Nondum vero ad Camaldulenses se adjunxerat, cum adhuc sæcularis composuit.

La Cecca, la Balia, & la Costanza Comœdias, nec non, & Tragœdiam Gismundam. Florentiæ an. 1569.

In literas etiam pro majori parte retulit *Vitas illustrium Pictorum*, quæ sub nomine *Georgii Vasarii Equitis* typis mandatæ sunt Florentiæ Tomis III. an. 1568. in 4.

Regula S. P. Benedicti ex Latino in Etruscum translata idioma, & Commentario illustrata. Florentiæ typis Bartholomæi Sermartelli an. 1574. in 4. Hæc vero est secunda editio, nam primam *Silvanus* inscripsit R. P. Antonio Pisano, Priori Monasterii SS. Angelorum, & postea Majori sacre Eremiti Camald. Hanc alteram vero editionem nuncupavit Samuel Clusentinus,

Mo-

Monachus Camaldulensis Monasterii SS. Angelorum Reverendæ Matri Bernardinæ Bentivogli Abbatisæ Monasterii S. Christinæ in Bononia Ord. Camald.

Huic Expositioni Razzius præmisit Vitam S. P. Benedicti ex Latino Italice versam, & depromptam ex Libro II. Dialogorum S. Gregorii, nonnihil stylo scriptam compendiario.

Regula Vitæ Eremiticæ, sive Constitutiones Camaldulenses, auctore B. Paulo Justiniano. Ex Latina in Etruscam traductæ linguam Florentiæ apud Bartholomæum Sermartelli an. 1575. in 4. Adjecit etiam ad quædam, non omnia, capita Regulæ præclaras annotationes.

Summa Sacramentorum Ecclesiæ, juxta doctrinam Francisci de Victoria Ord. PP. Prædicatorum ex Latino Italice versa. Florentiæ per Sermartellum an. 1575. in 12. Traduxit & de Latino in Italicum sermonem.

Evangelistarium Marci Maruli, excus. Venetiis an. 1580. in 4.

Descriptio Sacræ Eremitæ. Lib. I. Florentiæ 1583. in 8.

Collectorium Orationum ad Christum & B. Virginem excusum sæpius in multis Italiæ Civitatibus, in diversis formis.

Miracula Gloriosæ Virginis MARIÆ, Domine Nostræ, ex variis & approbatis Catholicis Auctoribus deprompta Italice. Venetiis apud Jacobum Vincenti an. 1587. in 12.

Vita seu Gesta Mathildis Comitissæ. Italice Florentiæ apud Sermartellum in 8.

Vitam S. P. Romualdi ab Augustino Florentino Italice scriptam recognovit.

Santi Toscani. Florentiæ an. 1593. in 4. Item ibidem an. 1627. in 4. Quæ editio extat Parisiis in Regia K. 638.

Liber Miraculorum Domine Nostræ, tertium impressus Florentiæ an. 1594.

Translatio S. Romualdi Aesium ac Fabriani Italice. Latine legitur apud Bollandum mense Febr. tom. 2. d. 7. post duplicem Vitam S. Romualdi pag. 141.

Translatio Brachii S. Romualdi Camaldulæ. Ex Latino Italice. ibidem.

Vitæ Sanctorum & Beatorum Ordinis Camaldulensis & quorundam Eremitarum S. Crucis Fontis Avellanae, & Montis Coronæ. Italice. Florentiæ in 4. an. 1600.

Corona Domini, sive de Vita Jesu Christi, in modum precationis excus.

Vita Beata Virginis, & S. Joannis Baptiste. De Misericordia. Lib. I.

De Vita Christi. Lib. I.

Vitæ quinque Virorum Illustrum.

M. Farinata degl' Uberti. pag. 1.-36.

Duca d' Athene. pag. 37.-62. fuit tyrannus Florentiæ.

M. Salvstro Medici. p. 63.-104.

Cosimo Med. il più Vecchio. p. 104.-180.

Francesco Valori. p. 180.-198.

Hujus Operis habentur duæ editiones: prima prodiit anno 1580. quam Razzius inscripsit illustris. & excell. D. Jacopo Buoncompagno, Marchioni de Vignuola, & Generali S. Ecclesiæ. Alteram adornavit Anselmus Venturi Camald. eamque nuncupavit Ridulpho Bardi Senatori Florentino. Florentiæ apud Junctas. An. MDCII. in fol. min.

Vitæ Foeminarum sanctitate illustrum collectæ & digestæ per ordinem mensium. Florentiæ an. 1606. Tomis VI. Voluminibus vero III. in 4. Florentiæ apud plures typograp.

Tomus I. menses Januarium & Februarium continens inscriptus est Serenissimæ Domine Virginie Mediceæ, Ducissæ Mutinæ. Florentiæ ex officina Cosmi Giunti an. 1606. in 4.

Tomus II. exhibens menses Martium & Aprilem nuncupatus est Serenissimæ Domine Christinæ natæ Ducissæ Lotharingicæ. Florentiæ apud hæredes Jacobi Giunti an. 1597.

Tomus III. menses Majum & Junium complexus dedicatus est illustris. & excell. D. Flavie Perettæ Orsini Ducissæ de Bracciano. Florentiæ apud hæredes Jacobi Giunti 1599.

Tomus IV. menses Julium & Augustum habens dicatus est illustris. & excell. D. Olympiæ Aldobrandini. Florentiæ apud eosdem hæredes.

Tomus V. menses Septembrem & Octobrem continens DD. Virginie Firenzuolæ & Lauræ Bandini oblatus est. Florentiæ ex officina Jacobi Giunti an. 1602.

Tomus VI. menses Nov. & Dec. complexus ad illustrem D. Virginiam Ardinghellam scriptus est. Florentiæ typis Volcmarum Timan Germani an. 1606.

Damone Pastore di Pratolino Egloga della Santa Vita e Morte della Serenissima Reina Giovanna d' Austria. In Firenze appresso il Sermartelli 1578. est & in Tomo secundo Vit. SS. Etruriæ.

Vita di M. Benedetto Varchi. Legitur in ipso initio Lectionum Varchii Florentiæ 1590.

Litanie di Nostra Signora con alcune dichiarazioni in forma d' Orazioni.

Quadragesimale ovvero Orazioni e Meditazioni per ciascun giorno di Quaresima

conforme all'Evangelio &c. In Fiorenza 1607. alla condotta.

Seconda scelta d'Orazioni nella quale si contengono Orazioni conformi agli Evangelj correnti di tutte le Domeniche, ciascun dì di quaresima e feste principali di tutto l'anno. Florentiæ apud Volcmarum Timan 1608.

Vita di Cristo Nostro Signore.

Dell'economia Cristiana e civile.

Vita di Castruccio Castracani MS. in Monasterio Angelorum Florentiæ.

Vita di M. Corso Donati MS. ibid.

Vita d'Uguccione della Fagiola MS. ibid.

Vita del Card. Antonio Maria Salviati.

Vita di Piero Soderini. Patavii anno 1736. nitidissimis typis impressa & tabulis æneis pulcherrimis ornata.

Vite degli Imperadori da Giulio Cesare fino a Carlo V. MS.

Annali Ecclesiastici Fiorentini MS. in Bibliotheca Angelorum.

Epistola de Libris Bibliothecæ Angelorum Florentiæ e puerorum manu eripendis. Apposita est cuidam Breviario Camaldul. MS. in Biblioth. Vaticana.

Carmina plurima Etrusca edidit.

Denique præter alia, quæ meam fugiunt notitiam, Joannem Ferum de Passione Domini Italice vertit, quæ tamen versio suspensa fuit cum aliis Joannis Feri operibus.

Non tacendum, Silvano nostro fuisse fratrem germanum, natu minorem, monachum Dominicanum, Seraphinum nomine, qui *Hortum Exemplorum*, & alia edidit, de quibus Quetifus Scriptorum Ord. Prædicat. tom. 2. p. 388. col. 1. Utriusque vero fratris, Silvani & Seraphini meminerunt eruditi Socii Bollandiani tom. 6. Maji die 25. p. 187. col. 1. ubi ambos doctrina & virtute fuisse conspicuos attestantur. Quos Arnoldus VVion præcessit in Ligno Vitæ lib. 1. cap. 28. de Scriptor. Camald. & Guido Grandus subsequitur in Dissertationibus IV. Camald. in quibus ipsi sæpius res est cum Silvano, non pugna.

XCIII.

B. SIMEON.

B. Simeon Eremita Reclusus in sacra Camaldulensi Eremo circa annum 1287. ætatem egit. A confessionibus fuit ejusdem sacre Eremitæ Venerabili Eremitæ, ac Christi servo B. Peregrino. A quo cum mirabiles illas Visiones quas meruit divini-

tus habere, accepisset, easdem literis consignavit. Asservantur adhuc manuscriptæ in sacra Eremo, teste Augustino Florentino Hist. Camald. l. 2. c. 50. p. 227. De Beato vero Simeone, viro celeberrimæ inter suos sanctitatis, in vita B. Humilianæ de Cerchis Viduæ Florentinæ mentio perhonorifica habetur teste Guidone de Grandis Dissert. Camald. l. cap. 2. nu. 10. pag. 23.

XCIV.

THEOPHILUS MACHETTI.

Theophilus Machetti Venetus, Camaldulensis Monachus, de quo Guido de Grandis Dissert. Camald. II. cap. 7. n. 7. pag. 82. „Hugo Etruriæ Marchio „Privilegium Abbatiae S. Mariæ de Vangaticia concessit, quod ex Erudito atque „Optimo Sene D. Theophilo Machetti „Monacho nostro, refert Cosmus de A- „rena parte 1. de Ducibus & Marchio- „nibus vetustis Etruriæ pag. 154. quam- „quam hic Auctor ad alium nescio quem „Hugonem Etruriæ Marchionem, aliun- „de prorsus ignotum, id diploma referre „malit, qua in re Machettus noster se „illi non plane assentiri posse fatetur.

Commentarium de Abbatia Vangaticensi, & alterum de Musica arte pererudite conscripsit, ac MS. post se reliquit an. 1714., quo piissime obiit, in Abbatia S. Michaelis in Burgo Pisarum.

XCV.

THOMAS MINIUS.

Thomas Minius Florentinus, Monachus S. Mariæ de Angelis Florentiæ, inter eos Camaldulenses, qui rerum antiquarum sacre suæ familiæ lapidem voverunt, loco minime postremo collocandus est. Plura in MSS. reliquit, ex quibus typis mandata fuit.

Vita B. Casimiri Poloniæ Regis, discipuli S. Romualdi. Venetiis anno 1620.

Vita SS. Joannis & Benedicti Martyrum Ord. Camald.

Catalogus Sanctorum & Virorum Illustrium Ordinis Camaldulensis. Florentiæ an. 1606. in 4.

Catalogus Praefectorum Ordinis Camaldulensis.

Historia Camaldulensis, Italice scripta, quæ

quæ in ornatissima Angelorum bibliotheca asservatur; et si *Augustini Fortunii* Paraphrasten, & in quibusdam Ampliatorem dumtaxat agere videatur; integris ejus Capitibus ex Latino in Etruscum idioma ita conversis, ut ipsismet *Fortunii* verbis religiosissime insistat. Quod vero ad Camaldulensis Ordinis primordia attinet, *Minius* a sententia *Fortunii*, qui illa ad an. 1012. reducit, sapienter recedit, & anno 970. affigit. Videatur Guido de Grandis in Dissert. IV. Camald. a quo Vir nostrarum rerum consultissimus, deque Camaldulensis nominis dignitate optime meritis vocatur, Dissert. II. cap. 1. num. 9. pag. 11.

Historiæ Monasterii Angelorum Florentiæ Italice MS. in eodem Monasterio Angelorum.

Vita B. Joannis Eremitæ Generalis Camaldulensis S. R. E. Card. Episcopi Hostiensis. Florentiæ apud Ludovicum Timan 1610.

XCVI.

TIMOTHEUS NAUFRESCUS.

Timotheus Naufreschus a Balneo, Monachus Camaldulensis in Monasterio, quod Alexius a Castello, Major sacre Eremitæ Camalduli inter montes Balnei an. 1482. ædificavit, linguas Latinam, Italicam, Polonam, Germanicam, & Hispanicam probe callens Vitam S. P. Romualdi a Joanne Castaniza, Hispano Benedictino, Theologo, Asceta, & Ecclesiaste præcipuæ celebritatis patrio scriptam sermone, typisque Matriti anno 1580. in 4. excusam in Italicum convertit, atque edidit Venetiis apud Dominicum Imbertum anno 1605. in 4. Titulus est:

Historia della Vita di S. Romualdo Padre e Fondatore dell'Ordine Camaldolese, ch'è una Idea, e forma perfetta della vita solitaria, composta dal R. P. D. Gio: da Castagniza Monaco dell'Ordine di S. Benedetto. In Venezia MDCV. appresso Dominico Imberti in 4. i. e. Historia Vitæ S. Romualdi, Patris & Fundatoris Ordinis Camaldulensis, quæ est Idea & forma perfecta Vitæ solitaria, composta per R. P. D. Joannem Castaniza, Monachum Ordinis Sancti Benedicti. Venetiis MDCV. apud Dominicum Imberti in 4.

Operam suam in vertenda isthac historia non male collocavit *Timotheus*; tum quia versionem ex jussu superiorum, & obedientia auspicatus est, tum quia ipsa Historia pretiosis plena est digressionibus,

coelestibus illustrata luminibus, tantaque scripta accuratione, ut ei non modo titulus *Idea Vitæ Solitaria* ex vero competat, sed vix a quopiam, qui Deo ex animo servire cupit, præstantior doctrina expeti atque requiri possit.

Converterat jam antea *Timotheus* ex eadem Hispana lingua in Italicam *Vitas Sanctorum*, libro comprehensas, cujus titulus est. *Flos Sanctorum*, ut ipse fidem facit in Dedicatione præcedentis Operis. Non tamen omnes, sed plures Coelitem Vitas transtulit quæ Venetiis non semel excusæ fuerant. Deinde *Flos Sanctorum* a *Timotheo* versus discerni debet ab illo, quem *Petrus Ribadeneira* S. J. in lucem dedit. Vid. Ant. Possev. Appar. Sac. par. 3. pag. 319. Item

Tractatum de Oratione Ludovici Granatæ.

Memoriale de Amore sancto ejusdem.

Ducem Peccatoris ejusdem.

Regulam Vitæ Christianæ ejusdem.

Montem contemplationis ejusdem.

Administrationem Animarum ejusdem.

Sponsalia Spiritualia ejusdem.

De divino Amore Meditationes centum Didaci Stellæ.

Historiam Pontificum & Imperatorum.

De *Timotheo* Possevinus Appar. Sacr. Tom. I. Petr. Calzol. Hist. Monastica. Thom. de Minis Hist. Camald.

XCVII.

TIMOTHEUS E BIBLENA.

Timotheus e Biblena, Etruriæ oppidulo Monachus Angelorum Florentiæ ab ingenii solertia, ac virtute commendari meruit; qui Musis deditus, quod insignes poetas æquare posset, creditum est, si vitæ longioris fuisset sortitus curriculum; ex vita S. P. Benedicti heroico carmine inchoata, quam imperfectam reliquit morte præventus immatura, anno 1531. simul ex variis carminibus in honorem Crucifixi, & Deiparæ Virginis, quæ adhuc in Coenobio leguntur. Ex Aug. Flor. Hist. Camald. part. 2. lib. 4. c. 22. pag. 193. eum laudat Delphinus lib. 12. epist. 88.

XCVIII.

VENTURA MINARDUS.

Ventura Minardus, Athestinus, Monachus Camaldulensis in Monasterio Carcerum floruit post medium seculum XVI. Composuit

Monopanton, de Balneis Calderii in agro Veronensi excusum Venetiis anno 1571. in 8.

Advertit vero Guido de Grandis Difert. Camald. III. cap. 5. n. 16. pag. 78. quod cum *Minardus* in suis Dialogis de balneis Calderii, non pauca de Camaldulensis Eremiti fundatione, totiusque Ordinis origine & splendore, ac Viris ejus doctrina & sanctitate illustribus differat, Maldulum quidem commemoret, sed Romualdi Visionis Scalæ, seu penitus incompetæ, seu nihil in Scala ejusmodi, etiam ad Maldulum relata, mysterii recognoscens (de mutatione habitus certe non cogitans) nullam prorsus mentionem ingerat. Scripsit *Minardus* & Italice: Compendio delle Regole date da diversi eccell. Autori intorno ai Bagni di Caldiero posti nel Territorio Veronese, con un Dialogo della Minera contenuta in dette acque e fanghi e separazioni fatte da esse. In Verona 1594. appresso Girolamo Discopolo.

Lucubravit etiam *Centum devotissimas Orationes*, ex Evangeliiis desumptas, ad vitam D. N. J. C. pie meditandam aptissimas. VVion in Lig. Vit. lib. 1. cap. 28. de Script. Camald. in Addendis.

Item scripsit *De Insigne Malduli*, teste Augustino Florentino Hist. Camald. lib. 1. c. 27. p. 63. Ubi vero hæc scripta afferuntur, vel omnino exciderint, nos præterit.

De conflictu vitiorum & virtutum deque Babylonis in Hierusalem Spirituali Imperio Decades duodecim. MS. in Bibl. S. Michaelis Muriani. De eo Possev. Ap. Sac. Germ. Vecchius in carminibus.

XCIX.

VITALIS AQUÆDUCTUS.

Vitalis Aquæductus, Monachus Camaldulensis edidit Commentariolum de antiquitate Cæsareæ, & Classitanæ Urbis in Flaminia, atque ædificatione Templi S. Apollinaris Ravennæ, in quo B. Romualdus hunc ipsum Sanctum Episcopum & Martyrem semel atque iterum af-

pectabilem habuit. Vid. Augustinum Flor. Histor. Camald. part. 11. lib. 1. cap. 1. p. 5. cui *Vitalis Commentariolus* lectus fuit, ex quo cap. 2. p. 7. concinnam, elegantem, beneque Latinam de Templi ornatu sane pretioso affert descriptionem, in quo tamen insertam fabulam minime probat, quod Justinianus Imperator puer olim profugus, incognitusque Ravennæ sex annis educatus sit sub custodia nutricis suæ, quæ extitit famula uxoris Juliani argentarii, quo mediante Justinianus subinde templum S. Apollinari sacrum immodico sumptu ædificavit. In eo vero *Vitali* assentitur, cum scribit, Templum illud augmentum anno 595. stetisse absolutum. Huc enim tendit Elogium illud vetustissimo in lapide sculptum in Templi medio literis ejus seculi.

Cœterum notandum est, Ravennam antiquitus *Cæsareæ* & *Classis* nomen habuisse, teste Jornande de rebus Gothicis cap. 29. *Trino*, inquit, *urbs ipsa vocabulo gloriatur, trigesimæque positione exultat*, i. e. *prima Ravenna, ultima Classis, media Cæsareæ*. Quin imo quinque Ravennæ partes, easque nobiles, inter quas *Cæsareæ* & *Classis*, tribuit Rubeus ad annum 655. Ortelius tamen in Thesauro geographico ad vocem *Ravenna*, hallucinationis arguit citatum Jornandem, quod eam *trinominem & ex tribus vicinis unicam faciat*. Hæc enim, inquit, *potius ejus suburbia fuere*. Sed esto: quid pugnat & suburbia fuisse, & suæ tamen urbi fuisse synonyma. Vid. Acta SS. in Comment. præv. ad Vit. S. Apoll. die 23. Julii p. 331. col. 1. num. 19.

C.

VITALIS ZUCCOLUS.

Vitalis Zuccolus Nobilis Patavinus Sacræ Militiæ Tyrocinium posuit in Monasterio S. Michaelis Muriani ubi professionem emisit die prima anni 1574., seque studiis totum dedit ita ut semper dum a reliquis vitæ religiosæ exercitiis vacaret, vel legeret vel scriberet, ut mirum sit nonagintaduo Volumina scribere potuisse & simul injuncta ministeria integre adimplere & sancte, ut semper studuit, ipsis perfungi. Abbas factus Monasterium suæ Professionis rexit; Visitator postea Congregationis, inde in Romana curia Procurator generalis ad Abbatiam Carcerum regendam assumptus ad quingentos homines inundationibus & caritate pressos subsidia vitæ summa

ma charitate contulit ita ut Ducalibus litteris a Senatu laudatus sit. Obiit in Monasterio S. Luciae de Viceria anno 1630. fere octogenarius contagio correptus sed immortalē de se memoriam posteris reliquit. Edidit

I. M. Henrici a Gandavo doctoris acutissimi & celeberrimi Archid. Tornacensis aurea Quodlibeta, hac postrema editione commentariis doctissimis illustrata M. Vitalis Zuccoli Patavini Ordinis Camaldulensis Theologi clarissimi, Seravalli Veneti 1608. T. 2. in fol.

II. Trattato de' Traffichi giusti & ordinarii composto dal M. R. P. Tomaso Buoninsegni Senese dell' Ordine de' Predicatori &c. e tradotto dalla lingua latina nella volgare per il R. P. D. Vitale Zuccoli dell' Ordine Camaldolese &c. In Venezia appresso Giorgio Angelieri 1588, in 8.

III. Enarrationes in Evangelium Divi Marci, Venetiis 1605. in 4.

IV. Enarrationes in Evangelium Divi Lucae. Venetiis ex Typographia Ambrosii Dei 1617. in 4.

V. Discorsi sopra le cinquanta conclusioni del Tasso. In Venezia per Giorgio Angelieri, e in Bergamo per Comino Ventura in 4.

VI. Dialogo delle cose Meteorologiche secondo i Filosofi. In Venezia appresso Paolo Mejetto 1590.

Sequentia Zuccolii opera MSS. affervantur in Bibliotheca S. Michaelis Muriani.

VII. Enarrationes in Evangelium Divi Matthaei Tom. 4. in 4. & Tom. 1. in fol.

VIII. Enarrationes in Evangelium Divi Joannis Tom. 4. in 4. & Tom. I. in fol.

IX. Sermo de S. Marco.

X. Enarrationes in Psalmos Tom. 6. in 4. & Tom. 3. in fol.

XI. Expositio Homiliastica in Missale Romanum Tom. 10.

XII. Expositio in Cantica Canticorum Tom. I. in fol.

XIII. Rationamenti sopra la Cantica o sia Traduzione supradictae expositionis Tom. 2. in 4.

XIV. Encomia Beatissimae Virginis lib. 18.

XV. Expositio in Epistolam D. Pauli ad Romanos.

XVI. Opus Redemptionis de Passione Domini.

XVII. Opus de Poenitentia.

XVIII. Sacrarum Epistolarum Libri VII.

XIX. Quadragesimale.

XX. Sermones Dominicales & de Tempore.

XXI. Tabularum Logicalium Lib. XII.

XXII. Tabularum Rethoricalium Lib. XX.

XXIII. Tabularum Physicalium Libri XXXV.

XXIV. Tabularum Metaphysicalium Libri XIII.

XXV. Tabularum Moraliū Lib. II.

XXVI. Tabularum Politicarum Lib. XV.

XXVII. Tabularum Mathematicarum Libri XXII.

XXVIII. Tabularum Theologicalium Libri XL.

XXIX. Commentaria & Quaestiones in Platonis Hipparchum vel de lucrando cupiditate.

XXX. Comment. in Theag. vel de Sapientia.

XXXI. Comment. in Min. vel de Lege.

XXXII. Comment. in Amat. vel de Philosophia.

XXXIII. Comment. in Eutiph. vel de Sanctitate.

XXXIV. Comment. in Alcibiadem primum vel de Natura hominis.

XXXV. Comment. in Alcibiadem secundum vel de Voto.

XXXVI. Comment. in Men. vel de Virtute.

XXXVII. Comment. in Cratylum vel de recta nominum ratione.

XXXVIII. Comment. in Timaeum vel de Mundi natura.

XXXIX. Comment. in Parmenidem vel de uno omnium principio & ideis.

XL. Comment. in Phil. de summo bono, vel de voluptate.

XLI. Dialogorum Philosophicorum Lib. V.

XLII. Dialogo sopra le Meteore secondo gli Astronomi.

XLIII. Discorsi Platonici del Mondo e dell' anima.

XLIV. Discorsi sopra le Conclusioni amorose di Girolamo Vida Discorsi LXIII.

XLV. De Eloquentia Tractatus XX. Tom. 2.

XLVI. Theatri Eloquentiae Gradus II.

XLVII. In artem concionandi Tom. III.

XLVIII. de Artibus differendi Lib. V.

XLIX. Poetica Pastorale con dieci Pastoralibus.

L. In Regulam S. Benedicti Tom. II.

LI. Vita, Mors, Encomia, & Discipuli S. P. Romualdi metro decantata.

LII. Confessionum de quinque talentis Lib. V.

LIII. Comment. & Paraphrasis in Epistolam Divi Pauli ad Galatas.

LIV. De Laudibus S. Caeciliae Virginis & Martyris ex cap. XIII. Proverbiorum.

LV.

LV. Pro Sanctis Mulieribus Apologicon.

LVI. Frammenti di varj Opuscoli.

De Zuccolio Benedictus Puccius Epist.

Lib. 4. Possev. Ap. Sacr. Tom. I. Anton. Beffa Negrinus Hist. Famil. Castillon. Arnoldus Lign. Vita. Hippol. Marac. Biblioth. Mariana. Franc. Sansov. Histor.

Ven. lib. 13. Gabr. Bucell. An. Bened. ad an. 1595. & Chr. Mariana ad eundem an., ubi supine errat scribens Zuccolum *insigne Congr. S. Justina Sydus clauisse*. Rarum virum vocat & laudat Min. Hist. Camaldul. Crescimbenius in Com. Vulgaris Poesis Tom. V. & alii passim.

MONITUM AD MANTISSAM

S E U

CATALOGUM SCRIPTORUM

in Centifolio prætermisſorum.

PRæter eos Scriptores, quos in Centifolio complexus sum, sunt alii quam plures, quos tacitos reliqui. Neque enim animo unquam sedit, integram, numerisque suis absolutam omnibus dare *Bibliothecam*. Quam de Italis plerisque Scriptoribus dare homo Germanus si voluissem, non potuissem, si potuissem, spartam quasi alienam ac scribendi gloriam ipsis doctissimis Camaldulensibus præripere non voluissem. Quidquid vero hoc opellæ est, sua non carebit utilitate, ut enim vini gustus emptorem vocat, sic Centifolii hujus lectio desiderium integræ pervolvendæ Bibliothecæ in Lectoris accendet animo; quod, ut sperare fas est, proxime V. C. *Anselmus Costadonius*, vel alius doctissimus Camaldulensis explebit. Mihi liceat interea Catalogum adjicere Scriptorum, si non omnium, permultorum tamen exceptis etiam anonimis qui plurimi sunt, quorum nulla in Centifolio habetur mentio. Hunc pro singulari sua humanitate mecum communicavit D. *Angelus Calogiera* Monachus Camaldulensis humanissimus juxta ac eruditissimus. Est vero sequens

A
 Adalbertus Cracoviensis.
 Adeodatus Jacobini Balnensis.
 Albertus Corradini Patavinus.
 Albertus Maria Perusinus.
 S. Albertus Senensis.
 Alexander Ceva Taurinensis.
 Alexander Secchi Venetus.
 Alexius Barotius Venetus.
 Alphonsus Eufemi Perusinus.
 Aloysius Gorus Balneocaballensis.
 Aloysius de Grandis Gallus.
 Aloysius Lazzerus Belneocaballensis.
 Andreas Barbieri Venetus.
 Andreas a Faventia.
 Andreas Vallemanus Fabrianensis.
 Angelus Evangelistius Florentinus.
 Angelus Monachus.
 Angelicus Gentili.
 Angelicus Provedalis Mantuanus.
 Angelus a Prato.
 Anicetus Dandi Foroliviensis.
 Anselmus de Venturis Florentinus.
 Antonius Florentinus.
 Antonius Franciscus Caramelli Florentinus.
 Antonius Corſus Piſanus.
 Antonius Savinus Florentinus.
 Antonius Maria Trifſino Vicentinus.
 Apollinaris Montanari Balneocaballensis.

Apollinaris Pedemontanus.
 Archangelus Mantuanus.
 Ardicinus a Porta Novariensis S. R. E. Card.
 Athanasius Cracoviensis.
 Augustinus Guerra.
 Augustinus Morelli Neapolitanus.
 Augustinus Rossini Venetus.
 Augustinus Neapolitanus.
 Augustinus alter Neapolitanus.

B

Baptista Perulli Fabrianensis.
 Bartholus Cæus.
 Bartholomæus Fabagrossius Cremonensis.
 Basilius Nicolis Taurinensis.
 Basilius Schio Vicentinus.
 Benedictus Bruni Florentinus.
 Benedictus Lovera Savilianensis.
 Benedictus Venetus.
 Benedictus Neapolitanus.
 Bernardus Burgundus.
 Bernardus Polonus.
 Bonaventura Cremonensis.
 Bonaventura Generalis.
 Bonifacius Sartorius Patavinus.
 Bonifacius Venetus.

L

Casi-

C

Casimirus Galamini Britonorienfis.
Clemens Fondi.
Constantius Hierotheus.
Constantius Melchiori Tridentinus.

D

David Dandinus Senenfis.
Dionifius Zaulus Forolivienfis.
Dominicus Petricini Venetus.
Dominicus Portefanus Cremonenfis.
Donatus Milcetti Faventinus.
Dorotheus Cretenfis.
Dorotheus Venetus.

E

Eugenius III. Abbas primum Camaldu-
lenfis S. Zenonis Pifarum, poſtea S. Ber-
nardi diſcipulus.
Eufebius a Diruta.
Eufebius Liutus Veronenfis.

F

Faſtinus Emilj Brixienfis.
Faſtus Arditius Piſaurenfis.
Fidentius a Patavio.
Firmianus Polonus.
Flaminia Bombaci Bononienfis.
Florianus Maria Amigoni Meldulenfis.
Floridus Titi Tiphernas.
Franciſcus Abbas S. Michaelis de Muriano.
Franciſcus Maria Carena Cremonenfis.
Franciſcus Gherardini.
Franciſcus Giuntini e Cluſentino.
Franciſcus Hiſpanus.
Franciſcus Ipi.
Franciſcus Manſi de Lauro.
Franciſcus Olivieri Peruſinus.
Franciſcus Piſſeri a Monte S. Sabini.
Fragdianus Milufardi Balneocaballenfis.

G

Gabriel Eremita.
Gabriel Guaf্তুzzi Bononienfis.
Gabriel Giupponus Venetus.
Gabriel Landini Florentinus.
Gabriel Bianchi Venetus.
Garzias Franceſchi ab Ilva.
Gaſpar Rubeus Peruſinus Ep. Frequentinus.
Gaudentius e Lotharingia.
Gerardus II. Generalis.
S. Gerardus Sagredo Venetus.
Gerardus Venetus.

Germanus Bonelli Balneocaballenfis.
Germanus Botta Camerinenfis.
Gregorius a Bergamo.
Gregorius Angelus Farulli Florentinus.
Gregorius Porrone Taurinenfis.
Gregorius Sguario Venetus.
Guido Aretinus.
Guido Prior Angelorum.
Guido Ignatius Vio Venetus.
Guillielmus Cantarellus Ravennas.
Guillielmus a Neapoli.

H

Helias Fromond Cremonenfis.
Hiacynthus Pico.
Hiacynthus Salvinus Florentinus.
Hieronymus ab Atri.
Hieronymus Seſſa Sueſſanus.
Hieronymus Prior Porciliæ Profeſſor Pata-
vinus.
Honeſtus Maria Oneſtini Ravennas.
Horatius Tarditus Romanus.
Hortenfius Roſſi.

I

Jacobus Azzo Venetus.
B. Jacobus de Certaldo.
Jacobus Turricelli Faventinus.
Ignatius Sei Mothenfis.
Innocentius Tantardinus Britonorienfis.
Joannes Bonus.
Joannes Crivelli Venetus.
Joannes Grilli Bononienfis.
Joannes Marinettus Murianenfis.
Joannes Maurogeno Venetus.
Joannes Miniatenfis.
Joannes Antonius Bernardini Venetus.
Joannes Baptiſta ab Averſa.
Joannes Baptiſta Barba Novarienfis.
Joannes Baptiſta Barcellini.
Joannes Baptiſta Cremonenfis.
Joannes Baptiſta Loffredus Neapolitanus.
Joannes Baptiſta a Prato.
Joannes Gualbertus Campana Piſanus.
Joannes Chryſoſtomus Cheppius Mantuanus.
Joannes Jacobus Beſpinus Romanus.
Joannes Maria Raynerius a Caſtrofranco.
Jordanus Muneghina Patavinus.
Julius Gualco Alexandrinus.
Julius Caſar Carena Cremonenfis.
Juſtinianus Bergomas.
Juſtus Venturini a Pontremulo.

L

Lælius Ravellus Briſichillenſis.

Leo

Leo Tordellus Aretinus.
 Lucas Hispanus.
 Lucas Mantua Benevidio.
 Ludovicus Donatus Venetus.
 Ludovicus de Grandis Gallus.
 Ludovicus Romanini Cæsenas.

M

Marcus Antonius Molino Venetus.
 Maria Columba Pepoli Cæsenas.
 Marinus Miserocchi Ravennas.
 Marinus Ravennas.
 Mariottus Allegrus Aretinus.
 Marius Mutius Bergomensis.
 Martinus III. Prior S. Eremi.
 Mathias Bugagnato Venetus.
 Mathias Goriolus Venetus.
 Maurus Venetus Cosmographus.
 Maurus Cursius Florentinus Ep. Miniatensis.
 S. Maurus Hungarus.
 Maurus Lapius Florentinus.
 Maurus Ruggerius Vangaticiensis.
 Michael Ciconia Venetus.
 Michael Leonardellus Cæsenas.
 Michael Angelus Superantius Venetus.

N

Nicolaus Maria a Perusio.
 Nicolaus Tudesclus Abbas Rosæ Senarum
 postea S. R. E. Cardinalis.

O

Octavius Forlinus.
 Octavianus Battaglia Venetus.
 Oddo Becellus Veronenfis.

P

Paulus Silvanus Balnenfis.
 Paulus Bazzolanus Vangaticiensis.
 Paulus Liggi e Burgo S. Sepulchri.
 Peregrinus Palau Barchinonenfis.
 Petrus Bagnolo Balneocaballenfis.
 Petrus Feraccius Cremonenfis.
 Petrus Passus Ravennas.
 Petrus Professor Patavinus a Montaniana.
 Petrus Zelandrinus Teuthonicus.
 Petrus Victorius Herculanus Longianenfis.
 Philippus Petiti e Cuneo.

Pius Cæsenas.
 Placidus Vibius Perusinus.
 Prosdocimus Morato a Muriano.

R

S. Raynaldus Episcopus Nucerinus.
 Raimundus Micheli Venetus.
 Remigius Mutinenfis.
 Rodolphus a Brixia.
 Romualdus Bianchi Mantuanus.
 Romualdus a Bergamo.
 Romualdus Folegati Comaclenfis.
 Romualdus Luchefini Bononienfis.
 Romualdus Rampionesi Bononienfis.

S

Salvator a Sirolo.
 Sebastianus Ziani Venetus.
 Secundus Piccolatus Vangaticiensis.
 Seraphinus Pace Pifaurenfis.
 Seraphinus a Tridento.
 Severus Sanesi Vangaticiensis.
 Silvanus Salutienfis.
 Silvester Chafamel Sabaudus.
 Silvester Fabrianenfis.
 Silvester Mensolini Mutinenfis.
 Simeon de Capua.
 Simeon Ardizzi Pifaurenfis.
 Simeon Guidottus Florentinus.
 Stanislaus Fidelis Cremonenfis.
 Stephanus Venetus.

T

Theobaldus Episcopus Eugubinus.
 Theobaldus Eremita S. Eremi.
 Theophilus Macchetti Venetus.
 Titus Zeno Venetus.

V

Valentinus Mozzius Maceratenfis.
 Victorius Doni Perusinus.
 Victorius Testa a Diano.
 Victorinus Totinius de Monte S. Sabini.
 Urbanus a Neapoli.
 Ursula Pagni Pisana.

Z

Zenobius Tantinius Florentinus.

INDEX AUCTORUM

qui in Centifolio continentur.

Abundius Collina.	pag. 1	Joannes Tarvisinus.	32
Aloysius Massæus.	ibid.	Joannes Benedictus Mittarelli.	33
Ambrosius Traversarius.	ibid.	Joannes Claudius Fromond.	ibid.
Andreas Vallemanius.	7	Justinianus Bergomas.	34
Angelus de Anna.	ibid.	Ladislaus Radoffany.	36
Angelus Calogierà.	8	Laurentius Pantaleonius.	37
Angelus Gabriellus.	9	Lucas Hispanus.	38
Anselmus Costadonius.	10	Marcus Antonius Paggi.	ibid.
Antonius Franciscus Caramellus.	ibid.	B. Mariottus Allegrius.	ibid.
Antonius Parmensis.	ibid.	B. Martinus.	39
Arcangelus Hastivillius.	11	Maurus Lapius.	ibid.
Archangelus Spina.	ibid.	Maurus Sartius.	ibid.
Augustinus Romanus Fiori.	ibid.	Michael Monachus.	40
Augustinus Fortunius.	12	Michael de Monte-Fiasconio.	42
Aurelius Antonellus.	14	Nicolaus Biadi.	ibid.
Bartholomæus Fabagrossa.	ibid.	Nicolaus Manerbius.	ibid.
Basilus Viennensis.	ibid.	Odoardus Maria Baroncinus.	ibid.
Basilus Balnensis.	15	Paulus Canalis.	ibid.
Benedictus Puccius.	ibid.	Paulus Justinianus.	43
Benedictus Buffi.	16	Paulus Orlandinus.	50
Benedictus Locatellus.	ibid.	Paulus Surianus.	52
Bernardinus Gadolus.	17	Petrus Benincasa.	ibid.
Bonaventura Fanensis.	18	Petrus Candidus de Porticu.	53
Bonifacius Collina.	ibid.	Petrus Cannetus.	ibid.
Cyprianus Artusinus.	19	B. Petrus Damianus.	55
Clemens Orioli.	ibid.	Petrus Delphinus.	60
Demetrius Scaranus.	ibid.	Petrus Quirinus.	63
B. Eusebius Hispanus.	20	Philippus Fantonius.	65
Eusebius Priolus.	ibid.	Philippus Maria Macchiarelli.	66
Ferdinandus Romualdus Guiccioli.	ibid.	Placidus Generalis.	67
Franciscus Hispanus.	21	B. Rodolphus.	68
Fulgentius Thomaselli.	ibid.	Rodolphus Junior.	ibid.
Germanus Botta.	ibid.	Romanus Merighius.	69
Germanus de Vecchis.	ibid.	S. P. Romualdus.	71
Gherardus II.	ibid.	Romualdus a Bergamo.	72
Gregorius IX.	22	Samuel Clusentinus.	ibid.
Gregorius Farulli.	ibid.	Sebastianus a Fabriano.	73
B. Guido Aretinus.	ibid.	Secundus Piccolatus.	ibid.
Guido Grandus.	23	Seraphinus Fellecchia.	ibid.
Guimundus, five Guimundus.	25	Severus Parella.	ibid.
Hieronymus Alberti.	26	Silvanus Bosello.	74
Hieronymus Bardius.	28	Silvanus Razzi.	ibid.
Hyacinthus Maria Crocetti.	30	B. Simeon Reclusus.	76
Hippolytus Ballarinius.	ibid.	Theophilus Machetti.	ibid.
Jacobus Brixianus.	ibid.	Thomas Minius.	ibid.
B. Jacobus de Guidis.	31	Timotheus Naufrescus.	77
Innocentius Matthæjus Rom.	ibid.	Timotheus e Biblena.	ibid.
Joannes Baptista Cremenfis.	ibid.	Ventura Minardus.	78
Joannes Baptista Loffredo.	32	Vitalis Aquæductus.	ibid.
S. Joannes Laudensis.	ibid.	Vitalis Zuccolus.	ibid.

CONSPECTUS
BIBLIOTHECÆ
PATRUM CAMALDULENSIUM
S E U

RERUM AD HISTORIAM, DISCIPLINAM,
ATQUE ASCESIN SAC. ORD. CAMALDULENSIS

ATTINENTIUM SCRIPTORES LATINI NOTÆ MELIORIS,

Nunc primum ex Codicibus , qua MSS. , qua impressis collecti,
Tomis VI. comprehensi atque conjunctim in lucem editi

Opera ac Studio

P. MAGNOALDI ZIEGELBAUR

ORDINIS S. BENEDICTI SOCIETATIS LITERARIÆ

Incognitorum in Terris Austriacis Secretarii.

CONSPICUUS

BIBLIOTHECA

PATRUM CAMALDULENSIVM

U E 2

ATQUE ASCESSIN SACORD CAMALDULENSIS
RERUM AD HISTORIAM, DISCIPLINAM,

ATTENTUM SCRIPTORES LATINI NOTAE MELLORIS.

Nunc primum ex Codicibus, quos MSS., quos impressis colligi
Tomis VI. comprehendit atque coniungit in lucem editi

Opera ac studio

P. MAGNOLDI NIEGELBAUR

ORDINIS S. BENEDICTI SOCIETATIS LITTERARUM

Incongruum in Tertio Afficiis Secretarii.

Quibus Viris doctissimis superiore saeculo curæ & cordi fuit, ut Vitas Patrum in Eremo, eorumque, ut vocant, Verba, seu Sententias, nec non si quæ Scripta reliquerunt Ascetica, studiosissime primum colligerent, tum attentis recognoscerent oculis, ac deinde multos post labores atque vigilias publicum in conspectum ac lucem conjunctim emitterent; nam illi operam suam in re admodum præclara omnium sapientum judicio collocarunt. Ea enim ratione factum, ut & Historiæ Ecclesiasticæ, cujus non postremam partem veterum illorum Patrum Acta continent, multum lucis affunderetur, atque ab eorum exemplis & scitis peracres quibusque Christianis stimuli & calcaria cum ad officia pietatis capeffenda, tum ad mores sancte componendos adderentur. Quare ut primum illa Collectio, auctore V. C. *Heriberto Rosveydo*, in publico comparuit, difficile dictu, quanto quamque mirifice bonorum omnium applausu & congratulatione fuerit excepta. Jam vero si S. P. Romualdus, teste Eminentissimo Cardinale Baronio (an. 947. n. 2.) Eremiticæ vitæ in Occidente præcipuus fuit instaurator, atque alter velut *Joannes Baptista ex eremo lucerna ardens & lucens claras Ægypti Nitrias atque Thebaidas Anachoretis fertiles transtulit in Italiam, inter quos ipse ut alter Antonius forma factus idonea ejusmodi vitæ arduum institutum arripientibus*; sique ejusdem discipuli & alumni sancta conversatione, perfecta sui ipsius abnegatione, vita denique angelica potius quam humana Pachomii Tabernam Macarii Scetem, Ammonis Nitriam in Europæ regnis ac provinciis repræstiterunt, an non nos ipsos ignaviæ, ac socordiæ condemnamus, si eorum sancte gesta & scripta, quibus multum illustrata est ecclesia, diutius in obscuro latere, tenebris premi, atque a plerisque ignorari patiamur? cum illa non minus ad historiam ecclesiasticam, cujus quoque non ignobilis pars sunt, elucidandam conducant, quam hæc ad christianam pietatem nutriendam mire sint idonea & accomodata. Quis enim justitiæ cultum ac virtutum studia adeo erat exosus, ut cum S. P. Romualdi, ejusque discipulorum sanctam conversationem probe cognitam haberet (nec enim potuit civitas abscondi supra montem posita Math. 5.) pristinae suæ vitæ abblaudiretur, & non statim illos æmulandi sanctis arderet desideriis, rerum humanarum satietate caperetur, atque adeo earum contemptum medi-

taretur, quo minore impedimento & expeditior in virtutis incumberet studium? Equidem hinc factum esse putamus, quod vitam alii monasticam alii eremiticam sectantes, ipso S. Romualdo inter vivos adhuc agente, supra modum multiplicati fuerint, haud paucioribus, atque centum Eremis & Monasteriis erectis. Neque exemplo vitæ tantum, ac bonorum operum meritis, sed verbo etiam doctrinæ, scriptisque in lucem datis ecclesiam ædificarunt, & ornarunt. An non ipse S. P. Romualdus hac in re alumni suis exemplum prævit, jam in Pannoniam, ut verbi divini sementem faceret, iter instituendo, jam in calamum, ut Davidis exponeret Psalmos, incumbendo? Etsi vero non ita multi extiterint, qui ejus exemplo vel sacrum prædicarint Evangelium, vel libros conscripserint, quæ ascetica tamen literis consignarunt documenta, magni sunt æstimanda, quod succi plena sint spiritualis doctrinæ. Cum ergo & exemplorum, & scriptorum, quæ posteritati reliquerunt, tanta sit dignitas & splendor, non putamus, quempiam fore, nisi plane agrestem, ignarum, ac vera destitutum prudentia, qui nos in reprehensionem vocet, quod Patrum Camaldulensium literaria monumenta in unum redigere corpus, atque publico conjunctim exhibere studeamus. Quod studium & laborem nostrum vel eo etiam nomine bono consulendum speramus, quod, cum Patrum Camaldulensium Scripta sint pleraque hinc inde sparsa, nec minus rara, infrequentia, atque adeo quædam fugitiva, nulli parcamus operæ, quo dispalata congregemus, rara perquiramus, atque fugitiva, seque oculis subducentia quasi ex fuga in publicum reducamus conspectum. Quæ vero in Manuscriptis latent, quod a situ, squalore atque interitu a nobis vindicentur, & cum Orbe Christiano communicentur, non minus gratum & acceptum fore confidimus. Neque obvii tamen cujusvis argumenti libros, Operaque comportare nostri consilii atque instituti est, sed ea solum, quæ vel Ordinis Camaldulensis historiam enarrant, vel ejusdem Disciplinam Monastico-Eremiticam exponunt, vel ascetica complectuntur documenta, congregare, animo decretum habemus. Quia vero plura sunt, quam quæ uno contineri possint volumine, ea Tomis VI. sumus comprehensuri. Nulla tamen, nisi Latina Opera; vel quæ ex Italico (cujus perpauci sunt in Germania Pannonia, & Polonia Camaldulenses periti) in Latinum con-

conversa sunt sermonem, nostra hac in collectione locum fortientur. Nec omnibus tamen iis etiam, qui Latine scripserunt, locum promiscue concedemus, sed qui, delectu habito, præstantioris esse commatis & melioris videbuntur notæ. Quod illam vero inscribamus *Bibliothecam Patrum Camaldulensium*, non novo, neque ante hunc diem inusitato facimus exemplo, sed a laudatissimis repetito Scriptoribus. Quis enim *Martini Marrier Bibliothecam Cluniacensem* ignorat? quem fugit *Joannis a Bosco Bibliotheca Cluniacensis*? vel cui *Bertrandi Tiffier Bibliotheca Patrum Cisterciensium* non lecta, vel certe quidem conspecta, aut audita fuit? quarum quævis non aliorum collectio est Operum, quam quæ in hac nostra continentur, nempe quæ ad *Historiam*, *Disciplinam*, & *Ascesin* Sacrorum Ordinem sub *Regula S. Benedicti* militantium attinere dignoscuntur. Quod si vero quis est, cui nomen *Patrum Camaldulensium*, ceu nimis invidiosum nec a Monachis atque Eremitis usurpandum displiceat, illi verbis Divi Augustini Collatione Carthagenensi tertia, capite CCX. respondemus: *Honorificentia causa Patres appellamus, eos, qui nos vel tempore, vel meritis præcesserunt. Aliud est, cum quærimus ad fidem, quem habeamus Patrem. Nam illud honoris est, ut quotidie senibus dicamus, pater.*

Posteaquam vero generali, ut ita loquar, præfatione, titulum hujus conspectus succincte explanatum dedimus, sequitur, ut quæ Opera quoque Tomo contineantur, eadem declaremus brevitate.

I. Tomo igitur I. *Historia Ordinis Camaldulensis* duas in partes distincta, libris autem octo comprehensa primo loco comparet. Pars I. inscribitur:

HISTORIARUM CAMALDULENSIUM LIBRI TRES. Ubi aliarum quoque **RELIGIONUM, MILITIARUMQUE** vera inserta est suis locis **ORIGO**: in fine vero **AMBROSII Generalis**, & interpretis *Græci* eximii habetur **VITA**, in qua de adventu *Eugenii IV. Papæ* *Pisas*, & *Florentiam*: de *Concilio Basileæ*, & *Florentino*: de renatis *literarum studiis*: de facta *reparatione deperditorum antiquitatis Voluminum Cosmi Medicis senioris opera describuntur multa, quæ hætenus in lucem non prodierant.* *Augustino Florentino Monacho Camaldulensi Auctore.*

HISTORIARUM CAMALDULENSIUM PARS POSTERIOR. Ubi ab origine *Templi*, atque *Cænobii Classis*, & *San-*

ctissimi Patris Romualdi conversione, describuntur *reliquorum Monasteriorum exordia*, & *incrementa: Privilegia*, & *Monachi sanctitate, dignitate, vel doctrina præstantes.* Item habetur *Vita Beati Petri Damiani Cardinalis Ostiensis*, cum multis aliis, quæ antiquitatem illustrant & ostendunt. *Augustino Monacho Angelorum Florentiæ Auctore.*

T O M U S II.

Ambrosii Camald. complectitur Epistolas, in quibus historia Ordinis.

Quod *Epistolas* cum *Hodæporico AMBROSII Ordinis Camaldulensis Præpositi Generalis*, altero *Bibliothecæ nostræ Tomo Lectori* exhibeamus præcipua est causa, quod utrumque Opus ita sit scriptum, ut quandam quasi ejusdem Sacri Ordinis historiam complectatur. Omnes, inquit celeberrimus *Mabillonius*, *Ambrosii Camaldulensis Epistolæ libris XVIII. digestæ sunt optimæ. Historiam sui temporis continent. In his Ordinis Camaldulensis historia.* Quod ipsum de *Hodæporico* dicendum venit, in quo reddita administrationis suæ ratione, historiam visitationis ac reformationis complurium sui Ordinis monasteriorum quam diserte, tam candide ac sincere textit. Magna siquidem erat dignitas, magnusque per tria quatuor sæcula *Camaldulensis Familiæ splendor*, quo non parum collustrata est *Ecclesia*; postea vero, ut in rebus sit humanis, lebefactata quandam passa est *ecclipsim*; ac tenebris coepit involvi, quas **AMBROSIIUS** in epistola II. libri V. ad universos *Prælatos & Monachos Ordinis Camaldulensis* scripta non amaris absque lacrymis deplorat. In prima vero ad *Eugenium IV. P. M.* epistola, Cogor, inquit, ex officio mea, quæ sunt religioni nostræ, quam mihi regendam tua *Sanctitas* credidit, utilia & necessaria postulare a sanctitate tua, non modo in *spiritualibus*, in quibus egentissimam offendi; verum & in *temporalibus*, quibus afflictam non minus ac desolatam inveni. Neque tamen ea propter quis animum facile inducat, ut omnem religionis *Camaldulensis splendorem ac fervorem* penitus fuisse extinctum credat; nam si **AMBROSIO** Ordinis sui caliginem ac tenebras deploranti credimus, par omnino est, ut ipsi etiam fidem habeamus, cum in epistola ex persona *Conventus S. Mariæ de Angelis* scripta ad generale Capitulum ait: *Nulla post beatissimum Petrum ac legiferum nostrum Benedictum antiquior institutio,*

tio, quam nostra est, in qua nunquam, juvante ac propitio Domino, religionis fervor obtorpuit, aut omnino extinctus est. Sed fuerunt semper, bodieque supersunt Concilia religiosi moribus atque observantiis dedita. Quod primus apud Camaldulenses fervor elanguerit, humanæ fuit infirmitatis, quod non omnino extinctus, divino in acceptis referri debet præsidio. Ea nempe est humanæ naturæ inconstantia, eaque ad malum proclivitas, ut nulla fere sit Religiosa Domus, Familia, & Congregatio, quæ progressu temporis non multa sibi indulgeat, chordam disciplinæ regularis non remittat, quaspiam præstitutæ Regulæ leges liberiori pede non prætereant, atque demum pristini sui fervoris ornamenta non amittat, ab iisdem non deficiat ac dilabatur. Neque enim invenitur rosa, quæ rubendo non impallefcit, nec gemma, quæ fulgendo splendorem non amittat, nec horologium, cujus pondus elevatione non indigeat. Quæ res cum AMBROSIIUS, in Præfecturæ generalis constitutus specula advertisset, pro suo in vitam Monastico-Eremiticam studio miris sanctioris restituendæ disciplinæ desideriis cœpit exæstuarere. Cupio, inquit in Epistola ad Cosmum Mediceum scripta, (a) cupio, mi domine illustri, quantum ille donare dignabitur, qui me vocavit per gratiam suam, in dispensatione permissa mihi strenue & utiliter desudare, collapsam ferme religionem nostram in antiquæ observantiæ, si sperare fas sit, faciem revocare. Magni quidem hoc animi est, magnarumque virium, sed Deus adiutor est. Hujus confisus adjutorio, nullam non movit machinam, ut qui cum in monasteriis, tum in eremis licentiori ac liberiori vitæ assueverant, eos ad meliorem reduceret frugem. Scripsit absens epistolas, habuit sermones, instituit itinera, iis unice intentus, quorum adjumentis antiquæ disciplinæ restitueret observantiam. At enim quis unquam ullo in Ordine religioso unum unicum reformandum suscepit monasterium, quin non sexcentæ ipsi datæ fuerint pugnae? Quod idem in redintegranda Ordinis sui disciplina expertus est Ambrosius. Adeo indocilioribus quibusdam cum Monachis tum Eremitis erat exosus, ut nomen ipsius nisi cum stomacho audire non possent. Parcat illis Deus, scribit ep. III. lib. 6. ad Augustinum, immo illorum cordis aperire dignetur oculos, ut videant quam

deformes ac tetri sint, suamque tandem exhorreant sceditatem, & resipiscant ab errore. Ferimus ista magno cum dolore nostro, dum ab his, quos diligimus, hanc nobis amoris vicem restitui cernimus, & eos ipsos flere compellimur, qui per præcipitia gradiuntur erroris. (b) Quas querimonias cum in aliis multis epistolis, tum in illa, quam ad Hieronymum fratrem suum germanum scripsit, iusto percitus dolore ingeminat.

Cum vero ipsos Eremitas Sacræ Eremitæ Camaldulensis officii sui admoneret, ut strictiori observantia silentium & solitudinem confectarentur, adeo iniquo id animo tulerunt, ut importunum censorem non ab oculis modo amovere, sed supremum etiam magistratum ei abrogare annisi fuerint. Intelligimus hoc ex epistola XVII. lib. 18. ad Philippum scripta, in qua: Volui, inquit, Eremum nostram, quæ religionis mihi creditæ principalis locus est, quantum fuit in me, componere, & ita ornare moribus religiosi, atque institutis eremiticis, non quidem a me inventis, sed a patribus traditis. Arce-re conatus sum discursus nostrorum varios, & cetera efficere, quæ solitaria vitæ sunt propria. Nunquam fateor, Philippe, minus instituti spiritualis, & religiosa gravitatis offendi. Locus iste solitarius secularium turmis frequens effectus, amiserat solitudinis faciem: importunorum rusticorum multitudinem inde amovere, cura fuit mihi, qui locum inquietabant. Ægre tulerunt pios conatus nostros, & qui carnales nimium dominari se solitos meminerunt, quoniam plerique ex his, qui fuerunt ante me loci ipsius duces, nequaquam illic remorari soliti, omnem illis permiserant administrationis curam, confusioque ingens erat, subjectionis jugum ferre nequiverunt. Atque ut effrenes equi præcipientes feruntur in perniciem suam, totiusque religiosi instituti perversionem. Mora ibi nostra offendit illos vehementer; & egerunt & agunt instanter omnia, ut abrogemur. Non est in ore nostrorum veritas, criminaque falsissima, & invenire, & in nos intorquere non formidant, intenderunt arcum suum, ut sagitent nos, immo apertis in nos odiorum telis irruunt, nomenque nostrum audire non possunt.

Cum vero tanta, tamque indigna pro sui Ordinis reformatione pateretur, mirum non est, quod reformandi alterius religiosi instituti curam a se amoliri tentaverit. Jussus siquidem fuerat ab Eugenio IV. disciplinam in Ordine Vallumbro-

(a) Lib. 8. ep. 18. p. 604.

(b) Lib. 9. ep. 15.

brofano prope intermōrtuam excitare; quæ provincia onus Ætna gravius cum ipſi videretur, ad Pontificem Maximum ſcribere non dubitavit: *Injungitur ecce nobis Vallis-umbroſani munus Ordinis, quaſi jam plane poſt promotionem meam Ordo noſter in antiquam redierit formam. Et quidem, beatiffime pater, ſententia tua fuit, cum me præſectum navi vetuſtæ & gubernaculo deſtitutæ quærerem familiariter apud te, eam non modo vetuſtam eſſe, ſed putrem. Qua ergo ratione alteri religioni reformandæ inter ipſa ſtatim auſpicia noſtra debuerim præferri non video: cum in ipſa religione noſtra plus longe quam vires noſtræ ſufficiant, impoſitum mihi oneris videatur.*

Quemadmodum vero Summus Pontifex opera Ambroſii in religioſis familiis ad ſanctiorem diſciplinam reducendis uti voluit, ita his viciffim eundem ad Eccleſiæ reformationem graviffimis hortatus eſt verbis: *Tempus eſt, ut iudicium incipiat a domo Domini, pater beatiffime, ut in te uno maxime eniteat huiusce reſtitutionis ſtudium. A quo Pontifice ad Imperatorem Sigismundum, & univerſale Concilium miſſus quanta pro eccleſia cum Baſileæ tum Florentiæ egerit, non eſt, ut hic multis explicemus, cum ea ipſe ſuis in epiſtolis, alii vero in vita ipſius luculenter declarent.*

Aliæ Epiſtolæ ab *Ambroſio* ad viros ſcriptæ literatos, & ab his ad *Ambroſium* datæ, hiftoriam eorum temporum literariam continent; quo etiam ſpectant Præfationes, ſeu epiſtolæ, ut vocant, dedicatoriæ, quibus cum libros proprio Marte elaboratos, tum aliorum Opera e Græco plerumque in Latinum, a ſe converſa Viris qua generis proſapia, qua doctrinarum præſtantia ſpectatiſſimis nuncupavit. Quæ igitur **AMBROSII CAMALDULENSIS** Opera ſecundo hoc Tomo continentur, potiffimum ſunt hæc:

Epiſtolarum Libri XX.

Epiſtola quadam Virorum Illuſtrium ad Ambroſium ſcriptæ.

Ejuſdem Præfationes in Opera Latinitate a ſe donata.

Hodoeporicon, ſeu Libri II. de Adminiſtratione ſua.

II. APOLOGIA pro *Hiſtoriarum Camaldulenſium Libris*. Cum *Lucas Hiſpanus*, Eremita Camaldulenſis *Auguſtinum Florentinum* critico notaffet ungue, quod Camaldulenſis Ordinis institutionem cum Eremiti Camaldulenſis ædificatione confudiſſet, atque utriusque eadem incunabula & initia fuiſſe ſcripſiſſet, ille non omnino ta-

cendum ſibi putavit, ſed adverſus eundem *Lucam*, quanquam poſt 17. primum annos *Apologiam* in lucem dedit, qua opinionem ſuam majoribus rationum momentis fulcire annititur. Impreſſa fuit *Apolo-gia* anno 1592.

III. Quæ concertatio noſtra ætate iterata *Guidonem Grandum*, Monachum Camaldulenſem longe doctiſſimum cum *Auguſtino Florentino*, dudum vita functo, commiſit. Neque tamen is cum larvis pugnavit, ſed quatuor minime ineruditas juris publici fecit

DISSERTATIONES CAMALDULENSES

in quibus agitur,

I. De *Inſtitutione Ordinis Camaldulenſis*.

II. De ætate *S. P. Romualdi*.

III. De *Viſione Scalæ ejusdem*, & *Viſione habitus prætenſa*.

IV. De *S. Petri Damiani & Avellanitarum Inſtituto Camaldulenſi*.

In prima Diſſertatione *Guido* cum *Auguſtino* de Origine ac Inſtitutione ipſa Ordinis Camaldulenſis diſceptat, atque contra ipſum defendit, *S. P. Romualdum* non Camalduli in Hetruria circa annum primum 1008, aut 1012, ob admirabilem Scalæ viſionem, per quam Monachi albeſcentes aſcendere videbantur, Ordinem ſuum excitafſe, ſed ejus fundamenta jam circa annum 960, aut circa annum 974. in Aquitania poſuiſſe.

In Diſſertatione ſecunda *Grandus* Ætatem *S. P. Romualdi* ex chronologiæ Camaldulenſis initiis perantiquis, ſed ſatis etiam, ut ipſe non diffitetur, involutis, & obſcuris, aliſque monumentis eruere laborat. Singularis & propria eſt ipſius hypotheſis, qua nativitatem *S. Romualdi* ad ann. 917. converſionem ad ann. 937. & mortem ad annum 1037. reducit. Sed cum in eadem hac Diſſertatione *S. Petri Urſeoli*, Ducis Venetiarum, qui primus *S. Romualdi* fuit diſcipulus, converſionem ad annum 961. retuliſſet, contra vulgarem & receptam Venetorum ſententiam, juxta quam ea facta fuit anno 978. nactus eſt adverſarium virum perquam eruditum, rerumque patriæ ſuæ ſtudioſum, Apoſtolum *Zeno*, Poetam & Hiſtoricum *Sac. Cæſ. Majeſtatis*, *Reginæ Hungariæ*, &c. Is cum ferendum non exiſtimaret, a *Grando* commutationem ſeptendecim annorum in chronologiam *Hiſtoriæ Venetæ* in-

vestam fuisse, edidit tacito suo nomine Dissertationem circa tempus Principatus & Monachatus *S. Petri Urseoli* I. hujus nominis Reipublicæ Venetæ Ducis. Qua occasione etiam in novum annorum calculum ætatis *S. Romualdi* a *Guidone Grando* constitutum inquisivit, eoque everso veterem restituit, quo *S. Romualdus* anno 907. natus, anno 927. Monachus esse factus, anno 1027. diem obiisse supremum dicitur. Hanc Anonymi Veneti Dissertationem, Italice scriptam, a nobis autem in Latinum conversam sermonem non omitrendam censemus, quæ magnæ tamen *Guidonis Grandi* doctrinæ ac eruditioni nulli erit præjudicio, ut enim *Quintilianus* persapienter monet: *Legentes non sibi persuadeant, omnia quæ magni autores dixerunt, esse perfectæ. Nam & labuntur aliquando & oneri cedunt.*

Nec tertiæ Dissertationi, tametsi eruditissimæ, suus defuit Criticus; contra hanc enim *Philippus Maria Machiarelli*, Eremita Camaldulensis e Congregatione Montis Coronæ Apologiam vulgavit pro visione Scalæ a *S. Romualdo* habita. Cujus argumenta breviter repetiit in vita ejusdem *S. Patris* Italice scripta, quæ nos in Latinum translata Lectori, cujus sint valoris ac roboris expendenda relinquimus, ut secum ipse statuatur uter eorum nucleos, uter putamina vendiderit. Illud solum moneamus, quod illa tantum visio Scalæ a *Guidone Grando* in dubium vocetur, quæ *S. Romualdo* in Eremo Camaldulensi obvenisse fertur, quæque & Ordinis institutioni facem prætulisse, & habitus mutationi ansam præbuisse ab *Augustino Florentino*, aliisque supponitur. At Scalam a *S. Romualdo* alibi locorum, sive in Aquitania, sive apud *Sitriam* conspectam non inficiatur.

Quod circa Dissertationem IV. moneamus, non occurrit, nisi quod ante eam cum tribus prioribus conjunctim editam, jam typis vulgati fuerint *Dialogi inter Sejanum & Rufinum* festive scripti contra *Jacobum Laderchium* Congregationis Oratorii Romani Presbyterum, quibus probatur, *S. Petrum Damiani* & coeteros Fontis Avellani Eremitas Ordini Camaldulensi merito accenseri. Quare nec hos *Dialogos* prætermittendos, sed post dictam Dissertationem IV. subjungendos existimamus. Scripti vero sunt hi *Dialogi*, & *Dissertationes*, in quibus obiter etiam multa Ecclesiasticæ & Prophanæ Historiæ loca illustrantur & corriguntur, a *Guidone Grando* sæpius lau-

dato, Cremonensi, Monacho Camaldulensi, *S. T. D. Regiæ celsitudinis Cosmi III. Magni Ducis Etruriæ Theologo & Mathematico.*

IV. *Vita S. P. Romualdi*, Auctore *B. Petro Damiani*.

Visitatio Reliquiarum S. Romualdi ex Italico Silvani Razzi Abbatis Ord. Camald.

Miracula 100. a Francisco Hispano, Eremita Camald. literis consignata cum Processu de iis instituto.

Translatio Æsum ac Fabrianum ex Italico Silvani Razzi.

Translatio Brachii S. Romualdi.

De Festo S. Romualdi Constitutio Clementis VIII.

Cum priores duo, recentioris ævi, Scriptores *Augustinus Fortunius*, & *Guido de Grandis*, in diversa sint sententia circa tempus & locum, quo Camaldulensis Ordo fuit institutus, non abs re facturi nobis videmur, si utriusque Scriptis Vitam *S. Patris Romualdi* ab auctore coævo, ejusque fere discipulo subjungamus. In hac enim, ut ipsis Patribus Camaldulensibus in Capitulo Florentino sub Leone X. congregatis persuasum fuit, primordia Ordinis Camaldulensis continentur. Et vero ex ea non obscure intelligi datur, quo loco & tempore *S. Romualdus* Ordinis sui jecerit fundamenta, id quod ab eo factum est in Aquitanica eremo prope *S. Michaelis Cusani* Monasterium circa annum 979. Instituta vero, ex quorum præscripto eodem vivere voluit, a capite VI. usque ad IX. inclusive satis prolixè describuntur. Non igitur a Camalduli ædificatione ejusdem Ordinis Institutio, sed sola pender denominatio. Præterea ex eadem vita perspicuum habetur, *S. Romualdum* non unius solum peculiaris cœnobii, quod temere *Jacobus Laderchius* asseruit, extitisse Abbatem, sed proprii Ordinis fuisse Fundatorem. Præterimus plura alia, quæ in Notis ad Vitam observaturi sumus.

T O M U S III.

Exhibet Petri Delphini Epistolas, in quibus Historia Ordinis.

Duas, easque firmissimas Ordo Camaldulensis Sæculo XV. habuit columnas, quibus, ne præceps in ruinam procumberet, stetit innixus, suffultusque. Altera columna fuit *AMBROSIVS*, altera *PETRUS*, uterque Ordinis Præpositus Generalis, ingens columnen, decus, atque

ornamentum. Prioris Epistolas Tomo II. complexi sumus; posterioris hoc Tomo III. exhibemus. AMBROSIUS Ordinis reformationem auspicatus fuerat, sed morte præoccupatus non omnino ad fastigium perduxit. Ut enim morbi, qui universum pene corpus insidet, major quandoque pertinacia est, quam ut brevi tempore ex omnibus ejusdem venis atque visceribus illum exigas, ita multo difficilius curatione tam celeri monasteria, quæ uti numero non erant pauca, ita inveterata licentioris vitæ consuetudine quamdam quasi societatem iniverant, ad pristinam revocari sanitatem poterant. Successit in Opus Reformationis PETRUS DELPHINUS, insigni pro instauranda Ordinis disciplina zelo, animi fortitudine ac constantia præditus; quas præclaras dotes cum frequentes ejus Epistolæ, tum præsertim illa, quam adhuc Vicarius Hieronymi Generalis ex Monasterio S. Michaelis Muriani anno MCCCCLXXX. ad eundem scripsit, abunde declarant.

Quemadmodum vero AMBROSIO Generali in restituenda sanctioris disciplinæ observantia ea perferenda erant, quæ ab hominibus strictioris vitæ rigorem pertæsis expectari poterunt, ita etiam DELPHINUS in exigenda atque e monasteriis propellenda laxiorum morum corruptela suas, easque graves passus est contradictiones. Restituerat, ut unum e multis afferamus exemplum, Florentiæ in Monasterio Angelorum veterem illam ac florentem monasticam disciplinam; sed id neutiquam factum sine gravibus pugnis, multiplicibusque certaminibus, quæ Monachi quidam obstinatores, & in irreligioso vivendi genere obfirmati ferebant. Qua de re ad Petrum Barrotium Episcopum Paduanum in hæc scripsit verba: *Neque tamen cum de Florentia conqueror, cum illam mihi non flores, sed spinas & tribulos germinare assevero; de civibus ipsis, aliisque ejus incolis conqueror, a quibus profecto semper mihi longe magis, quam pro meritis honorifice delatum est. De aliquot nostri Ordinis æque hominibus doleo, de falsis fratribus, de rebellibus in religionem, qui Deum præ oculis non habentes, non dico severius, sed mansuetius ac mitius corripientem patrem contemnunt.*

Quæ DELPHINI verba cum a nobis referuntur, ea nemini scandalo vel offensionem esse volumus. Sunt enim, ut D. Au-

gustinus in Psalm. 134. ait, *sunt & monachi falsi, & novimus tales; sed non perit fraternitas pia, propter eos qui profitentur, quod non sunt. Tam enim sunt monachi falsi, quam & clerici falsi, & fideles falsi. Quia ista tria genera fratres mei habent bonos suos, habent & malos suos. Tu igitur qui laudas, dic mixtos malos. Tu qui vituperas, vide ibi & bonos. Quantumcunque enim improba videatur societas, nihilominus ibi Deus complures electos habet.* (a) Sicut ipse Deus testis est Helia se solum relictum querenti respondens; Reliqui, inquit, mihi septem millia virorum, qui non curvarunt genua sua ante Baal. Quando igitur PETRUS DELPHINUS dissolutionem suorum vitam in epistolis suis deplorat, id de quibusdam tantum, minime vero de omnibus aut plerisque intelligi oportet. Vixisse enim omni ævo piissime ac religiosissime Camaldulenses cum Cœnobitas tum Eremitas expectantes beatam spem, & adventum gloriæ magni Dei indubia literarum monumenta testantur.

Aliæ DELPHINI epistolæ non minimo numero ad Ordinis Camaldulensis pertinent negotia, in cujus procurandis commodis atque emolumentis plusquam strenuum, impigrum, & indefessum se exhibuit. Quæ tamen negotia ita curæ habuit, ut Ordinem suum non tam possessionibus, quam profectibus atque incrementis spiritualibus augeri cuperet, ut ipse in Epistola ad Urbanum Monachum testatur (b).

Iterum aliæ Epistolæ sunt, in quibus earum rerum textit historiam, quæ iis temporibus, quibus ipse vixit, in variis orbis regionibus, etiam a Turcis & Persis, præcipue vero in Italia ab adventu Gallorum sub Carolo VIII. gestæ fuerunt.

Præter historicas epistolas quædam ethicæ, morales, & asceticæ vitæ Monastico-Eremiticæ præcepta tradunt, ad solitudinem, & quæ ejus anima est, silentium, laborem manuum, jejunium, & orationem, quibus quatuor capitibus Camaldulense vivendi genus continetur, verbis gravissimis adhortantur, & quanta in eorum observantia dignitas & utilitas, quanta in neglectu & transgressione turpitudine ac perniciēs sit, commonefaciunt.

Cujuscunque vero sint argumenti hæ epistolæ, hominum tamen studia ad eas evolvendas excitare possunt, propter ejus,

a

(a) Idem in Ps. 99, 3. Reg. 19.

(b) Ep. 71. apud Marthene p. 1023.

a quò exaratae fuerunt, summam prudentiam, doctrinam, virtutem, atque auctoritatem, de quibus in ejusdem vita, epistolis praemittenda, non tacebimus.

Quas autem PETRUS DELPHINUS epistolas in MSS. reliquit, non minus quam quater mille in sacra Eremo Camaldulensi asservantur. Ex his mille & ducentae typis impressae fuerunt an. 1574. Venetiis per Bernardinum Bernalium, quae est editio rarissima & carissima. Aliae ducentae & quadraginta duae cum literario Orbe communicatae fuerunt ab Edmundo Marthene e Congr. S. Mauri Collect. Amplif. Tomo III. Nobis tot proferre in publicum est constitutum, quot ad Tomum III. qui coeteris magnitudine sua respondeat, sufficere visum fuerit.

T O M O IV.

continentur,

Quae ad Disciplinam Monastico-Eremiticam pertinent.

Quod anima humano est corpori, hoc disciplina Ordini cuique Religioso esse dignoscitur. Quamdiu anima corpus informat, tamdiu hoc movetur, spirat, actusque exercet vitales: ut primum vero ex corpore discessit, jacet hoc trunci instar immotum, deforme, suoque squallore omnium a se oculos avertit. Haud secus agitur cum religiosa quaque familia, congregatione, ac societate. Quanto tempore in ea regularis disciplinae viget observantia, tanto ceu sedes virtutum ac pietatis speculum omnium oblectat oculos, mentes afficit, animosque sibi conciliat: ubi vero laxos diffudit in mores, in torporem, somnolentiam, atque alia dissolvitur vitia, nemini jam est amplius reverentiae, atque existimationi, sed despectui potius atque abominationi. Quae causa est, quod optimis quibusque Superioribus summam semper curae ac studio fuerit, ut sartam rectam in coenobiis ac Eremiticis conservarent disciplinam, quam ut ne aliquando collaberetur, certis legibus ac constitutionibus devinciendam existimarunt.

Sacra Familia Camaldulensis condita fuit sub Regula S. Benedicti, nullis vero a Fundatore suo S. Romualdo peculiari-
bus adstricta legibus ac statutis. S. Romualdus, inquit B. Paulus Justinianus in prooemio Regulae Eremiticae, *Regulas & Institutiones Eremitice vivendi, non scriptis,*

sed suo vivendi exemplo, suisque documentis & admonitionibus, coetaneis suis tradidit, & posteris omnibus dereliquit, Christum fortasse Dominum imitatus, qui quod ipse faciendo ac docendo instituit, non scriptis tradidit, sed aliis post se scribenda reliquit. Fuerunt tamen Priores Sacrae Eremi Camaldulensis, Rodolphus, Placidus, Martinus, Gherardus, & Bonaventura, qui a Divi Patris Romualdi ad Superos excessu disciplinam regularem certis quibusdam Constitutionibus firmiorem reddere conniterentur. Cum vero haec pridem fuerint antiquatae, eas postremo hujus Bibliothecae Tomo reservamus; hoc vero praesenti illas, quae hodie in usu, vigore, ac observantia sunt, afferemus. Praecedet vero

I. *Regula S. P. Benedicti* cum brevi Commentario, seu Annotationibus in eandem *Silvani Razzi*, Abbatis Camaldulensis, non minori virtute, quam doctrina praediti, quem ex Italico in Latinum convertimus sermonem.

Regulam Benedictinam excipiunt privatae cujusque Congregationis Constitutiones, quibus forma regiminis continetur. Tres siquidem vigent in Italia Camaldulensium Patrum Congregationes; Sacrae Eremi, Veneta, & Montis Coronae, in quibus Angeli, non homines, conversari videntur, inquit Edmundus Marthene praefat. in Tom. VI. Collect. amplif. §. 1. num. 13. pag. 111.

II. *Eremitarum Camaldulensis Congregationis*, quae sex sub se in Hetruria habet Eremitoria, *Constitutiones*, quas B. Paulus Justinianus, dum esset adhuc ejusdem Congregationis Eremita, jussu Superiorum condidit. Sunt Opus praecellens, magni semper aestimatum, ac communiter REGULA EREMITICA vocantur. His Constitutionibus Latine scriptis, ab Abbate autem Silvano Razzio in patrium idioma translatis, accesserunt *Annotationes* ejusdem Razzii in certa quaedam Capita, quae nos Latine donata subjiciemus.

III. Aliae Constitutiones Sacrae Eremi Hetruriae a Clemente X. speciali forma approbatae, atque anno 1671. Florentiae typis mandatae.

IV. Hisce Constitutionibus in illorum gratiam, qui earum lectione minus afficiuntur, commodum subjungi potest 1. Descriptio Eremi Camaldulensis, Auctore Andrea Munnozio, Hispano. 2. Brevis Notitia de Monasterio Fontis Boni ex Italico Philippi Macchiarelli Camaldulensis Eremitae. 3. Protectio ac Defensio Superna Sacrae

cræ Eremitæ Camaldulensis, ex Italico ejusdem Eremitæ. 4. Magna Veneratio, in qua semper habita fuit Sacra Eremus Camaldulensis, ex Italico ejusdem Auctoris.

V. Altera Ordinis Camaldulensis Congregatio est Monachorum, quæ primum ex novem locis, tum septendecim Monasteriis, ad quæ postmodum alia Ordinis se aggregarunt, in Statu Veneto coaluit, suasque etiam peculiare habet *Constitutiones*, quæ anno 1569. conscriptæ, Venetiis anno 1649. sub hac epigraphæ excusæ fuerunt: *Declarationes & Constitutiones Patrum Ordinis Camaldulensis in Regulam Divi Patris Benedicti*. Observantur hæ Constitutiones in Cœnobiis Monachorum Camaldulensium, quæ per ditionem Venetam complura sunt, & in quibus semper & hodie perdocti degunt Monachi.

VI. Tertia Congregatio est Montis Coronæ a B. Paulo Justiniano fundatæ. Ejus *Romualdina*, seu Eremitica Montis Coronæ Camaldulensis Historia, Auctore Luca Hispano, Eremita Camaldulensi anno 1587. typis Eremitæ Ruensis in agro Patavino vulgata præmittetur.

VII. Et quia celebris hæ Congregatio suas etiam habet Eremos in Germania, Hungaria, & Polonia, de iisdem in gratiam Lectoris historicæ tradentur Notitiæ. Post has sequentur.

VIII. *Constitutiones Congregationis Montis Coronæ* a Clemente IX. speciali forma approbatæ, Romæ vero typis excusæ anno 1670.

IX. Præter has tres in Italia Congregationes etiam est Gallicana, ex qua prodiit formis æneis descripta Parisiis anno 1675. *Forma vivendi Camaldulensium*, eorum scilicet, qui sunt ex Congregatione Gallicana & fors etiam Taurinensi. Congregatio Taurinensis, quæ nonnullas in Sabaudia religiosissimas Eremos amplectitur, Auctorem habuit Ven. Dei famulum D. Alexandrum e Marchionibus Ceva Eremitam S. Camaldulensis Eremitæ Etruriæ. Peculiare suas edidit Constitutiones ad calcem Constitutionum Eremitarum Camaldulensium, anno 1724. Taurini typis Petri Josephi Zappatæ in 8. quas ex italico in latinum sermonem transtulimus, ac Deo dante hic etiam dabimus. In Ordine enim Camaldulensi (ut bene advertit Guido de Grandis Dissertat. Camaldul. IV. cap. 7. num. 5. pag. 93.) sunt alii Cœnobitarum, alii Eremitarum Sacræ Eremitæ Etruriæ, alii Congregationis Montis Coronæ; alii denique Taurinensium,

alii Gallorum Eremitarum vivendi mores, tametsi eundem omnes communem Patrem Romualdum, suæque conversationis magistrum agnoscant, eodemque Camaldulensium cognomine gloriantur. Hanc igitur *Formam vivendi Camaldulensium* paucis in Germania visam, nedum lectam, hoc Tomo recudendam curabimus.

X. Postremo brevis dabitur Notitia de Sanctimonialibus Camaldulensibus, & Virginibus Solitariis, earum instituto, & disciplina.

T O M U S V.

Opuscula comprehendit Ascetica, Vita & Instituto PP. Camaldulensium congruentia.

Cum Patres & Alumni Camaldulensis Familiæ alii sint Cœnobitæ, alii Eremitæ, iterumque alii Reclusi, nemo non intelligit, illa præ cæteris Opuscula in hanc Bibliothecam a nobis congerenda esse, quæ eorum Instituto Monastico-Eremitico præcipue congruunt, atque conveniunt. Id genus Opuscula nobis B. Petrus Damianus præcipuus Camaldulensis Asceticos & Disciplinæ Monastico-Eremiticæ Magister complura suppeditat. Alia enim inter ejus Scripta extant, quæ ad Cœnobitas, alia quæ ad Eremitas, & rursus alia quæ ad Reclusos conscripsit.

Sic Opusculo XIII. quod est de *Perfectione Monachorum*, instruit Cœnobitas, ubi & de diversis Monasterii Officiis disputat.

Eremitas instituit Opusculis XIV. & XV. omnes jejuniorum, aliarumque distractionum regulas aperte disponens. Inscribitur vero Opusculum XIV. hoc titulo: *De Ordine Eremitarum, & Facultatibus Fontis Avellani*. Opusculi XV. epigraphæ est: *De suæ Congregationis institutis*. Quod Opusculum B. Paulus Justinianus tanti fecit, ut suæ *Regulæ Eremiticæ* ex S. Romualdi traditionibus, & Antecessorum omnium, Rodulphi, Placidi, Gherardi, Martini, & Bonaventuræ Scriptis, Constitutionibus, vel per manus traductis consuetudinibus collectæ copularit, a quo majorem & lucem & firmitatem acciperet.

Reclusos dirigit, tum lib. 6. epist. 30. quæ est ad Theuzonem, variis eorum exemplis adductis, ut Martini Storacis, qui jam *per tria lustra non prodiit*, Lupi, qui *se pro æterna libertate propriæ Cellæ Carceri inclusit*, Leonis & aliorum; tum Opusculo XI. quod appellatur *Dominus vobis-*

biscum, docens solitarios in Divinis Officiis & Sacris Mysteriis celebrandis, formulas ab Ecclesia usurpatas, *Dominus vobiscum*, *Jube Domne benedicere* &c.: licet alios supponere videantur, immutare non posse; quod Opusculum *Leoni amore supernæ libertatis incluso* inscribitur; ut Opusculum XV. *Stephano amore supernæ claritatis incluso* unucupatur, quem ex eo laudat, quia *Monasterialem latitudinem fugiens*, mox *fervido spiritu Cellula se carceralibus angustiis inclusisset*.

His adjungi meretur Opusculum X. *De Horis Canonicis*. Nec omittendum nobis visum est Opusculum LI. *De laude Eremiticæ Vitæ*. Collegimus etiam, quæ sparsim tradit Documenta *de Jejuniis Ferie IV.* quod magna semper religione & austeritate apud Patres Camaldulenses colitur.

Alter Asceseos magister est B. Paulus Justinianus, de quo dicere liceat; quod S. Paulinus de Divo Augustino effatus est: *O vere sol terræ, quo præcordia nostra, ne possint sæculi vanescere errore, congiuntur* &c.; Ejus Opuscula huic Tomo inferenda sunt. 1. *Tractatus de Obedientia*, quo præclarius a nullo alio Auctore conscriptus fuit. 2. *Epistola* (verius libellus) ad Marcum Antonium Flaminium missæ: ubi vera hominis felicitas, seu beatitudo quæ sit, fufius perinde ac diserte demonstratur. 3. *Tractatus de officio Pontificis ad Leonem X.* 4. *Tractatus de decem gradibus amoris Dei* perutilis, atque elegantissimus, 5. *Tractatus de Pœnitentia*. 6. *Tractatus de Contemplatione* ex variis Auctoribus relectus. 7. *Tractatus de Eucharistia*.

Superfunt in Eremo Ruenfi complura alia MS. cum patrio, tum Latino sermone chartæ mandata. E quibus Latina melioris notæ (neque enim omnia ad perfectionem adducta supremam acceperunt manum) cum cura, studio, & judicio seligenda sunt. Speramus vero futurum, Religiosissimos Ruenfes Eremitas, pro sua in Beat. Paulum Justinianum Congregationis Montis Coronæ Fundatorem ac Patrem pietate, eorum copiam non modo nobis facturos, sed collatis quasi dextris & officiis prælo paraturos, quo eidem ad gloriam Sacri Ordinis, honorem B. Fundatoris, & Familiæ Camaldulensis alumnorum utilitatem hoc Tomo V. subjici possint. Quæ enim utilitas thesaurus invisus, & quod emolumentum, si tam eximia Opuscula cum blattis & tineis perpetuum luctentur?

Continebit ergo hic Tomus V. BB. *Pe-*

tri Damiani & Pauli Justiniani Ascetica Opuscula, quæ ad vitæ spiritualis profectum, & Camaldulensium cum Monachorum tum Eremitarum qua apertorum, qua reclusorum Instituta, formam vivendi, regulasque pertinent, ita ut iis dicere liceat: *Petrus & Paulus nos docuerunt legem tuam Domine*.

TOMUS VI.

Complectitur Miscellanea.

Cum plura sint Patrum Camaldulensium Opera, quam quæ commodum prioribus V. Tomis comprehendi potuerint, ea, si non omnia, certe potiora, in hunc Tomum VI. comportare nos non pigeat; quem vero Miscellanea continentem in Sectiones tres partiemur. Sectio I. complectetur *Historica*. Sectio II. quæ ad *Disciplinam* pertinent, comprehendet. Sectio III. *Ascetica* exhibebit.

SECTIO I.

1. *Vita Didactica* S. P. Romualdi, auctore V. Hieronymo Pragensi, Eremita Camald.
2. *Bernardini Gadoli Abbatis Camald.* Opusculum de Origine & Successu Ordinis Camaldulensis ad Jacobum Philippum Bergomatem.
3. Rodulphi, Prioris Camald. Tractatus de Inventione Corporis S. Apollinaris Ep. & Mart. Sacri Ordinis Camald. Patroni.
4. *Translatio Corporis S. Apollinaris* ex Descriptione Pauli Orlandini.
5. Venerabilis Peregrini Eremitæ Camald. Visiones.
6. Bullarium Camaldulense, seu Codex probationum.

SECTIO II.

Vetus Disciplina Eremitica, seu

1. S. Rodulphi Camaldulensis Prioris IV. *Constitutiones duplices*, primæ an. 1080. secundæ an. 1085. editæ.
Posteriores continent mitius vivendi genus.
2. Placidi I. a S. P. Romualdo Prioris XIII. *Constitutiones*.
Fuit Generalis Prior ordine VIII.
3. Martini II. Generalis Prioris IX. *Consuetudines* tribus comprehensæ libris.

4. Gherardi II. ex Monacho Classensi Prioris XX. Constitutiones.

5. Bonaventuræ de Fano, Prioris Generalis XXVII. *Liber Constitutionum*, quem anno 1323. prioribus superaddidit.

SECTIO III.

Ascetica.

1. Vener. Hieronymi Pragensis, Eremitæ Camald. Sermones Dominicales; de Sanctis, & de S. Quadragesima.

2. Ven. Justiniani Bergomensis Liber I. five Dialogus de vera & falsa amicitia. Alter de hujus sæculi Contemptu. Tertius de Oratione.

3. Pauli Orlandini, Vicarii Generalis Congreg. Camald. Sermones XXXII. quos habuit in solatium quotidianum, coram Monachis suis ubique locorum. Lib. I.

4. Bernardini Gadoli, Eremitæ Camald. Tractatus de modo servando pro fugiendo sæculo, & Religione amplectenda. Item Liber I. contra Superbiam & ambitionem.

FINIS.

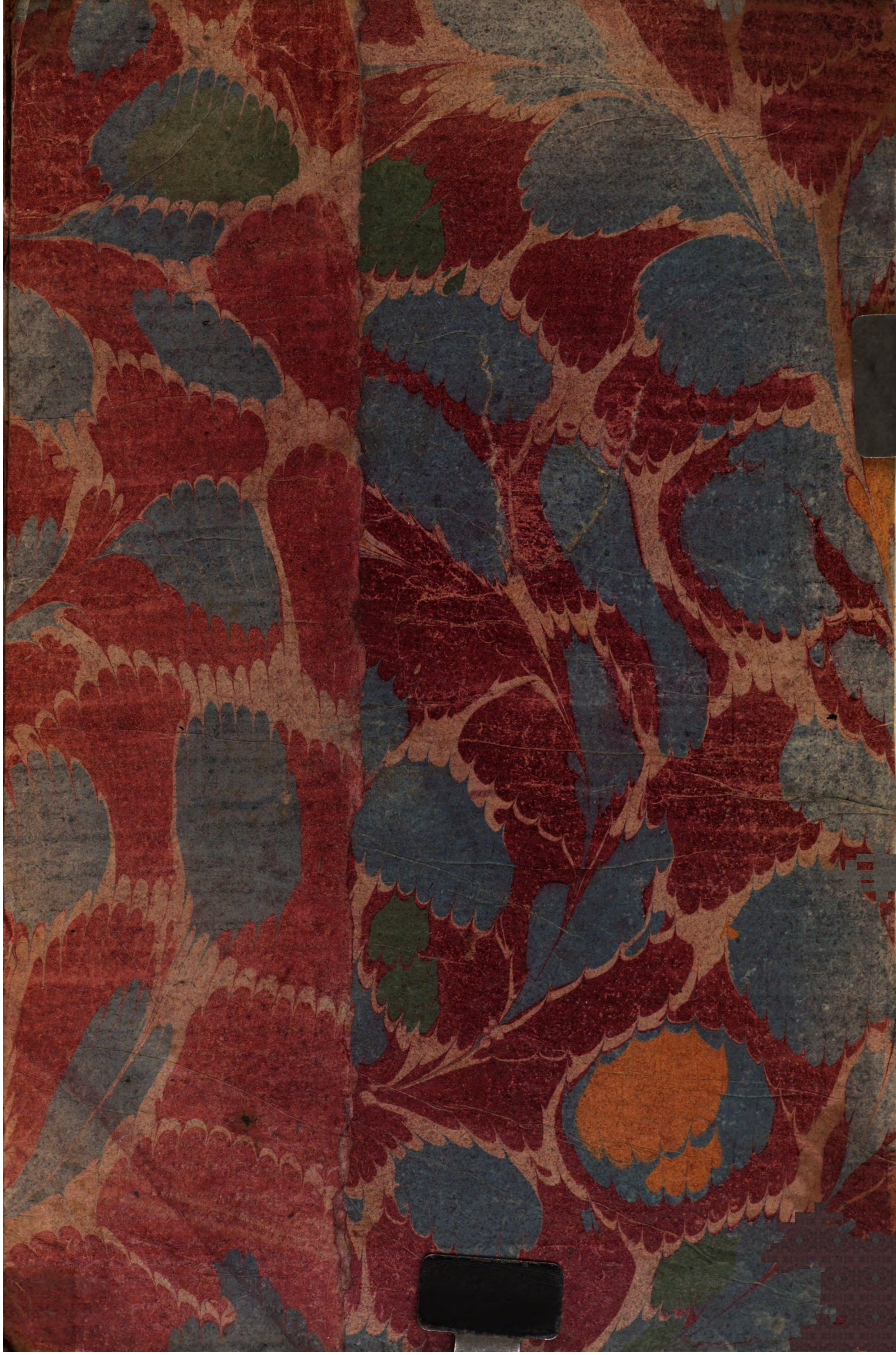

65. MS. 99

Ziegelbauer, Magnoald,

Magnoaldi Ziegelbauer Centifolium Camaldulense sive notitia scriptorum
Camaldulensium ...

Venetia 1750

2 H.lit.p. 77

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10633338-1